

Copiese la portada

M. S. 4.º perg.l con 176 hojas foliadas dos mas de prefacio al principio y una de indice al fin, bien tratado, completo.

R — Riquelme de sciencia Dei.

De Deo ut sciente siue de scientia Dei

scholastica Prelectio.
ad questiones 14, 15 partis Angelici
Preceptoris Dnii Thome Aquinatis.
Ipsi Deo optimo maximo
sacra.
scribebat D. Petrus Josephus Montero
de Espinossa

Autore.
Rdo. P. Mº Josepho Riquelme, in collegio Sancti
Hermenegildi, societatis Jesu Primarie Catedre
Professore
anno
1697

Prolussio

Annuo, ut par est, piis uestris ac generosis uotis, audi-
tores mei, eaque de Diuina scientia scholastica tractatione a
me nuper expostulastis, pertexere, scholastica eruditione ue-
stre, exponere Deo auspice eiusque uirgine Matre iam
aggredior. Est equidem tractatio hec, excellentissima, que maio-
ri ingeniorum contentione, et ardore, accurato que studio in the-
ologico teatro agitantur: grauissima, satis que dignissima et
ad difficilimas alias, minimum quam necessaria; ea enim imbu-
ti penitus esse oportet, qui Dei ut prouidentis, ut predes-
tinantis, ut auxiliantis scholastice contemplationem uelit
accedere; id que fari libet, quod Hilarius libro 2º de trini-
tate dixit, hic usurpando, immensum est quod exigitur
incomprehensibile extra omnem significantiam est sermonis.
exclamando que cum Apostolo ad Romanos 11, 33, O al-
titudo diuitiarum sapientie et scientie Dei. et cum Regio uate psal-
mo 138, 6, mirabilis facta est scientia tua ex me confortata est
non potero ad eam. Tanta porro est hec Diuine sapientie abyssus
unde hauriunt quodquod sapiunt, ut atentius contuentem
quasi stupefacere percellere ualeat. Audi Chrysostomum ho-
milia 1ª in Anomeos ubi tractat illud citati psalmi, uersu
14, confitebor tibi quia terribiliter magnificatus, expendens
que terribiliter, ait, multa sunt que licet miramur, non tamen cum
timore, ut magnifica edificia columnarum, ornamenta pa-

rietȝ, picturas corporȝ, flores et elegantiã miramur, sed sine metu; item maris uastitatē, immensos q gurgites miramur sed n̄ sine metu cū eius inspicimus altitudinē; sic et Proffeta cū uastū id et immensū Diuinæ sapiæ mare inspiciat uertigine quasi tentatus stupescit ac summo cū temore demirans, recedit atq exclamat, cōfitebor tibi quia terribiliter magnificatus est, mirabilia opera tua, ac rursus, mirabilis facta est scia tua ex me cōfortata est et n̄ potero ad eā. Hec Chrysostomus.

Desistendū tn̄ n̄ est ab honestissimo studio, de Diuina hac perfectione scholasticæ disserendi, de qua Magister, in 1o sent, distone 35 et Angelicus D. ibidē, et questione 2a de ueritate, et 1o contra gentes a capite 44, et 1a parte, questione 14 copiose atq subtiliter disserunt, quos denso sequuti sūt agmine innumeri prope intepretes prestantissimi, qui quidē amplissimā posteris disserendi copiā fecerunt, explendentiaq signarū uestigia q relegeremur. Enitemur itaq pro n̄ra tenuitate aliquid de Diuina hac perfectione balbutire eius infinitate minime deterriti, excitante nos eodē Hylario, qui libro illo 2o de trinitate, profectū li gratulat, quę sciat n̄ peruentura, qui eni, inquit, pię infinita prosequitur, etsi n̄ cōtingat aliqdo, tn̄ proficiet prodeundo. Aggrediamur igit, humiliter et ueneraBundo in animo assidueq et enixe Diuinā sapiā precantes, utque anhelantibus et querentibus inueniri n̄ dedignat, tesauros suos pro humano captu faciendos aperiat. Adsit, precor elucubrationibus n̄ris Diuinus ille splendor, descendens a patre luminum. Adsit matutinis hisce nostris de re meditationib ipsa sa-

sapientia, que proberbiorum 8 v. 17, Et qui mane vigilant ad
me, invenient me. Sed prolusionis ig satis
nunc ad ustij scholasticarum dis
putationum certamen.
veniendum est.

Disputatio 1a

de Existentia et perfectione Divinae scientiae.

Caput Primum

Premittitur Exacta quaedam Augustini regula qua refellitur aliquorum error negantium Deo veram scientiam.

1 Meminit Angelicus Doctor, de veritate, quaestione 2a articulo 5o in corpore, erroris quorundam, qui Deo scientiam concedebant non veram et proprie dictam, sed metaphoricam scientiam; nimirum hi Deo tribui dicebant ea ratione, qua eidem in sacris litteris tribuitur, ira, dolor, et penitentia, non quia ratio his tribus significata Deo formaliter conveniat, sed quia Deus effectus aliquos praestat, qui praestari solent ab hominibus affectis ratione illorum trium significata, punit videlicet iratus homo, punit et Deus; homo prioris sui dicti penitens mutat ac destruit opus quod fecerat; suum etiam opus Deus mutat, ac destruit; homo sciens et sapiens operatur artificiosa et convenientia suis principiis ac finibus; similiter Deus: atque hac sola de causa sapientem ac scientem denominandum Deum praedicti senserunt.

2 Pa hoc igitur observanda hic est et expendenda pulcherrima quedam et exactissima regula, quam libro 2º ad Simplicianum, questione 2ª tradit et explanat Augustinus, ad discernendos tres attributa, atque ad dignoscendum quenam ratio illis significata Deo proprie conveniat, que autem metaphorice. Observant etiam et multi illustrant hanc regulam, Petavius tomo 1º Theologicorum dogmatum, libro 1º, capite 1º, et Montoia disputatione 2ª de scientia sectione 5ª numero 3º, quam anno sequenti, posquam scripserat, se apud Augustinum invenisse testatur. Quando igitur mentali precisione detractis omnibus imperfectionibus, quibus infecta convenit et tribuitur creaturis ratio per nomen significata, persistit adhuc illa ratio cum aliqua pura perfectione sibi propria, tunc ea ratio Deo proprie convenit, et nomen usurpatur in significatione non metaphorica, sed propria; secus autem erit si detractis penitus imperfectionibus, nihil perfectionis sibi proprie detineat ratio per nomen significata. Huius regule ratio per se liquet et satis superque constat ex dictis a nobis in prelectione de Dei essentia et attributis a numero 149 procedenda omni perfectione Deo et nulla imperfectione.

3 Sed audiendus iam Augustinus suam regulam tradens et iuxta illam Deo ascribens Memoratam errorem vere ac sine metaphora scientia sic fit, cum enim dempsero de humana scientia mutabilitatem et transitus quosdam a cogitatione in cogitationem, cum recolimus, ut cernamus animo quod in intuitu eius paulo ante non erat atque ita de parte in partem crebris recordationibus transilimus unde etiam ex parte dicit esse Apostolum nostram scientiam cum quod hec cuncta detraxero et reliquero solam vivacitatem certe, atque incon

cuse ueritatis una, atq aeterna templaone cuncta illustrantis imo n' reliquero: n' enim hec hoc humana Scia sd pro quibus cogitauero insinuat mihi utcumq Scia Dei q in nome expes q sciendo aliq n' latet hoc potuit ee rei utri q omune. Quid pulcrius. Rao itaq hoc nomine Scia significata Deo proprie conuenit detractis enim imperfectio nibus mutabilitatis discursus realis per transitum a cogitaone in cogitaonem et accidentis a b intetu producti im et si que sit alie quibus adcreatura g trahitur permanent in ratione, eo nomine significata, intualis ceptio iudicatiua certa et euidens: in hoc autem ceptu nulla imperfectio sd pura perfectio explat, que sicut ad predictas imperfectiones trahi conuenit hoi, ita separata ab illis, et ad summam perfectionem trahi a Deo conuenit.

4 Ideo nali lumini consonat preracta regula: ut circa illa in omni nullo posit ee itroa int Theologos aut Phos de Deo recte sentientes. Qdo autem ea conuenit aplicanda singulari max. disputari quidem tunc solet, non n' inde ipsius recti tudine aut ueritate: sd soli de racio ipeius nomen significata, an scilicet hec permaneat. l n' permaneat detractis omnibus imperfectionibus ut nomen illud aplicari Deo, sine meta- sine metaphora posit circa omnis serenitatis nominamus id fuse ad demore docte et erudite uersat Montoia de uoluntate Dei disputaone 54, 55, quod ad nar nim contine. Ex dictis deducit 1o vidari in Deo proprie simplice apprehensione, que excludunt recte Doctor Eximius disputaone 3o Metaphisice sectione 15. et Vaz ques int 1o pte disputaone 15 numero 2o et alij: Sim-

simplex enim aprehensio est aprehensio realiter distincta ab ultima. sa iudicij nihil autem sat nisi certo iudicet esse ut est. 2° deducit in Deo non esse realem discursum neque liberationem neque actum opinionis neque actum fidei. detractis enim imperfectionibus transitus a bina opinione ad alteram dubitationis, incertitudinis, obscuritatis, alijsque que in predictis actibus reperiunt nihil remanet perfectionibus intolerabiles ijs nominibus significarum de eoque dicimus quod non significet dicimus comprehensionem scientia cum intermissibile non sit comprehensionem. De his et similibus alijs plura dabit Montoia disputatione 1a de scientia plus fecula. etiam nos postea. Caput 2um existentiam Divine scientiae fides Divina docet et docet naturalis ratio

Caput Secundum.
Existentiam Divinae scientiae fides Divina docet et naturalis docet ratio

Divine scientiae existentia de fide est et naturali lumini demonstrabilis quin demonstrabilitas excludat actualitatem fidei ut satis liquet ex dictis in prelectione de essentia et atributis dei anim° 12° de fide esse probatur sequitur dictar ex sacris literis in quibus infinita Dei scientia et comprehendens ac penetrans universa sonis passim extat idque per omnes utriusque testamenti paginas declaratum expressisque legitur, ex quibus pauca quedam dumtaxat profero, preterea que in prolusione dedi. 1° regum, 2°, 3°, quia Deus scientiarum Dominus est et ipsi preparant cogitationes. Ester 14, Domine qui habes omnium scientiam. Job, 2°, 4°, sapiens

corde ē, et fortis robore, et 42, 2º scio quia omnia potes et nulla te latet cogitatio. Psalmo 146, 5º et sapientiæ eius non est numerus, et 138, 5º ecce tu Domine cognovisti omnia novissima et antiqua. Ecclesiastici 1º, 3º sapientiam præcedentem omnia quis investigavit, Matei 6º et Lucæ 12 sit enim Pater vester quia his omnibus indigetis. Ad Romanos octo 29, quos præscivit et prædestinavit, ad Colocenses 2º 3º de Christo Domino dicit Apostolus in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi, et ut alia innumera præteream, psalmo 72 11, tamquam stultissima blasphemi quidam iniqui dixerunt, quomodo scit Deus et si est scientia in excelso. Quod fusius redarguit Ecclesiasticus capite 23 a versu 25.

Neque pluribus

6 testimoniis est opus ipsa enim sacra scriptura tota propositam veritatem ostendit, tota enim nil aliud continet nisi verba Dei tum facienda et non facienda docentis, tum finales leges ferentis, tum promittentis tum comminantis, tum sacris scriptoribus scribenda dictantis. omnes autem hæ actiones in suo finali et quidditativo conceptu summe actionis summæ sapientiæ includunt et explicant. Videsis Petavius tomo 1º Theologicorum dogmatum libro 4º capite 1, et Montoia disputatione 1ª scientia sectione 1ª num. 5º.

Hæc eadem veritas

7 evidens est naturali lumine et ab hoc locus multis a Montoia ea sectione 1ª numero 6º signatis aliisque plus demonstrata, et quidem ipsum Dei nomen hanc veritatem proclamat, nam græcum nomen Theos, a Tearsthe quod est videre, vel a thein, quod est disponere, deduci notum est. Quæ nominis

rationem exponens Dyonisius libro de divinis nominibus capite 12°, ait Divinitas est omnia contemplans providentia atque perfecta bonitate omnia undique lustrans et complexione complens. Clemens Alexandrinus libro 1° stromatum: Theos inquit, dictum est expositione, ordine et administratione. Damascenus libro 1° fidei orthodoxae capite 12 Theos inquit, a Theaste, id est intuendo omnia, neque nihil eum latere potest imo omnium inspector. Quod accepisse videtur ex S. Atanasio tractatu de definitionibus teologicis et in quaestionibus de natura Dei quaestione secunda, qui etiam Dialogo 1° de Macedoniis ait vocabulum Deus nihil significat omnia contemplantis aut providentis, sed hoc nomine essentiam futurus exponi. Nyssenus libro ad Ablabium quod non tres Dii et Angelicus Doctor libro 1° contra gentes capite 44 in fine.

Demonstrabilitas igitur huius veritatis, ipsa natura demonstrabilitas summe perfectionis Dei ratione cuius ipsi convenit formaliter quid quid est entitative perfectionis nulla mixta imperfectione. Ex hoc enim demonstrabili principio deducit evidenter tum immediate, tum mediate Dei scientia in sensu exposito num° 2°. Immediate quidem nam ipsa scientia est perfectio formaliter una ex praecipuis perfectionibus tanta antecellens exclusione sue quantitas sagacia in sapientia, evidentia inevidentia aut tenebris lux. Mediate etiam, neque inter perfectiones Deo demonstrabiliter convenientes numerantur voluntas, ratio, libertas supremum dominium. He autem perfectiones si non formaliter includunt in suo conceptu perfectam rerum cognitionem illam saltem in suo presupponunt. Vides his magna traditionis copia fu

nus illustratg Montoig plurecomes alias euidem uexitati s demonstratiuas raones afferentem. disputaone 1a, tota sectione 2a.

Ex his itaq principijs demonstratio Diuine scie tane ē euidens ut minus stulty fuerit negare Dey quq Deum desersum negare sapientg et hominy, faciliusq sit ut diuinitatem fundi tus omng negare aliquis audeat quq ut ea illigentg aut scientg nee suspicetur. Idcirco psalmo 93, 7o notat ut stupidissima Iudeorum stultitia dicenty n uidebit Dominus nec illiget Deus Iacob. perinde eny id erat ac si dicerent euidens necessario n uidet, et intelligens esse ut n illigit. Que summa stultitia et insipientia statq his uerbis redarguit, illigitq insipientes in oculo et stulti aliqo sapite, qui plantauit aurq n audiet, aut qui finxit ouly n considerat? qui corripit gentes n arguit, qui docet hoq sciq. Dominus scit cogitaones hoy quoniq uane sit. Pulcherrime in predicty psalmum Augustinus, n het unde audiat qui tibi fecit unde audias. ipse n sit qui te fecit scire. quid docet hoq sciq. Dominus scit cogitaones hoy quoniq uane sit. hq et tu nescis cogitaones Dei quoniq iuste sit, ille n scit cogitaones hoy. quoniq uane sint. Plura preterea (quae lamamus) Claudiq Alexandrini uerbis, libro 1o dmentariory in Ioanny dicenty proprie aeterni principi omniy nae tribuendy ee tunc omnia scire docente nullo, ac pre oculis here nuda et aperta: tunc efficere posse idq facilime, quidq libity fuerit. Caput 3y expendit raones decimq a ex immaalitate

Caput Tertium
Expenditur ratio desumpta ex immaterialitate.

18 (1) Doctor Angelicus De-
us probat esse summe Donitivus quia est summe immaterialis. Ita
discurrit hic arto 1o 2 pte et omnibus ys locis in prolusione
nostra citatis. Inde Colectis ... hic efrat silogus: im-
materialitas alicuius rei est ratio, quod sit Donitiva, et ly mo-
dus immaterialitatis e modus Donionis; sed Deus e in summo im-
materialitatis, g est in summo Donionis; Hanc tn raonem inefi-
cacem esse Scotiste censent ut videre est in Pontio disp 5, cur-
sus theologici, qone 1a num 1o, quem cy alijs adheret
Armaga tomo 1o disputaone 15 sectione 1a subsectione 1a et
2a; sed que ut hoy in nostra, e Da Thoe [illegible] ostendum e g
ee evidentissimam demonstraonem. At inevidentem et obscuram
reddunt, dy int se disentientes opositis hoy explicaonibus
illustrare conant: id q experiri licet in Caietano Commenta-
rio, in Joanne a Sancto Thoa 1a pte disputaone 16 arto 1o
in magistro Godoi 1a pte tractatu 3o disputaone 22, Go-
net, et aly. si eni ab illis petas quid sit hec immaterialitas
que dicit esse rao Donitivi et qua crescente crescit Donitivi-
na natura: quomodo exclusiva mae possit ee magis et
minus exclusiva: diversas reddunt explaones n evi-
dentia principia qualia demonstrao desiderat, sed principia
incerta et que ab alys impugnata. Ideirco Thi Eusebius q-
stione 14 Rscia sectione 1, atq Conw plurimi (multos
profer Rivadeneira disp 1a num 13) licet eam rao-

ng efficare existimem, ñ tn excedere cernent limites raonis probabilis, Quod Dmo Thē sufficere, qui ñ omnes raones quas propit et demonstraones here uult (qua inre aliquos sancti D'' nimius studiosos recte arguit Canus libro 12 de locis capite 5º) sed ntentus est ut sint idoneg pro capacitate mae ait Rainaudus in theologia naturali distione 2ª numº 62

11 Mihi bane mre Vº certy est immaalitate hic ñ accipi ab Angelico D. pro negaone seu exclusione mae lg. Vº Cuz iuxta Dmy Thg immalitas ex qua infera nr Sonitiua reperit in omni ente Sonitiuo: at neq iuxta Dmy Thg neq iuxta allg aliud reperit in omni ente Sonitiuo negao seu exclusio mae. qº Ihis et in horbus et in brutis patet. 2º ng ea immaalitas iuxta D Thg suscipit magis et ming ita ut quo immalior e Entitas eo magis Sonitiua est, at negao seu exclusio mae lg ñ suscipit magis et minus ng eque mae caret Deus et Angelus, et omnes Angeli inter se disparati nec tn sit eque Sonitiui: qº immaalitas illa ñ accipit a Dmo Tha pro negaone seu exclusione mae lg

12 Idq ijs rationibg mihi certy est 1º hic ñ accipi a Dmo Tha pro negaone seu exclusione corporitatis, sive pro spiritualitate, Vº Cuz in omni ente Sonitiuo reperit immaalitas quā Angelicus D. necessario indicat, ad nrū Sonitiuȝ, sed ñ in omni ente Sonitiuo reperit spiritualitas qº de Nrpa et in brutis quę Sonitiua est et minime spiralia. 2º ng immaalitas de qua hic agit Dmus Thomas suscipit magis et minus

sed spiritualitas non sic se habet. imo haec nimdsisto in omnimoda negatione identitatis cum corpore, et in omnimoda separabilitate cum indivisibilitate, quarum et aliarum, (iuxta vera nostra de deceptu spiritus sas) ratione nulla suscipit magis et minus. Adde Angelicam ubicationem, caracterem sacralem et gratiam habitualem spiritualia esse, nec tamen esse completiva.

13 Si dicas peccatum spiritualitatis inferens unum completiuum debere esse peccatum spiritualitatis substantiis siue substantiae spiritualis. Entitates autem nuper memoratas, non substantia, sed accidentia spiritualia esse. Contra 1º est, hypostatica unio animae Christi Domini quae spiritualis et sublimis est, nec tamen completiva est. Contra 2º est. Angeli subsistentia, iuxta quae subsistentiam propriam creaturae colocant, in positiuo: nam iuxta praedictam sententiam, ea subsistentia spiritualis est et sublimis: est enim sublime complementum Angelicae naturae, nec tamen infinita est: nam immaterialitas seu spiritualitas eius sublimis est infinitatis radix illamque non infert. Si dicas iterum has esse spirituales substantias modales, peccatum autem spiritualitatis sublimis, ut completiuum eius inferant, debere esse spiritualitatis sublimis absolutae, siue substantiae spiritualis absolutae. Contra adhuc: nam quod ad subsistentiam propriam creaturis attinet, non omnes qui eam in positiuo colocant, censent esse modum, sed multi eam esse entitatem absolutam arbitrantur, quorum opinio non admodum efficaciter impugnatur. hoc tamen praetermisso contra iterum ac praecipue est quia potius est subsistentia spiritualis absoluta, et tamen completa quae completiva non sit: quod peccatum illud non infert metaphisicam completiuum. Ans, et si negatum deminuit a Thomistis, et ab eximio D. disp. 35. metaphisicae sectione 3, num. 20 dicendo, uetitum uideri eam subsistentiam implicare. Montoia disp. 1. de scientia, sectione ulla

anno 4o, multisq alys Cmnis, defendunt status illustrant
preter Ochamy, Gabrielez Ariminensez et alios, Arriaga
citatus num 10, Oviedo contra 5a Paia puncto 6o, Henrice dis
efa de scia capite 3o num 13 dicens, qui possibilitatez illius sub
te negant, dificile suscipere provincias stabilibus niti fundis
pariz in manu scripti nri R.R. Nos illud hic brebit objectio
ny solutione suademus.

17 Obycies 1o ex alys He-
rrera tractatu de scia Dei q 1a num 43. omnis substa spi
ritualis completa, est ex suo concepta perfectior omni substa corporea,
sed si non esset cognitiva, non esset ex suo concepta perfectior omni subs-
ta corporea: ergo omnis substa spiritualis completa est ex suo concep-
tu cognitiva. Minor dat esse certa: cum enim dentur substantie corporee cog-
nitive ut pe bruta, et aliunde omne cognitivum perfectius sit non
cognitivo, si substa spiritualis completa non esset cognitiva, non esset per-
fectior brutis cognitivis. Maior prob, et auctoritate, et ratione. Au-
toritate: nam Augustinus enarratione in psalmum 145 ex spiritu-
alitate propria aliquid rale excedere in perfectione res omnes corpo-
reas; sic enim ibi loquitur: natura cuius prestantiorem quam natura corpo-
ris, excellit multum, res spiritualis est, res in corporea est, cuius
natura est substantie Dei. Irenæus ero libro 1o adversus Hereses
capite 54 refellens Gnosticorum errorem asserentium Deum esse corpo-
reum, cum tu Angelos et seipsos spirituales esse existimarent, ex
his eorum positionibus 3a ipsos arguetat, ex eorum doctrina in
ferri, et Angelicos et ipsos Gnosticos esse Deo perfectiores: ergo cen
set Irenaeus spiritualem esse perfectius corporeo: ut enim eius argu-
mentum beat, ita disponenda est: omne spirituale perfectius est
omni corporeo; sed iuxta Gnosticos, Angeli, et ipsi Gnostici, sunt spi
rituales, Deus vero corporeus: ergo iuxta Gnosticos Angeli et ipsi

nostri est Deo perfectior. Ratione neque omnis substantia corporea
vel involvit magnitudinem, vel saltem dicit ordinem ad quantitatem, quae ut
tali est proprietas naturalis magnitudinis: substantia autem completa spiritua
lis neque magnitudinem involvit, neque hunc intrinsecum ordinem dicit ad
quantitatem, sed hic [illegible] conceptus essentialiter positive excede
re imperfectione [illegible] alium conceptum. ergo omnis substantia spiritualis com
pleta essentialiter positive excedere imperfectione. Minor probatur:
quia materia est imperfectissima omnium substantiarum; involve
re autem substantiam adeo imperfectam, vel dicere ordinem aliquo
modo ad illam est imperfectius omni substantia completa neque constan
te ex illa neque aliqua tali, quod videtur adeo clarum, ut
alia probatione non indigeat.
15 Quae sit me[?] haec ob-
iectio, cui tamen multum adversarii fidunt, ex eo liquet, quod ea
ipsorum eadem argumentandi forma deludi posset, impossibile esse accidens
spirituale non vitale, quod nil falsius et absurdius. Sic igitur
suum ipsorum argumentum imitando et retorqueo, omne accidens spi
rituale est ex suo conceptu perfectius omni accidente corporeo, sed
si non esset vitale, non esset ex suo conceptu perfectius omni accidente cor
poreo: ergo omne accidens spirituale est ex suo conceptu vitale. Minor
ex eo probatur quod existunt accidentia corporea vitalia, neque sensa
tiones et aliunde sunt vitale perfectius sed non vitali, si accidens
spirituale non esset vitale, non esset perfectius sensationibus atque a
deo non esset perfectius omni accidente corporeo. Maior autem eque
probatur auctoritates et rationes quibus ab adversariis probatur omnem
substantiam spiritualem esse perfectiorem omni substantia corporea, neque enim
non pendent ex ratione substantiae ut per se patet sed ex comparatione spi
ritualis cum corporeo, quae comparatio eque fit in argumentatione adver
sariorum, atque in mea retorsione, dum igitur ad hanc ipsi dent,

16 Ad 1.um Argum. adduc argue-
remus distinctione maior; omnis substa spiritalis completa, est ex
suo conceptu perfectior quoad omnia omni substa corporea, negat.
quoad aliquod, vel aliqua peccata concedit maior. Minorem di-
stinguo, id si ri eet. dignitura ri eet. ex suo conceptu perfectior quo-
ad omnia omni subst a corporea, quoad aliq vel aliqua peccata
negat min. prolis illa substa spiritalis completa ri dignitura, et
substa corporea dignitura, se haberent tanquam excedens et exce-
ssum. 1.a Cuius eet. perfectior in gradu spiritalitatis 2.a ei
perfectior eet. in gradu dignositibilitatis, ultra autem simpliciter et ab-
solute perfectior eet. dicenda, parum aut nihil ad presens instituti
refert, nec gratia habitualis ratione eius excedit maiorem super-
nalis, aia V.º eius eminentiore subste et maiore eminentis u-
trarit dicenda simpliciter et absolute perfectior quod ad re. Certe
D. Angelicus 2.a 2.e quest.e 23 ar. 3.º aut charitatem 23 sui
specie esse prestantiorem aia. Et Augustinus de duas episto-
las Pelagianorum capite 6.º scribit; Deus gratia ri solum anima
sidera, et oes celos verum etiam oes Angelos superedit. Gratia ee
potest a peccatum ex genere suo nobilius et perfectius alio, eo
rao subste complete inventis, reperitur cum realitate in specie
Angeli, dignitari aut eius excedi posset in alia specie a baliis
peccatis. Eo singularitate et amicitia cum Deo, hinc ad maius
praemis Arcane patet. Responsio datis eius premissis dens
distinguendum; e, quod omnis substa spiritalis completa habitu hec pos-
sitive excedere in perfectione quoad omnia, eo substa corporea
negat eoa, quoad alia vel aliqua peccata concedit.
Ad eiusdem maius pra-
ong ab autoritate facile eius respit. Augustinus in aliud
dicit quem eius non spiritale intellectura et succinge Deo, ee perfec-

tione corpore, quis hinc inferat, Augustinum censuisse proxius impro-
le substantiam spiritalem completam non intellectivam, hoc nusquam Augustinus
dicit. Quaestionem quidem hanc libro VI. de Genesi ad literam capi-
tulo ideo vocans magnam et difficilem nihil definit. Quod no-
tarunt Rainaudus in theologia naturali sectione 2a num. 66, et
Aversa quaestione 14 Scientia Dei sectione 5a. §§ ad aliud. Ire-
naei etiam auctoritatem ad rem non est. Recte quidem contra Gnosticos Ire-
neus arguit, probans Deum non esse corporeum, quia sequeretur Deo hoc
absurdum, nempe Creaturas aliquas esse Deo perfectiores in ali-
qua linea sive in aliquo praedicato. Quod autem aliquod ens corporeum
possit esse in aliquo praedicato perfectius, scilicet alio ente incorporeo
spirituali in alio praedicato, Ireneus minime negat, atque adeo ex
illius contra Gnosticos argumentatione colligitur contra possibilitatem substantiae spi-
ritualis completae non cognitivae.

Obijcit 2o. substantia il-
la spiritualis debere esse operativa, sed nil aliud est quod operari
possit quam cognitio: ergo substantia illa spiritualis debere esse cognitiva.
Contemnunt hanc objectionem Armag. et Mento. 1o enim nega-
re posset maior, nam unde repugnare demonstrabit substantia spi-
ritualis completa, quae operativa non sit? certe mihi repugnantia
non apparet. 2o maiori omissa minor negatur, posset enim illa sub-
stantia operari tam transiens quam in alieno subiecto accidentia alia spi-
ritualia quae non essent cognitiones, sicut substantia materialis non cognitiva
est operativa aliorum accidentium a cognitione distinctorum. Adde
non deesse qui possibilem tueantur substantiam spiritualem volitivam non intellectivam,
quorum sententiam non admodum efficaciter impugnant. Leviores alias objec-
tiones praetereo, quas ex dictis nullo negotio dissolves. Un-
de satis liquet, ex immaterialitate etiam si sumatur pro spiritualitate
substantiae completae minime demonstrari cognitivam.

19 Certum mihi est immali
tate hic non accipi pro independentia ab anima in existendo, vel in
operando, nam aeque in utroque modo animae dependet, et
in cognitiva est. Quid ergo immalitatis nomine, hic uenit intelli
gendum. Ipse Dominus, multique nostrorum eas adhibent immalita
tis expositiones, iuxta quas immalitas aliud non est quam ipsa
uis cognitiva formaliter, solumque aliis terminis, et per circumlocutionem ex
plicata: atque adeo cum iuxta illas praecise intendunt cognitivum esse
te, per immalitatem nihil aliud intendunt quam praecise idem, quod fa
cit omnino, et obscurum vel ignotum per aeque obscurum vel ignotum. Hec
autem ut patet arguta demonstratio, quae ostenditur ut dolosci
lt fiat evidens nota per aliquid notius.

Nos ut hoc tandem
caput obsignemus, et ad ulteriora, quae nos uocant, pergamus, breui
ter arbitramur Angelici Doctoris argutum nostro proposito, prout ad
sui mentem fieri clare demonstratiuum si immalitas intelligatur idem
ac perfectio; posse quidem et intelligi dictas ex eo quod immalitas
sit necessaria anima quam Angelicus Doctor ubique meditatur, in perfec
tissima atque ex multis aliis quae ex eodem Angelico Doctore, in hanc
rem afert et expendit optime Riuadeneira disp. 1a Ilicia
capite et §§ 2o. si ergo pro ratio immalitas ponatur perfectio. Et
mare per se faciat parlare silogismum recenter in modum Bisamis 3e
figure hoc pacto. aliqua perfectio pura est ratio cognitivi; sed omnis
pura perfectio est formaliter in Deo: ergo aliqua in Deo formaliter est ratio
cognitivi; modo sic: sed Deus est in summo perfectionis: ergo est in sum
mo cognitivi et cognitionis. Quae ut uides est eadem demonstratio
quam no 8 indicabimus, et horum ergo satis. Caput 4 de perfectione
Numerali

Caput Quartum de perfectione Divinæ scientiæ

Peracta primaria in p°
illo 1° designata ad demonstrandā existentiā Divinæ sciē
demonstratur ergo quod eiusdem Divinæ sciē perfectio in linea
sua sit summa possibilis. implicat enim quod aliqua perfec-
tio pura in linea sciē non existat formaliter in Deo, in quo formaliter exi-
stit omnis pura perfectio. Unde 1° Divina scia est omniscia, quæ
nihil scibile latet iuxta illud Apostoli ad Hebreos 4°
13 non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius, omnia autem
nuda et aperta sunt oculis eius 2° est evidentissima iuxta
illud Ecclesiastici 23, 28 Oculi Domini multo plus lucidi-
ores sunt super solem. 3° est infinita iuxta illud Psalmi 146, 5°
magnus Dominus noster et magna virtus eius et sapientiæ eius non
est numerus 4° est summe certa et infallibilis cui subesse fal-
sum implicat contradictionem eo quod ipsa sapientia nec fuit unquam insi-
piens neque esse unquam potest, ut acutè notavit Augustinus li-
bro 1° de doctrina christiana capite 8. 5° est essentialiter vera, et ipsa ve-
ritas ut subtiliter exprimit idem Augustinus libro 15 de tri-
nitate capite 14 scribens: falsum habere aliquid hoc Verbum
nunquam potest quia immutabiliter sic se habet, ut se habet de quo est.
potentiam hoc non potest neque est infirmitas ista, sed firmitas, qua
falsa esse non potest veritas. Dehinc plura Montoia disputatione 2a de scia
habebit hic indicatas, aliasque deinceps exponendas cum infini-
tis aliis naturali lumine inexplicabilibus divinæ sciē perfectionibus perplexus
est Apostolus ad Romanos 11, 34 O altitudo divitiarum sapientiæ

scie Dei, quã incomprehensibilia sunt iudicia eius et investigabiles viæ eius. Et ad Colocenses 2° 3° loquens de Xpto D. in quo sunt omnes tesauri sapientiæ et scientiæ absconditi.

Iny hic oportet notaverim circa id quod 3° loco diximus ante n°, videlicet divinam cognitionem præcise sumptam necessitate conformitatis cum obiecto extra Deum esse tamen quorumlibet obiectorum veritatem infalibilitatis. Prima huius notationis pars patet, veritas enim conformitatis cum obiecto extra Deum est ipsa representativa conformitas, seu divinæ cognitionis cum obiecto ab ipsa realiter distincto: atqui hæc conformitas non est divina cognitio præcise sumpta: ergo divina cognitio præcise sumpta non est veritas conformitatis cum obiecto extra Deum. Minor patet: ea enim conformitas supponit ex cognitione representante, et obiecto ita se habente ut representatur. Patet etiam 2a pars: veritas enim infalibilitatis, essentialis necessitas verificationis, et essentialis exclusio falsificationis; atqui divina cognitio, quorumlibet obiectorum, per seipsam formaliter et essentialiter est, essentialis necessitas verificationis, et essentialis exclusio falsificationis: ergo divina cognitio per se ipsam formaliter et essentialiter est veritas infalibilitatis quorumlibet obiectorum, atque adeo divina cognitio præcise sumpta, est quorumlibet obiectorum veritas infalibilitatis. Minor patet, est evidens: quemadmodum enim esse Dei, quia aliter 1° veritas in essendo, est per seipsum formaliter et essentialiter, essentialis necessitas essendi, et essentialis exclusio non essendi; ita divina scientia, quia est 1° veritas in dicendo, sive intellectualiter representando, est per seipsam formaliter et essentialiter, essentialis essendi necessitas verificatæ, et essentialis exclusio essendi falsificatæ, seu non essendi verificatæ.

Ad 2am primam

23

huius notationis partem, fortasse quispiam obyciet. D, scie ut repraesentantis Angeli Deo, non sueniret ueritas perfectior, quam sit ueritas D. scie ut formicae Deo repraesentantis; atqui si [illegible] illa nostrae notationis pars esset uera, D. scie ut repraesentantis Angeli deueniret ueritas perfectior, quam sit ueritas D. scie ut repraesentantis formicae: ergo uera non est [illegible] illa nostrae notationis pars. Maior probatur: Dei enim realitas D. scie habet ueritatem summe perfectam, et in quali est linea implicat perfectius summe perfecto. Probatur minor: si enim uera esset [illegible] illa nostrae notationis pars, ueritas D. scie ut repraesentantis Angeli, esset collectio realitatis Diuinae scie et Angeli ita se habentis, ut repraesentatur: ueritas autem D. scie ut repraesentantis formicae, esset collectio realitatis D. scie, et formicae, ita se habentis, ut repraesentatur: atqui [illegible] collectio est euidenter perfectior, quam 2.ª quia prioris scie ueritas esset perfectior ueritate posterioris, si uera esset [illegible] illa nostrae notationis pars.

24 Haec obiectio nullius plane momenti est, nullo quod negotio diluitur negando minorem, ad cuius probationem disquirenda maior; ueritas D. scie ut repraesentantis Angeli esset collectio realitatis D. scie, et Angeli ita se habentis ut repraesentatur: ueritas etiam D. scie ut repraesentantis formicam, esset collectio realitatis D. scie et formicae ita se habentis, ut repraesentatur, [illegible] maiore utriusque partis collectionis, nat. [illegible] reale conformitatis utriusque partis, concedit. maior: minor ergo distinguitur, concedit quoad materialem perfectionem, [illegible] male; si dicatur de materiali perfectione, [illegible] reale conformitatis. Veritas conformitatis, est ipsum reale conformitatis, scie cum obiecto suo, quatenus his terminis exprimitur scientia repraesentat obiectum, ut illud in se est, et illud in se est, ut scientia repraesentat illud. Tale autem est conceptus equaliter conuenit D. scie, siue ut repraesentantis Angeli, siue ut formicae repraesentantis:

vigitur una Veritas major aut minor e altera Veritate. Majo a lle absolutis scilicet ejus objecto est ipsa Entitatem reparat quia res quo Entitativa in qualitas accens se hernordine ad finale veritatem sicut ea qualitate dimensuratory accens aperte se hec aurum sit aurum et alterum sit bonum.

Disputatio secunda

utrum in Deo sit intellectua potentia distincta et praecedens natura intellectiones

Caput primum

Sententia et praenotata

Disputationes ad quas aggredimur celebres fecit theologorum circa eas dissensio, diversa ex horum eloquentia. Pro ejus decisio colligenda est ex regula nuntiis distincta. Nonnulli cum Subtili D. in 1 distinctione 2a quaestione 7, Deo simpliciter et proprie concedunt intellectivam potentiam et potentiam volitivam, cum inter se, et a suis ipsarum actibus distinctione media sine ex natura rei distincta, de quo potest videri Poncius, disputatione 5 quaestione 5. Negant alii potentias eas eo modo a suis ipsarum actibus distinctas, ita praeter thomas cum Angelico D. hic articulo 4o, Ochamus, Aureolus, Gabriel, multique alii, cum communiter theologi, quibus communiter visa est scholastica distinctio. Videri potest Montoia disputatione 3a ab sectione 2a. Quaestionem agitant alii praescindendo a qualitate distinctionis inter potentiam et actum, sed adhuc sub hac praescisione dissentiunt inter se, est enim qui merae logicae potentiam quatenus nominis ab intelligere, ad posse intelligere, comparatae, in Deo admittant; sed plus aliquid ponere tuentur alii, de quo idem Montoia, eadem disputatione 3a sectione 3a.

Ut clarius in hac disputatione procedamus disputandaeque an disputandus hic exercenam

pauca quedã brebit prenoto. 1ã n̄ ee hic nobis questionẽ de qualitate distionis quæ reperiri debet inter illectumq poã ꝯ Dillectionẽ, si due hæ ꝯfectiones in Deo semel admitant sed solũ de admitenda aut n̄ amitenda in Deo predicatorũ ꝯfectione dualitate. 2ã questionẽ ee n̄ posse, de illarũ ꝯfectionũ dualitate realĩ neq̃ de illectua poa quæ tantũ exigat dualitatẽ, nã iuxta Divinæ fidei principia in Deo nulla preter personalis datʳ realis distio, Exceptis q̃ Divinarũ personarum relaonibꝫ ꝯfectiones reliquæ sit reali ꝯ indistæ, tũ singulæ ac modulæ, tum binæquæque aqualibet 2ª, ꝯ ternæ aut quaternæ queq̃ aqualibet 4ª aut 5ª ꝯ sic de alys s. abq

3ã questionẽ ee de poa illectua essali id ẽ omnibꝫ Divinis ꝯsonis cõmuni quillectionis ꝯ q tati Divinæ trinitati cõmuni, alias Cuĩ notionalis illectio est Verbũ Divinũ ꝯ notionalis illectus est proprius Divini Patris ut realit producentis suũ Verbũ ꝯ Filiũ, aliaq̃ questio ẽ ad tractatũ Trinitate specta, an intellus notionalis ꝯ notionalis illectio sint ꝯ ralit a alia illectua poa, alia q̃ illectio abinctu, ꝯ illectione essalibus distincte, quã Theologẽ litẽ diiudicare n̄ est huius loci. Quartũ demũ questionẽ ee de illectua poa ꝯparata cũ illectione ꝯ ralit sumpta n̄ autẽ cũ illectione ꝯ t reprante obta ꝯtingentia quatenus ea repraõ, ut trata potius ad existentiã quã ad n̄ existentiã aut potius ad n̄ existentiã quã ad existentiã obtorũ ꝯtingentiũ ẽ in Deo ꝯtingens, hæc enim tracius ꝯtingentia includit pro ꝯplemento suo preter ꝯsã illectionẽ ꝯ ralẽ aliq n̄ Divinẽ iuxta ueriorẽ mihi sã in difficillima quest.ᵉ de actu Dei libero, quæ in tractatu de uolunte

28 Dei a Theologis agitat. Hic itaq. breviter prenotari. Tota presens disfas est an sicut detractis omnibus imperfectionibus quibus infecta creatura reddit increatum, rao significata hoc nomine ellectio retinet adhuc predicta rao perfectionis puri sibi propriae quae proinde tribuimus Deo, formalis ut distinta a reliquis ipsius perfectionibus, ita etiam imperfectionibus omnibus detractis quibus infecta creatura increatum est hoc nomine potentia illectiva, retineat adhuc predicta rao pura aliquae perfectionis sibi propriae quae proinde tribuenda sit Deo formalis ut a reliquis ipsius perfectionibus distincta, qua in re difficultate quamquam possim claritate tractabimus in sequentibus, Proponimus Caput 2 3 nostrae partis

Caput secundum
prima nostrae sententiae Pars

29 Immanenter Deo sit potentia illigendi non est in Deo precise potentia illigendi pure logica. Probatur: potentia illigendi pure logica est possibilitas illectionis sed potentia illigendi non est in Deo precise possibilitas illectionis ergo potentia illigendi non est in Deo precise potentia illigendi pure logica. Conseq. liquet, et Maior ab adversariis non negatur, apud eos enim potentia pure logica nil aliud est quam ipsa non repugnantia quare rei aut possibilitas quaelibet non repugnat esse quod est. Unde ipsa illectio in Deo est possibilitas illectionis sive potentia pure logica illigendi. Probatur minor: potentia enim illigendi in Deo est intellectus, et mens; sed intellectus et mens non est precise possibilitas illectionis: ergo potentia illigendi non est in Deo precise possibilitas illectionis. Maior, multis ex sacris literis Sanctis quoque PP. collectis testimoniis

queis intuitio mentis Deo tribuit, et recte demore prat et illus tris Montoya disputatione 3ª Secia sectione 4ª et itery tomo de trinitate disputatione et sectione 2ª Angelicus etiq ib hic arlo 2º opore, et libro 1º contra gentes capite 46, et libro 2º spitu so, et deuentate questione 2ª arlo 5º. Subtilis et reliqui scolastici Deo recedunt metes simpliciter et absolute loquendo Aureoly in 1ª distinctione 35 parte 1ª arlo 3º inquisitione 1ª negante Deo metes ut dicty apurto illigere, ut expendit idem Montoya ea sectione 4ª in 1º.

Atqui tunc alius 2ª nunc silogi sic probo, si metis et mens est etiq precise politas illectionis est simpliciter in hoc et in Angelo recedendus duplex illustionis et duplex mens, atqui ñ recedit simpliciter in hoc et in Angelo duplex metes et duplex mens ut liquet ergo metes et mens ñ est precise politas illectionis coaliquet, et maior patet 1ª lni metes et 1º mens est ipsa illectina poa quam aduersary hoi aut Angelo nunime denegant; 2ª dute metes et 1º mens est loga illigendi poa siue politas illectionis que in hoc etiq et in Angelo dat ut negare nequeunt ydem Aduersarii, daret tunc inutroque duplex intus et duplex mens etiq.

Redunt aduersarii admitendo simpliciter et propriamente et metes in Deo, negando tu aliq illigendi pog, preter pog pure loqg que precise est ipsa politas illectionis in Deo relucentis. Sed dicet ergo mens et metes in Deo, l est sola et precisa ffalitas illectionis actualis, l ffalitas alia, que ab illectione actuali denominet illigens si 1ª dicant reddit arguty maius quod insolutus adhuc gitat; si autem dicant 2ª infero: quod metus in Deo est poa illigendi et dicta a pure loqa poa, siue a precisa illectionis

politate, eog probo. Credcesius Cuz metus in Deo ē fralitas alia que abillectione actuali denominatur illigens, ideo ergo si talis fralitas, ut dicta abillectione actuali est potens denominari illigens: quod ē potens ita denominari et qui ut est potens denominari illigens a bellectione actuali est poa illigendi ut dicta apure loga poa sive apresiosa illectionis politate. Quodsi nome poa duplice Aduersariy denomine ey illus minime ostendant; sed per me illud protinus Expungi licebo dummodo admitgi fralitate abillectione actuali distincta que abeadem illectione denominet illigens si Cuz hoc admitas intentum Deo nimirum in Deo non dari solum pure logicum poa illigendi sed preterilla dari fralitate aliqua abintellectu denominabilem, que dicatur l capacitas, l fralitas illectiua, vel fralitas illectiua.

32 Aliter docti quidem RR sunt dicentes videlicet nec in Deo metum sumpto hoctro proprie sed solum metaphorice, quemadmodum sacre etiam litere Deo atribuunt oculos, et aures. Sed 3a est et prefata quod n.o 49 dixi mus, nimirum in Deo esse fralitatem et proprie metum, vel q. D. Angelicus ibi allegatus, et Scotus a reliquis scholasticis theologis Deo concedentes metum absolute loquuntur non loquunt improprie et per metaphoram, id enim elegantia quedam esset satis aliena a non rhetorice declamantibus, sed dialectice disserentibus: adueritate indagandum iuxta seueras fralitatem leges. Neque ut cum alys censet Montoia disp. 3a Scientia sectione 4 n.o 30, auredi Deo metum negantis Sa circus memini n.o 29 temeritate non uacat, cum tu ille Deo negauerit metum sumptum pro poa illectiua non pro illectione, si Cuz illectionem negasset, negasset pluraque temeraria et ut liquet ex dictis an.o 5.

32 Inquies:

ng Catenus non conveniret proprie illud, quatenus nomen intel-
lectus in omni sua usurpatione propria significaret per im-
manentem intellectionis productum, sed nomen intellectus non id significat
in omni sua usurpatione propria. Ergo Deo convenit in aliqua
sua usurpatione propria. Minor probatur petendo ab adver-
sarijs an terminus intellectio in omni sua acceptione propria
significet terminum immanentem aliunde productum aut pro-
ducibilem: si teneant affirmative, deducetur inde, negandum eo ipso
de Deo, esse intellectionem proprie dictam, cum haec Dei intellec-
tio sit essentialiter improducibilis, solum quod concedendum metapho-
rice, atqui hoc nec faciunt nec impune facere possunt adver-
sarij, non ergo tenere possunt affirmative, tenere itaque negative debent
asserereque intellectionem non in omni sua acceptione propria sig-
nificare terminum immanentem aliunde productum, sed solum id sig-
nificare quod intellectio tribuit creaturis. Ergo erit in intellectione res
ita habeat cur non similiter in illa se habere dicuntur, nimirum intel-
lectum in omni sua acceptione propria significare per immanentem intellec-
tionis productum, sed solum ita significare quod intellectus creaturae
tribuunt. Caput 2um opposita refellens sequitur.

Caput 3um
Opposita refellentia
argumenta.

34 Primum est argumentum
Aureoli quod ita habet, nulla intellectio creata est in quo pure intelligere
quod sit Deus, sed actualis intellectio creata est ita pure intelligere
ut non possit in illa distingui ratio intellectus, et ratio intellectionis actua-
lis: ergo multo minus in Deo poterit distingui ratio intellectus et
ratio intellectionis actualis. Ergo praecise in Deo datur intelligendi forma
pure logica. Maior probatur, nam pure intelligere est perfectio simpliciter

;d omnino impoléé aliquq simplicit perfectiong infinitore ee alicui Creaturę quq Deo q & Ipsa potest. Etenim in actione est purelog a agen ipoa, & in unione poa unien di pure loga, et aut in neutra sit disgimbilis poe fralitas a fra litate exercity q simulit in ppresenti.

Hoc Aureoli argu 35 ty uarias Auarys solutiones Extorsit, quary aliquas aut pary ueras aut nimis obscuras Experiri tibi licebit in Mon fora dispe 3a sectione 2a num 14, & in Siguieado disp 23, no 39. Porro tota Difas argum Iustit in Exclusiua illa pura pure qua pure eligere, sive pura ellectio Excludit a se poq eligendi Explat quę est mera eligendi actualitas Refurata q duplicit posse eligere siue ellectiong ee pure eligere, siue purq ellectiong. 1o Excludendo phicq poq realit sui produc tuq aut recepting. 2o Excludendo realq identitatq cy poq eligendi sumpta in sensu frali & metaphico siue cum fra litate pro qua ellectione poe quq Capite 6o huius disps Expli cabimus admitemus q in Deo. 1o modo ellectio Diuina e pu re eligere, & pura ellectio. 2o modo ellectio Diuina n e pura llectio, & pure eligere. 1us modus Excludendi poq ellectiong est perfectio simplit in ellectione Excludente. 2us autq im perfectio. Rao 1ę partis est quia si ellectio Excludit poq sui productiong, eo ipso e a se: & si poq sui receptiong Excludit eo ipso n est accidens sd subsita. 2ę partis Rao e quia si ellectio Excludit realq identitatq cy poa eligendi sumpta in sensu frali & metaphisico eo ipso admitit sui receptibilita tq & Immutabilitatq cy ellectiua poa realit a se distincta: nam ellec tio Ex sua Icepti ordinata est, ad denominandq eligentq esse aliquq, nulla autq essa ptest eligens denominari quin sit

capax & potens illigere, dent q quin illigendi pra habeat l cy illectione realit identicatg, l realit & immanent, recep tiug illectionis.

36 Hinc ig infra tiquet argenti solutio. Marg itaq distinguo: nulla illectio creata est magis pure illigere, excludendo realg identitatg cum illectione pra, sumpta in sensu frali & metaphico, qug sit Deus nego, nulla illectio creata ẽ magis pure illigere, excludendo phicg pog realit sui productiug aut receptiug, qug sit Deus, concedo marg. & omissa mini cog nego. Distat ex no anti divi ng illectiong n̄ ee pure illigere, sumpto ly pure, in 1o sensu dis tanis datg, ee vero pure illigere, sumpto ly pure in 2o sensu eius dg distionis; secus autg evenit in illectione creata, hec enim ẽ pure illigere sumpto pure in 1o sensu, sed n̄ in 2o ad mani grang, distingue ctig marg: pure illigere, est perfectio simplit si ly pure, realg excludat identitatg cy illectione pra sumpta in sensu frali & metaphico nego, si phicg exclu dat pog realit productiug aut receptiug illectionis concedo marg. & minus q parte raong anti no dedimus. Mini deinde concessa, cons negat

37 Alit ad argutg resp. pter datis nuining premisis nego cog que nulla est, silogus enim ẽ vitiosus vitiug q, meo iudicio quod medig illud pure illigere sit tnus equivocus, significat enim n̄ eg dg, sed diversag raong in Deo sive in illectione divina, atq in illectione creata ut dupli ci precedenti no satis explatg est. Ex eo autg, quod in Deo si ve in illectione divina, atq in illectione creata det diversa rao, quis inferre intendat Deo sive divine illectioni conuenire aut magis conuenire idipsg q create conuenit illectioni? En silogg

nobis obiecto simile eodem quaestio laborante, cuius id circo premissi dicentis, eoque omnes negabunt. Nullum sydus est magis ca-
nis, quam est molossus; sed aliquod sidus ita est canis, ut nullo non
possit dicere ratione latrabilis: ergo multo minus in molosso poterit
dici ratione latrabilis. Secunda enim scilicet logi medium est tamen canis, qui
equivocus est, siquidem sed dimeritque ratione significans, sidere, atque
in molosso.

38 Ad argumenti replicationem
omisso ante, consequens negatur. Disparitas perspicua est, nam electio divi-
na propter divinitatem non identificat sibi quidquid est pure
effectus in plexo electivo per electionem creato, at neque in
actione, neque in unione simili ratione velut, ut hec identificat
sibi utrumque extremum effectionis illa perfectionis causa sine effectiva
tive divi omisse, non est universaliter verum, sed particulariter fal
sum est in unione, que cum extremis suis identificetur realiter ut eam
multi de facto adstruunt, aut saltem est possibilis atque enim in ac
tione identificata cum causa, quem non obstendit implicare, nec enim intra
quod dicendum erit per fratres a fratalitate exercitum.

39 Sed arguens
Deitas electio diguntur solum ratione maior in Deitate in electio-
nis, non dat aliam personam in supreme logicam praeter logicam, nam in Deitate
in sensu non dat aliam personam in supreme logicam, sed quod de Deitate enen-
catur in sensu verificat etiam in electionis; ergo in Deitate in electio-
nis, non dat aliam personam in supreme logicam. Maior praeter explicatio per
locum a nobis admissa in numero 20. Minor autem exceptiva, quod non solum
ratione nostra diguntur verificare nequeunt contradictoria. Praeterea persona
enim logica dicitur, quatenus coaevalet ab actu ad potentiam et qui hec
coaevalet, Deus illigit: ergo potest illigere: ergo in Deo dat logica illigen
di persona.

40

Respt omisso hic anti, iuxta N.S supposita n.º 26, distinguo coens: q in Deitate, et intellectionis, ut ille est in statu phico et reali, n dat alia poa nisi pure loga, concedit coa: ut ille est in statu frali et metaphico negat. Ad cujus probationem, distincta maiori min distinguit, id q de Deitate prout illa e in statu phico et reali verificat, et sui verificat etiam intellectionis prout haec etiam e in statu phico et reali concedit: q de deitate prout illa e in statu frali et metaphico, verificat, et sui, verificat etiam intellectionis prout haec etiam e in statu frali et metaphico, negat min. Cum hae divine fralitates sint in statu phico et reali prorsus idem quod pro illo statu convenit uni, alteri sine eidem ipsi convenit: neque intus implicat aliquid eidem convenire, et simul hoc ipsi eidem n convenire, atque adeo pro statu illo n dat in Deitate et intellectionis, id e, in nupsius alia poa nisi pure loga. At cum Deitas realit sumpta fecundissima sit fralitatis, anobis in ipsa mentalit divisibilis facta cujus modi divisione seu precisione in statu frali et metaphico reluceat in Entitate Dei duplex fralitas, metus nimirum sive poe intellective, et actualis intellectionis, quatenus eadem Dei entitas e ab intimo ceco separabilis, ia cum metu creato, ia cum creata intellectione realit sit sedistis. De his itaque fralitatibus reduplicative ut sic dictis precata verificant, quae videntur oposita, opositam n sit. Verificat de fralitate poe intellective, quod minus sit poa pure loga, et q au fralitatis intellectionis, n sit pure loga poa. Hae tu poes n sit oposita: 1.a Cum huic equivalet, Entitas Dei se habet in aliquo precato, sicut se habet in sui creatus metus: 2.a huic, Entitas Dei se habet in aliquo precato sicut metus creatus se habet, intellectionis, quae denominat intelligens, in his aute

que ng aparet opositio; sd his diutius n̄ immorer, quia di fas probata est Dª distinctione raon, quomodo scilt ex hac sola distinctione verū sit aliq ut illectivg illigere et n̄ amare, et q aliq ut volitivg amare et n̄ illigere? cuius expeditione penitus eos in Dialectica imbutos supono. Impossibili est.

41 Dcedimus integrū scilogn. Quid inde? Dª nos aliud ēē dari pog logg, et aliud precisse dari pog logg. 1m dcedimus, sdm quod negamus 2m. Quod ex 1º nullatenus infert, ut ex eig intellectu creato qui quidē pfectiong asiē vr distg illigr, dū illigr habet vrē logg illigendi pog quatenus ab illigere, ad posse illigere comunalit; nec tn̄ ille ht precisse logg pog, sd preter logg pog phicg etig ht immanent productivg et receptivg illectionis. Hanc nos phicg illigendi pog Deo denegamus ex pncipia n̄ soly Divine fidei, verū etig luminis naly. Si tn ideo precise logg dcedimus, licet logg dcedamus sius tentg in bonitate predicte coe sive illaoni; sd dtendimus preter eg logg pog dari etig fralitate propriè illectivè pōe ab illectione actuali metaphisice sive fralit̃ distg ut a capite 6º fusius docebimus, et probabimus. Caput 4m 2ª pars nre s.e

Caput Quartum

Secunda pars nrē sententiē

Secunda nra dlo

42 est: n̄ dat̄ in Deo illectiva poa, que sit illectionis essalit productiva sive rr, sive virtualit̃ sive raonentia. Tres partes ut vides dtinet dlo. Scilicet 1ª pog excludens rr productivg supponenda potius quā probanda hic ē, non tamen quod

2º loco praenotavimus, nº 26, de quo eruditissime de more Mon
toia disp. 8ª Scia, vtrum Eiusmodi persona realiter distingueret ab
illectione producta. Eiusmodi productum personam negat Angeli
cus Doctor; sed non personam, non productum solum quae ratione nra ab illec
tione distg. Id clarius his Eius verbis 1ª pte quaestione 41
ar. 4º ad 3um: sic ait, sed illigere et velle non sunt tales ac
tus, qui designent processionem alicuius rei a Deo distinctae
essentialiter vel personaliter. Unde cum hos actus non potest salva
ri ratio personae in Deo, nisi 2º modo illo dici, et significandi tantum
prout diversimode significat in Deo intellectus et illigere, cum tamen ipsum
illigere Dei sit Eius essa non hens principium.

Secunda Eiusdem

4 dni pars excludens etiam personam illectionis essentialiter virtualiter pro
ductum est 1ª Theologos aliquos nec paucos nec ignobiles
quos imitatur Izquierdo disp. 23 de Deo quaest. 2ª §. 4ª
Docent itaque praedicti AA inter divinum eo principium aptereí
virtualiter productum illectionis suae; sicut tamen expliciter quaeras
inquantum hec virtualis productio constat, Rent meo distere
quod cum realis vera productio non det; equivalenter tamen ita se
hearo, inter divinum et divina illectio, ac si realiter vere
re intellectum illectionem producere, sicut virtualis distinctio
Deitatem inter et paternitatem, consistit meo quod Deitas et pater
nitas realiter indistinctae, ita in ordine ad hostios communicatum, non
communicatum, se hent ac si re essent distinctae. Sed hec virtualis
productio numquam mihi placuit quia et opposita e diametro
est Angelico D. ut perspicue videbis si relegas ipsius verba nº
praecedenti producta, et mellis expendas partem illam exclu
sivam tantum, et nullo firmo fundamento stabilita, sed omnino volun
tarie effict videtur.

44 Prat. q. V. d. 9 predic-
tos A A 2a bene illis pari: ut intellectum divinum eet virtu-
alit productum illectionis sue, nam a lerat virtualis distio in-
t intum divinum et illectionem sua; sed int intum divinum et in-
llectionem sua n dat virtualis distio: q intum divinum n est virt
talit productum illectionis sue. Coaliquet et maxpatet
realis eius producto reale distionem requirat int vr pro duc-
tum et vr prodibile: q virtualis virtuale exigit int virtualit
productum et virtualit prodibilem. Minor autem abunde a nobis
prata e in praelectione Deitas et atributis a n° 368 quo
capratio spectat. Inde igit repetat.

45 Prat. 2° ad hoc
2a Siquerdy et alios: catenus illectum divinum illectionem sua
virtualit produceret quatenus de illectum divinum et illec-
tione sua verificarent aliqua precata quae verificari neque-
unt mereatis nisi creatus inter illectionem sua producat ac-
tualit; atqui nulla huiusmodi precata de intellectum divinum et
illectione sua verificant: q illectum divinum n producit virtua-
lit illectionem sua. Mar dicat ex ipso exeplo q n° 43 vide-
mus prose ab adversariis adduci nam de deitas et pater-
nitas virtualit disqunt qa precata illa verificant quae veri-
ficari nequeunt mereatis nisi de vr distis. Prat mix. licet e-
m adversariis conferemus de illectum divinum verificari, ee
vr pog et n actu illigdi; de illectione autem divina, eer ac-
tum, et n pog illigdi, adhuc hec oposita precata n virtuale
productionem sed ad summum virtuale distionem int illectum di-
vinum et illectionem sua praerent; quod ita prat. Catenus oposita
illa predicata quae verificari conferent virtuale distionem inter
illectum divinum et illectionem sua praerent quatenus verificari

nequeunt increatis nisi de poa & actu ut dixi, sed illa eadem pre
dicata ueniam increatis possunt iuxta Siguerdum. Cum nullus
alios ex Adversariis deinitu non producente ur illectionem, &
de illectione non producta realiter abinceh: quod illa d posita preca a
quibus uenicam omiterent, curtale distiones sed non curtale produc
tiones piarent in Deo ille pater non A A predicti docent inc
ter creatis denominare pode actaliter illigentes per illectionem ab
ipso non producta realiter. Ita cum plurimis docet Siguerda dis
13 de Deo num. 32 citium q) predocuera in Faro scientiarum di
s 2a quae 1a imo plus aliquid addit eo quo loco nimirum
ee pole increatis creatis quisine poa producendi ur illectionem
piat ereg illigiq. poq.

16 Prat. 3o eadem dis par.
eius si increatis creatus nequeat proprie reddi illigens & iuuens
ea intentionaliter curta, nisi producendo realiter illectionem que
uera inhisa est in libus de aia olim sure prato, & nuper in
dicata in prelect. de incarnaone num. 980. Caterum increatis
Divinus producere curtaliter illectionem suam quia non minus pro
prie reddit iuuens & illigens per illectionem sec. ur identicata quam
increatus creatus per illectionem aie ur producta, sed hec ratio mi
nime prat curtale illectionis suae abincatu Divino productionem
quod eius statuta necessitate realis productionis increatis pondus
apare cum sit in illectione Divina ponenda curtalis produc
tio abinctu Divino. Prat. mi. Pater cum Divinus non minus
proprie filium generat quam Pater Creatus, atqui quamuis Cre
atus pater non aliter generare possit quam producendo ur naturam filii
suo q) ipsius naturam multiplicando, nihilominus Pater Divinus
generat quam curtaliter producat naturam filii sui q) ipsius naturam
curtaliter multiplicet: quod similiter quamuis increatus Creatus non aliter

intelligere possit qq producendo vr illectiorem nihilominus intellectus divinus illigat quin cum talis producat illectionem. Mir sine labe factae principiorum divinae fidei ac verae Theologiae negari nequit. Natura enim divina simplicissima unica et talis est intra tres divinas personas est talis incapax tradendi per productionem aut habendi multiplicationem intrinsecam virtualem.

47 3a Insuper excludens et relegans eum a Deo per illectivam quae illectioni essentialis sit productiva ratione nostra, probatur. Catenus eiusmodi potentia illectiva daretur in Deo quatenus ratio nostra de Deo illam abstraheret, aut illam saltem apprehenderet in Deo, cogitando divinum illum ad instar illius creati producentis. Atqui neutro modo probatur in Deo eiusmodi potentia illectiva: ergo illa in Deo non datur. Consequentia liquet. Probatur minor quoad 1am partem de ratione nostra abstrahente: nam abstractio nostra nequit in obiecto ponere praedicatum obiecto repugnans nisi fingendo, faciendo obiective, subiectum per aliud quam ipsum in se revera sit; sed illectiva potentia quae productiva sit illectionis essentialis Deo repugnat, ut patet ex n.o 42 patet: ergo abstractio nostra ponere in Deo nequit eiusmodi illectivam potentiam nisi fingendo et faciendo obiective deum aliud idest non Deum: ergo ratione nostra fingente non datur in Deo, sed potius in non Deo, illectiva potentia productiva illectionis essentialis. Maior probatur abstractio enim nostra nequit in obiecto ponere praedicatum obiecto repugnans nisi faciendo obiective illud identificatum cum praedicato sibi repugnante; sed illud in se revera est non identificatum cum praedicato sibi repugnanti: ergo abstractio nostra nequit in obiecto ponere praedicatum obiecto repugnans nisi fingendo faciendo obiective subiectum per aliud quam ipsum in se revera sit.

48 Quoad 2am etiam partem de ratione scilicet ratione divinum intellectum apprehendente ad instar creati

producentis illectionem, prout nunc q in hoc aprehendendimus do prater dirigibilis ratione nostra in Deo procedere productiua il lectionis ersaliis similiter aprehendendi modo praterit dirigi biles ratione nostra in Angelo, ubentur, et tale, atque in eterno patre Canities q extrius dicta ee absurdus. Et ideo a quoniam huius in dirigibilitatis, p ratione nostra hece. q nimium hic speciebus in estimeur tamquam proprius Dei et Angeli, sed potius tamquam prorsus alienis, eo aute ipso, dum nus rationem eius modi speci ebus significata nice facile in Deo aut in Angelo: ac pro inde eam ratione minime dicemus nullis scabilis potius re moveemus. Caput S.3. diluunt quae dicta sunt

Caput S.3.

diluuntur quae contra dicta sunt

Dicta 3 rationes dicti

49 parte prima in n.º 44, multa dicerunt argumenta adversarii, quibus praetendunt intercedere distinctionem virtualem realem, sive nuir talis realem inter illectionem et illegendi potentiam existentem in Deo. Quae bene nullo negotio diluunt necodo assumptum, quo negato, ut omnis negotii liquet ex n.º 44, ruat necesse est quidquid eidem ab adversariis medificari tendiis. Praeterea licet omi tat distinctionem tale realem intercedere inter humanis vitae et illectionem divinam tam libere quam necessariam. Inde minime in fert quod metus humanis illectionem suam producat, ut satis superque dictum ex n.º 16 et 16.

50 Aliter alio ex capite argutant alii supponunt ut uera eorum sunt, qui in tractatu de voluntate Dei docent, actum liberum ee quidem in fraliter necessarium quoad entitatem suam, propter identitatem cum Deo; ee

in virtualit. contingente quoad denominationem Dei aut volentis, aut viddarnti orbem mundum existere. Et hoc supposito argue- re ita se habent. formalitas illectionis liberae in Deo est virtua- lit. contingens, sed quia ratione contingens est ab alio producit. ergo formalitas illectionis liberae in Deo producit virtualit. ab alio. sed non ab alio, quam a ppa Dei illectiva ergo a ppa Dei illecti- va, producit virtualit. illa formalitas illectionis liberae.

58 Resp. ergo illam de di-
vini actus liberi distinctione per virtualem contingentiam divinae formali- tatis, sive volitionis, sive illectionis esse satis difficilem, imo quod prox- ime displicentem, quam proinde negare posset argumentum. Adhuc tamen ea omissa se argument. ne urgeat: adhuc cum non probat virtualis pro- ductio. Ratio est quia talis virtualis contingentia non ponit in ipsa reali existentia divinae formalitatis, sed in sola denomi- natione eo quippe dicit esse divinae formalitatis liberae eminenter ut natio existens, vi natio denomine Deum volentem aut vi- dentem orbem mundum existere. Si quidem non est virtualit. contingens rea- lis existentia illectionis liberae, certe illectio ut existens non est vir- tualit. ab alio neque virtualit. producit. Unde distinguenda maior est formalitas illectionis liberae in Deo est virtualit. contingens contingen- tia a realis existentiae nego. negata est virtualit. contingens contingen- tia suae actualis denominationis. Omittit min: nunc etiam distinguenda est, concedenda quod si formalitas liberae illectionis in Deo esse contin- gens quoad realem existentiam nego. negata v° non solum contingens est, quoad actualem nominationem. Consequentiam absolute negat.

59 Dices 3° cum eodem ibi
pte an° 47 prat. obycies Angelicum D. quest. 4a. ppa a ilo. et actus sive attentae. licet esse divina non habeat aliquod principium neque re, neque ratione in operatione divina habet aliquod principium secundum

raone: q° ecedit Angelicum A illectioni et volitioni A prin cipiy raone nra, q esse divinum negat, sed esse divinum negat principium raone nra productivum: q° principium raone nra productivum decedit illectioni et volitioni divinae. Ne. dicendo sub dens: q° decedit Angelicum A illectioni et volitioni A omne principium raone nra, q esse A negat, nego cog: decedit illectioni et volitioni A aliud principium raone nra q esse divinum negat, dico. Sub assumptum etiam ans. distinguo; A esse d negat solum principium raone nra productivum: nego: negat principium raone nra productivum. ant; cum principium illativum esse adequate ab illa distinctum et raone nra praecedens decedo ans et nego cog, quae post distinctionem datam nulla est. Principium raone nra duplex considerari potest unum productivum, et alterum illativum, ac denominabile. Utrumque principium cum Angelico A negamus esse A, quod in toto conceptu Dei, idest in Deo plexo Cum suae esse, collocamus in praelectione de essentia et attributis, ant° 249. At illectioni et volitioni A neutrum q, decedimus, sed negamus sub ant° 47, et 29 decedimus, ut ex 3a nra disputatione statuit.

Objicies iterum: licet
53 Deo repugnet illectiva poa distincta realiter ab illectione essentiali, dat tamen in Deo illectiva poa, quae raone nra distinguatur ab eadem illectione: q° licet Deo repugnet illectiva poa realiter productiva illectionis essentialis, dat tamen in Deo illectiva poa, quae productiva sit eiusdem illectionis raone nra. Resp. distinguendo ans. quoad 2am ptem: dat tamen in Deo illectiva poa quae raone nra repraesentante realem distinctionem illectivae poae ab illectione divina essentiali distinguatur ab eadem illectione, nego ant; quae raone nra non repraesentante praedictam distinctionem realem distinguatur

a beatá dilectione, deedit ans. Et negat loca. Ratione in
Deo diquens dilectiva prog. ab dilectione est ali is repriat se
alq. distione int tale prog. et dilectione, proinde q. nihil Deo
recedit repugnans atribuit, siue iudicatiue siue apreben
siue, atri ratione nra in Deo dixet dilectiua qoa dilectionis
et alis productiua rao nra, siue iudicatiue siue aprehen
siue Deo tribuet appingere productio eg yn re repugnante.
Nonig. Ex dictis hoc rationis colligi potest productio rao nra.

54 Obycies de
nig. ideo distinguitur in Deo ratione nra fralitas intellectus, et frali
tas dilectionis, q. Certas ... separabiles est rao nra, ig cy creato in
tu, ig cy dilectione creata, in intesse distinctis, s. d. sibi separate
cy intellectu creato producente dilectione, et cy dilectione producta; q. sibi
distinguitur in Deo rao cnta fralitas intellectus producentis, et fra
litas dilectionis product. Resp. negando cog. Disparitas est
q. fralitas intellectus et fralitas intellectionis est in Deo re iden
ticate, ut an. sequenti ostendimus, fralitas autem intellectus pro
ducentis, et fralitas dilectionis product. non in Deo re iden
tificate, ut 2a. Negaty est. Unde accedente inadequa
cognicentia, qua Deus referatur ig vny, ig ad alterum connota
ty, distinguntur in Deo, due ille priores fralitates due 2o
posteriores disting. n. p. inadequata nra cognitio, est
distinctio exnica identificatorum intrinsece, non autem non
identificatorum. Qua de causa in Deo rao nra distinguntur
misericordia et iustitia; s. d. non distinguntur rao nra in Deo
misericordia et animus. Caput 6, pars 3a nra. Le

Caput sextum
Pars tertia nostrae sententiae

55 Sit 2a ratio. Datur in Deo formali-
tas propria perfectionis intellectivae, ut distincta saltem ratione ab actuali
intellectione. Ita secutus Capreolus in 1o dist. 8. quaest. 1. art. 1, Caietanus et
alios Thomistas, Eximius Doctor disp. 30 metaphysicae sect. 15 n. 13, Vasquez in 1a
parte disp. 60 cap. 13, Arrubal disp. 28 cap. 3, Granado in 1a parte 3o tractatu
2. tract. 1. disp. 1a, Cap. 1. Arriaga tomo 1o in 1a parte disp. 15 sect. 3
subs. 2 Raynaudus in theologia naturali distinctione 8a a n. 52. Peña tiel tt.
8, disp. 3 et plures alii, quibus suffragantur omnes in manu scriptis
nostri Societatis. Sed refragantur huic rationi, praeter Aureolum n. 29 citatum, plures
ex Thomistis Gonet, Henre tt. 1o de scientia Dei disp. 2o cap. 3o. Item
Hurtado disp. 2a metaphysicae sect. 2a, Heme lman tt. 1o titul. 3o
disp. 1 cap. 5, Fasolus tt. 2o quaest. 14 art. 2o 1o, Mag. Albiz tt. de scientia
q. 1a sect. 1a et pauci quidam alii.

56 Sed ratio probatur 1o per authoritate
multiplici D. Thomae. 1a est textus ejus a nobis productus n. 42.
2a ducitur ex 1o sent. dist. 2. q. 1a art. 1o ad 1um, ubi haec habet: In Deo est
omnino idem re essentia et operatio, sed differunt ratione. Idem D. ipsius Thomae
operatio est ut constat ex multis ipsius locis, quos congnaviminus praeter
nunc dictos Cesar ad attributis n. 295. 3a ex q. 2o de scientia art. 1. 1o ex
lib. 2o contra Gentes cap. 10. 5a ex hac 1a parte q. 14 art. 2o ad 2um ... quibus
et aliis in locis similia habet, quae brevitatis causa omitto. Sed
ab authoritate, quae D. Augustini lib. 2o de ordine, cap. ... aperit,
ad rationes gradus facio.

57 Nobis itaque non eiusdem Augustini regula n. 3 statuta
et explicata probatur ratio haec 3a nostra ratio dividendo in suas partes formaliter
intellectum creatum; introspice ideo mentaliter divisionem creatum intellectum, invenies
quod 1o virtutis intellectionis productionem: 2o virtutis receptionem intellectionis: 3o denique
virtutis perceptionem obiecti ab actuali intellectione separati: hac facta mentali

præcisione, primus quod secundus itaque quæ perfecti, atque adeo Deo indignis duabus prioribus virtutibus, adhuc tibi superest 3a virtus, quæ quæ nullus in suo formali per imperfectiones concludit, et quæ præterea nari Deo necesse, cui debet, et in quo formaliter reluceat omnis simpliciter talis et pura perfectio: ergo ita

58 Respectu itaque ante formalitas illeo in actualiter Deo concedunt, quatenus in illeo Creata, sublatis imperfectionibus producibilis et receptibilis, permanet hæc pura perfectio videlicet actualis et intellectualis expressio obiecti; id etiam intellectione creato sublatis imperfectionibus immanentiæ productivi et receptivi, permanet hæc pura perfectio, videlicet actualis, et intellectualis virtus perceptiva obiecti, ab illo expressi: ergo hæc etiam formalitas Deo concedenda est. Atqui hæc ipsa est formalitas propria per se intellectivæ ut distincta saltem ratione nostra ab intellectione actuali: ergo datur in Deo formalitas propria per se intellectivæ ut distincta saltem ratione nostra ab actuali intellectione. Subsumptam probamus: quia illa tantum formalitas est formalis virtus perceptiva denominabilis, sive potens denominari intelligens ab intellectione actuali actuali.

59 Si dicas actualem intellectionem Dei esse virtutem perceptivam obiecti a se ipsa expressi, proinde non in Deo videri formalitatem propriam intellectivæ per se, ut distinctam ab intellectione actuali. Dico aliter et probatur 3° nostra ratio: licet intellectio Dei [illegible] virtualiter interalis perceptio, id etiam virtus perceptiva, habet ut duæ formalitates, quarum una est propria intellectivæ per se, et altera propria est intellectionis actualis: ergo adhuc in Deo datur formalitas intellectivæ per se a nobis inventa, ex eo liquet, et amplius probatur: non intellectio [illegible] habet in quidquid est puræ perfectionis dicit per se intellectivæ per se et intellectionis creatæ, ut per se patet. et n° 38 dicebamus sed in intellectiva per se creata est hæc formalitas puræ perfectionis virtus illuminativa perceptiva, et in intellectione creata est hæc formalitas puræ perfectionis [illegible] perceptio: ergo hæc utraque formalitas relu

ce in intellectione Divina realiter sumpta.

6 Dicas itaque hanc formali-
tatem perceptio illuativa esse formaliter constitutivam illuative perceptivum
ex illuativa perceptio percipiat illuative, et ipsa intellectio illuat, atque
adeo praeter formalitatem intellectionis non dari aliam in Deo constitutam formalitatem
intellectivam per se. Dico itaque: et licet cum unitas perceptivum illuat
esse ex formali suo conceptu percipiens, et intellectionis intelligentem, praeterea
ut quo, id si tibi placet, etiam ut quod, ne ostendamus Deum
adhuc in angelis [illegible] in homine modum. Instauro: Licet actualis
intellectio sive perceptio illuativa ex conceptu suo formali sit aliqua
virtus perceptiva aut intellectiva, non tamen ex formali suo conceptu tota
virtus perceptiva et intellectiva quae requiritur ad reddendum eum
cui illa adiungitur intelligentem sive percipientem illuative, id est a Deo est
perfectissime intelligens sive percipiens illuative, et praeter illam formalita-
tem essentia divina debet habere adiunctam aliquam formalitatem intelle-
ctivam sive perceptivam illuativam coaliquam et unam constituentem (?).
Maior autem ostenditur facile: si enim haec formalitas actualis intellectio
sive perceptio illuativa ex formali suo conceptu esset tota virtus per-
ceptiva et intellectiva quae necessaria est ad reddendum eum cui illa
adiungitur intelligentem sive percipientem illuative, intellectio creata quae
quidem totam illam habet formalitatem, et deinceps (?) redderet illum [illegible]
[illegible] in homine et in Angelo, et etiam quemlibet cui superna-
turaliter redderet intelligentem sive percipientem illuative; id est quae creata
neque reddit omnes illos [illegible] in homine et Angelo, ut patet (?)
liquet, neque quemlibet etiam cui ipsa adveniret intelligentem sive intel-
ligentem percipientem redderet, non enim si lapidi [illegible] aut equo uni-
retur lapidem aut equum redderet intelligentem sive percipientem illuative, ut
nemo non fatetur. Ergo haec formalitas actualis intellectio sive perceptio illuativa
ex formali suo conceptu non est tota virtus et intellectiva, quae necessaria est

ad reddenda eius lum illa adiuvat illigente [illegible] percipiente il-
lualit. Licet ex perceptivo [illegible] [illegible] qua [illegible] [illegible]
capu [illegible] solutis obiectionibus illatione quadam clauditur du-
putas.

Caput septimum solutis obiectionibus illatione quadam clauditur duputas

61 [illegible] 3 nunc obiecta,
[illegible] n° 55 obycit [illegible] illa fralitas anobis assignata communis e
illectiue poe creat. et illectioni [illegible] implat ac propri
illectiue poe fralitate [illegible] et illectioni communis [illegible] n. e. ano-
bis assignata [illegible] fralitas propria poe illectiue. Prob. maior
fralitas [illegible] anobis assignata [illegible] [illegible] illualis perceptiva
[illegible] equaliter uerificat de illectiua poa creata, atque de illectione
[illegible] fralitas anobis assignata uerificat equaliter de illectiua
poa creata, atque de illectione, atque adeo utrique communis
est.

62 Respondeo [illegible] Maiorem
illa fralitas anobis assignata sumpta generice, com e illecti-
ue poe creat. et illectioni: omittit: illa fralitas sumpta speci-
fice com est illectiue poe creat. et illectioni: nat. mai. Ad huius
[illegible] [illegible] distinctio, [illegible] sumpta generice equaliter uerificatur de il-
lectiua poa creata, atque de illectione, omittit: sumpta specifice
nat. [illegible] fralitas [illegible] illualis perceptiua, si generice sa-
matur, est [illegible] illualis [illegible] perceptiua: et [illegible] illectioni [illegible]
creat. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illectione n° 60, [illegible]
[illegible] [illegible]. At eadem fralitas, si specifice sumatur, e [illegible]
illualis perceptiua [illegible] inclusa in illectione [illegible] [illegible] [illegible]

vidimus, intellectioni ex formali suo conceptu non est tantum, quae requiritur ad reddendum intelligentem, sive percipientem illud aliter esse, quam illa advertitur. Sic autem formalitas illa non est communis intellectioni et intellectivae potentiae creatae, sed propria potentiae intellectivae: quia cum dicimus, ne dicat intellectioni, et intellectivae potentiae creatae per virtutem non inclusam formaliter in intellectione.

63 Objicitur 2.º: quandoquidem esse formalem in Deo est, est actus purus; sed actus purus excludit omnem omnino potentiam: ergo potentiam intellectivam excludit: Sic igitur non est in Deo formalitas propria intellectivae potentiae ut distincta saltem ratione ab intellectione actuali. Huius objectionis solutio satis superque liquet ex n.º 35, ex quo distat [illegible]: Sic de maiori, concedendo quod de actu puro, puritate actus excludentis productivum aut receptivum supponam; negando vero de actu puro puritate actus excludentis realem identitatem, cum formalitate metaphisica potentiae: haec enim exclusio, ut ex dictis in n.º vidimus, imperfectionem non ponit in intellectione.

64 Objicitur 3.º: intellectiva potentia ad intellectionem praesupposita intelligitur in suo priori sine intellectione actuali; sed intellectiva potentia sine intellectione actuali est imperfecta: ergo in Deo non est. Confirmatur. Distinguo 1.º intellectiva potentia ex suo praesumptio perfectibilis est ab intellectione; sed quatenus perfectibilis est imperfecta praesupponitur: ergo intellectiva potentia ex conceptu suo praesupponitur imperfecta, atque adeo a Deo relegenda. Maior patet: nam intellectiva potentia ex conceptu suo, est potens reddi intelligens, posse autem reddi intelligentem, est posse perfici, siquidem reddi intelligentem est perfici. Distinguo 2.º intellectiva potentia ex conceptu suo est aut virtus intelligendi; sed aut virtus intelligendi ex terminis [illegible] praescindit a [illegible] elicitivi, et receptivi intellectionis, ut ex Ang. Doct. docet Doctor Eximius disp. 30 metaphisicae sectio 15, n.º 9 et 8.

65 Sed objicies ergo duo quando mag. intellectiva pro ad intellectionem praecisa, intelligitur minus quam prius sine intellectione actuali praecisive, aut negative, ergo intelligitur minus prius sine intellectione actuali privative; nego mag. et minorem distinguo; sed intellectiva pro sine intellectione actuali praecisive aut negative, est imperfecta, nego: sine intellectione actuali privative concedo minorem. Intellectiva pro neque in se imperfecta est, neque ut imperfecta intelligitur, quando intelligitur sine intellectione actuali, sumpto sine praecisive, aut negative, id est quando a nobis praescindentibus ab intellectione actuali consideratur prius intellectiva pro, aut quando a nobis positive asseritur, cum nimirum potentia in Deo sit quidem identicari cum intellectione actuali; ab actuali intellectione distingui, atque in se non includere distinctive ipsam intellectionem. At eadem intellectiva pro procul dubio consideretur ut imperfecta, si consideretur sine actuali intellectione privative, id est, vel actualiter privata, vel privata potens intellectione actuali.

66 Utriusque ratio perspicua et in promptu est. Ratio prima: nam aliud est intelligi imperfecte, et aliud longe diversum intelligi imperfectum, aut esse imperfectam quando intellectivam Dei potentiam ita consideramus, seu intelligimus, ut in ipso fundamenti conceptu potentiae intellectivae sistamus, praescindamusque ab intellectione actuali, intelligimus quidem imperfecte; sed non intelligimus imperfectam: nulla alia prorsus est illius imperfectio, quam nostra circa Dei cognitio praecisiva sit, et imperfecta, ut est liquidus. Neque illam intelligimus ut imperfectam, cum nullam intelligamus positive ut excludentem a formalitate distinctionis intellectionem actualem: ut clarissime satis constat ex dictis a n.o 29 et a n.o 55 cum nimirum distinctio et cubilitas exclusiva pertineat ad distinctionem, atque intellectionis perfectionem. Ratio 2a: nam intellectiva pro actualiter privata intellectione, est ignorans, si

Et primario ptem intellectio est ptens ignorare: eo q. utroq. modo sit imperfecta, ut tremini est ignotez, utro libet intelligatr mo, intelligitr plane ut imperfecta

67 Prime Dp̃raois maior dis guitr: intellectiua pōa ex conceptu suo perfectibilis est ab intellectione eā ea distincta, l vel indistincta a se, cōceditr. perfectibilis est de rrate ab intellectione distincta a se, natr maior. Minor etiā distinguitr; id quatenus perfectibilis est ab intellectione a se indistincta a se, imperfecta presupponitr, natr. quatenus perfectibilis est ab intellectione a se distincta a se, cōceditr minor. Intellectiua pōa ex hoc conceptu indiferens est ad hendā realē cū actali intellectione identitatē, aut realē ab illa distinctioē. Qdo realē distinctioē hēt, perfectione caret identitatis cū intellectione, quæ ex genere suo hēre ptest, proindeq. imperfecta est, ex dicta dlim a nobis, inter agendū de perfectio, & perfectione impredicatione, Nessa et atributis nº 149. Qdo autē realē cum intellectione identitatē hēt, cum nī perfectione n̄ caret intellectiua pōa, proindeq. n̄ presupponitur imperfecta, nisi ex alio capite a perfectione deficiat, ut deficeret intellectiua pōa creata, quæ cum intellectione sua identi caretr, quæ aliqui pplē arbitrantr. Intellectiua Dei pōa nullo ex capite deficit a perfectione. nā identicatē secum rē hēt intellectionē suā et hēt intellectionē summā, ut est summa virtus intelligendi

68 Rē Dp̃raois. Maior etiam distinguitr: intellectiua pōa ex cōceptu suo est aut virtus intelligendi l physico et reali, l intentionali et metaphysico, cōceditr: est aut virtus intelligendi semper ac de rrate physico et reali, natr maior. Minor silitr distinguitr; id aut virtus intelligendi physico et reali ex parte sui a fert rōnē principij elicitiui, et receptiui intellectionis,

Icceditti: aus l^{tis} filligendi inscu frali, Et metaphico Extus suis afert raoe priyecta, nati mix. Ang. D., qug imitatt. D. Ex° ay l^t yilligendi insufphico Et reali respuit, Et a Deo releogo, n'autẽ ay l^t yilligendi insu dy taxa frali, Et metaphorico, id qd satis ligt Ex n° 42, Et 56. Demque 3^a huius Ipraois ftA sic arguitur: licet illeo ex Iptuseo sit actus 2us illigendi, n'tn est Ex Iptusus aus 2^a seliabilis, Et receptabilis alioqui Eniz Deus illeog n'heret: q^s silitr l t illectua poa Ex Iptusio sit aus l^{us} illigdi, n'tn ẽ Ex Iptusus aus l^{us} elicituus, Et receptiuus illeois

69 Jam 2° leuioribus alys, que possent obyci pretermissis, utpote Ex hucusq. tradicta doctra nullo negotio solubilibus, obsignemus hoc Caput, potiusque disp., quadq ute Ex antedictis consequitioe. Colligeris, quid sit respdy ad q. alys Etig tus proponi solitam. Otry uidelicet in Deo deti illectua poa? Utry illectuuz radicale? Otry metus per my aus l^t anteactale illectioz. Nam Ex l^a Ile pontan° 29 rebis, egridam precuise insu peire logico. Ex 2^a Ile statuta n° 42 rebis Cadari insu phico, Et reali, predicti ng. q'tu insu phico Et reali Accipiuntr, pro poa. er productiua, aut receptiua illeois nec nobis denomine Itendendy Est. Ex 3^a deniq. Ile n° 55 stabilita rebis, Cadari insu frali Et metaphysico: dari Eniz insu frali Et metaphysico, poq illectiug, illectuuz radicale, metey modq aus si in Deo, n'est aliud, qug in Deo dari fralite proprig illectiug poe Idistq a fralite actalis illeois, Et que Ex fralis suo Iphi n'est ypsa frali illeo, sd per frale illeoz, qug infert metaphica necesitate, denominatt actalitr illigens, at qui Eus mi frlitas in Deo dati, ut a n° 56 abunde pro batum Est.

dari quod in Deo insuffitali, et metaphysico poa intellectua, intellectivis radicale metus per my aus ti.

Disputatio 3ª
de aliis ad intellectivam lineam pertinentibus disquiritur: an in Deo sint admitenda?
Caput primum de specie intelligibili.

10 Sunt alia multa de quibus fuse hic Theologi disputant, an proprie in Deo sint admitenda. Et iam quaestionis de eo ce hau tapary het disserta o hec, de ys obus nos brebiter hac disp.e dicemus, totu que dirimemus litu ex a exactu illu Augustini regula, an° 1° propositu et explatu. Quod attinet ad speciei intellig.is de qua primo disserere proposuimus, evidentissimum est, Deum nulla alia specie intellibili indigere quacumque sit, nisi sua essa: id quod bitis hic arlo 1° advertit Ang. D.r, atque ex profesto demonstrat libro V° 3ª Gentes cap 46, et ex illo Doctissimus Montoia disp.e 4ª de scia sectio n° 1° ... de specie ex dicta minime posset ee quaestio, solum disquirendum superest, an in Deo detur formalitas speciei intell.is

11 Negant cum Aureolo in 1 dist. 35, pte 1ª arlo 4° Columna 3° paragrafo 2° Verso et cum nullis Thomistis Herice disp.e 1ª, Rivadeneira disp.e 1ª cap 6, Herrera q.e 1ª sectio n° 5, Peñafiel t 8° de scia Dei disp. 4ª. Isquierdo et alii. Probatque solo hec natura sapientia

Eximio Doctori disp.e 30 metaphis. sectione 15 n.o 11, nec sine aliquo fundamento ut fatetur Montoia disp.e 20 n.o 4.o, qui uis cierius illi tribuendi sponte deludat ibidem idem Autor. Subscribunt negative sic docti multi RR. Sylvester Ferrariensis in 1.o 3a Gentes cap. 46, Capreolus in 1.o dist.e 35 q. 2a artic. 1.o Caietanus, Bañez, Gonet, Magistro Godoi aliique Thomistae, Montoia disp.e 10 sectione 2a, Alarcon tr. 2.o disp.e 1.a cap. 1.o n.o 3, Arriaga disp. 15 a n.o 52, Molina, Vazquez, Valentia, Granado, plures que alii, quos imitantur in manuscriptis haud pauci RR.

12 Inquestio de uoce sit assertio nostra q. 2a sa. Datur in Deo pralitas speciei illibilis. Assertio haec uidetur nari non posse, quin ipso deseratur Ang. D.r, qui multis in locis expresse docet, ipsi Dei esse eius speciem illibilem, qua Deus, et se, et alia ab se omnia cognoscit. Ita docet in hac q. 14, artic. 2.o et 4.o corpore, et artic. 11 ad 1.m et artic. 12 corpore, et a Co. 14 in fine corporis, et libro 1.o 3a Gentes capite 46, et Cap. 55. Producere dictaxat ex illo artic. 4.o clarissima haec eius Verba: et nempe ex omnibus premissis, quod in Deo intellectus intelligens, et id quod intelligitur, et species intelligibilis, et ipsum intelligere, sunt omnino unum et idem. Quibus clarius.

13 Nec locum inveniunt hic RR. expl. quiqui Izquierdo tomo 2.o disp.e 23 q. 2a n.o 68, ita Doctorem Ang. interpretantur, ut velint a Deo speciem illibilem iis in locis unice pari late, et improprie: eius enim illam simpliciter excipere, impropriam uidetur illorum interpretatio, ut similiter diceebamus n.o 32. Ex iisdem n.o antiquis relatis necessarie reiicitur, eorum tharum opinio, qui cum Magistro Godoi disp.e 24 de sua fide docent esse Deo non solum ipsius quod est, et ipsum per modum

speciei impressę producere intalibi illeoę seq. Cum enim Anõ Dr ibi dicat, inctꝯ illigentꝫ, et esꝯ illectꝯ, et speciꝯ illibitꝯ, et ipsꝯ illeoę, esse omnino unꝯ et idę, calę ꝯ illeois productio, nequit ee ante inctu nri operaoę, qdo illa ora est omno unꝯ et idę; atque neqꝫ potest ee, superveniente ea operaoę in nctus nri distione raois, ut dstat ex n° 42, et 48: qꝫ corruit illa inctuali productio.

)4 Sed ad assertioę regrediar, egꝫ hac raoe probo in speciem impressa Beata, detractis imperfectiobus, accentis et qualitatis, inhęrentis poę, realiꝫ distiois, et caalitatis effectivę, qua eꝯ illectiva poa ꝯ producat illeoę, reliqueri quę oibus adhuc remanet hęc fralitas: aplicaoꝯ ptiadinctꝯ, ut illigi potens, illigati a potente illigere, sd hęc fralitas datr in Deo: qꝫ datr in Deo fralitas speciei impresse. Ma liquet, et minꝯ pt: tꝯ qꝫ fralitas illa nullꝯ in suo dceptu imperfectioę, sd purę perfectioę explat: tum etiꝯ qꝫ in essa Dr reducet metaphica exigentia, ut a suo inctu illigati actualr oeillibile, huius modi autę exigentia est predicta fralitas aplicaois. Maiorem igitr probo: nꝯ inctus ex fralisuo dceptu precise est potens illigere, et dbtꝯ ex frali suo dptu precise est potens illigi, deueniunt autę fralis dpte est mutua aplicatio, sive aproximatio actualis, ut resultet illeo: qꝫ hoc est speciale munus speciei illibilis atqꝫ adeo in speciei illibili, detractis oibus imperfectiobus, qbus ad Beatꝯ dtrabitr, adhuc remanet predicta illa fralitas sibi propria et specialis.

)5 Et Ostrari potest a paritate. Eugeus enim Da Voltas, sit summe volitiva, et essa Da sit summe amabilis, atqꝫ proidetę

realis presens voluntati Dei, adhuc in qua voluntas est formalis sua conceptualis precise potens amare, et bonum est formalis suo obiectum, est precisse potens amari, esse Dei concedit formalitas illeorum, que sit intentionalis aplicans summi boni ad summam voluntatis, ut summe potens amari, summe amet, a summe potente amare quod similiter concedit speciei impresse formalitas, sive intelligibilis aplicans esse Dei, quamvis illa sit summe intelligibilis, et in actu summe presens per identitatem realem.

6 Probari denique potest ex Aristotele qui quidem lib. 12 Metaphisicorum, cap. 7, de Deo illeo edisserens, causam quam esse subiectum Dei ostendens, sic ex textu 39 scribit: ipsa autem illeo Deus se, cum est, quod Deus se optimum est. et quae maxime est, cum, quod maxime est; sed sic in actu illeo assumptio intelligibilis quae ultima verba de specie intelligibili scolastici accipiunt, et exponunt, et peculiariter Angelicus Doctor ubi lectione 8a litera C. Unde et solus in actu creatus illigat assumptione speciei intelligibilis induti; Deus in actu fit illeo, retenta perfectione tota speciei intelligibili, detractis quod omnibus imperfectionibus, quibus, causa infecta, et viciata est.

Dificultas videri asserta nostra Doctis RR. qui contra eam insurgunt, et sic obiciunt. Implicat dari ratio speciei intelligibilis absque differentiali sua constitutivo; sed in Deo non datur differentiale speciei intelligibilis constitutivum: ergo in Deo non datur ratio speciei intelligibilis. Maior probatur: alioquin enim esset ratio ab aliis diversa sine diversitate: quod, cum non videatur intellegi, implicare. Minorem probant supponentes differentiale constitutivum speciei intelligibilis esse, quod earit ratio a priori uno cum illeo, illectionis productionem.

Resp. distinguo maiorem, nego minorem. Quidem huius probationem adducitur ex qua facultate ab adversariis supponitur eadem, in nobis natura:

seclusis Cum imperfectibus uirtutis productiue illeoris aut de tranquilleo producende, alys q. orbus, q. bus infecta et uitiata est ineris, adhuc in specie impressa permanet rae illa a nobis notata n° 74, que speciei impressae illibilis propria est, et specialis, atq. adeo sufficiens illius dicta. Lemcubites alys, que presento obiecit supposedeo: non est dicens solatur facillima est.

Caput secundum
de habitu

78 Deo conuenire posse habitum, seu qui sit infusus ab agente superiori, aut proprys Dei seu actibus acquisitus, aut qualitas illa super addita illectue per, in eius hec, que sine qualitate illa difficilius illigeret, illigere posset facilius, certum est, ac notum quoq., ut moneri oporteat. Hec cum oia manifestas detinent imperfectiones, Deo, siue quaeque cum perfectioni extrinsi repugnantes. Quaestio itaq. solum esse potest, an in Deo sit admitenda ratio, sine habitui habitus seu entitatis, sicut ratio, sine habitus speciei illibilis ante cap. diximus admitendam. Quaestio est non de uoce est, et in illa duplex sententia

79 Prima est Henrici, tamen D. incertus, 1a parte ar.lo 37 q. 1a, quo quo loco 1a pte ar.lo 46 q. 1a tribuentis habitum. Ea denique sic tribui solet Alexandro 1a pte q. 22 membro 1°, quis tn eino aliud uoluisse ostendit Montoia disp. 4a, sectione 3 n° 3. Tribuit etiam Carthusiano n. 1 q. distinctione 35 q. 1a, ubi nihil fauet, ceterum sequenti sectione 2a sententiam expresse negat, ut eodem illa serio n° 3 notauit Montoia. Eiusdemque secum Arriaga disp. 15 n° 54 subscribunt aliqui R. 2a sadmuniae et fere omnium theologorum, negat in Deo esse siue habitus situs. Multos pro hac sententia R. profert, eos sequens Montoia disp. 4a sectione 4a. Eg multis in libris tradere uidetur

Ang. D. ng hic q. 14 arto 1 ad 1 et de veritate q. 1 a. arto 1 ad 1
docet Dei scia cognotum per ny illi quia per ny habitus. Et ma-
gis Ex professo libro 1 c. Gentes Cap. 56 prat, in Deo nec co-
gnitione habitualem. Et Silvestr. in 1 p. Sane dictione 35 q. 1 a. arto 3
in fine dponi, et ad quartum, ac demum de universaliter quolibet
habitu docet 1 a. 2e q. 49 arto 4, ipsore repugnare Deo. Qua
cum Cnz Ang. D. rationes ys in locis directe pugnent adversus
habitum ex dictum, ceteras que Creatorum habitum imperfectiones be-
tis; Cum in totis habitum negans, nisi quia concedat hoc nomen (Deo
cum aliqua qualitate pertinenti preseissa, sicut Sepe concedit nomen
Scie speciei metus, et talia, satis aperte denotat, nullam
qualitate habitus sola ratione dicti ee Deo concedenda.

80 2a sententiae
adscribor assero quem non dari in Deo rationem habitus illualis. Assertio
hec 1o prat. authoritate. Basilius Cnz lib. 1o c. Eunomium ait:
Sapientia et virtutes, et iustitia Dei, non est habitus, nec aptitudo.
Et Maximus in fragmenti quem Cirillo refert Euthimius in pa-
noplia parte 1a titulo 2o dicit, In simplici et infinita Divinitate
Cisa, nec habitus nec aptitudines requirendas. Philosophus lib.
7 Ethicorum ad Nicomachum Cap. 1 scribit, neque vitium, neque vir-
tutem ee Deo, sed quid prestantius virtute: nimirum considerata
virtute pro habitu.

81 2o prob. assertio fundamentum
supposito illi quo qualitate speciei illi Deo concedimus
n. num. 74. Sic arguitur. Recessis imperfectionibus qualitatis, fa-
cilitantis aut Cnz producentis illeog relationis quod ordinis nihil
perfectionis remanet in habitu, quod non includatur in pso speciali quod pertin-
nentis [illegible]: ergo non est in Deo propter rationem suae qualitatis habitualis
alis Coaliquet Ex dictis Art. 2o. Prat. ans: recessis Cnz omnibus

imp'fectiobus, soly remanet promptitudo et facilitas illegdi; sed promptitudo et facilitas illegdi, includitr in ipso formali conpti inctus Di: g° ita Marg. pbr: Et minor pbr: promptitudo enim et facilitas illegendi hetr per augmentu illectuue virtutis; sed quid quid illectuue virtutis sine imperfectioe possibile est, includitr in ipso formali conpti inctus Di, quo nil potentius, aliud excogitari nequit: g° ita. Dist: quo maior est virtus, eo maior operaois facilitas et minor dif.as, sed inctus Dei est summa virtus: g° inctus Dei est summa operaois facilitas, et dif.as nulla: neque facilitati summae aliqua fingenda difficultate prorsus impleat, atqui repugnat facilitati summae nega addi facilitatem: summa enim est ex conptu suo exclusiva augmenti: g° &.

82 Hactenus ut vides locuti sumus de hitu, quatenus mere hitus, nec afferat rem pro simpliti, cuiusmi est ois hitus nalis: de hoc enim soly potest esse questio. nam hitus supernalis afferat rem pro, cum impossibile sit soly nal viribus supernalem actum depere quantumvis remissum et summa difficultate productum, nisi supernalis hitus, seu supernalis concursus Dei, suplens illius vices, pro eleuet. Cuiusmi autem hitus evidentius ostendit maior Dei perfectioi repugnantia. Si enim cuiusmi hitus ras daretur in Deo, supponeret inctum Dei esse ordinis inferioris, et ad aliquos illeos impro portionatum, propterea simpliciter non posset taleos actus illigere sine hitu: quae oia quatenus Dei perfectioni repugnent, ex ipsis terminis evidenter patet.

83 Assertioni nostrae obstare videtur obstare Herveum fundamentum, quod ita habet. Omnis perfectio sine imperfectioe Deo concedenda est, sed operari ex hitu est perfectio sine imperfectioe: g° operari ex hitu Deo concedendum est, atque adeo concedenda ipsi est ras hitus, seu illius qualitas.

Illiq prob.: nq operari ex habitu est operari prompte et faciliter; sed operari prompte et faciliter est perfectio sine imperfectione: ergo operari ex habitu est perfectio sine imperfectione. Ergo non potest nq virtutes esse habitus; sed virtutes illudes nisi Deo denegandae, ut sapientia, ars, prudentia: ergo neq habitus illudes. Major late probat Aristoteles lib. 2 Ethicorum ad Nicomacum, cap. 5, et 6.

84 Respondeo ista majori, negando minorem ad huius probationem respondetur, etiamsi praemissae sine distinctione concedantur, illum nihil concludere: nam ex ratione superiori colligit inferiorem: nec aliter ac si colligere intendas, hoc esse equum quia esse equum est esse animal, et hoc est animal. Similiter ergo operari ex habitu, est quidem operari prompte et faciliter; sed non e contra: nam operari prompte et faciliter est ratio superior: cum per augmentum virtutis conveniat etiam post, secluso habitu ut nº 88 vidimus. Sed aliter ad illius minoris probationem respondere potest, distinguendo videlicet majorem: operari ex habitu est operari prompte et faciliter, in hoc praecise conceptu, nego; est operari prompte et faciliter supponendo in ipsa potentia carentiam promptitudinis et facilitatis, per defectum virtutis, concedo majorem: distinguitur etiam minor, et concedo in 1º sensu, sed in 2º nego. Unde consequentia nulla est.

85 Alii affirmativam tenent distinguendo majorem eamque concedendo de virtutibus per accidentibus animae, negando de virtutibus per se, sive praecisive sumptis consideratis: sic enim non implicat identicam posse per augmentum suae virtutis, quidquid promptitudinis et facilitatis, ad rectam operationem confert habitus. Damus concedimus itaque Deo virtutes illas, tam ad intellectum, quam ad voluntatem spectantes, in quarum formali conceptu non includitur imperfectio, aut illectio imperfectionis. Seclusis enim ordine imperfectionis

fectionibus, quibus esse ut contractae ad Creaturam infirmiter, habitus virtutis resolvitur in maiorem virtutem potentiam. Ad maius probandum, refert Aegidius in locis. Expresse fuisse locutum, de virtutibus prout in 1º sensu distinctionis datis, non autem de illis prout in 2º: imo in Deo non esse virtutes id quod praestantius virtute sumpta minirum pro habitu, alio in loco idem Philosophus dixit, ut vidimus supra nº 80. Caput 3º de memoria.

Caput Tertium de memoria.

86. Sunt qui pronuntient omnium Theologorum suffragiis, Deo memoriam denegari. Qui tamen hoc expresse docuerit, se reperisse neminem praeter Aureolum in primo distinctione 35, parte prima articulo tertio, eique faventem Alexandrum prima parte, quaestione 23, membro primo in fine, ubi dicit, Dei scientiam non appellari memoriam praeteritorum, ne videatur quod ante esse desierit Divinam Scientiam, testatur Eruditissimus Montoya disputatione quarta de Scientia, Sectione quinta numero tertio. Hic ergo de voce Contenditur: quapropter ab hac etiam vocali quaestione, me breviter expediam, de qua serius author Citatus. Hic ergo de voce contenditur quapropter ab hac ergo vocali quaestione, me breviter expediam, de qua serius Citatus author, nuper laudatus.

87 Assero itaque

in Deo dari saeng aliquq memoriae propriq. Ita cum alijs Mon
toia Sectione illa 5a a n° 8°. Prat. Assertio: si dicitur imperfectioni
bus quibus inficitur creata memoria Vg. q. sit poa vv. dicta, l, a
operante, l, abipsius operaone, q seu continua sit illectio
interrupta per oblivione obti aut distractione ad alia, et
remanet hoc fralitas poa retentiva speciei illibiles adilliody
actualit obta semel illecta; sed in Deo dat hoc perfralitas,
q in Deo dat aliqua fralitas sui ratio memoriae propria. Mat
Jeoa dicunt. Prat. Min: nq. illectiua poa divina, est eadem
peata Dmetaphisice [illegible] cum essu Dei, sidem Dei est
species illibilis, ut an° 34 proty. Et° dat in Deo poa reten
tiva speciei illibilis adilliody actualit obta semel illecta
[illegible] loquar realiter Cum identitas est inseparabilis retentivae
identica [illegible] metaphisica [illegible] retentio sui [illegible]
88 [illegible] In hoc igit sensu in Deo
proprie memoria dicenit. Justa illa accipiendus e Augus
tinus libro 2 quaestionu 83. 9. capite 5. dicens: Deus Cum quq
nec loco clauditur nec tempore [illegible], omnia rerum tam p
teritarum memoria quq imminentium scia plenus est, nec reminis
cens [illegible] in praeteritum nec sperans tendit in futurum
Quatenus [illegible] memoria sonat [illegible] ex oblivi
one aliq ad actale [illegible] metaphorice soly Deo tribu
it [illegible], sicut etiam tribuit oblivisci loquendo
ris cum malo more, ut int alios eleganter observat Mag
nus Gregorius libro 32 moralium capite 6 ubi exponens mul
ta quae [illegible] Deo tribuunt: Ait Deus Cum nesciat
a Dei memoria nec oblivione surripit, nec recordatione cap
itur. id ait aliqua deserens praetermittit more hom oblivis
ci dicit: et [illegible] post longum tempus quae noluerit iuxta

ne mirabitur a [illegible] recordatus vocat. Pro [illegible]
pacem Divinitatem cum in obtutu [illegible] [illegible]
Causa Dei memoria q[uae] recordat[ur]. Nulla namq[ue] nunc
preterita [illegible] [illegible] recordanti. Quomodo q[uae] Deus pre-
teritorum reminiscitur cum ipsa que in semetipso preterie-
rint intuitu semper presentientia antuntur [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex hoc illi pretio est, q[uod]
in ipso est. Idipsum dicentem me [illegible] observa et exponit
libro VI moralium capite 1º [illegible] de hic plura Montoia ubi su-
pra.

89 Obiicies memoria non
est de futuris nec de presentibus, sed tantum de preteritis, atqui
Deo nihil est preteritum, sed omnia sunt presentia, ergo non est Deo me-
moria. Maior [illegible] ex Aristotele libro de memoria et reminiscentia
capite 1º dicente, est enim presentis quidem sensus, futuri
spes, post facti autem memoria. Unde post tempus memoria
omnis. Aristoteli [illegible] libro 2º de inventione dicens me-
moria est per quam animus repetit illa que fuerunt. Hec obiec-
tio [illegible] [illegible] negantibus realem rerum presentiam Deo
ab eterno [illegible] [illegible] in Divinitate [illegible] in qua
quidem [illegible] gravissimi sunt Theologi [illegible] multos
recenset Montoia disp. 28 [illegible] [illegible] de hoc alibi.
Nunc autem ne alio divertamus, expedita obiectionis solu-
tio est [illegible] [illegible] recedere de memoria ut ad crea-
turarum limitata, de qua sola Aristoteles et Cicero loquuti sunt, [illegible]
[illegible] de memoria [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a predicta li-
mitatione prescindente. In hac enim [illegible] cum [illegible]
[illegible] [illegible] quibus ad creaturam [illegible] detrahet
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

tâe ambu n° 3 anonata qui pergua memorie est id pro
iuus p bre bitati memorer qua [illegible] caput 3 deui
discursiva.

Caput Quartu
A videiscursiva

90 Asserto 1a [illegible]
en discursivij videon dari simplit et propue. Assertio hec est
certissima recepta omnium ex theologos 3 hic aclo. Ethibro ? ?
[illegible] ex [illegible] SS. Ordeo tu ignomuij frauoci valere citra
questiong de voce. Quapropt asserto ma [illegible] ambo
[illegible] discursiva simplit et proprietatis 3notat discursiu
simplit etg et proprietate; sed repugnat deo discursi sim
plit et proprietatis: q eteiu discursiva simplit et proprietatis
Man et co a [illegible]. [illegible] discursiu cui simplit et propri
etatis includit varios 3gniones principij siue antis obiectiui
qui n sit clarissima, et 3prehensiua illius 3gnito; sed repugnat
q tale 3gnione deus beat. q etg beat discursu, simplit et
proprietate. Stinus silogismus est manifestus. si enim antis
3gnito sit simul clarissima, et 3prehensiva 3gnito illi, non
potest ab uno ad alteru intus discurrere siue illuahat
progredi; sed simul unico intuitu in utroq sto erit. sicut
si eadg actione impulsiva colocaret deus vndique hec loci
adequate uni aliquis entitate, eo ipso n discurrere
aut progrederet localit ab uno sto ad alteru; id simul tu
unico impulsiue et intuitu 3 tribo permanere.
91 [illegible] Cuius Q[illegible]
gi, minij probo: repugnet eni deu here 3gnione principij siue
antis obiectivi qui n sit clarissima et 3prehensiua illius 3gnito
id eo ipso. q Divina 3gnio principij siue antis obti, sit clo.

sima et cprehensiva illius cognitio, est cognitio Dei, cumque, (identificat, (connectit Anti cprehensivi. et consequenter cognitio quae est cognitio Dei est, clarissima et cprehensiva Dei cognitio non minus quam ipsius Antis propter eandem rationem: quod repugnat Dei here cognitionem ex principiis sine Antis obtinet quae non sit clarissima et cprehensiva Dei cognitio, atque adeo repugnat illum here cognitionem illam quae necessaria est ad discursum simpliciter et proprie talem. Maior patet: cognitio enim aut non summe clara aut obscura, vel non cprehensiva imperfecta est. Hec maior partim praecindit, ut vides, ab illa quaestione an scilicet inclusive, sive debeat una cognitio duci vel ab altera. si enim haec conditio ad discursum admittatur necessaria, consequenter admittit plane, et absque ulla dubia, Deo denegandum esse discursum, de quo inter alios videri potest, Poet summus Montoia disp 13 de Scientia...

92- Dico breviter

dicendum Deus non esse idem, sed valde diversa, quod Deus intelligat illationem Dei ex ante, et quod intelligat illative: sicut non idem, sed valde diversa est, quod intelligat limitatem et quod intelligat limitate, quod intelligat obscurum, et quod intelligat obscure, quod intelligat cognoscibile et quod intelligat cognoscitive: neque huiusmodi adverbia intellectionem modificant ad perfectionem quam illa ipse non includit. Deus igitur non illative, illationem tamen ex alio intelligit, siquidem intuitive et aequali claritate et cprehensione utriusque, et utriusque illationis connexionem. Deus non esse breviter immorandum contendendo, ac disputando de nomine (ut plerique pariter quidem aut nullo operae pretio faciunt) cum A.A. Deo cedentibus discursum virtualem, si in hoc nomine nihil aliud intelligant et appellent quam intellectionem qua Deus praedicto nuper modo intelligit illationem alicuius ex ante. Quod si cum talem discursum esse velint, fore-

cunditatis que Divinae illectionis est illius, ut ratione, in qua ei praest, tamquam discurrens. Et ibi ponere illatiuae non est, sed desererit res illorum. Cap. 4 3 et 48. Cum ergo non videatur ut ee nisi chimera Dei discurrentis quam Dei currentis.

9 3 Ad 3. m arguitionem non obiect. Deus ipse sui omnipotentis tamquam per se proprias et immutans creaturas, creaturas deriuauit, sed fecit ipsorum rationem per se proprias et immutans illarum est discurrere; quod Deus discurrit ipse in divina deductione ut ipse est Dei ut causae creaturae et creaturae ut effectus Dei, ratione non distinctiue duplex illectio divina, una scilicet, quae ut sic praecisa a 2.o est causa et per illectio altera, quae ut sic praecisa a 1.o est illectio solius effectus: quod ratione non distinctiue in Deo illectionem ipse de discursiu formalis, ut in textu decretus sub num.o 92. constitutus.

9 4 Ad minorem boni solutio facilis est ex num.o 92, ex quo doceo, esse distinguenda maior: Deus per se ipse sui omnipotentis tamquam per se causae proprias et immutans creaturarum creaturas deriuauit illatiue nego: creaturas deriuauit, ut illatiue, sed unitae intuitive cum aequali claritate et apprehensione causae, atque effectus deducta mihi. Minor ergo distinguenda est, concedenda quod in 1.o sensu distinctionis datae, sed in 2.o negando. Unde ea nulla est, et negando absolute, et hoc ipso patere est Angelici solutio, hic art. 7.o ad 1. legenti patebit.

95 Ad 5. rationem respondeo distinguo ant. una scilicet, quae ut sic praecisa a 2.o replicando supra deductionem suae praecurrentis, est causa solius illectio, altera, quae ut sic praecisa a 1.o reduplicando etiam supra

cognitione nos prescindentes et illectio solum se tenens, omittit una habeat que ut sic prescinderat et multiplicando ipsa ipsius illuminis illectionis quas prescindimus est eae solum illecto, altera, que ut sic prescinsa a 1° reduplicando simulis ipsa ipsius illectionis quas prescindimus est illectio solis effectus, non autem eae. Dicitur Ex n° 90, et 91, ap.

n.ee, ad standis discursus cognitione eae, cum ipsa itasit eae cognitio, ut non ut simul eque clara et comprehensiva cognitio effectus. Quod dicitur in ista cognitione duas rationes illectionis prescindimus, illectio eae, ipsa illectio effectus, cum perfectio illectio eae ut talis, est ipsa iam inadequata et prescindens cognitio illuminis illectionis ipsius ut illectionis eae prescindendo ab effectu, in earum hipotesi solum fit, quod ista una illectio eae non explicet ant illustrat ambas ut illuminis effectus simul atque eae cum intellectus et simul atque equali claritate et comprehensione illorum, discursiva non est; ut enim illectio sit discursiva minime sufficit, quod ambas non cognoscat simul atque equaliter illectio antecedens, sed requiritur quod ipsa non ut talis. Caput 5° de motione, sive determinatione obiectiva atque de obiecto formali.

Caput Quintum de motione sive determinatione obiectiva atque de obiecto formali.

92 Duplex haec in re, ita suo loco talis est. De determinatione motio, sive determinatio obiectiva prima motiva illectionis, atque intentio aliis motiva pro

phisice ad producendam electionem; n. tn. repugnat esse tn. vis Divine motio sive determio pure obtiua etc. 2a est. Iuxta eosdem sentus repugnat, ergo etiam repugnat obtiu formale electionis. Hac complicationi Thema, ne extra ut, Exponi celebri de obto formali et motione Divina, communi, aliquorum ratiu implexa, Theologi denoce in Theologis quas recen set ... Diss. 23 de Deo, questione 8a. Harum Thema 2. pen det omnino ex tota obty formale proptr quod et maale, q. atqui ... autores ... ut ipsi Rudimentares dialectici non ignorant. Cum ergo illy propter quod denotet obtiua Motione sive determinationes potentiae ad intelligendum et amandum obtiu materiale, fit inde, repugnare, aut non repugnare formale obty, quatenus repugnat aut non repugnat obtectiua per motio sive determinatio. Unde sola prior ... probanda est, nam eius prima posterior probata manet.

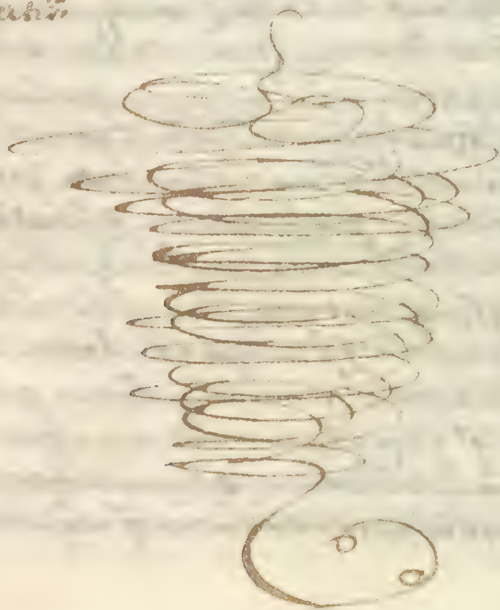
3) Tres itaque partes in ra 1a, 2to complectitur, quoad 1a et 2a probatur. Inprimis Quia motio sive determinatio obtiua phisice motiua electionis, implicat sine illo phisice mouili, aut producibili: rursus motio sive determinatio obtiua, intentionaliter motiua potentie phisice ad producendam electionem implicat sine potentia phisica ad producendum electionem; sed neque intellectus est phisice producibilis, neque in ei potentia electiua est phisica ad producendam intellectionem; ergo Deo repugnat motio sive determinatio obtiua phisice motiua electionis, atque eius intentionaliter motiua potentie phisice ad producendam intellectionem. Consequentia, et minor certissima est, ut per se patet.

vidimus num.º 92. Maior autem liquet. Ex ipsis ter minis: motivum enim sine mobile cui sit tale quamvis motivo actualiter exercito, non minus repug nat, quam movens sine moto: imo sicut physice mo vens, sine physice moto non minus repugnat, quam producens vel faciens produci aliquod sine pro ducto.

98 Quoad 3.am partem probatur eadem ratione: quia ratione non repug nat motivum sive determinativum, non repugnat mo tio, sive determinatio; sed non repugnat motivum, sive determinativum pure obiectivum intellectionis Dei: ergo neque repugnat eiusdem motio, sive determinatio pu re obiectiva. Maior et consequentia constant. Pro batur minor: motivum enim sive determinativum pure obiec tivum, est ratio illa formalis, sub qua cognoscitur aliquid in tali ratione formali, influxum praestet effectivum il lectionis, sed eiusmodi ratio formalis respectu divinae illectionis non repugnat: ergo non repugnat motivum sive determinativum pure obiectivum illectionis divi nae. Huius ergo sillogismi maior et consequentia liquent. Minor autem probatur: tam quia ex eiusmo di ratione formali respectu illectionis divinae, nulla illectionis eiusdem arguit imperfectio: tum etiam quia ratio veri est ratio, sub qua respectu illectionis non minus quam ratio boni est ratio sub qua res pectu amoris.

99 Confirmatur. Etenim motivum, sive determinativum

pure obiectivus, est ratio illa obiectiva, quam interro
ganti, cur cognoscat vel affirmet aut neget tale ob-
iectum, reddere rationabiliter intellectus poterit;
sed huiusmodi obiectiva ratio datur respectu divinae in-
tellectionis: ergo respectu divinae illationis datur motivum, se-
u determinativum pure obiectivum. Minor patet: De
us cum illigens Deitatem et Trinitatem, v.g., ide
o illam illigit esse potius, quam non esse, quia vere ita
est: et hanc ipsam rationem reddere poterit interroganti.
Loquimur hic tantum de determinativo obiectivo:
nam praeter hoc datur etiam determinativum quasi
subiectivum, id quidem est ipsa ratio perfectionis Di
vinae essentiae atque etiam intellectus divini formaliter
sumpti, quae exigit metaphysice, ut omne intelligibile, illi
getur actualiter intellectione divina. Caput 6.
doctrina Capitis antecedentis vindicatur ab oppositis
argumentis

Caput Sextum
doctrina Capitis antecedentis vindicatur ab oppositis argumentis.

100 Primum argumentum ita construunt Recentiores, negantes cum Auriello motivum intellectionis divinae. Motivum pure obiectivum illectionis, si daretur, esset motivum, neque physice producens, neque intentionaliter movens, ergo ad producendam intellectionem; sed eiusmodi motivum implicat in terminis: ergo in terminis implicat tertia nostrae conclusionis pars. Minorem probant: Motivum enim intellectionis, necessario dicit respectum ad illectionem producendam, sive a se ipso simul cum intellectiva potentia, sive a sola potentia intellectiva ut excitata per ipsum ad intellectionis suae productionem: ergo motivum haec praedicata non habens implicat in terminis. Confirmant primo: motivum est essentialiter in ordine ad mobile; sed in Deo non datur intellectiva potentia mobilis: non enim datur potentia intellectiva: ergo neque datur motivum: ~~non enim datur potentia intellectiva: ergo neque datur terminum: ergo neque datur motivum ergo neque motivum~~

~~minus etiam quam non negatur~~. Stant Xo talem motum ordaret Deus moveret ad actum sese quin realiter esset, per esse in se moveret ut est Deus, idest Deus moveret, est esse hoc ipsum quod antequam moveret esse supponit.

101 Ad argumentum

respondetur negando maiorem ad primam probationem negatur

ratione cum nihil quia aliquid dicimus amare sine sufficienti ratione motivi, non ideo eum negari possit. Quinimo hoc non

...illud divinum theologorum calculo appellari absque ad necessarijs antecommia supponit... respondetur distinguendo minorem; idem Deo non est illectiva proportio movibilis mobilitate ad actum attestatus distinctum. mobilitate ad actum... m distinctam negatur minorem, Ex quo illectiva proportio in Deo dat causa ... cum lapis anobis probatae ... SS. Unde falsum est etiam ... rationem illecti ... vel quod ... ratione sed ... ... illecti ... non est movibilis per actum ... distinctam ... movibi... imperfectio est ut ... Movens tamen est, sine ... fectibilis sine denominabilis actus illectionis ... ratione cum motivum illectioni ... licet ... motus, prout ... sui actionis productivus aut ... productus ...

102 Hinc me docuit ...

... quin ... , quod ... anno 3o ad ... cum enim hoc sibi argumentum obiecisset, quaerere dicens aliqua ... quod movent seipsa: idem Deo non competit moveri: quod neque vivere Respondit illectionem esse motum ... Deus non tamen ut ... proportio sine distinctione ab actu ... adeoque ... modum ... Hoc igitur modo quo illectio est motus idque ... dicitur ... vivere, et hinc ... Plato posuit quod Deus movet seipsum non eo modo quomodo motus est actus ... perfecti. ...

est ergo Deus imp[er]mutabilis immobilitate propria entis, imp[er]fecti, atq[ue] ita Deus allectione immutabilis. Et hoc supponit Aristoteles libro 12 Metaphysicae textu 57, ubi ne immobilem, immobilitate perfecti, quam explicuimus. Et etiam apponit ergo idem Aristoteles libro 1o de coelo textu 17, cum dixit Dei operatio immortalis est; haec autem est vita sempiterna, itaque necesse est Deo sempiternum Deo messe.

103. [illegible] ratio facile frangitur ... cum reliquis omnibus ... sese [illegible] alioqui cum nihil esset ... atque adeo nihil esset ... a Deo. Hinc ergo ... obiecto ... est ... Deus ... ut sit Deus, id est ... quod antequam ... esse supponit. Ad hanc ergo rationem tenentur adversarii, itaque responsione solutione reddent ... dum ipsi rent, nos ad [illegible] ipsorum rationem expedimus ... quod Dei moveret ut esset Deus ut sciens ... quod Dei moveret ut esset Deus ut Deum nat[ur]a ... Deus ut Deus ... esse divina ... ex quia ... perfectione metaphysica praesupposita colligunt reliquas perfectiones infinitas atque ... quae propterea Dei ... sunt mirabilis et immobilis perfectionis. Ceterum cum perfectiones Dei praesupponens metaphysicae ... sed ... ingenere ... obiectum ... ad quem ... quod sit inde ut obiiceret et moveret Deus ... sit Deus, quam ante ... actualitatem praesupponit, sicut sit sciens, quod ... ante actualitatem scientiae.

104. [illegible] doctrinam a nobis traditam de obiecto ... obiectum illectionis

Divini eet raoveri aut raoi illibili indoto mali seque
ret absurdy q falsa e doctrina la a nobis tradita. An
prat sequeretur quod raoveri etil Divini eet illectionis
p valeabty eodg modo ac raoveri etillibilis Creati: vigin
utroq) Donitu relucet eqqaliy raoveri, atq) illibilis ingua p
nit sbi palis rao. Resp negando illud illative, prior conseq
illud eit infert absurdy n ee. Infert quidg illibile Divinig et
illibile creatu in illectionis Divinis dicenire in abstractissima raoe
sbi falis, vnigg prorao ne Sub quia hac aut dicentia
nil absurdi reperitur. Itat cu in multis decepimus eg Divinis
dicenire cu creata me vn Divino decepi e convenire ab ee
ut exemply adducamus cu in hac ipsa mao ad sit aperta
combenientia in n. raoe intellecti Divino illectione. Etillectio
et creatis illibile et cu creata decenit eet nugg absurdum
neququam sustinendum; ex doctr. n. a nobis tradita sequeret
nullg ee totius q illibilis diversitate in raoe sbi illectionis
dicat hoc ex doctrina a nobis tradita minime sequit, siquidem
illa ponit optime multiplex cum q illibilis diversitas dli
is proterminus, dicam satis perspicuas signo. Re diversitas

105 illibile et dimensionem aut potius eeadem cu et scia, itaut illa
neq maior sit neq minus illibile, cug decet illectiua. 2a
diversitas e illibile et ee intrinsecu illectionis, vel specifi
catiuy per modu principij per modu aut principij. 3a in
trinsecu, seu) extrinsecu illectionis (specificatiuy) ee illi
bile Creatu. Rao 1a partis e: q quicquid illibile et, sive ex
ptepoe sive ex parte sbi n sit principiy productiuy illectio
nis et, ut n° 27 vidimus, si adhuc in essa et tanquam metaphi
cu principiy illatiuy illectionis, sed illg sibi in identicans
distinuit per et erate. Rao 2a partis est: quia neguus fit

[illegible] per modum intrinseci [illegible] intelligibile creatum non est principium intellectionis divinae [illegible] intellectionis divinae principium extrinsecum [illegible] ens principium [illegible] intellectiva [illegible] [illegible] divinae [illegible] per speciem impressam propriam [illegible] [illegible] [illegible] infinitae [illegible] producta [illegible] producere autem implicat improducibile [illegible] intellectionem [illegible]

106 [illegible] 3° [illegible] ex dictis arguitur: si ratio cur intelligibile creatum [illegible] formale obiectum intellectionis divinae ens creatum esse intellectionis divinae specificativum, sed hoc intrinsece implicat contradictionem [illegible], nam intellectio habet pro specificativo obiectum formale, atque ab illo mensuratur ut docet Angelicus D. in hac quaestione 14 articulo 5° ad 3um. [illegible] etiam minor: nam intellectio determinat essentialem suam perfectionem a specificativo suo, atque ab illo mensuratur; id intrinsece implicat intellectionem divinam de summa perfectione [illegible] ab ente creato: ergo intrinsece [illegible] implicat ens creatum esse intellectionis divinae specificativum. [illegible] perfectionem [illegible] [illegible] intellectio sub obiecto formali perfectione; quae [illegible] minus perfecta [illegible] existere [illegible] intellectiones duae quarum altera esset infinitae perfectionis et altera infinite minus perfecta: [illegible] intellectio divina [illegible] pro formali obiecto [illegible] intelligibile [illegible] formale infinitae perfectionis et intellectio [illegible] pro formali obiecto [illegible] intelligibile creatum [illegible] formale [illegible] minus perfectum [illegible] perfectione intellectio, quae [illegible] ex eius obiecto formali [illegible] esset infinitae perfectionis, et [illegible] infinite minus perfecta.

105 [illegible] Ad argumentum respondeo distinguendo maiorem: ratio cur intelligibile creatum esset formale obiectum intellectionis divinae ens creatum esset intellectionis divinae specificativum simpliciter sive per modum principii, nego; specificativum cum addito sive pure extrinsece [illegible] [illegible] etiam [illegible] [illegible], id intrinsece

implicare in 1º sensu; sed in 2º negat unum implicare, cum neget. Ad minus probationem maior distinguitur: dicens in 1º sensu ab identitate, negat in 2º. Desumit quidem suam essentialem perfectionem illectio ab specativo suo, quod est ipsum principium sive metaphysicum per identitatem realem cum ipso, sive physicum per influxum realem causando ipsum. Nunquam desumit illectio perfectionem suam essentialem ab specativo suo pure extrinseco, quod est pura ratio obiecti sub qua realiter obiectum at ... huiusmodi specativum neque per identitatem realem tamquam metaphysicum principium illectioni se immiscet neque per influxum realem tamquam physicum principium illectioni dat, dare facit perfectionis mensuram. Non ab illo accipit illectio perfectionem suam essentialem exigens in ordine ad illud ipsum perfectionem completam quam aliunde habet, itaque omnino patet exemplo, haec enim respicit creaturam in ratione producibilis quam ipsa producens ... la creatura desumat essentialem perfectionem suam quam aliunde habet nimirum per identitatem realem cum essentia divina principio suo metaphysico.

108 Angelicus Doctor qui

in ratione maior adducens ... adducit solutionem a nobis exhibitam contra egregie, in loco hic habet: intentum enim ipse illigens specificat per obiectum suum imaginem intelligibilem, est principium illualis operationis. Nam omnis operatio specatur per ... est principium operationis sicut calefactio per calorem. Unde per illud fit intelligibile, specatur illualis operatio, quae facit intus in actu. His verbis ut videtur ideam Divus Angelicus intelligibile creatum excludit a ratione specativi sed ... illud sit adeo illectum, ut illud, ... species impressa et illectionis principium ponens intus in actu illigendi. Inde ... excludit.

illibile Dei non peccari, ita eiusd. quo que perig Dei. Defrat itaque
grege Doctrg anobem autem non tradentg.

109 Ad 2am rao. n. disp:
antis distione perfectior euadit illectio subobiecto. finali perfectio
ne, quo sub minus perfecto; qdo unus obiectus finale, an eiusmus illec
tionis, et alterius, alterius est peccatum simpliciter, sine ex mo
dis principii, omittit; qdo non sit illectionis principio, sed peccati,
ua putare Oxonica negat. ans. Negat eius absolute et cons. et adil
lius probationem. Maior disensa. ma. etiam soluit. Ideo perfectior est illectio
quo perfectius est eius obiectus finale, si hoc sit illectionis peccati
uius ex modi principii sine metaphisici, sine phisici, omittitur
etiam ale obiectus finale, non etiam sit illectionis principium; sed est peccatum
pure extrinsecum negat. mi. et cons. Dimittimus obiecta finalia inae
qualis perfectionis inaequalis perfectionis in illectiones influere
qdo sit illius peccatum simpliciter sine ex modi princ. sine phisi
ci, sine metaphisici negamus etiam quod obiecta finalia sit purum sine
sine perit rao obiecti, sed qua perfectionis diuersitate ab ill
lorum diuersitate, in illectionibus poni: cum sit soli illibilie Dei
sit peccatum simpliciter sine ex modi principii illectionis Dei, non
aut illibile Creatus, fit inde non esse inequales imperfectione
Dei illectionis habentis pro finali obiecto illibile Diuinum et illectio
nis eius habentis pro finali obiecto creatum illibile: omnium etenim
perfectio a bono spectatiuo omni a Diuinitate sua
equaliter uenit, ut liquet ex num. 105.

110 Ad 3am denique Doctr.
doctrg argutum apparatus uoluntatis alii desumunt et
sic argutant: rao bona et amabilis Creati numquam est in eo
sub qua, aut finale obiectum Dei amoris, quod rao uerei et illibilis Cre
ati, numquam est rao sub qua aut finale obiectum illectionis Dei.

ans, prout q.a voluntas amat ea quae amat propter boni-
tatem. Respondeo 1° nego ans, cum multis doctis ingeniosis
Theologis qui tenent oppositum, quorum unus videri potest
palda disp. 31 de Caritate, etenim voluntas aliquando
moveri ratione finali obtima bonitatis Creatae satis distare
videtur ex verbis Christi apud Ioannem 16, 27, ipse Enim pa-
ter amat vos quia vos me amastis: ubi noster erga Deum
amor (quicumque amor creata bonitas est) causa finalis pa-
ris amoris: quia propter tamquam finalis obtima ratio amoris Patris
[illegible]. Praeterea Sapie 11, 24 Deus dicitur dissimulare
peccata hominum propter penitentiam. Augustinus libro 11 de Ci-
vitate Dei capite 21 rationem creatae lucis reddit quia bona
est. Et Anselmus libro 1° de [illegible] capite 92 [illegible]
liberalitatis [illegible] explatur cum Philosopho libro 4° Ethicorum capite 2°
[illegible] ipsum bonitatem et [illegible] dationis: inde colligit Deum
[illegible] maxime liberalem, etenim Avicenna dicit ipse solus
liberalis proprie dici potest, Hic etiam faciunt alia plura, quae
[illegible] et Sanctis Patribus producit Montoia, tomo [illegible]
voluntate Dei disp. [illegible] sectione [illegible], [illegible]
[illegible] quibus ipsis [illegible] laudatis Theologis suadet, Hec enim
[illegible] loci non est, id ad tractatum de voluntate Dei spectant.

2° respondeo [illegible] ante ne-
III

odo cognitionem. Etenim Caritatem a voluntate dilectam, si valere
in omnibus, [illegible] Adversarii fateri debent, [illegible]
cum peccatum neque amat neque amari potest a voluntate:
peccatum neque diligit neque diligi potest a [illegible]. Cum [illegible]
[illegible] ipsi Adversarii necessario debeant dicere malam
esse, ipso fateri debent, non [illegible] bonum, illum [illegible] dum [illegible]
ipsi dispositis quaerunt nos ad illorum argumentum dispositivam

facile reddimur, nam ad voluntatem, tamquam ad formalem libertatem sedem spectat moralis perfectio; moralis autem perfectio petit ut creaturae, quae ad Deum finem ultimum ordinatae quando amantur amentur relatae tamquam media ad finem ultimum, immediate intellectum amorem tamquam obiecto formali Dei bonitate. Ideoque Dei voluntas quae honestissima et rectissima est in omni sua operatione creaturas amando amabiles relate ad Deum immediate ipsa bonitate Dei tamquam obiecto formali Dei creaturarum amorem. Ceterum minime valet haec ratio perfectionis moralis, neque minime facit non relucet libertas. ideoque Dei illius habere potest pro formali obiecto immensitatem supra ius explicatum, verum aut illibile creatum, etiamsi bonitas Dei voluntatem non posse pro formali obiecto habere bonum aut amabile creatum. Disputatio 4a de scientiae divisionibus. Caput primum triplex exponitur divisio

Disputatio 4a
de
Divinae scientiae divisionibus.
Caput primum
triplex exponitur divisio

112 Simplicissime, ac indivisibilis scientia Dei multiplex intentionaliter haberi potest divisio, sive pro varietate obiectorum scientiam terminantium, sive pro diversis modis quibus ipsa Dei scientia ad obiecta tendit, sive pro variis nominibus quae circa rem agitatas exercet ut expendit optime Montoia, disp. 2a Dei scientia sectione 1a. Non fert animus res hic adducere, sed praeterimus aliquibus non adeo variis aliisque non inutiles, quae praelectionis huius decidere satis innotescat

cent, tres hic duntaxat, easque celebriores perstringendas suscipio.

Harum 1a est diuino,

N3. inciq approbaonis, et eiq reprobaonis, quarum diuersitas non stat in ipsa scientia Natis sumpta, sed in ipsa prout dnotante aut inferente complacentiam siue approuaonem obti ut dnotat, et infert 1a et displicentiam siue reprobaonem obti quam 2a dnotat et infert. 1a Deus scit obtum in quo sibi complacet, id est obtum bonum. 2a obtum, in quo displicet id est obtum prauum. Unde scientia approbationis affirmatur de bonis et negatur de malis. Et hinc est, quod in sacris literis, non semel Deus dicitur, noscere bonos et bona prae malis, nescireque malos, et mala prae bonis. Subtiliter Augustinus libro 2o questionum super Exodum qq 152. Quid est quod Deus dixit ad Mosen, quoniam scio te prae omnibus? Numquid ergo Deus nouit plus aliqua, et aliqua minus? an quod dicitur quibusdam in Euangelio: non noui uos. hinc est quod eos scio, quia Deus dicitur scire, quae illi placent, nescire quae displicent, non quia ignorat ea, sed quia non approbat, sicut artis recte dicitur nescire uitia, cum improbat uitia, prae omnibus Deus Mosen sciebat, quia Deo prae omnibus Moises placebat. Hec Augustini uerba affert Glossa in illud Exodi 33, 17, te ipsum noui ex nomine. Idem Aug in illud psalmi 100, uersu 4o, declinantem a me malignum non cognoscebam. eleganter ait: quid est non cognoscebam? non approbabam, non laudabam, non mihi placebat. Cognoscere enim inuenimus in scripturis aliquando dici pro eo, quod est placere nobis. Breuiter Ambrosius 2a Epistola ad Corinthios capite 5o. Scire Deum

dicitur, quod bonum est. Denique malis agentibus dicitur, nescio vos. Denique pluribus praetermissis, Hyeronimus in illud Habacuc 1º mundi sit oculi tui, ne videas malum, et respicere ad iniquitatem non poteris: notat: ideo dici Deum ignorare malum, quia non libenter aspicit illud. Alia plurima tum ex sacris literis, tum ex Sanctis Patribus pene innumera addensat Montoya disp. 18 de Scientia, ubi in hac scientiae divisione fusius expaciatur.

114 2ª Dei scientiae divisio est in scientiam simplicis intelligentiae, et scientiam visionis. 3ª divisio est in scientiam necessariam, aut naturalem et scientiam liberam: Utramque sane divisionem confundunt aliqui, quasi scientia visionis sit eadem, ac libera; et scientia simplicis intelligentiae sit eadem ac naturalis, aut necessaria. Sed his assentiri minime possum: Etenim per scientiam visionis Deus se videt, et intuetur suam essentiam, et existentiam; haec autem visio non est libera, sed Deo maxime necessaria, et naturalis. Unde potius Dei scientia visionis 2º tota sua latitudine considerata complectitur necessariam, sive naturalem, et liberam. Necessariam videlicet, sive naturalem, prout terminatur ad omnia, quae in Deo absoluta necessitate existunt; liberam vero prout terminatur, tum ad actus Dei ut liberos, tum ad creatas existentes, quatenus pendentes a Dei libertate: non igitur omnis scientia visionis est libera.

115 Iuxta Communiorem igitur sic praedictae scientiae describi solent. Dei scientia visionis dicitur, quatenus tendit ad obiecta, ut simpliciter existentia, atque absolute excludentia eorum necessario suum non esse pro aliqua temporis. Simplicis intelligentiae dicitur

quatenus trat ad essalia predicatoris connexiones, seu
quae essas, siue possibiles, siue impossibiles, aut etiam ad possibilia
ut non Existentia absolute. Necessaria seu naturalis di-
citur, quatenus trat ad obiecta naturalia, quae non potuerunt ali-
ter se habere, siue illa sint increata, siue Creabilia, si-
ue etiam impossibilia. Libera demum dicitur, quatenus trat
ad obiecta ut pendentia a Divina libertate, vocatur scientia asserens.
Anti Apostoli Juris

116 Mediam inter naturalem
et liberam collocat Vniuersa Societatis Jesu schola, sci-
entiam illam, quam Ex Sacris literis, atque Ex Antiquis Sancto-
rum illorum Patrum, Augustini praesertim et Angelici Doctoris molumen-
tis deducta, illustrat ac defendit, tamquam utillissi-
mam et necessariam ad explanandum plura Catholicae ue-
ritatis dogmata spectantia, tum ad Dei scientiae perfec-
tionem, tum ad efficacem gratiam Dei cum creata libertate concor-
diam, tum ad prouidentiam, quam Creatoris liberis Deus
habet, maximeque ad praedestinationem, tum demque
ad alia, quae in uarijs Theologiae tractatibus occurrunt.
Haec est illa scientia, qua Deus infallibiliter scit, ac dig-
noscit quod euenire sub qualibet conditione, conducen-
te quidem ad conditionatum, sed non necessario connexa cum illo; sed
potius ex connexibilitatem cum conditionato, quam cum illius
carentia. Eiusmodi est scientia, qua Deus ab eterno nouit,
Apostolum Petrum acturum penitentiam, si a Christo patiente
respiceretur. Eiusmodi est illa, qua nouit etiam, non Deus
tendum proditorem Judam, si desua infidelitate admo
neretur amice a Christo Domino. Eiusmodi est illa, quae

dictat infallibiliter: hic homo si sacr[a]m audiat concione[m],
ad penitenti[a]m convertetur: ille si audiat, non convertet[ur].
115 Hanc
sci[entiam] Deo liber[am] e[ss]e contendunt PP. Dominicani, q[ui]a censent
ill[am] presupponere decret[um] Dei efficax, absolute existens,
et conditionate predeterminans, q[uo]d si hic homo sacr[am] audiat
concione[m], convertatur, et q[uo]d si alter audiat n[on] convertatur.
Ad eiusmodi decreta censent predicti AA. recurrere, et
trahi Dei sci[entiam], ut in l[ibr]o conversione[m], et in 2[o] non conversione[m], si-
ue conversionis carenti[am] cognoscat. Ita tn universa nra Scola
censet, eiusmodi decreta efficacit[er] predeterminantia conversione[m],
n[on] conversione[m], reliquas q[ue] creatae voluntatis actiones, aut
omissiones, plurimis scatere, et philosophicis et theo-
logicis absurdis, proindeque minime possibilia esse, ut suo
in loco fuse evidebimus.
116
Hinc igit[ur]
contra predictos AA. universa nra Scola manifeste deducit
sci[entiam] num[er]o 116 explicat[am] non esse Deo liberam. Caremus enim
est Deo libera, fatentibus adversariis, quatenus pen-
deret a libero Dei decreto predeterminante, et actualiter
existente; a quo non pendet ut ante num[er]o diximus, et
suo in loco probabimus. postea: ergo n[on] est Deo libera. In-
super eiusmodi sci[enti]a non est necessaria. Ratio est: q[ui]a scia
simplic[ite]r necessaria, seu naturalis est illa, quae habet obiect[um] q[uo]d per se
n[on] potest aliter esse; sed eiusmodi scia habet obiect[um] q[uo]d per se
potest aliter e[ss]e: ergo n[on] est simplic[ite]r necessaria seu naturalis. Mi[nor]
p[robatur]: conversio enim peccatoris e[ius] sub hypothesi sacrae con-
cionis auditae, contingens est, atque adeo, quamvis de

facto videatur fore, simpl.t potuit a Deo videri non fore. Unde fit ut q, quã in Deo asserimus scia, ee mediã tum negative, tum positive inter sciã liberã et nariã. Negative medialit inter utrumq.e quia neutra simpliciter ipsã talit. Positive media inter utramq. est, quia aliqd ex utraq. participat: nã ex scia naria participat independentiã a libero Dei decreto actualit. existente; ex libera autẽ scia participat obtiui sui ctingentiã. Sed

19 quæstiuncula hic incidit pure vocalis, quã versat ex vide Montoia, disp.e 16. Ea est: sitne etiã media prædicta scia inter sciã simplicis intelligentiæ et sciã visionis, an ad alterutrã de rãte pertineat.2 Ex nris sane non nullos invenies, qui mediã inter utramque dicant ee, alios qui eam revocent ad sciã visionis, et alios qui eã ad sciã simplicis intelligentiæ reducendã dicant. In quæstione tamen de voce placet nobis cũ pluribus ac principibus nræ scholæ loqui, prædictã sciã apellantibus simplicis intelligentiæ, eo qd respiciat obtũ, ut possibilẽ, sed non ut pure possibile, neq absolute existens pro aliqua temporis differentia. Ita loquunt. Molina in 1a pte q.e 14, ar. 13 d. 5a §§ scia D., ubi sciã omniũ obtorũ non existentiũ absolute in aliqua temporis differentia vocat simplicis intelligentiæ, eximius D.r in opusculo de scia futurorũ libro 2o cap 3o no 6, Vasquez in 1a pte disp.e 67 cap. 4o no 27, Lessius in Apologia pro scientia ... cap 12, Valentia in 1a pte q.e 14, pte 5a § 2, versu tria tamen, Cardinalis Bellarminus libro 2o de amissione gratiæ cap 15, Salmeron in epistolas Pauli libro 1o pte 2a disp.e 1a columna 2a, et aliis

Caput secundum
diluitur
obiectio quædam

120 Obijcit Tonet, dispe 6 de scīa arlo 5° §5° n° 92 praxe intendens, sciam Dei, quam an° 116 asserimus, presupponere decretum predeterminans, qd impugnamus. Si predicta scīa non supponit tale decretum, nullo modo est in Deo libera, sd omnino nāria; atqui qd non sit libera non admittitur ab assertoribus sciæ mediæ: ergo predicta scīa tale decretum supponit. Minor prat: nam assertores, inquit, sciæ mediæ volunt hanc sciam vocari mediam eo, qd mediat inter sciam liberam et necessariam, ac de utraque participat, et partim libera, partim necessaria est. Hec Tonet. Et confirmari potest ex Aluarez dispe 6a quia D. Thomas antiquiores sequutus duxit adequare Dei sciam innatam, sive simplicis intelligentiæ et liberam sive visionis: ergo nullam agnouit mediam inter utramque. Ans patet ex 1a pte qq.e 14, arlo 9, et 3a pte qq.e 10, arlo 2° ad 2m, atque ex libro 1° contra Gentes, capite 66, alijsque ex locis.

121 Huius obiectionis solutio facilis est ex n° 118, ex quo constat maiorem et minorem esse falsas: predicta enim scīa neque simpliciter libera, neque simpliciter nāria est, sd inter utramque media negative et positive; ut eo loci explicuimus, et hic iterum in Tonetij gratiam explanamus. Scīa simpliciter nāria duo hec pręcipua habet: 1m esse independentem a libero Dei decreto actualiter existente. 2m, terminari ad obiectum quod per se non potest aliter esse. Ita se habet Divina scientia qua Deus se, suasque omnes perfectiones necessarias comprehendit,

40

atq omnia posita est talia, ex q̄ predicatorum exalu Indifferent aut
repugnantia. Scientia simplex libera duo predicata hec ex de. . . . p se
caetis scilicet simplex naturalis respondente ea a libera . . . scidecreto
actualiter existente: Et tam ad sobry q. perspicat alia esse. Scientia
media, neq duo illa pugna, neq duo . . . . predicata dei
q neq simplex natura, neq simplex libera est; sed simplex neutra
Quia cum deuenit ex scientia simplex naturalis in 1o predicato, et cum scientia
simplex libera in 2o predicato deuenit, positive media est inter u-
tramq. Ex hoc autem nemo potest inferre, scientia mediam esse aut
simplex naturalem, aut simplex liberam nisi qui vellet inferre hoiem
esse Angelum aut brutum, q. cum Angelo homine hec ratio. Et cum bru
to aial.

22 Quamuis autem dicat Ex
n.o 114 non esse omino veram. nec usquam dicunt, aut dicere potest
Angelicus D. scientiam conditionatam esse Deo liberam, quamuis scipsedispens
scientia libera esse conditionatam sicut quamuis dicit hoiem esse aial, non
. . . . coa. epetur-
dixit de aial esse hoiem. . . . .
. . . .
116 a nobis explicatum est, proinde q. D. . . . . adiungi diuisionem ex
tremam scientiam ad alteram . . . . scientiam mediam
sentit q. agnouit conditionatam ut scientiam mediam quamuis non sub hoc ex
presso nomine

23 Quod autem boetius . . .
ostenditur facile. nam primus Cum lo.p. esse . . . . . 2o cum docuisset
Angelicus D. Deum scire scientiam visionis omnia que actu sunt,
que erunt, et que fuerunt, de alijs, que nec sunt, neq erunt, nec fu
erunt, licet sint in pota Dei l creaturae, addidit: Et cum horum, non dicit
habere scientiam visionis, sed simplicis intelligentiae. Cum igitur . . . Scientia

mediæ relinceat na pime int, ellæ quæ nec sit nec erunt vice fuerunt, sed erunt si poneret conditio sub qua fore scivit a Deo, ut est conversio Tyriorum si Christi miracula viderent, l.alteri perseveret talibus objectis a Deo scitis quiquis nunquam purificaret conditio nunquam qui absolute conditionatis existeret. Fit inde manifestis collocari ab antiquis atribuere scientiæ simplicis intelligentiæ objectum scientiæ mediæ. Respondet 3a parte quod licet prima adeo 2a ad 2um tacite videt attribuere illud scientiæ mediæ objectis scientiæ visionis (quatenus nomen visionis extendit ad scientiam contentiæ conditionatæ) dum ait, et admittit Augustini verba libro de bono perseverantiæ cap. 11 dicentis, Deum previdisse talibus objectis nimirum Tyrios et Sidonios credituros si apud eos facta erunt Christi miracula, quibus beneficiis hoc impendit, occulto quidem sed iustissimo Iudicio. Et propter hanc varietatem nostri dirimus quæstionem esse de voce.

Disputatio 5a de Scientia Dei circa objecta nata in Deo. Caput 1um Unica hic disputationi satisfit.

Disputatio 5a
de
scientia Dei circa objecta narium in Deo
Caput primum
unica hic disputationi satisfit

124 Fo est: Deus habet scientiam sui et solus comprehensionem sui. Hoc hæc tres partes continet. 1a scientiam sui in Deo asserit. 2a comprehensionem. 3a negat in Deo, scientiam comprehensionis Dei. Ita hæc est Divinæ fidei, et naturalis rationis lumini consentanea sit; circa explicationem varias excitant difficultates, quas hic oportet explanare: breviter specialiter complexus est

Apostolus 1ª ad Corinthios, 2º, 10, dicens: nobis autem revelavit Deus per spiritum suum. Spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda Dei. Quis enim hominum scit quae sunt hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est? ita et quae Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei. Dn de Athanasius inde in Regno [illegible] habita ne [illegible] ent. a potentia arcebat: Dei profunda quis cognovit? nam condita in instanti subita. Aut increatum, aut creatum comprehendi dicetur minus ab increato increatum illigi [illegible]. Quod si [illegible] superest ut spiritum Sanctum Patri et Filio [illegible] fatearis. Omnia enim quae sunt Dei etiam profunda cognovit Spiritus Sanctus, ex Beatum Paulum ita docentem: nemo novit ea quae sunt hominis etc. Est igitur [illegible] inmaculata [illegible] iuxta [illegible] fidei principia, Spiritus Sanctus Deus, ita ulli gradu capit ut comprehendat quod Spiritus Sanctus est Deus. Hinc autem evidenter infert: quod Deus se est talem ipse comprehendit illimitatum et infinitum. Nec enim ab Athanasio ut vidimus, docemur ex bono hanc eius comprehendit Dei: quod est Deus, ita bono etiam ex hanc cognitione comprehendit creaturam quod non est Deus. Docemur ab Augustino sermone 38 [illegible] de Deo loquimur. [illegible] si non comprehendis: si enim comprehendis non est Deus. alia plurima in hanc rem suppeditat. Erudite [illegible] disp. 6ª sect. 5ª et 6ª

25 [illegible] summa, et constitute [illegible] [illegible] multis rationibus demonstrant, atque Montoia disp. 5ª an. 2º etiam quas apud ipsos evidendas relinquo nec demonstrationes contentus. [illegible] mus intus ratio habet summam illectionem summi [illegible], [illegible] mus intus est Deus, et summa illectio est scientia comprehensiva et summe illibile est ipse Deus: quod Deus ratio habet [illegible] comprehensi [illegible]. [illegible], [illegible] non habens summam illectionem summi [illegible] non illigit summe omnia illibilia, cum non habeat summam illectionem excellentissimi omnium illibilium, si autem non illigit summe omnia illibilia

n. het summa dilectione et n. het summa dilectione nisi summum
intus ejus identicet sibi perfectione ex de linea dilectivae; quod si sum-
mus illius e natio het summa dilectione summi diligibilis perfect-
ione intrinsecus. Ens Deus utpote summum ens est quoque summum
e in sua linea puri perfectionis, e autem alia summa in linea pu-
rae perfectionis summa est illius, sive summa unius illius dicitur
nisi comprehensiva dilectio perfectior e dilectione non comprehensiva atque
adeo, dilectio non comprehensiva nequit esse summa dilectio. Demum diligibi-
le reali convertitur cum Ente atque adeo summum diligibile reale, nequit
non esse summum Ens; summum autem Ens nequit esse nisi Deus.

126 Idipsum aliter explicatur. Deus
realiter non e minus diligens se, quam diligibilis: quod tantum diligit se, quantum
ipse e diligibilis vel virtus implet, quod tantum diligit se, quantum ipse e
diligibilis, nisi se diligeret, cum toto intensione, et extensione diligibili-
tatis suae quod se ita diligit. Atqui sic diligere e comprehendere: quod se
comprehendit sive diligit comprehensive. Cum autem pt. non idem re est
Deus diligens se, et diligibilis, id in eodem sensu implet magis et mi-
nus. quod Deus re non e minus diligens se quam diligibilis. minor pt. alioqui
enim esset bis non idem cum eodem.

127 Nec tanta naturalis luminis
evidentia latere potuit Arist. qui proinde libro 12 metaphysicorum cap.
7 o textu 39 dixit, ipsa autem dilectio per se, eius est, quod per se optimum e
atque maxime e eiusque maxime est. Loquebatur enim ibi, ut num.
66 notavimus, de Dei dilectione, quam in qua maxime est dilectio,
propterea quod eam debere de dixit de ipso Deo, in qua, de
ipso quod optimum est, et quod maxime est. Unde Deum intel-
lit, hanc inesse operationem ceu toto Dei facillimam. Clarius
adhuc loquutus est in eodem libro 12 capite 9 o textu 51
scribens de suo principio. Manifestum itaque est, quod illud

intelligit, et ad Quinimum, honorabilissimum est. Inde post pauca concludit dicens: Et ideo necesse est quod illud sit quid, et optimum est. Et est illud, et hoc bonus intellectus. Sed horum satis. Constat igitur, et Divina fide, et naturali rationis lumine, Deum habere scientiam seu, et hanc esse comprehensivam Dei, quae sunt 1ª et 2ª pars conclusionis; nam in 124 statuta ad 3ª progrediamur. Caput secundum. Tertia pars conclusionis ratione probatur.

Caput secundum tertia pars conclusionis ratione probatur.

Pars 3ª conclusionis exclusiva
28 est, asserit enim nullam aliam intellectionem praeter Deum posse, quae sit comprehensiva Dei. Pars haec quaequam sine ingenti temeritate negari non posset, ut fatentur dei etiam dicta ex n° 124, aut ea quae sunt contra fide, ut plurimi docent, inter quos Montoia disp. 6ª sectione 9ª n° 9a, et tenetur debeat ex quidditativa intellectione comprehensivae conceptu difficilis praemis est propter varios modos explicandi quidditativam hujus comprehensionis ... de quo vide alios eiusdem ... Communiter ... 1ª ... 39 parte disp. 26, et libro 2° de atributis capite 5° et Vazquez in 1ª parte disp. 53.
29 Nobis pro explicatione dicendum est cum Montoia disp. illa 6ª ... intellectionem comprehensivam proprie ac stricte dictam esse formalem intellectionem adequantem objectum illi ... bilitatem. Hoc evenit quando intellectio in linea intellectionis est saltem 94 perfecta, quam est perfectum objectum in linea intelligibilis, id est,

quando illectio certitudine, Evidentia reliquasque perfectiones ad illectionis lineam spectantes in eo saltem gradu habet, quo adaequat intrinseco merito suo illibilitas obiecti. Unde ut illectio sit comprehensiva non sufficit quod intuitive cognoscat quidquid est in obiecto, ita ut nihil illius lateat; sed ulterius requirit quod obtineat tantam saltem perfectionem in ratione illectionis, quanta est obiecti perfectio in ratione illibilitatis. Dixi saltem: si enim illectio habeat minus perfectionis non erit comprehensio, si autem majus habet (ut habet illectio Divina respectu cuiuslibet illibilis Creati, et illectio superioris Angeli respectu inferioris) supercomprehensio dicitur quatenus nimirum superexcedit perfectionem necessariam ad comprehensionem.

130 Hanc illectionis comprehensivae explicationem expresse tradidit Angelicus Doctor 1a parte quaestione 12 articulo 7o corpore dicens, illud comprehendi quod perfecte cognoscitur; perfecte autem cognoscitur quod tantum cognoscitur quantum est cognoscibile. Atque in hoc sensu illud dixit Augustinus ad Paulinum scribens Epistola 112 capite 8o in haec verba, aliud est enim videre, aliud est totum videndo comprehendere: quando quidem id videt quod praesens utcumque sentit, totum autem comprehendit videndo, quod ita videt, ut nihil eius lateat videntem, aut cuius fines circumspici possunt. Porro si bene intellexit Auriculus D. qui hic ultimis verbis commentatur sic admonet eo articulo 7o ad 1um: tunc enim fines alicuius circumspiciuntur quando ad finem in modo cognoscendi illud res pervenitur. Ubi debes observare hoc ad finem appellare supremum modum cognoscendi in eo supra quem cognosci non autem supra cognitum, atque adeo sensum esse tunc illectionem esse comprehensivam quando in modo cognoscendi in sua linea illectionis pervenit ad finem sive ad supremam perfectionem illiciendi, quae intrinseco suo merito adaequat illibilitas obiecti.

131 Eadem aperit explicationem

atq exilla prat idq B. Ambros. Dey credo te pre hendi posse, qq 2a dementate arlo 2o ad 5y, ubi habet: n pter illa inter fue mre ad apnendy Dey ita clare sicut inibilis est: et 2o hoc n pert ipsy apprehendere qa n pervenit ad ting domi ipso q e apprehendere, id q eadq mdo quo est a D e infinita et br cui domina q sicut e infinita sua domi e tanty efficax qta e sua est. Et i deo fuerunt adq perfectio sui dom. Et 2y hoc apprehendere dicit n quia per apprehensionq talq qd domito sunt aliquis i stantias id progt perfectiong domi cui nihil deest. Sicut in hanaq illustri us. Et qq octaua dementate arlo 2o apre sic aute phunemo dy dicit aliquam domina apprehendere suy domity inquty dy sibi domiy perfecte subdita domi ens, tunc aute apprehensio ne defici q domity dono excedi. Quod ultimy paulo post, ma gis explat, ingenens, q dno selt id q illq it het mody illq di perfec tiong qug sit modus quo intus illugit. Unde ad 5y aut tunc ali quod obty apprehendi q n solq uidet toty, sed etiq uidetur to taliter, qdo scilicet uisio het mody totalq. Et hoc est q do itae perfectus in dies unionis ipsius uidentis. Sicut est in dies uisi uibitatis ipsius rei. Similia het alys in locis, que breuita tis q preterea. Alia plurima ex Augustino, alysq multis Patribus in eiusdq explanonis confirmatione producit Montoia disp illa 6a sect. 2a et 3a hancq apprehensionis explanone premissa.

132 Probat ig Racone, pano. 3o Implat intus n Diuina, que perfectiones oes ex illectro nis lineq spectantes heat in illo supremo gradu, qug intuicio nis mento adequat dombilitati Dei. g implat intus illectio n Diuina que apprehensiua sit Dei. Ecalique confirmatur ex dictis an. 129. Dra ans. implat enim intus illectio n D. que perfectione s

dei ad dilectionis lineq spectantes, habeat in illo supremo gra
du, in quo tales perfectiones habet dilectio B; id gradus perfec
tionis in dilectione, quæ intrinsico suo merito adequat diligibi
litas Dei, est eiusdem supremus gradus in quo tales perfectiones
habet dilectio B. Ergo implicat intus dilectio non B, quæ perfectiones
dei ad dilectionis lineq spectantes habeat in illo supremo gradu
quæ intrinsico suo merito adequat diligibilitas Dei. Maior est
evidens: supremus enim ille gradus in quo perfectiones dilectio
nis habet dilectio B, dilectionem distinguit divinam, atque adeo tam
tum implicat intus eiusmodi dilectio non B, quam intus implicat
divina, non divina. Minor etiam dicta: nam intrinsico suo merito B cog
nibilitas adequat totam perfectionem dilectionis suæ, cum qua ipsa
est eadem.

135 Dices ex n° 126. nul
la creata dilectio teza stabilis ad Deum est tam dilectiva, quæ
est dilectio qua se Deus diligit: sed dilectio qua se Deus diligit
est tam dilectiva quæ est diligibilis Deus: ergo nulla creata dilectio
pratq stabilis ad Deum est tam dilectiva quæ Deus est diligibilis.
Maior pt. ex n° ant. Minor etiam pt ex n° illo 126, implicat enim maior
et minus in eodem sensu. Eademque liquet: dilectio enim divi
na et dilectio creata inequales inter se nequeunt simul æqua
les esse divinæ diligibilitati: alioqui enim extrema equalia uni
3° forent simul equalia non essent inter se. Modo sic; sed dilectio minus
dilectiva quæ est diligibile eius objectum non est illius comprehensiva, ut
dictum n° 179 satis dictat: ergo nulla creata dilectio potest esse compre
hensiva Dei atque adeo Deus non habet, sed etiam solum ipse habet
scientiam comprehensivam sui. Capt. 34 explanant aliquæ difficultates
quibus obstare videntur duæ priores conclusiones pter.

Caput Tertium

Explanantur aliquæ difficultates quibus obscurari videntur duæ priores conclusionis partes.

Contra priores duas conclusiones.

134 Potest obijci: si se Deus comprehenderet esset ipse intellectio eminens contra intellectionis obiectum, sed hoc implicat. ergo et illud. Maior patet: quia se comprehendere nequit nisi intuitive intelligat intellectionem suam secundum identitatem. Minor autem multipliciter probatur: primo quia intellectio includit essentialiter transcendentalem relationem ad obiectum suum, sed relatio transcendentalis est distincta ad ultimum. ergo. Maior dictatur ex Aristotele in predicamentis capite 3º dicente, sunt ergo hæc ad aliquid, ut habitus dispositio, sensus, scientia, positio. hæc enim omnia quæ dicta sunt, hoc ipsum quod sunt aliorum esse dicuntur. Et subdit: Exemplum scientia alicuius est scientia; 2º nam Anticus Deum Pater qui verior ad 2um autem impossibile est, quod visum invisibile sit ipsum videre quia non videre est alicuius obiecti invisibilis, sed si Deus videret intellectionem suam secundum identitatem visum invisibile esset ipsum videre. ergo et.

135 3º probatur eadem minor: quia si Deus evidens videt intellectionem suam prout evidens nihil aliud videt aut intelligit nisi eminentem intellectionem suam; sed implicat visio aut intellectio qua nihil aliud videat aut intelligat nisi ipsa. ergo et. Maior patet: quidquid enim Deus est, est ex ipsa visione, et intellectio sua nisi aperte et probatur implicat enim unio qua nihil aliud uniatur nisi ipsa: implicat ergo actio qua nihil aliud fiat nisi ipsa. ergo similiter. 4º denique: quia de ratione intellectionis et sua est prerequisito nere prioritate saltem in subsistendi eo obiectum ut intelligibile, aut

aut scibile, siquidem n ideo obtm e q illigit aut scit, imo ideo sci
l aut illigit quia est, sic impla D scig, et cohaesiong praesuppo
nere, et consequenter e q etg intelligere, et existere, quandoquidem
Deus n he scig dprehensiung nil.

136 Praetermissis aliorum respon
sionibus ad argumentum, sed negatione aug ad 1q illius probatione dico,
si tm et relationem transcendentalem ee dtendas ordine distincti
ad distg rr, ut communis acceptio vocis ferre videt, nandgh brieq
maj; si autem nu, et relationem transcendentalem etig ee coll
ordine quidem aut habitudine indisti, ad indistinctum rr a se, ut
multi, dtendit Alozius disp 5a Sectio 1a, omissa mai, mi
nim cycoanandg; neq necessario faciunt Auctoritates, quae in
maiori probatione allegabat. Ares enim inferre dicunt illectioni trans
cendentalem relationem ad obtm n ... senecit, t relationem transcen
dentalem prae ee eiusdem ad rem, l cuiusmodi relationem n ee essentiale
sine dimiente or illectioni: ng ipse Anobi allegatus no 128 ex
presse asserit illectionem D illigere seipsum.

137. Alinetu responsio
est, ad argumentum cui succumbentes aliqui ex Henrico disp 4a de
scia capite 1o dicunt Deum ee quidem 2mtm illectione sua; sed
n ee obtm illectionis suae: censent enim ee de ratione obti, q existat
in illectione tamquam in imagine et similitudine sua intentiona
li. Respdy tm e, si nomine imaginis et similitudinis intentio
nalis, nil aliud illigant quam notitiam intentionalem, hoc primum ee
de ratione illectionis, et hac sola denominari notum sive actualis
obtm intui, id q illectione ipsa notificat, si autem nomine ima
ginis et similitudinis intentionalis illigi velint vere imaginem
et quasi picturam rei illectae ex delineatione verae similitudinis,
hoc minime ee de ratione illectionis: ng vera similitudo includit

essentialit, realq Extrorq similiq distiong, sicut etq uera imago aut pictura debet aprototypo distingui.

Ad 2q eiusdq mirq

praong resp. Explandq ee maxq distione disentanea mentib. Angelici. cuius e cap. impole ē q vq uisibile sit ipsq uidere sumptq specatiue aut rr, nega. sit ipsq uidere sumptq reduplicatiue aut fralit subdisgui, sit precise ipsq uidere sumptum reduplicatiue aut fralit. secedit. sit ipsq uidere sumptq reduplicatiue aut fralit cuiq simul cum alys uisibilibus nat mar. Mir similit disgui; sdsi Deus uidere seq illectionq sicq identicatq, vq uisibile eet ipsq uidere, sumptq specatiue aut rr, secedit; eet ipsq uidere sumptq reduplicatiue aut fralit, subdisgui eet precise ipsq uidere sumptq reduplicatiue aut fralit cuiq, negatur: eet ipsq uidere sumptq reduplicatiue aut fralit cuiq simul cq alys uisibilibus, secedit mir, et nat absolute coa.

138 Distiong Explo: In Deo intelligente ipsq uidere siue ipsq illigere ē rr idq cq intellectu et cq obto intellecto, ut ipse D. Antieus uerbu a nobis n° 32 productu docet, qui proinde censere nō potuit impole, quod ipsq uidere sumptq specatiue aut rr sit ipsq vq uisibile. At ipsq uidere, siue ipsq illigere sumptq reduplicatiue aut fralit ē ipsa fralis illectio ut a reliquis Dei perfectionibus et obti sdista. hoc autq mdo fralis illectio si sumat precise nequit eet vq uisibile siue illibile: ptest autq ee vq uisibile siue illibile, si sumat simul cq alys uisibilibus siue illibilibus, l dist, l disgmbilibus abepsa. Rao 1a ē: nq illectio precise sumpta si eet obtq sui illigeret precise se ee illectionq, qum illigeret eiusmq illibilis ee illectio: idq inexplicabile uidet. Rao 2a est: q qdo illectio non sumpta precise, sed simul

cū alijs scibilibus ē obtū sui, illigit se ee illectionē aliorū et sui, in hoc autē nihil involvit inexplicabile. Et hoc modo Divina illectio repraet, ut sicut Deū ee illectionē, ita etiā ee omnipotentē, immensū, eternū, trinū personis &. Et has omnes perfectiones ee realiter idē secū ipsa. Optime S. Anselmus D. libro 3°. de gen. Ver. capite 26, ut cū intus illigit se illigere prius oportet ponere q. illigat se aliquid; et ideo quod illigat se illigere, nō ipsi illigere, q. intus illigit, aliquis obtū est.

140 Ad 3. probaone resi. 1° potest nō modo maior: Deus cū intra se comprehensione videns videt etiā creaturas non tamquā poe sue adintalis operaonis tres; sed ret. 2° omissa maior dio de minor, sed implicat visio aut illectio quae nihil aliud videat aut illigat nisi ipsa syt aut 19 totā entitate sua, negat, nisi ipsa sumpta realiter et praecise visio aut illectio, concedit minor. Distro satis liquet ex n° proxime praecedenti, eadē q. aplicanda ē rationi minus apparitate desumpta, ut cū implicat actio ni identicata cū effectu, neq. implicat unio ni identicata cū realiter immo de facto praeter identitatē cū actione, et unione sui concedunt illectioni atq. visioni create multi nobiles Phi ac Theologi. Actione autē identicata ni cū effectu, nihil aliud agit nisi ipsa aut licet agat etiā cū ipsa aliud ab ipsa realiter similiter q. unione ni identicata cū forma, nihil aliud sic unitur, nisi q. ni sit ipsa unio, licet ratione forme sit tunc a ratione unionis realiter dista.

141 Ad 4. deniq. ratio negatur distinctione maioris, de ratione illectionis et scientiae, est praesupponere prioritate saltē in subsistendi ratione, obtū est illibile aut scibile, sub omni ratione cū obto identicata negat, ut sub omni ratione identicata cū obto, omitti maior diigeret etiā minor; sed implicat Divina scientiā et illectionē praesupponere se, et ee priorē se, sub praecise de ee pri

illectionis. Ad secedit, subdalio dcepti negat mir cy utraq coa-
dictat, nam neae illectione abillecto in dsigui, qdo igit cy illo re
identicat nequit insensu reali obtu praesuponere, proindeq inse
sureali sit dicerni dilit vero due illae coales mmny, ideo scitur
obtu, quia est: ideo est quia scit. Nam fratt illectione non esse
praecussi illectione sumpta fralit, dilla here debet obtu fralitter
saltem credenty aut desgnibile, Et hoc obtu frioritate insensu
tendi Coa praesuponere ptest ly aliquq obti fralitat. Explicat:
Ipsa, dq identicat rrcy illectioe d. In hac realitate ipsa illec-
tio, alia est fralit rao pee productiue, alia obti illibilis, alia
illectiou actualis. Harum duae priores ad 3q praesuponunt insensu
intendi Coa; Onde insensu frali, n ideo e pea productiua, ne
q ideo est inse illibilis quia illigit, id potius e ideo cy veritate
illigit ee q a e, et q o inse e illibilis. Neque ulla e implao ineo q
fralitas praesuponens alterq praesuponatur in illo subdilio d-
cepti, et sit fralit posterior seipsa, ut dsiderata subalieno dcep-
ti, q d insimili notaty audbis e no 40, et futur explany vita
dlectioq int explandy dishong raonis.

142 Neq obstat pre-
dict Cdprehensioni Dq Augustinus ait libro 83 quaestionum q e
14 q se dprehendit finitus est sibi: Et libro 12 de Civitate Dei
capite 18, puq q scia dprehendit scientis dprehensione finitur.
Et epistola 142 capite 8. cuius fines Circumspici posit. Quod no 130
retulimus. Et eniq eodem no et proxime ipsis sequenti satis
diximus. Cuiusmodi locutiones p naturam exponendae sunt.
ut propterea dicat Deus ee finitus sibi intelligenti q sua Sign
excedit eius illibilitas, sineq n e excessus sui ut illibilis,
adseipsum ut illigentem. Et propterea dicat Dei fines circumspice
re D scia; q o sole n e ulterius procedi perfectius illo do.

Dey. Sta exponunt Arculeus hic arlo, 3° ad 1y. Et Duran dus in 1y distione 35. qq. 1a n° 11 ui dessiss Raimundy in teologa nali disput 3 nu° 114 aut Montorg disp° 6a n° 20 Caput 4 alia dificas enodat

Caput Quartu alia dificultas enodatur.

143 Dificas hec est, un Deo se comprehendente illectio ee illectio sui; un D scia daxent infinite reflexiony reflexiones 1a enim reflexa soneret per 2g 2a per 3g, etsic in infinity, atqui hoc implicat: g l. Deus non comprehendit se l se comprehendendo n intelligit illectiong sug. Pratur; si enim in D scia daxent infinite reflexiony reflectiones daxent infinite illectiones reflexibiles et infinite reflexe ue reflectentes, cy hoc tn discrimine, q reflexibiles pluresent quq reflexe sive reflectentes, has enim excederent unitate, si quidq 1a trata ad creaturas e reflexibilis hoc e cognobilis per reflectiong ipsa aute n e reflexa sive reflectens, n enim trat ad cognitiong Dei. Rursus unaqueque reflexaxy sive reflectenty sonit precise ung reflexibile. atqui cognitiones reflexibiles excedunt unitate reflexa sive reflecte, et unaque q reflexaxy sive reflectentiy sonit precise ung reflexibile, permanet illectio aliqua B in cognita a Deo, ng alioqui reflexibiles n excederent unitate reflexas sive reflectentes. g data infinita illa reflexibily et reflexaxy sive reflectenty serie Deus n oes cognoscet facultates illectionis sue. Quod explicatorly est.

144 Aliud est, pty aliquos reperiexit argumenti hunc dificas. Nec defunt qui cedere omnia

ut Arriaga tertia tomo 1º integ prg disp 13 sectione 5ª Subsec
tione 1ª, idq alij reserant apud Hurtado disp 4ª de scia Capi
te 1º §§ 2ª obiectio, neq absurdum illud esse in illo scenti sen
tebant: quia scio illa, aiebant, n'e possibilis. Unde mihi mi
rum q a Deo n' cona. Solutio hec ut ait Arriaga, excogita
ta est ad euadendum tantum difficultatem aperte insufficia. Nq et
nos metipsi cong illum conamur, siquidem de illa agimus, et du
bitamus: q possibilis e q aliquid possibile maneat in cognitum
Deo, q extra implicatorium esse quin n' uidea. Sed alijs breui
tatis gº pretermissis, nosq ut sine implicatorio absurdo, a
liceat praedilectionem a Dea incognite, difficultatem ante n' propon
am Crodemus aliqua breuiter praesupponimus.

145 Supponendum e 1º Dei
scia scire rerum, idq ipso nat lumine euidentissimum e. Dene
rabimur (sicut Dionysius Epistola 7 que est ad Titum) rerum
quin simplum per se mouens, per se agentem, seu desecentem
id scia que est sciarum omnium scia e tempore, per se me dei
in Intuet. Relege Phi uerba Cerebro 12 metacorum Capite
9 producta n' 127. Idipsum rone demostrat 1º nq utopime
docet Phus libro 1º posteriorum Capite 2º illesolum perfecte scit,
qui scit etiam se scire. 2º Nam Deum scire e aliquod uerum existi
bile. gº ratio scit per id scia: hec enim uerum excitabile maior
me applecat. Plura dabit Montoya disp 7ª Sectione 1ª.

146 Supponendum e 2º tamquam
certum in Dei scia modo eminentissimo atq uirtuali sim
plicissimo continere quidquid perfectionis e in scia directa, atq
reflexa. Quapropter Dei scia modo eminentissimo atq uir
tuali simplicissimo cum e quod ei conuenit quidquid perfectionis
ptes a nobis infinities reflectentibus illa reflexa; ideo dicendo.

Deus scit seipsum. Et scit se scire seipsum, et scit se scire, quod diligit seipsum, et scit quod scit se scire, quod scit seipsum illa sua intellectione, et nunquam finitur multiplicando reflexiones et reflexiones, unica itaque re existit reflexione, secundum Deus intelligit, nec potest esse quaestio de intellectionibus aut reflexionibus, quae in infinitum reducit, ut potest et non habere eorum ut monere quod oporteat. Utrum autem iuxta substantia rationem multiplicitate concedendam sit, propterea quod est talis in Divina multiplicitas, qualitas intellectionis reflexae ut ostenderunt aliqui postea dicemus.

147 Supponendum est 3° Dilectionem reflexam distinguere ratione vera a Dilectione directa, non solum a directa intelligente Creaturas, sed etiam a directa aut quandirecta intelligente Deum reliqua, praecata sive actualis, sive talis dicta absque dilectione. Ratio est, sicut ut Ex. supra vidimus n° 143, illa solum perfectio erat, qua scit eius se scire quod Deus ut sciens habet peculiarem perfectionem suam reflexae quatenus a directa distincta. Ergo pro: sine hac enim perfectione scire nequit se scire.

148 Ad statum obijcies Angelicum Doctorem 1° parte qq. 85, art. 3° ad 2 dicente, est enim aliquis intellectus scilicet Divinus qui est ipsum suum intelligere. Et sic in Deo idem est quod intelligat se intelligere, et quod intelligat suam essentiam: quia sua essentia est suum intelligere. Est et alius intellectus scilicet Angelicus qui non est suum intelligere, sed intelligit est obiectum sui intelligere, est eius essentia. Unde et non aliud sit in Angelo secundum rationem quod intelligat se intelligere, et quod intelligat suam essentiam; tamen simul et uno actu utrumque intelligit. Unde sic arguitur iisdem verbis verbis eiusdem illius distinctionis, negat Angelicus Doctor, inter intellectionem qua Deus intelligit suam essentiam, et intellectionem qua intelligit se intelligere suam essentiam, quam concedit inter intellectionem qua Angelus intelligit suam essentiam, et intellectionem qua intelligit,

seilliœxe seq esse; sd int has illectiones Angelicas deedit distinctio rationis, q distinctio rationis negat inter illas illectiones Divinas.

149. Haec obiectio facile dissolvitur. diximus dillectionem reflexam distinctionis rationem ab Divina illectione directa, non solum a directa intelligente Creaturas, sed etiam a directa, aut quasi directa intelligente esse Deitatis; sed etiam directa, aut quasi directa intelligente esse Dei. Interest tamen hoc valde notandum discrimen quod scilicet Divina illectio Creaturarum directa et illius reflexa habent in se distinctionem rationis fundatam in reali suorum obiectorum distinctione, in cuius creaturae quas directa habet pro obiecto, ut dicunt a Divina illectione Creaturarum quae est obiectum reflexae; at Divinae illectio directa aut quasi directa, et illius reflexa distinctionem rationis habent fundatam in obiectorum suorum distinctione, non reali, sed mere alia iuxta Scotistarum diversitas inter... insinuatur: essentia Dei, quae est obiectum directe aut quasi directe, et Dei dillectio, quae reflexe obiectum est, non re, sed formaliter ex natura rei, ut Scotistis placet, vel ratione tantum ratiocinata, ut veram existimo, distinguuntur. Hoc notato, iam ad argumentum respondetur data maiori distinguo minorem: Sed inter has illectiones Angelicas deedit distinctio rationis fundata tantum in distinctione rationis suorum obiectorum, nego; fundata in reali suorum obiectorum distinctione deedit, minorem: essentia Angeli et Angelica illectio reflexione deedit minor: essentia Angeli et Angelica illectio, quae sunt illarum illectionum obiecta, realiter se distinguunt. Deus esse, quae sunt illarum illectionum obiecta, realiter se distinguunt: quod distinctio rationis fundata in reali suorum obiectorum distinctione, negat inter illas illectiones Divinas deedit eadem distinctio rationis fundata tantum in distinctione rationis suorum obiectorum, negat inter illas illectiones Divinas, nam ea omne Caietanus Angelicus Doctor explicant ex libero praedicto in loco §§ circa

dicitur.

150 Hunc autem praesupponentes asserimus igitur in Deo non dari minimumque formalitatem illectionis reflexae supra quamlibet formalitatem illectionis Dei directae. Probatur assertio. formalitas enim illectionis Dei reflexae includit exhaustive summum perfectionis in linea reflexae, sed non includeret exhaustive summum perfectionis in linea reflexae, si supra illam essent ratione nostra distinguibiles aliae et aliae illectiones Dei reflexae quae non sunt distinguibiles ratione nostra, atque adeo non datur minimum unica formalitas illectionis Dei reflexae supra quamlibet formalitatem illectionis Dei directae. Probatur minor: nam illae formalitates illectionis reflexae ratione nostra distinguibiles supra primam reflexam, vel adderent perfectionem aliquam reflexa formaliter distinctam, vel non adderent. Si hoc 2um dicatur: quod non erunt distinctae reflectiones: si dicatur 1um: quod prima reflexa non includeret exhaustive summum perfectionis in linea reflexae. Et aliquid in qualibet enim lineae implicatorium summum superari aliquid eiusdem lineae.

151 Confirmatur: Probatur a paritate: illectio Dei ut directa, exhaurit unica formalitate, quidquid purae perfectionis habent omnes possibiles illectiones creatae directae circa idem objectum: ergo illectio Dei ut reflexa exhaurit etiam unica formalitate, quidquid purae perfectionis habent omnes possibiles illectiones creatae reflexae supra quascumque illectiones directas: ergo illectio Dei ut reflexa sive formalis reflectio illectionis Dei, unica formalitas est supra quamlibet formalitatem illectionis Dei directae. Quidquid vero ab adversariis additur in totam illam infinitatem reflectionum, bene, nihil aliud est quam multiplicatio vocum et equivalen-

152 tium eminenter formaliter distinctorum in ipsa Dei illectione.

Hinc igitur solutio

illigit arguit post n° 143. Negando lux maxe est: ng 1a reflexa illius eminentissimo modo participig, n per 29 quæ nulla est nisi mere vocalis. Huic Solutioni subscribunt Montecximius B. disp. 3a metaphisicæ sectione 5 n° 24, Montoia disp. 3a sectione 2a an° 8°, et plures alij; Refragant tu Cardinalis de Lugo disp. 19 de incarnatione sectione 1a nu° 14, Granado in 1 p. te disp. 1a tractatu 6° disp. 1a Sectione 8a, Salas in 1. 2. qq. 3a tractatu 2° disp. 3a Sect. 4a, Gaspar Hurtado de scia disp. 2a difficult 1a, alijq nonnulli. Caput 5°, comprehensionis explicatio an° 129 tradita vindicatur ab objectionibus

Caput quintum
comprehensionis explicatio an° 129 tradita vindicatur ab objectionibus

153 Quæ contra prædictam explicationem obijci possunt hæc sunt. 1°: ut objectum intelligibile comprehendatur nihil aliud requiritur nisi quod totum quantum est, et omnia sua prædicata, includatur intelligibiliter in illectionis capacitate, sed illa capacitas nihil aliud est, quam ipsa expressio et repræsentatio intentionalis: ergo ut objectum intelligibile comprehendatur, nihil aliud requirit nisi quod totum quantum est, et omnia sua prædicata exprimat et repræsentet intentionaliter: ergo ut objectum intelligibile comprehendatur, minime requiritur quod intellectio in linea intellectionis sit saltem tam perfecta, quam est perfectum objectum in linea intelligibilis. 2° ex Vasquez in 1 parte disp. 53, capite 2°, ad materialem comprehensionem non requiritur æqualitas perfectionis inter comprehensum et comprehendentem, ergo similiter ad intellectualem comprehensionem. 3°, comprehensive quod plus de objecto intelligat plus intelligit objectum, quod comprehensive quod totum objectum, sive quicquid

e obti, intelligat, illigit totalit obtu; Quod autem totalit illit necesse e q illibilit aprehendat: q ut illibilit aprehendat obtum necesse n est q illectio in linea illectionis tantum saltem heat perfectionem, qtm in linea illibili het obtum. Pbtur: n enim ut aprehensiva sit illectio debet esse tam illectiva quam obtum est illibile; nulla Creata illectio est aprehensiva alicuius Creaturae, id hoc absurdum reijcit: q illectio ut aprehensiva sit n debet esse tam illectiva quam e illibile obtum. Maior pbt: Quelibet enim creatura e illibilis illectione D; nulla autem creata illectio e tam illectiva quam illectio D.

154 Hec diluere n e operosum. Ad 1um n. maiorem, quae adeo falsa est ut negari debeat ab omnibus. Et rao est: quia si maior illa pp ut ratio est cernere requireret in de illectionem etiam obscuram et opinativam, atque etiam dubitativam de toto obto ut toto esse aprehensionem, cum in eiusmodi illectionibus includat illibilit totum obtum ut totum. Hec etiam mentalis pp, Deus essalit excludit identitatem cum n Deo esse aprehensio Dei, et n Dei, id e omn illibilium, quod est contra Divine fidei principia no 129 indicata, et contra tria yig aprehensionem bus sum est. Adilluale itaque aprehensionem requirit n solum quod totum obtum 2ysse in illectionis capacitate illibilit includat, sed insuper q illectionis capacitas preter perfectionem hanc que precise e includere illibilit totum obtum, quamdam aliquam specialem perfectionem heat. Nulla autem alia specialis perfectio convenientior e quam, que tanta saltem sit in ratione illectionis, quanta e obti perfectio in rao e illibilis. adest ad hanc explicandam aptissimum exemplum pp demonstrabilis, quo utit Anticus D. oibus ys locis, no 130 et 131 citatis, alysq pluribus que novam Montoradus e 6a sectione 1a no 2o: demonstrabilis enim pp inopinative cognoscat

propt' aliquq raonę probile n' 9prehendit, n' aliā quidē de causa nisi q° licet tota, et omo do 9nat, nihil q' illius sit, q' probile 9gnit, l[?] lateat, n' tn tota, itaq' pfecte 9gnit, sicut 9gnobilis est, tunc enim 9gnit tantū opinatiue, et ab intrinseco, ipsa sit demonstratiue 9nolebit. Vnde sapientia Idq D. Angelicus 1° pte e 12 arlo 3° ait, ad 2m dicendum q' n' propt' hoc Deus incomprehensibilis dicit', quasi aliq' eius sit, q' n' videat, sed quia n' ita perfecte videt sicut visibilis ē.

55 Ad 2m respt' ant: distinctione, ad maiorē 9prehensionē n' requirit equalitas perfectionis in raoe 9prehensiui et 9prehensibilis, int' 9pus 9prehendens et 9prehensū. nat. n' requirit equalitas perfectionū in alijs raonibus ad predicta impertinent' re hent'ibus 9cedit ant. tunc 9a includi pse in plumbo, atq' ab illo mlt 9prehendi n' negamus, negamus tn q' hs in equalitas et max perfectio 9ponū 9prehensi sit tua raonę 9prehensibilis, nec enim ad fralē raonę 9prehensibilē inte xcit q' sit aurū, nec ad fralē raonę 9prehensiui q' sit plumbū. cęterū perquirit 9pus 9prehendens sit maioris perfectionis, aut etsi maior in alijs raonibus, nā ut tn est q' in raone 9prehensiui n' sit minus 9pore 9prehenso. Similit' q' allectio ut 9prehensiua sit, talis esse debet ut in raone illectiue n' excedat ab intrinseca illibilitate obti, q̄muis ab obto in ipsa excedas poriis in alijs perfectionibus n' 9stituentibus fralit' illibilitatę et hoc modo Anlica substa, perfectio superat et excedit accidentalę illectionę quae ipsam 9prehendit Angelus.

56 Ad 3m respt' et ą ant: distinctione, eo precaria q' plus obti illiget plus illiget obtę, si plus utrobiq' sumpto cum eadē supp' 9cedit, cum diversa nat ans. 9do plus obti illiget obtę quidę corpus illiget plus, id est plus

de obto illius ceteris non eorum obtis illis plus, idest cum maiori clarita te vel certitudine, vel evidentia: hoc enim 2.o modo posse obtum illi comminus quod 1.o modo illigat plus obtis, aut enim totum obtum satis su fficit dictae exponi 154. Dicuit ergo beni: quod comprehensive quod totum obtum sive quid est objecti illigat illigit totaliter obtum totalitate obti, ce dit ea, totalitate modi quo ipsius obtum ab intrinseco est illibile, ne gat ea: Subsumptum ante ergo dicuit, quod autem totaliter illigat utraque dicta totalitate necesse est quod illibiliter comprehendat concedit, quod totaliter illigit, pro utraque totalitate, negat ante cum ea. Hoc, pre terea dicta, constat et explicat adhuc amoris paritate: potest enim obtum amarabile, tam bene vel male totaliter quam amet totaliter ex parte amoris, idest, toto illo amore, quo tale obtum est posse dig num amari: sic amor creaturae qua Deus totum totaliter est, siquidem hac 2.a idest sola 1.a illa totalitate, ut 2.a 2.ae qq. 24 art. 8. Explicat op time D. Anselmus. Orao appositum quaerariter idem, id est exceptis sunt valde diversa et separata quod illigat aut amet infini tum, et quod illigat aut amet infinite. quod illigat aut amet necess arium, et quod illigat aut amet necessario: similiter quod illigat aut amet totum, et quod illigat aut amet totaliter, utraque illa explicata totalitate quod n.o 92 notatum ergo habes.

155. Ad 4um denique dis tinguit maiorem, si ut comprehensiva intellectio debet esse tam intellectiva quod obtum est illibile, illibilitate sibi intrinseca atque ergo extrinseca denotata a proximi intellectiva, nulla creata intellectio erit compre hensiva alicuius creaturae concedit; si ut comprehensiva sit intellectio debet esse intellectiva, quod obtum est illibile, attenta sola illibilitate sibi intrinseca, nulla creata intellectio est: nam maiori concessa deinde minori si sensus dicuit, totaque concedit in 1.a consideratione data, id est in secundo negatis quod illibile obtum, praeter illibilitatem sibi intrinsecam ergo

que relucet imprimis predicatis non excludentibus illorum habere etiam illibilitatem extrinsecam, que est extrinseca quedam denominatio, proveniens ab obiecto proveniens a potentia potente illud illigere. Non bene 2° illi bilitati ideas, adequari debet illectio ut comprehensiva sit: sola enim 1° illibilitas est intrinseca obiecti merito: inde fit, illeonem creatam esse comprehensionem creature. Ratio est, quia quamvis a Deo tamquam pre ee comprehensionem creature ... summo possit illigires non summa, non propterea predicta ... reddit intrinsece summa: quia adhuc post creaturam illibilitas ... illectione summa permanet, quia est intrinseca sibi illibilitate non summas quo adequari sine comprehendi potest illectione non summa ... quia ... creature bonitas ... amet. Dei amore ... propterea habet intrinsecam amabilitatem infinitam ... amore creature finito amari potest adequatissime quatenus amari meret ... Disputatio 6° utrum se Deus increatus cognat caput ... sancta statuit

Disputatio 6ª

... utrum se Deus increatus cognat

caput primum

nostra sententia statuitur

Negant communiter

58 Theologi atque omnes ... Montoia disp. 2ª sectione 3° n° 5° et 8°, Alar contractatu 1° disp. 1° capite 2°, Pater Thirres tomo 1° disp. 9ª et alii. Idem sentiunt Magister Albiz disp. 3ª sectione 2° n° nulli, et Scotus atque omnes. Henrica tractatu 1° disp. 4° capite 2°, Arriaga disp. 18 Raimundus in theologia naturali distinctione 8ª n° 5°, Compton disp. 22 sectione 6ª, Pagas Hurtado disp. 1° difficultate 3ª, Rivadeneira disp. 5°, Herrera q. 6° sectione 1° et plures.

quos allegat et sequuntur, et sequitur Bernardo disp. 2. 499. 3a. Immunit q. in manuscriptis R.R.

159 Affirmative se subscribo id anteriorius ratione suppono in nullas esse hominis et rationis, quia supponere, Deus cognoscere creaturas possibiles, in se ipso; idem in se ipsis independenter a cognitione ipsorum, ita ut si per possibile, vel impossibile, Deus creaturas non cognosceret in se ipso, adhuc in ipso manere cognitio creaturarum possibilium in se ipsis. Hoc autem AA. predicti supponunt quia illi esse nature censent adhaerentes a fratribus sequentiam, id ut bene notavit Henric. Obi supra. 2o censeo, immerito supponitur illud nature esse censent ad huius se defensione, ergo ita Deus in se ipso, et in se ipsis creaturas posse cognoscere, ut verum est, in primo et in unico loco postea probabimus sine ratione in se ipsis, sed solum in se ipso cognoscere illas ut multi ostendunt, certissimum et indubitatum est Deum illas comprehendere, licet cum modus comprehensionis sub opinione sit, in sub primo est ipsa comprehensio; atqui precipua ratio est asserentis Deum se in creaturas cognoscere desumitur ex comprehensione, quae de creaturis Deus habet, quia nec creaturas posset Deus in se ipso, et in ipsis cognoscere, nisi in ipsis met se in se ipso solum adhuc Deus creaturas cognoscit cum illas comprehensive cognoscat se in ipsis cognoscit. Adeo itaque vera mihi est proposita, quae ut quaeque eius indicarent non cognoscit a Deo creaturas posse in se ipsis, sed solum in ipso Deo adhuc accedendum censeo Deum se in creaturis

160 Praterea ratio quia Deus creaturas cognoscit est comprehensio creaturarum; quo hanc comprehensionem Deus quidquid in ipsis creaturis cognoscibile est, de quo dubitari non potest, ea ligat, et ipsa comprehensio cognoscens natura

satis seq. q) explata, an.° 129 exterij an.° 130 Progredior: sd creaturae dicunt essalit ordinem et habitudinem essalis dependentiae a Deo, ut sint et producantur, ineo do hic sit, essalis essalis connectio creaturarum cum Deo, utet 1a et nanarum causa merit transitivus: q.° 2omio qua Deus creaturas 2onos cit hunc ordinem, quem essalit a Deo creaturae dicunt essalis dependentiae ab illo. Subiungit ans. tam est certum quam certum ē creaturam ee creaturam, quelibet cum creatura ex rãoe creaturae het non posse ee a se, sd ab alio; non posse autem ee a se, sd ab alio ē essalit dependere ab alio adrem ee. Nec minus liqt coamde deducta quam praecedens: hic cum ordo essalis dependentiae a Deo, sit ē q essalis creaturae, ergo 2d 2omile debet q.° 2omi per 2omom illum perquam creatura 2prehenitur 2omit. Progredior adhuc, infero alterius: q.° per eadem 2omem qua Deus creaturas 2omit se 2omit in creaturis. Probo ergo: Per eadem 2omem qua Deus creaturas 2omit, 2omit illum ordinem imerum quem essalit creaturae dicunt sd per eadem 2omem qua 2omit ordinem imerum aliquem essalem in ipso ordine imeri quae ē ipsa entitas quae illum dicit 2omit tum illius: q.° per eadem 2omem qua Deus creaturas 2omit 2omit in ipso ordine imerum, quem essalit creaturae dicunt, quem nihil aliud ē quam ipsae creaturae, tum talis ordinis imeri. Sd ipse Deus ē tum illius ordinis imeri q. in ipso ordine imeri, atq) adeo in ipsis creaturis se Deus 2omit per eadem 2omem qua 2omit illas.

164 Opar. et explar. 2ome qua nales creaturas 2prehendit Angelus 2omit naio Deum, ut tum essalis dependentiae, quam ille a Deo het: q.° Deum eas de creaturas 2prehendens naio sedebet 2onere ut eiusdem dependentiae tum: Cvapt. Eatenus cum Angelus in illa 2omone

Dei cognit ut tui illius dependentiæ quatenus creaturas illas compre-
hendens, cognit eas natas esse ut a Deo dependere: Unde et depen-
dentiæ quæ creaturæ habent et tui a quo dependentiæ habent, cognit
sed Deus easdem creaturas infinite perfectius quam Angelus comprehen-
dit: ergo infinite perfectius quam Angelus cognit seipsum ut tui illius
dependentiæ &. Modo sic: si dico quod Angelus cognitione illa Dei cognat
ut tui essalis illius dependentiæ, cognitione illa Deum increatum co-
noscit: ergo certe quod Deus cognitione illa infinite perfectius se cognat ut
eiusdem essalis dependentiæ tui, cognitione illa infinite perfectius se
cognit increatum.

162 Prat. tertio: Deus cognit
effectus in sua causa: ergo etiam cognit causam in effectu. Ans admittit com-
muniter, communis enim sa doctr. Dei creaturas cognere in corpore
tamquam in earum causa. Cons. a paritate prat. ideo enim effectus
in sua causa cognit Deus, quia est tui causa, sive effectus produc-
tus; sed etiam causa est tui ordinis sive ius realis, quæ qualibet effec-
tus dicit ad suam causam: ergo causam etiam cognit Deus in effectu. Sed Deus
est causa omnium creaturarum productiva: ergo se cognit increatum.

163 Prat. ad hoc, etenim inveniuntur
in multis creaturis ~~[illegible]~~ speciales aliquæ dependentiæ habentibus
præter generalem quam ipsæ etiam, et reliquæ omnes habent, cuiusmodi est
unio hypostatica, visio beatifica et quibus alia cognitio mea ad De-
um tracta, actus charitatis quo Deum amamus et multi aliæ quæ
cogni non possunt omnino perfecte et comprehensive, ut ut essalis dife-
runt a cognitione et tui Creatori cum et tui Creato, et a cognitione et
amore, quibus Creatum obtum cognoscimus et amamus, nisi cognitione
indivisibilis in ipsis attingens et Dei: tum quia cogni debet quid quod
illis est essale; illis autem essale est Deum habere pro tui aut obto:
tum quia eadem cognitione cogni debet discrimen illarum ab aliis; hoc autem

discrimen inter ea quae illa habeant pro termino aut objecto Dei: mere-
nt ita discrimen amoris proximi qua Dei, ab amore erga proximum
quod Dei habet pro objecto, et proximus sive creaturas
sed hoc discrimen ponere Deum non potest nisi ponit amorem illum
habere Dei pro objecto, hunc et proximum: ergo Deus predictas
creaturas ponens eadem ponit illum Dei habere pro termino aut objecto, ergo
ponit qua Deus predictas creaturas ponit est ponit quatenus Deus
in ipsis ponit.

Nec argumentum
64 effugiunt qui testante Arriaga disp. 18 n° 35, tenent, tunc so-
lum in relatione aliqua poni debere terminum, quando alias notus non erat,
atque adeo cum prius se Deus cognoscat, non necessarium ponere, quod
se in predictis creaturis relationibus cognoscat, quamvis illarum sit
terminus. Deus enim etiam quamvis antea perfecte noverit se
terminum, et illum ex hoc necessario sufficere, ut discernas inter duos actus
amoris qua illos, sed ad hoc necesse expressius est, quod discernas actum
et illum ut tres eorum actuum cognoscas dicendo: hic actus est amor
Petri, quem novi, et ille actus est amor Pauli, quem etiam novi: ergo etiam
si preceserint illorum objectorum cognitio, illa eadem tota necesse est iterum
sui attingo modo obliquo, et indirecte, diverso comprehensive cognoscendo
actus illa respicientes. Et aliter quod sibi tam certum apparere
ait Arriaga, ut nec probabilem huius argumenti solutionem videat.

Aliter
165 ter P. Thyrsus tomo 1° disp. 1, n° 8, minimum hanc objectum veri-
tatem: Visio Beatifica tracta ad Deum non est componibilis ab ali-
quo inetu, per cognitiones similes illi, quem nos his vocibus expri-
mimus, Visio tracta ad Deum, quin attingat Deum: quia cum nos non
cognoscamus visionem Dei per proprias species, sed per alienas,
non aliter accipimus visionem Dei, quam cognitiones objectorum sensibilium:

hasautẽ n̄ ɔcipimus nisi relatiue ad obta, siue tros, per quos
ijs species cognimus ipsas: Visioq̃ Cnij albedinis abstractiue
n̄ ɔcipit inctus, nisi per species albedinis adq̃q̃ tratas; nos q̃º
in hac Vita n̄ ɔcipimus Visioq̃ Dei, nisi ɔcipiendo Deũ; Cete
rũ potest illa ladq̃ obtiua Veritas cognosci ppter ɔnioq̃ aliq̃
n̄ correntẽ illis Vocibus, nimirũ per ɔnioq̃ quidditatiuq̃,
et per simplicẽ intuitũ atingentẽ Dei Visioq̃, prout est in se,
qui in per talẽ intuitũ atingatr Deus. Hæc predictus Au-
thor.

166 Ad 3ª est: quia Visio Dei est essalitr connexa cũ
Deo, et Visio creq̃ ẽ essalitr connexa cũ crea: q̃º neutra pot
test perfecte ɔnosci ꝯ sua predicata essalia, etiã ab ine
tu quidditatiue, et intuitiue cognoscente, quin 1ª ɔnati
vt ɔnexa cũ Deo, et 2ª cũ crea. Coaprbr: q̃ª siue ɔnio sit
per alienas, siue per proprias, aut n̄ per alienas species, cog
noscere vna ɔnioe, Visioq̃ vt Visio est, et alia Deũ, l creã,
n̄ est ɔnere Visioq̃ vt Visio Dei ẽ, l vt Visio creæ est. Præ
terea, siue per alienas, siue n̄ per alienas, siue n̄ per alie-
nas species ɔnoscat inctus ɔnere perfecte nequit inctus
visioq̃ tratã ad Deũ ꝯ essalia talis Visionis predicata, quin eadẽ
ɔnioe ɔnat, id q̃ᵛ quod illa differt ab oi alia visioe, sed id
per quod illa differt ab oi alia Visioe, est here Deũ pro obto.
q̃º siue per alienas, siue n̄ per alienas species cognoscat inctus,
cognoscere perfecte nequit illã Visioq̃ ꝯ essalia illius preca
ta, quin eadẽ ɔnioe ɔnoscat illã here Deũ pro obto, atque
adeo, quin eadẽ ɔnioe, in ipsa Visioe Deũ atingat. Fateor, ẽ
hoc ipsũ nos per alienas species cognoscimus; dũ tn per alienas
species cognoscimus, impossle, et invisibile censemus, quod etiã
quidditatiue, et intuitiue ɔnens, cognoscat Visioq̃ ad Deũ

tratg, Vt ipsa l stinse, quin cognoscat illg Vt visio Dei est, et
cognioe Dey atingente.

167 Ad Vnioz exemply ret idem
author disp 6 n° 43, posse Vnioz intuitive videri, quin in
Vnione, Vt in medio videantr extra: quia Vnio videtr in-
tuitive ab Angelo Vg, per eadz Vnioz, qua totz illg intuetur.
Sed ad hanc soluoz, aut soluois specig est Vo quod dari po-
test Visio trata directe ad Vnioz, et n trata directe ad ex-
trema: quenq enz in hoc aparet impla? Perstat igr vnius
robore argutz nrz. Rogo enz, qua rae cognitr Vnio compositi
humani, ita vt equini compositr Vnio e discernatur? Vo 2a qd
totz compositz videatr in se, minime impedit, qd Vna parz
totz compositz videatr in se, minime impedit, qd Vna pars
cognatr indirecte in alia. 3o quia cognio trata ad totz compos
tiz equinz vel ita tratr ad Vnioz Vt cognoscat essalz dispg
intr vnioz hanc nectentz hec extrema, et vnioz alig nec
tentz Vg mag Ig et fig Leonis. Qua ergo rae hanc discrim
cognat inetus, et qd hec Vnio hec extrema nectat, et si che
at in hoc toto, sicut necut in illo scheze Vnio nectens mag Ig
et fig Leonis, n cognita Vnioe in ordine ad sua extra.

168 Probatr
demiq nra sa. Dey se cognere in ereci nullg in volvit impo-
fectioz, sd potius Dz cognois perfectioz ostendit: qd n est Deo
denegandus modus iste se cognoscendi. Coaliquet: ans quoad
Ig partz, soluoe dbtioy pbabitr. Quoad 2g pbr: ing ad Dz co-
gnois perfectioz spectat, quod creas omnes perfectissime
cognoscat; sd inseparabilis est cognio sui in ereci a cognioe
perfectissima creaz: siquidz eadz cognitio, que perfectis-
sime penetrat creas, Deum atingit ut tz, adquz ipse dicunt
essalitr ordinz, sive respectz realz, ut abunde probatum est:

q^o modus iste se cognoscendi perfectionem ostendit Dei cognitionis. Sciam quae 3^a sit solutio veniam. Caput 2^m obtionum Solutio.

Caput Secundum

obtionum Solutio.

169 Objiciet vocum Patre Thyrso, et alijs: Sive Deus in creaturis cognosceret, se cognosceret cognitione imperfecta; hoc dici non potest. Ergo neque potest dici se Deum in creaturis cognoscere. Maior probatur: quia si Deus in creaturis cognosceret, se cognosceret Enigmatice, prout scilicet apparet in Enigmate, et speculo creaturarum; sed haec cognitio imperfecta est. Ergo cognitione imperfecta se cognosceret, si se cognosceret in creaturis. Minor probatur: cognitio Enigmatica Dei per speculum et in Enigmate, cum ipsa non repraesentat Deum sicuti est, sed aliter ac est ex parte apprehensionis cuiusdam imaginativae, per quam Deus ad instar creaturarum apprehenditur. Respondetur negando maiorem. Ad huius probationem maior etiam negatur: non enim omnis cognitio in creatura est cognitio Enigmatica, sed ea solum quae habetur per speciem creaturae propriam commensuratam cum illius cognoscibilitate; cognitio vero in creatura procedit ut in medio cognito, neque per se neque per speciem suam influente in cognitionem, non debet esse Enigmatica: cum enim quod creatura ex vi suae cognoscibilitatis determinet mere obtinere Deum, ad ipsius Dei cognitionem stat optime quod Deus omnia, et creaturam cognoscat, sicut Deus in creatura est unde quia Deus non habet eam cognitionem per speciem a creatura acceptam, sed per essentiam suam

creta donat, sicut Deus est crea sit in se; quia Deus n habet
eg donis perspecti a crea accepti, sed pereng sui

Obycies 1.° domine
20

quia Deus se donere increats solus donere Deus esse, et
quia Deus se donere increats solus donere Deus esse, et
certus ordinis translus, qui adipsus Deu Crea dicit; n autem se
Deus donere illius sui eius e mag; sed ex ipso donio illa solus eet
donio Dei quoad se, an sit eius quidditativa: q. donis illa
negent Deus here. Con. Prat. donio eius trata ad existentiam solus
eius adest, imperfecta donio est; sed omni imperfecta donio a Deo
removenda e; q. removenda e donio qua se increats donat. Res
pt donis illa quase Deus increats donit, ee donis ipsius. Quare
in eipso donit. Quapropt sicut evidenter Dei per donis illa
qua se donit in eipso, se donere n solus est trus ordinis, qui
adipsus dicit crea, neq solus quoad anest sed omnino intuitive
e comprehensive et eius sui eius e mag, ita potuit evidenter e se
Dei hac eadem raoe donere per donis illa qua se donit in crea
tuiis; nec imperfecta voit nec a Deo removenda e predic
ta donio. Cd autem qdo. Dei dicimus ut se donente increats
per eiusmodi donis, n explicemus Dei esse donente quid
ditative, e quoad quid e, sed opus e intui nri prescindentis,
n Divine donitionis deceoria penetrantis e comprehendentis

21 Adunge bis: Deum

increa donit, e Dei donit ut trus directionis, quia cum ipso h. crea
q increa solus donit Deus illa Divina predicata cum qui
bus crea directit; atqui crea solus directit cum unitate e
cirpa Dei, n autem cum trinitate personarum: q. increa solus do
nit Deus sui unitate e capo, n e personarum trinitatis: q. do
nit illa qua se Deus increa donit, n se donit adequate, e
quidditative, sed potius prescisive e inadequate: q. 2. Resp.

Primum Antimema. Ant 2i videntur qui falsj censeant asserantq creas non solj cum Deo ut uno et ipsente, idenq cum Deo ut trino connecti, connectunt enim cum Deo vero et reali sicut e in se. Ita Amadeneira disp 5a Secca n° 18, et Herrera qq 6a n° 5. Neq huic doctrine obstat, quod Angelus ratione, qua nales creas comprehendit, non cognoscat Dey ut trinum. Angelus enim nali illa cone non cognoscit connectionem cum Deo ut trino: sicut enim nalit comprehendens creas, non cognoscit obedientialem virtute, qualit ut tales quas creas habent. alioquin enim sicut nales fros et effectus nalit cognosceret simulit, comprehendens nalit creas, non cognoscit connectionem et rest rei ad tios nale ens se evidentig excedentes, huiusmodi e Augustissime Trinitatis misterium. et rao e quia nalis comprehensio solj adequat nali obtio illibilitati, non vo toti illibilitati obti, prout nale et sup nale complectitur. Videri q que diximus in prolectione de Incarnaone an° 416.

172 Ceterum illo anti omisso cuius discutio huius loci non e, coadj dicenda 1° cum negatur aliud enim est predicta connoe solj connosci unitate et ipso, g cum hoc addito increatura. Et aliud longe diversum praedicta connoe unitate et ipsog conni solj absolute. lj est verj, admissa actualla que connexae ans omissj. et rao e nam increata id solj ptest conni q est tnus adque creaa dicit ordine etj, siuent ordo et ius relaois siue connexoij g i sup nat creg solj dicere ordine etj siue relaous siue connexos ad Divina precata unitati et ipsoe, non autem ad trinitate personarj solj predicata unitati et ipsoe, non autem personarj trinitate connent increa. lj vo falsj est connio enim illa qua Deus sua precata increa conit, e cadem cum connoe

quae extra ipsa praecedit, attingit in cognitione quase deum tanquam praecata in se quando vidit Deum praecisive, inadequate: cognoscit quase Deus increa- scivit, vel videbit, inadequate comprehensive, id adequativume comprehensive.

(1) Inquiri adhuc: quod sal- tem praedicta cognitio praecise sumat prout est cognitio Dei in creatura, sit adequata cognitio Dei, id praecisiva loa. Prat: quia praedicta cognitio sumpta praecise prout est cognitio Dei increatus Dei exprimit ut unum omnipotentem non exprimit Dey ut trinum in trinitate personarum, quod non est adequata cognitio Dei, id praecisiva a. Respondetur distinguendo consequens, non erit in re ex sua obiectiva realitate, adequata cognitio Dei, id praecisiva negatur, quoniam non erit in nostro conceptu praescindente adequata cognitio Dei, id est non explicabit per nostrum modum concipiendi, praecisivus ut adequata cognitio Dei ident praecisiva, id est inadequata cognitio Dei praecisiva ex modo nostro concipiendi recedit. A nobis enim concipitur conceptu praescindente ea ex quo sit adequata cognitio Dei, non enim est adequata cognitio Dei prout praecise Deum attingit increa, sed prout est Dei illocentum ex se de trati ut per cognitionem illa exprimatur divina, a qua quidem ratione praescindimus quando praedictam cognitionem sumimus praecise pro ut attingit Deum increatura. Hinc autem minime fit praedictam cognitionem esse positive praecisivam, sed solum in conceptu nostro abstrahi, ut cognitio adequata Dei ex quo non est cognitioni praecisiva est non autem. Ad 3.

(1) 4 Alius distrans ex doctrina veritas tenetur in eius de cognitione praed: dicit enim nulla dici- tur praedicta cognitio esse sumpta praecise prout est cognitio Dei increati, exprimi Deum ut unum omnipotentem, non exprimi Deum ut trinum

suetrinitate personaq̃ ig a fecti metus nri operatio, cum sit virtute sit hec intentionalis, et talis precisive in Dª cognitione, cũ in ipsa de se, et in se indivisibilis sit cognitio Dei ẽ ora ua precata, et cognitio creaturarum ẽ oes suos respectus, et connectiones. Et exinde operatio eiusdem metus nri exprimitur, precise ut cognitio Dei increati, non ut cognitio Dei in re. Sicut eadem metr.ª cognitio, poterit a nobis exprimi diversis conceptibus, alia quoque ut sit cognitio esse, alia ut sit cognitio paternitatis, et sic de aliis, quin inde impingat dd cognitione inadequatis, l precisiva aliqua refundat, et in hoc sensu loquebamur in prelectione de Incarnatione nº 189.

175 Objicies 3º: si esset Deus in certi genere, sequeretur, quod posset Deus se cognoscere probabiliter, et obscure, sed hoc implicat: ergo et illud. Et maior sequela probatur, pone duo creata iudicia asserentia quod Deus est Trinus et unus, ita tamen ut 1um id asserat probabiliter, quin deducatur ex premissis probabilibus, et 2um certo, quia id asserit propter authoritatem Dei revelantis. Hec duo iudicia comprehendit Deus, et ex vi huius comprehensionis quoque nequaquam doctique se cognoscit immate et tamquam trinum, l obiectum horum iuditiorum. His positis sequela maioris probatur, Deus duo hec iuditia cognoscens, cognoscit illa, ut sunt in se et cognoscit se, ut est in illis: ergo in comprehensione iudicii probabilis, cognoscit sese probabiliter, et in comprehensione iudicii habiti fide Dª cognoscit se esse obscure. Confirmatur: nequaquam eo ipso, quod Deus cognoscat ordinem, qui est ad seipsum, namque seipsum cognoscit ut trinum, quantum cognoscibilis est, ex vi talis ordinis, sed in ordine quem ad Deum dicunt hec duo iudicia, solum est cognoscibilis probabiliter, nec enim ab illis representatur: ergo sic se Deus cognosceret.

 Respondetur negando maiorem.

ad illius probationem distinguendum est duplex ad Dei ordo, qui in praedictis iudiciis considerari potest. 1us est ordo creaturae: ipsa enim iudicia creata sunt, et ex vi huius ordinis, licet Deus se in praedictis iuditiis se cognoscat, nec probabiliter, nec obscure, se cognoscit; sed eadem ratione, qua se cognoscit in qualibet alia creatura. 2us est ordo talis creaturae nimirum iudicii Dei repraesentantis probabiliter, aut obscure. Atque ex vi huius ordinis, licet ipsa iudicia de obscure repraesentent cum imperfectionibus illis, probabilitatis et obscuritatis, se Deus cognoscit probabiliter aut obscure; id potius evidentissime, et comprehensive cognoscit se esse terminum aut obiectum illorum actuum, quibus probabiliter et obscure repraesentat suum esse. Probabilitas itaque et obscuritas, est insignis creatis iudiciis, quibus Deus repraesentat et attingit tamquam terminus, aut obiectum; nimirum insignia divina cognitione qua se solum cognoscat evidentissime, et comprehensive, sive se per illa iudicia attingi et repraesentari. Unde probationis antecessio, consequens distinguitur: quod in comprehensione iudicii probabilis cognoscit, se esse probabiliter, id est probabiliter cognoscit se esse, negatur consequentia: id est cognoscit se in tali iuditio esse probabiliter, seu quod idem est, se a tali iudicio probabiliter attingi, et repraesentari, conceditur consequentia; hoc autem ipsum evidentissime, et comprehensive cognoscit. Similiterque distinguenda est pars altera consequentis, de comprehensione iudicii habiti fide divina. De dialectica communiter asseritur esse scientiam, eiusque 2as partes topicae et sophisticae, licet enim opiniones et sophismata non possint esse scientiae demonstrationes; possunt autem circa ipsas opiniones et sophismata scientiae demonstrationes haberi. Pari forma loquitur de divinalleone comparata cum iudiciis in obiectione propositis. Unde ad consequentiae probationem patet solutio.

157 Objicies 4°, Implicat eadem
cognitione attingi idem objectum directe, et indirecte: ergo cognitio qua
Deus, seipsum cognoscens, creata attingit, nequit esse cognitio, qua Deus
creata cognoscens, se attingit indirecte in ipsis. Respondeo distinguendo antecedens:
implicat eadem cognitione attingi idem objectum directe et indirecte,
sumpto indirecte negative, idem pro non indirecte, excludendo scilicet modum cognoscendi objectum directe, sive ut se ...
sumpto indirecte per hoc, quod est objectum cognitum in alio, sive ut
terminus relationis, et tunc alterius objecti, cognitum ut sic, sive directe cognitum
nego antecedens. In hoc enim nec umbra quidem implicationis apparet.
Dubio adeo perse liquet, ut ulteriori explicatione non egeat.
Disputatio 2a de Scientia Dei circa objectum necessarium extra Deum. Caput
1um exponitur difficultas, et aliquorum evasio preluditur.

Disputatio 2a
de
Scientia Dei circa obiectum necessarium extra Deum
Caput primum
Exponitur difficultas et aliquorum evasio preluditur.

158 Constat ex dictis in praecedenti
dictione quam n° 115 explicuimus, objectum necessarium illud dici, quod
ut se consideratum, et praescindendo a scientia, non potest aliter se habere.
Cuiusmodi est omne dictum, de quo adusque iam diximus. Cuiusmodi
insuper omne non divinum, prout possibile, et prout impossibile, de quo
nunc disserere aggredimur. Utrumque hoc objectum non divinum
possibile scilicet, et quod pro statu non existentiae aspiratum, tam de-

præsenti quæ de præterito, ac de futuro absoluto, quæ conditionato, et
impossibile, a Deo cognoscuntur perfectissime sciri, certissimum omnibus est,
cum Angelico Doctore hic articulo 5, 6, et 8. Idque per se ne
cessario exigit ipsa excellentia et summa perfectio Inte
llectus Divini, qui vocat ea, quæ non sunt, tamquam ea quæ sunt, ut
ad Romanos 4. 17. ait Apostolus, quique tamquam supre
mus Judiciorum Judex scit, ac discernit evidentissime quid
veri, et quid falsi habeat intellectus creatus de entium, sive existen
tium, sive non existentium possibilitate, vel impossibilitate affirmat, aut negat,
atqui non discernere non posset intellectus divinus nisi possibilitatis polum, et
impossibilitatis polum scire haberet evidentissime: ergo vero habet.

Demonstratur

179 eandem veritatem ratio 1. liberi omnipotentis, in cujus dominio et per
fectissima ~~potestate~~ libertate, est, ex non existentibus exi
stentia facere aliqua ad libitum suum, eligendo nimirum hæc
præ aliis ad existentiam, alia quæ præ his relinquendo extra exi
stentiæ statum. Quomodo autem ita Deus posset, nisi præluceret
ei ante decretum electivum scientia illibilium, ac nillibilium, ad existen
tiæ statum illis dividendum, vel negandum? Atqui hæc ipsa scientia de
omni possibili ut possibili, ac de omni impossibili ut impossibili: ergo sane scire Deus habet.
Pulcherrime Augustinus libro 5to de Genesi ad literam Cap.
18. Quomodo ea faceret, quæ sibi nota non erant? Non enim
quidquam fecit ignorans. Nota ergo fecit, non facta cognovit. Pro
inde antequam fierent, et erant, et non erant: erant in Dei scientia
non, et non erant in sua natura? Alia plurima dabit eruditus Mon
toia disputatione 9, 10, 11, et 12.

Nos iam difficultatem

180 quam in hac disputatione suscipimus enodandam, hoc argumento proponi
mus. Si aliquid ab æterno obiectum esset necessarium extra Deum, illud esset

creaxy politas, aut impolitas; sd implat Creaxy politate, aut impossibilitate, ce obty D.s sciæ nariy extra Dey: ergo nulla est Dª scia naria, quæ ad obty extra Dey tendit. Co aliquet, et mai distat. Mix autz pbr 1º politas Cri n existentiy poliy, et impolitas impoliy n est aliquid extra Dey: ergo neutra potest ce obty D.s sciæ naiy extra Dey. Ans pbr: quia si politas poliy n existentiy, et impolitas impoliy eet aliquid extra Dey, aliquid extra Dey eet ab æterno: nq ab æterno e politas poliy n existentiy, et impolitas impoliy. Pbr 2º eadg mix: quia extra Dey nihil e naiy, et indefectibile: implatoq qd eius impolitas, aut impolitas sit obty D.s sciæ naiy extra Dey.

181 Tertio probatr eadg mix: nq etsi politas, et impolitas dicatr naria et indefectibilis n absolute sd zditionate, quatenus his ppbus reparatr: aial rale si existat, neq aferet inse, neq ex se inferet ullg ztradictiong: chimera si exat aferet inse, l ex se inferet ztradictiong: ad hue neutra est obty D.s sciæ naiy: ergo etc. Pbr ans: quia qd simpliciter n est aliquid, sd eet, n est simplir ..bile, sd esset; sd aial rale n existens, n est simplir aliquid, sd eset si existeret; chimera autg multo minus est aliquid: ergo neutrj obty, uny ut pole, et altery ut impole, est simpliciter ..ibile, sd eet si existeret: ergo neutry e obty D.s sciæ narium. Mai ex eo pbr, quod ee ..ibile, n latius pateat, quq ee aliqd: ..ibilitas enz est entis passio.

182 Aliqui propositi difficultg effugere tentant aliqui asserendo cu Caietano, pole ut pole n sciri in seipso sd in omnipoa ze rales ente poli. Alij dicunt, ipsg oipoq, aut sciq, aut essg Dei ce frales poliy politate et impolitg impoliy, atq adeo cq D.s perfectiog ce zmunicie

ricatum, oy illarum propositionum, que de possibilibus non existentibus, ac de im-
possibilibus vericantur narrio, et que propterea a Dialecticis appelan-
tur propositiones eterne veritatis. Ab utrisque multa dicuntur, que huius
consequentis disputationis discursu refellentur: nunc ut clarius
videas neutrius propositionis hec tabula effugium ullum patere, breviter
ostendam, et quod si utroque memorata principia admittantur ut vera
concedendum utrisque adhuc esse quod negant, nimirum aliquid extra
Deum esse et quod vericatum Deus sic narrus.

183 Sic arguitur. Dicta narratio
nulla a parte potest aut aliquid de imperfectione que a predictis dicitur,
dicitur possibilitas possibilis, et impossibilitas impossibilis, cum et a parte qualitatem
le convenire, aut non repugnare possibilitati, et chymere non convenire aut non
repugnare possibilitati: ideo ipso aliquid extra Deum est saltem veri-
catum illius Deus sic narrus: quod hic Marpt: scientia cum illa a parte
aliquam realem esse possibile, et chymeram esse impossibile. Probatur: nam eo ipso quod
scientia illa a parte aliqualiter convenire possibilitati, et impossibilitati convenire
chymere, a parte aliquam realem ut predicte possibilitatis subiectum esse possibilis
eiusdem exclusivum, et chymeram ut predicte impossibilitatis subiectum non
esse exclusivum eiusdem impossibilitatis; sed aliquam realem ut subiectum predicte
possibilitatis, est subiectum non Divinum, sive aliquid extra Deum, et chymera
ut predicte impossibilitatis subiectum esse et quod subiectum non Deus, sive aliquid extra Deum:
quod de subiecto non Deo sive de aliquo extra Deum a parte illa scientia, non esse
possibilitatis exclusivum; sed etiam quod de subiecto non Deo sive de aliquo extra
Deum a parte, non esse exclusivum impossibilitatis: quod aliquid non Deus sive extra
Deum est saltem parte realiter vericatum illius Deus sic narrus. Hec ultima
consequentia probatur: subiectum cum ita se habeat, ut de illo a parte rei, partialiter saltem
talis sit vericatum etc. Inutiliter prius eadem doctrina ad argumentum
n.° 18 propositi solutionem si quis ea cum admissa, argumenti diffi-
cultas adhuc insoluta perstat.

Caput Secundum
dificultas explicationis
pretudata
duplici conclusione

184 Prima conclusio:

sola omnipotentia neque est tota creaturarum possibilitas, neque est tota impossibilium impossibilitas. Duas conclusio partes continet, quarum 1a probatur: si sola omnipotentia esset tota creaturarum possibilitas, sequeretur, conceptum explicativum omnipotentiae non esse omnipotentiae potius, quam non omnipotentiae explicativum; sed hoc intuitu implicat: ergo sola omnipotentia non est tota creaturarum possibilitas. Minor certa. Sequela probatur maior: conceptus enim omnipotentiae explicativus, est potentia ad omnia possibilia; sed si sola omnipotentia esset tota creaturarum possibilitas, conceptus iste non esset omnipotentiae potius quam non omnipotentiae explicativus: ergo. Maiorem a quolibet recte consideranti admittendam esse dicit Angelicus Doctor, prima parte, questione 25, articulo tertio corpore, his verbis: *Siquis recte considere (cum potentia dicatur ad possibilia) cum deus omnia posse dicitur, nihil rectius intelligitur, quam quod possit omnia possibilia, et ob hoc omnipotens dicatur.* Minor etiam patet: si enim sola omnipotentia esset tota creaturarum possibilitas conceptus ille *potentia ad omnia possibilia* equivaleret huic potentia ad omnia que potest ipsa; sed hic conceptus non est omnipotentiae potius quam non omnipotentiae explicativus: ergo. Patet etiam haec minor de qualibet enim potentia non omnipotente verificatur etiam quod sit potentia ad omnia que potest ipsa: conceptus autem quicumque verificatur de non omnipotentia non est omnipotentiae potius quam non omnipotentiae explicativus, ut est evidens.

185 Probatur iterum eadem 1a pars simul et alia quam simul probatur 2a. Sic arguitur: si sola divina omnipotentia esset tota creaturarum possibilitas, tota impossibilitas impossibilium

ee carentia virtutis in opoa; sd tota impolitas impoliy nequit ee carentia virtutis in omnipoa: q° neq; sd a virtus opoe ptest ee tota creaty poliy politas. Mar pt: tota eny impolitas est carentia totius politani: q° sitota poliy politas e vir tus opoe, tota impoliy impolitas erit carentia virtutis in oipoa. Min autē ostendit, quia q tota impolitas impoliy ee carentia virtutis in oipoa arguere oipog imperfectg, siue ñ oipog; sd q arguere oipog imperfectg siue ñ oipog, implat atq; adeo nequit ee ut ē euidens: q° tota impolitas impoliy nequit ee carentia virtutis in oipoa. Ostendit maī: si enim tota impolitas impoliy ee carentia virtutis in oipoa, impolia ñ alio titulo impolia eent nisi q; oipoa ñ pset illa producere, sd q aliquid ñ alio titulo sit impole nisi q oipoa ñ ptest illud producere arguit oipog imperfectg siue ñ oipog: q° q tota impolitas impoliy ee carentia virtutis in oipoa arguere oipog imperfectg siue ñ oipog. Min pt: si eny oipoa ñ pset producere aliy mundy ee imperfecta, imperfectiog; optime praret ex eo q alius mundus hoc solo titulo producini pset, q oipoa ñ pset illy producere.

186 Et si vals querendo cur hoc vo pset Deus producere, ñ autē producere pset chimerā. Porro si tota impoe rao Deo intrinseca dicat intrinsecus virtutis defectus impenet Deus, ne ignoti ponatr reddi debet extrinseca Deo rao ... q chimera in se repugnantiā includit, hoc vo ñ repugnantiā. Nec alia ad eā interrogaone responsio satisfacit, quā quidē expresse tradit Aulicus Doctor loco citato, n° 184 ubi ait impole ee, q implat in se ee et ñ ee simul, hoc eny oipoe ñ includit, ñ ppt defectū D. poe, sd q ñ ptest fieri, rao facti bilis

neq; possibilis, et paulo post: unde inveniuntur dicit quod ea, (impossibilia scilicet) non possunt fieri quae quod Deus cau possit facere.

187 2a Asser. Preter

obiecti alia est possibilis possibilitas, et haec est intrinseca ipsis quarum ratione ipsa sibi sit intrinseca. Duas haec conclusiones continet, id unum supponit et alterum affirmat. Supponit obiectum esse aliquam creaturam possibilitatem, obiecta enim est virtus productiva creaturarum, a virtute autem productiva et causa denominatur potens producere et effectus denominatur potens produci. hoc autem interest discrimen quod dicitur causa sic denominatur per formam suam identicam, effectus autem ita denominatur per formam assistentem et extrinsecam. Et in hoc sensu producibilitas aut possibilitas effectus prout sumitur a causa dicitur causalis et est extrinseca effectui, atque adeo ipsa causa est effectus possibilitas ceterorum causalium dictarum extrinseca. haec explicatio nobis notiora sit quam ut ei immorari oporteat.

188 Preter hanc

igitur causalem et extrinsecam possibilitatem creaturarum possibilitatem quae est obiecti in ipsa, affirmat insuper aliquam eiusdem esse possibilitatem, et hanc esse intrinsecam ipsis quarum ratione ipsa sit intrinseca sibi. quod sit alia satis suadet ratio et 1a conclusio qua docuimus solum obiectum non esse totam creaturam possibilitatem, quod ad an. 184 haud inefficaciter probavimus. quod autem haec alia possibilitas sit intrinseca possibilibus quarum ratione ipsa sit sibi intrinseca facile probatur: haec enim possibilitas aliud non est quam ipsa essentialia et constitutiva praedicata prout sibi invicem non repugnantia, neque ullam inferentia contradictionem; ipsa autem essentialia et constitutiva praedicata, procul dubio sit intrinseca subiecto sive constituto, quarum ratione ipsi sibi est intrinseca, id est idem re. Confirmatur et explicatur: nam alioquin possibilitas primaeva creaturarum

et tratmaoypoe qua hec ipsa essaliy predicatory necto iuve
gnaegidna que inqualibet reproducta rr existit, et in aliys
polibus n̄ producti si, rr existere si produceret. sed hec ipsa
essaliy precatory connectio, sinen repugnantia l ipsa res
que absq ulla stradictioe l rr existit producta l rr exis
tere, si produceret: q̄ polítas prima l ex parte Creary et tra
tmaoypoe ē ipsa res que absq ulla stradictioe l rr exis
tit producta, l rr existere si produceret. atqui res ipsa
que absq ulla stradictioe, l rr existit, producta l rr exis
tere si produceret, est induta rr ie ipsa, et dicta rr a bom
inpoai: q̄ polítas prima ex pte Creary et tratmaoypoe, n̄ est
ij saoypoa, sed ipsa res poli.

Audiendus hic An
83 gelicus D. qui eo in loco unde aliqua depromsimus n° 184
et 186 utiq q̄ polítate sapientissime stplectit. docuit ibi
cu Pho 5° metaphicory duplex modu dicendi pole, un
modo, inquit, per ry ad aliqua poa. et hoc modo, addit, De
q n̄ dici oipotens quatenus videlicet ptest oia que sut
polia sue poe. hoc lut, inquit, n̄ ent aliud quam
dicere q̄ Deus ē oipotens q° ptest oia que ptest. evidens
de sumpsimus argutum in illo 184: iceptus lum iste, n̄
est explatiuus oipoe potius quq n̄ oipoe: nam de qualibt
poa n̄ oipoente uencat, q̄ d ptest oia que sut polia tali poe
et q° ptest oia que ptest. Derexit et immor sic diungit, relin
quit rem q̄ d Deus dicat oiptens quia ptest oia poli abso
lute, q° est alter modus dicendi pole. dicit autē aliq pole
l impole absolute ex habitudine teroy. pole quidē, q̄ pre
caty n̄ repugnat subto ut sorte sedere. impole ū absolu
te q° precaty repugnat subto ut hoc ee asiny. et in respon

noc ad 4um neiterum ait posse absolutum, id est neque 1um causas supe-
neque 2um causas inferiores, id est 2um sensum. Quid vero neque illustrius
sane solis radijs scriptum ab Angelico D. diceres toto illo
arlo 3o utriusque Dei, nec 3 rationes, unaque rejectionis doctrinae
illorum A A quos n. 182 indicavimus.

190 Expende vero re-
citatum verba quibus eius posse et impossibile explicat Angelicus
D. et videbis 1o posse absolute sive absolutum, id est per
precisionem denominatum a causa potente producere, sed quod potest
fieri, quatenus potest significat intrinsecam ipsius effectus possibi-
litatem consistentem in essentiali non repugnantia predicati cum subiecto. Et
hinc ipsum optime ac sine circulo explicat vitae conceptus
possibile ad esse posse, id est, ad esse tum a Deo productum, quin non habet
intrinsecam repugnantiam. 2o videbis ipsum intrinsecam creaturum possibilitatem
esse rationem formalem propter quam illae a Deo ipso respiciunt, et eius
defectu a beadem omnipotentia non respiciunt impossibilia. Hoc enim
aperte demonstrat et illa causalis, quia potest ita possibilia ab-
solute, quibus in verbis ante non relatis invenies, et ex illa
qua idem sanctus D. excludit impossibilia tamquam non tota omnipotentia
verbis quae n. 186 produximus. 3o denique videbis, rationem
formalem propter quam possibilia absolute dicta sit omnipotentia tum impossibilia
est non, esse quid non divinum sive quid extra Deum intrinsecum
videlicet possibilium possibilitatem et impossibilitatem impossibilium. En doctrina
tota, cui statuendae toto hoc capite incubuimus. Caput 3um
duplex alia 3lo statuit.

Caput Tertium duplex alia declusio statuitur.

196 Tertia Ctoni: predicta polita, et impolitas est obtjuericam. De sic nam de lurmi obtis. Et hec dlo clarius ac facilius probetr, aliq prius statuo et probo. Sit igitr 1a sto Rao obtjuericatiui supra transcendit Ens, equaliterq transcendit Ens et n Ens. Huius stis rao est: nq rao obtjuericaui nihil aliud anobis dicitr, quq n repugnantia ut illigatr ee qd est, et illigatr n ee, qd n est: atqui hec n repugnantia supra transcendit Ens, equalitrq transcendit Ens, et n Ens: ergo rao obtjuericaui supra transcendit Ens, equalitrq transcendit Ens, et n Ens. Caliquet, et min probatr. Ex eo q n solu Ens, sed equalitr etiam Ens, et n Ens, het n repugnantia, ut qd libet illigatur ee qd est, et n ee qd n est. Neque is habet ita sumas, quasi a nobis signicet p illud n Ens here proprie aliquid imitatu existentie: n enim id signicamus, sd solu qd est n repugnans illigi, quq uis rx n existat, aut etiq repugnet existere: accipitr enim est n inui verbi, sd in eius mere copule, sive loco e dnectionis predicati cu subto, prescindentis ab existentie poli, et impoli utriusque ides titate.

197 Et Ipsr: ideo rao Entis supra transcendit oia existentia, equalitr que transcendit existentia, et poliam existentia, q illa precise e n repugnantia ad existere; sd rao obtjuericaui precise est n repugnantia ad intelligi: ergo rao obtjuericaui supra transcendit Ens, equalitrq transcendit Ens, et n Ens. Huius doctre raoq indicaui in prelectione de essa et attributis nº 249, expressius que reddidi in prelectione de incarnatione nº 184. Et hec est: qa nimiru deceptus exclusiuus, equalitr deinit

Et quae negavi et enti divino: deceptus enim exclusiones caloris, et quae
duennt, et frigiditati ditrang, et ipsi negavi, sive ipsi non esse caloris;
deceptus enim exclusiones frigoris a mea duenit aequaliter carentiae
frigoris, quae habet mea, et frigoque existentis in mea: similiter quae
non Deus aequaliter veritate dicitur de chymera, atque de omni ente
creabili existente, aut non existente.

193 Item utique Angelicus Doctor docuit praedocuerat quod Philosophus. Utrumque habebis ostendo Philosophus libro 5°
metaphysicorum textu 10, et dicit, omne illud de quo affirmari aut ne
gari; verum autem est inquit, esse quod dicit, et verum esse quod non est
ubi verum, ut videtur, attribuit ipsi non esse; et libro 5° metaphysicorum
textu 14, nomque verum, quod si sumatur pro attributo entis rationis possibilis
soli entitati duenit, simpliciter, amplior et extendit ad omne
illud quod significari potest per propositionem obiecto significato deformes. Angelicus
autem Doctor 1° parte, quaestione 25, articulo 3° ad 2um ait: nihil enim prohibet,
conditionale esse verum, cuius antecedens est impossibile; sicut si dica
tur, si homo est asinus habet quatuor pedes. Ubi ante enim ex
impossibili attribuit rationem veritatis per proprium tali, quod de impossibili ens
essentialiter ex hypothesi dentis impossibilis. Rursus in hac quaestione 14
articulo 9°, ubi docet, Deum habere scientiam non entium sic ait: Respondeo dicendum,
quod Deus scit omnia, quaecumque sunt, quocumque modo. nihil autem
prohibet ea, quae non sunt simpliciter, aliquo modo esse. Addit quod sub
hanc scientiam non entium, non esse in Deo scientiam visionis, sed simplicis
intelligentiae: quod ideo, inquit, dicitur, quia ea quae videntur apud nos,
habent esse distinctum extra videntem. Docet ergo Sanctus Doctor ipsa non
entia esse materia scientiae infallibilis, et in hoc sensu esse aliquo modo,
quia minimum sit veritativa scientiae affirmantis illa non esse. Addit autem hanc
scientiam non dici visionis, nam entia existimentur habere nisi aliquod
esse simpliciter, sicut illa habent, quae apud nos visionem terminant.

Intuitus eq I^a devenientia cap. 5° in Hedicit: veritas, quae est in intellectu, mensurata a rebus ipsis. Et post pauca subdit: in hac autem adequatione, seu mensuratione intellectus, ac rei, non requiritur quod utrumque extremorum sit in actu. Ubi aperte docet, illeg. ... pro conformitate repraesentationis cum objecto repraesentato, quin sit necesse, quod objectum istius conformitatis, atque adaequationis illectionis sit in actu, sive sit aliquid in existens. Denique totum hanc seq. nrg. depolitate in triuca creaturarum, ac de ratione vericantis tradunt aperte Doctor Eximius disp. 31 metaphisicae, an. 5, Vazquez in 1 parte disp. 10 &, capite 4°, Herice disp. 5 de scia cap. 2, aliique quamplures.
194 Ex his

quae dicta pro 1° huius probatione, facile ij colligitur 3° probatio. Eatenus enim praedicta politas et impolitas non esset objectum vericans D[illegible] de [illegible] objectis, quatenus in ijs, quae simpliciter nihil reale est, relucere non posset ratio objecti vericantis; sed relucere potest, et relucet, ut abunde probatum est: n° 8 praedicta politas et impolitas est objectum vericans D[illegible] de [illegible] objectis.

Et dicitur ex n° 183 ubi ostendimus, quamvis admitteretur, totam fraternitatem politae et impolitae impoliticae D[illegible] alicui perfectionis, adhuc ipsam non continere, quae non existunt debere obtinere in se rationem vericantis saltem partialis illius D[illegible]

Caput quartum
Colligitur argumenti Cap. 1° positi solutio.

195 Fructus Huius autem ampliu[s] praecedenti capite statutarum hic colligendus est. Is est vera et Germana solutio argumenti propositi n° 180, et 181. Retur itaque Immani discedo minore; scilicet implicat, creaturae possibilitatem aut impossibilitatem esse obiectum D[ivin]ae scientiae necessarium extra Deum, absoluta necessitate suae entitatis obtinere, sive sumendo ly esse in vi verbi, conceditur; esse obiectum D[ivin]ae scientiae necessarium extra Deum, necessitate conditionata entitatis suae obtinere, sive sumendo ly esse in vi purae copulae sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, negatur minor cum eadem. Ad 1um minoris probationem distinguitur: possibilitas possibilium non existentium, et impossibilitas impossibilium, non est aliquid extra Deum sumendo ly est in vi verbi, conceditur: non est aliquid extra Deum sumendo ly est in vi purae copulae sive logicae connectionis praedicati cum subiecto: negatur antecedens. Ad huius probationem distinguitur similiter possibilitas possibilium non existentium, et impossibilitas impossibilium, est aliquid extra Deum est aliquid extra Deum sumpto ly est in vi purae copulae sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, aliquid extra Deum est ab aeterno, sumpto ly est in eodem sensu, conceditur: non est aliquid extra Deum sumpto ly est in vi purae copulae sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, aliquid extra Deum est ab aeterno, sumpto ly est in vi verbi, negatur propositio. Idem quod est in probatione subiungitur, similiter distinguendum est, concedendum quod possibilitas possibilium non existentium, et impossibilitas impossibilium, est aliquid extra Deum ab aeterno, sumpto ly est in vi purae copulae, negandum vero quod ab aeterno est, sumpto est in vi verbi. Ad 2um eiusdem minoris probationem distinguitur pariter antecedens: extra Deum nihil est necessarium et inde fecibile necessitate, et inde fecibilitate absoluta, sive sumendo ly est in vi verbi,

ccedit: necessita etiam de facultate conditionata, sive sumendo ly est in vi ipsius copulae, sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, nat[ur]a[li]s ante eius ea.

196 Ex plicto dictioq[ue] absoluta necessitate entatis nec solus Deus existit, ng[ui]ppe solus est ens a se. Cetera omnia in tota reali entatis latitudine ab alio sunt, et absolute contingentia, quatenus a Deo libere ac arbitrarie, et influxu existere possunt, et non existere. Ceterum ut vidimus parte gg 86 art. 3° corp. Ang[elicus] Doctor ait, nihil est adeo contingens, quin in se aliquid necessarii habeat. Sicut hoc ipsum quod est Sortem currere, in se quidem contingens est, sed habitudo cursus ad motum est necessaria: necessarium enim est Sortem moveri, si currit. Itaque si existentia absolute contingens, necessario existentia cum ipso identificata: cum eum ipso identificata, et ipsum sit idem: existens autem eiusdem nequit non eidem, ob eadem quod idem existere non pendeat. Exceptus non includit chymera, si haec existere quod enim experientia docemur vidimus ab eodem Ang[elico] Doctore verbis illis ioco relatis a nobis n° 193.

197 Iuxta hanc ergo demonstrabilem veritatem dicimus a nobis est in argumentis solutio creaturam possibilem, et possibilitatem nullam habere in se absolutam necessitatem quatenus in propositionibus ly est sumitur in vi verbi, idem quod valet ac existere; negavimus autem non necessariam conditionatam, quatenus in propositionibus ly est accipitur in vi ipsius copulae, logicae quod connectionis praedicati cum subiecto; sic enim necessarium est quod intrinseca possibilitas alterius mundi ergo existat, si alter mundus existit, et quod intrinseca chymerae impossibilitas existat, si chymera existit, sicut necessarium est, quod existant haec subiecta, si existunt; ipsa autem sit intrinseca sua possibilitas, et impossibilitas. Denique quod haec entia sint ab aeterno vera in se satis explicato a n° 194.

198 Ad 3. denique

minis praog positg nº 181, respti negando ans. Ad huius praoem dugenti maz. qd simplitr n est aliquid, idest, n é simplitr ille bile, id est, sumpto tro illibile transcendentalitr 9cedtr: sumpto tro illibile supra transcendentalitr natr. Dutio liquet ex dictis anº 191. Et hic iterg ostendo brevitr, illg mag pp ee negandg in sic in quo illg negavimus: Etenim alter mundus &c. quidqd absolute et simplitr n est, est tn simplitr et absolute polis, quatenus ita n repugnat existere, ut si existeret nulla prorsus ex eius exista 9tradictio resultaret, ut nº 189 ex Arist. 9e docuimus: qº alter mundus et chymera, quamvis simplitr et absolute n sint, adhuc tn sunt simplitr et absolute illibiles, qtenus ita n repugnant illigi, ut si illigantr, nulla prorsus ex eorum illectione, 9tradictio resultet. Coapt. Ex altm obti vi obti illectio: sicut eº politas entis ut entis explatr 9ditionate in ordine ad existere, sine ulla 9tradictione resultante, ita obti ut obti politas, i e illibilitas explicari 9diate debet in ordine ad illigi sine ulla 9tradictione resultante.

199 Sed statim dicet aliquis, resultare 9tradictionem ex scientia illectio entis; idqe probat ex Arte quir Posteriorum Cap 2º ait, qd n est, n scitr. Respti nego assumptum. Aristotelica pps improbaog adducta explicanda est hac editione, quem ipsius Phi mente aperit: qd n est, n scitur ee 9cedtr; qd n é n scitur n ee, natr. 1º Colei Phus intendit, estq verissimum, scia enim nequit ee in re vera. 2º falsum est, idqe Phus minime docuit, imo ex ipso vidimus nº 193, sciri n ee, qd n est. Ratio é perspicua. nam illectio qua illigimus n ee, qd n est, n est minus 9formis obto, et vera, qm illeo, qua illigimus, ee qd est: ipsum enim n ee verificat pp aprantem n ee, aut negantem ee, sicut ipsum ee verificat pp aprantem ee, aut negantem

Caput Quintum
Solutis quibusdam ad primam demonstrationem objectionibus claudit disputationem

200 Da 19 Hec posita n° 187

objiciunt 1° ingeniosi quidam RR. Deus est impossibilitas Chymere ergo etiam est possibilitas Cap. Probatur ans. repugnantia enim Chymere est aliquid naturae, siquidem Chymera natura repugnat; sed hoc naturam non est a Deo distinctum: ergo est ipse Deus. Minor probatur: quia si hoc naturae esset a Deo distinctum, esset identicatum cum Chymera, sed non est identicatum cum Chymera ergo neque est a Deo distinctum. Probatur minor: quidquid identicatur cum chymera, Chymericum est; sed Chimerae repugnare non est aliquid Chymericum, sed verum et reale: ergo hoc naturae nimirum Chymerae repugnare, non est identicatum cum Chymera.

201 Sophistica

haec objectio diluitur eadem solutione, quam dedimus n° 192, explicuimusque n° 196, et sequenti. Nam itaque absolute ans. loquuntur enim objicientes de intrinseca possibilitate chymerae, atque de intrinseca eius possibilitate si enim de extrinseca duntaxat loquerentur, omitteretur ans. et concessa 2a Hic n° 183 statuta suppositione. Adversus probationem Maiorem distinguitur: repugnantia chymerae est aliquid naturae necessitate absoluta, et sumendo esse in universali, negatur: est aliquid naturae necessitate conditionata, et sumendo esse in pure copulae, sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, quo quidem modo nihil in re existens ponit per se, concedit maior. Aliter solutio distinguitur, concedit quae sumendo esse in 1° sub conditione datae, negatur; Sumendo esse in 2° sensu. Ad minorem probationem distinguitur maior: si hoc naturae esset a Deo distinctum sumpto esse in pure copulae, sive logicae connectionis praedicati cum subiecto, esset identicatum cum Chymera, sumpto enim esse

incodsu concedit: esse identificatum cum Chymera sumpto li est in sensu verbi naturalis mar. Minorem vero cedit dicta, concedit sumpto li esse in sensu verbi, id negat sumpto li est in sensu pure copulae, sive connexionis logicae praedicati cum subiecto. Repugnantia Chymerae neque existit absolute ut a Deo dicta, neque existit absolute ut identificata cum Chimera, sed absolute non existit, et nihil est. Ceterum existeret ut a Deo dicta, et ut identificata cum Chymera, si Chymera existeret, atque ex hypothesi Chimerae existentis illa inferretur ens, sicut ex hoc Asino animal praedicata inferebatur ens, ut diximus de verbi productis n° 193. Ultimi denique silogi utraque praemissa distinguitur, conceditur quoque ac negatur sub praedicta distinctione. Chymerae repugnare licet nihil reale sit identificatum cum Chymera, ex suppositione tamen, quod Chymera existeret, esset identica tum cum ipsa: ipsa enim esset ipsa: quod quidem de facto verum est, non tamen veritate transcendentali, quae propria est entis realis; sed supra transcendentali, quae enti et non enti communis est, ut vidimus a n° 191.

202 Obiiciunt 2° Deum esse absolute potentem producere creaturas est denominatio adequate Deo intrinseca et identificata; sed talis non est, si Deus non est tota possibilitas possibilium: ergo Deus est tota possibilitas possibilium. Maior probatur: nam illa denominatio est omnino necessaria; sed quod est omnino necessarium, constitui non potest per aliquid creatum: ergo illa denominatio constitui non potest per aliquid creatum: ergo est adequate Deo intrinseca, et identificata. Minor probatur: nam omne creatum ex propriis est contingens; id autem quod est omnino necessarium, constitui non potest per aliquid contingens. Probatur vero: ideo enim illa denominatio non esset adequate Deo intrinseca, et identificata, quia partialiter constitueretur per aliquam possibilitatem se tenentem ex parte creaturae; sed si ita constitueretur: ergo est adequate Deo intrinseca

Etidenticata. Nunc praut possibilitas cu illa se tenens ex parte creatur a nobis ee dicitur identicata cum illis, sed eo ipso homo qui per illam denominatur possibilis est cu naturam, et ab eter no datur. q° cum hoc ut et de fide, et 2ª nalis raois lumine, dici debet nullam ee possibilitatem se tenentem ex parte creat., qua par tialiter constituatur denominatio Dei absolute potentis illam pro ducere. Ispaut 2° cu cu Deus absolute possit hoc quod produ cere, praesupponi n debet ex parte hois aliquod peccatum complens Dei in ratione absolute potentis: si cu ante actionem Dei, praesuppo neretur aliquod hois peccatum, praesupponuntur omnia: ora lumen sit unum rr: q° Deus n produceret simpliciter hoc, sed solu ly eo modo.

203 Ad obiectionem 2e o,

sicut Dei ee absolute producentem creat. denominatio e n adequa te Deo intrinseca, et identicata; sed constituta partialiter ex ipsis extrinsecis creatis actionem Dei terminantibus: his cu praecise deficientibus, n permanet tota denominatio; ita etiam Dei ee absolute potentem producere creat. denominatio ee n adequate Deo intrinseca et identicata, sed constituta partialiter ex ipsis extrinsecis creatis n repug nantibus terminare actionem Dei: his cu praecise repugnantibus, n permanet tota denominatio. Et ratio e: q° praedictae duae deno minationes inter se comparantur, sicut eadem res ut existens, et eadem ut polis; sed eadem res ut existens et eadem ut polis, est eadem includens eadem constitutiva cum sola status diversitate. q° praedictae duae denomi nationes eadem includunt constitutiva, cum hoc solo discrimine, quod scilicet 1ª creat. includit ut tenentes existentiam a Deo; 2ª creat. ut poles, sive ut n repugnantes existentiam a Deo habere.

204 Iam ad obiectionem

in prima retorquendo negatur: Dei ee absolute potentem producere creat., est denominatio adequate Deo intrinseca, et identicata

2y totȳ q̄ dilla includit virtutis productivæ ɔceditr: 2y quod includit et̄ig n̄ repugnantiæ intricæ ipsis creis nat maior. Ad huius prob dic, illg denominaog ee q̄dq omno nanam ceterū eȝ hoc discrimine, q̄d 2y totȳ q̄d includit virtutis productivæ necessitate het absolute, et implicat absolute n̄ exsistere, at 2° 2y q̄d includit n̄ repugnantiæ creis ipsis intricæ solam ɔditionatā necessitate het, poterit q̄ n̄ exsistere absolute, ut an° 195 sufficienter explatū habes.

205 Ad 19 prob maioris

ɔsa negativa mir. Ad huius prob data maior, mir excipienda est distinctio illa quā dedimus n° 195, et inculcavimus n° 201. 2ȝ probationis ans disquitr. ut Deus absolute possit hoc ɔo producere, presupponi n̄ debet ex parte hois aliquod peccatū ɔplens Dei intraoe absolute potentiis, 2y q̄d hec denominatio includit virtutis productivæ ɔceditr: 2y q̄d hec denominatio includit et̄ig n̄ repugnantiæ intricæ ipsis creis, subdisquitr: presupponi n̄ debet hec intrica creæ n̄ repugnantia presupposita absoluta entitatis suæ ɔceditr: presupposita ɔditionata suæ entitatis negativa ans, et coa. Deus ergo creæ producens, producat n̄ repugnantiā creæ, reliquaq̄ illius predicata: ita, ut n̄ sit idē q̄d producuntur, antequā ɔo producantur a Deo, nihil sit, id erat absque ulla priorius ɔtradictione, si producerentur.

Disputatio 8a

Utrum Creaturae possibiles intelligantur a Deo in se ipsis.

Caput primum relatis sententiis nostra proponitur et probatur.

206 Theologi omnes negant a Deo possibilia in se ipsis intelligi asserunt quod illa a Deo intelligantur solum in alio tamquam in medio praecognito, nimirum in essentia divina aut in decreto. Ex quibus Joannes a Sancto Thoma in 1a parte disputatione 18 articulo 2o ait, Theologos oppositos docentes Deum scilicet, non solum in se ipso comprehendere creaturas possibiles, intelligere sed illas etiam in se ipsis propter intrinsecam earum intelligibilitatem, ita docere, ut externum eius scientiae medium. Ponit etiam disputatione 2a de scientia articulo 2o in termine praesentis quaestionis esse magni ponderis ac momenti praefatam creaturas siquidem, movent, tamquam ex praecipuo fundamento dependet positio vel destructio scientiae mediae. Et paulo post citatis Eximio Doctore, Valentia, Granado et aliis Recentioribus, ait eos in Deo posuisse praeter comprehensionem creaturarum possibilium in essentia Dei tamquam in causa, cognitionem aliquam earundem in se ipsis, ut Deo affingere possint scientiam mediam.

207 Sequitur immerito haec placitum ut externum erat multis ostenditur. Nam enim creaturas possibiles in se ipsis a Deo intelligi, non est a Theologis nostrae societatis excogitata aut conficta, siquidem illam praedocuerat Subtilis Doctor in 1 distinctione 35, et adunque plurimi

Scotisti, ut Faber disputatione 54, capite quarto, quarto, Frassen in suo cursu Theologico disp. 3ª qq. 3ª Belan disp. 35 qq. 3ª & Antiquiores alii. Unde sponte fluit hic silogismus, Scotistarum pauci seu medii intra Scoti defendunt, & ex illorum plurimi docen creas potes a Deo in ipsum mettilli: q creas potes a Deo insui mettillo docens ptest alia de causa alio animo, quq sternendi mij q sat medie, atque modi Deo seu medii ... creas potes insculpsit a Deo illigi cum Scotistis citatis aliis q plu ... a frant quid multi modo nostri ut Suarez Decanus, Henrice, Monseus, Gaspar hurtado, Raimundus, Fran.cus Beleuso Arriaga Ribadeneira, & alii quos ... Ezequiel Izquierdo tomo 1º disp.ª 25 qq.ª ... multi enim & quidem ex precipuis id negant cum ... potius docentes creas potes non insculpsit ... Deo tantum a Deo ... Ita expresse docent in primis tres illi a Poncio pro opposita sua allegati. Unde dictur illos a Poncio lectos non fuisse. At saltem legisse Paretur poterat & illustrissimum Godoy illos & plurimos alios ... pro ... ca sua proferente disp.ª 26 §Vº. Ita inquam expresse docet ... in 1ª ... libro 3º ... capite 1º (qui in ibidem nº 13 probabile iudicat opositum cum) in hereditate induemen propter ... oportet ... cum eius ... extendere.) Valentia tomo 1º disp. 1ª qq.ª 14 puncto 3º & Granado in 1ª pte tractatu 1º disp. 3ª nº 5º. Rursus Doctissimus Molina ita ... docet in 1ª pte qq.e 14 ... 6 disp.e unica ... 2º. I docent ... Tannerus, ... Montoia cum alii ... Tacit Pat Thirius tomo 1º

selectaꝝ qq. disputa e Rᵒ. Inde liceᵗ rem ᵃ Conety sic argutari: non omnes societatis nrē Theologi afrmant creas poles inseipsis a Deo illioi: multi enim ex quidē ex sc̄ipsis id negant, sed omnes aduny scienā mediam in Deo ponent. ḡo non ex eo ꝙd creas poles, inseipsis cognat, l non cognat Deus, tanquā ex precipuo fundamento, dependet positio, l destructio scie mie. Sed hoꝝ iam satis. Nos presentis dispᵘ litē duplici assertiōe dirimimus.

208 Assertio Iᵃ sit: dᵃaliquā verū sy creā poles sciant inseipsis a Deo. Pbr hec assertio ᵃ Thanl- los authoritate Dᵘ Angᶜ. Sic argutor. Simullus sit sus vericaus huius nrē Atis, eum falsē multē Dᵘ Angᶜ pp. sed hoc ñ admiten. ḡo admitere debent q aliquis sit sus vericanus huius assertōi nrē, atque adeo ꝙd dᵃ aliquā verū sy creē poles sciantr inseipsis a Deo. Mia ecoa cōstant. Maiautē multis pbr. Iᵒ eum Angᶜ Dᵗ in hac qᵒ 14 art. 5 ad 1ᵐ ait: sic igitr dicendū est, ꝙd Deus non solū cognit res ee in se ipso, sed per id ꝙd in se ipso cotinet res, cognit eas in pro- pria natura; Et eadē 1ᵃ pte q 2ᵒ art. 2ᵒ ad 2ᵐ ait: ab eterno Deus cog- novit res in propria nai. 2ᵒ q 2 deuente arlo 3ᵒ ad 5ᵐ ait: Deus ḡo seipsū solū cognit in se ipso, alia vᵒ inseipsis cognit, sed cognoscendo seipsum. Similiaq) hec in eadē q. arlo 4 ad 6ᵐ. 3ᵒ in hac 1ᵃ pte q 14 art. 13 cor pore hec hec. Deus autē cognit oia contingentia, non solū prout sit in suis caūs, sed etiā prout unū ꝙdque eoꝝ ē au in seipso, Et qᵉ 86 art. 4ᵒ sciendū est inquit, ꝙd futura dupliciter cognoscit, Uno modo in seipsis, alio modo in suis cauis: inseipsis ꝙdē futura cogni non possit nisi a Deo &a. Silia het qᵉ 12 deuente art. Io in dle. Cum autē hec et silia passim in Angᶜᵒ Dᵗ legantr, quis non mirētr, non dubitare Conety asserere, patentē ee cotradictiōē, ꝙd Deus sciā aliquas creas in seipsa habere dicatr: an patentē istā cotradictiōē Angᶜ Dᵗ non novit. Siautē illā novit, cur ita tot in locis locuturē, an istā ī eterneret

sic et me Deo q. scig mig & afigeret.
20 gravissime — Sed ipsi, multi alij s brevitatis causa pretermisi Divus Tha. adhuc Ex Vª pte qª 4 art. 10, vbi de Dª Scia mali disserit Angcus Dr. Ibi Cnim insoluõe 4 argumti haec hetis ad 4 dicendum qd cognoscere aliquid, malum tantum è imperfectum, mãõr, si illum sit cognoscibile per se, atqui Creae poles in seipsis hent suficientem intelligibilitatem ut anº 191 abunde pbatum è. ergo si Deus illas intelligeret tantum in seipso, nõ perfecte illas intelligeret: ergo tandem Dª Drs Angelici, pura creas poles in ipsismet Deus intelligit
210 — 2º pbr assertio haec raõe a priori. Da scia ut pote summa è Ex suo pte essentialiter determinata ad intelligendum omne, productivitatem Et intelligibilitatem hét, quatenus illum verit. Et intelligibilitatem hét, atqui creae poles hent in seipsis veritatem Et intelligibilitatem: ergo ad intelligendum illas hoc modo nempe in seipsis, Ex pte suo è essentialiter determinata Dª Scia, atq adeo in seipsis intelligunt a Deo creae poles. Mãr fuse a nobis statuta è anº 191. Et Ipr: Catenus Cnim creae poles nõ cognoscerentr a Deo in seipso, quatenus ille Ex se non erant cognoscibiles in seipsis, vel ex tali modo illas cognoscendi resultaret aliqua imperfectio in Deo cognoscente; sed Creae poles, Ex se sunt cognoscibiles in seipsis, Et insuper Ex tali modo illas cognoscendi nulla prorsus resultare potest imperfectio in Deo cognoscente: ergo in seipsis creae poles a Deo cognuntr. Maior pt: nullum Cnim aliud Caput assignari posse videtr ab adversarijs, pp qd Deus nõ possit Creae poles in seipsis Cognoscere, preter duplex illud a nobis in maiori nri silogismi assignatum. Minoris autem 1ª pars, quamvis non ab omnibus adversarijs negetur, sed ab illorum plurimis Concedatur libenter, satis superq a nobis probata est numero illo 191. Minor autem 1ª pars, quamvis non ab oibus adversarijs negetr, sed ab illorum plurimis libenter concedatr, satis superque a nobis probata est numero illo centesimo nonagesimo primo, nº illo 191.

c. pari ex postea dicendis atq. ex resolutione objectionum constabit. Et quidem carat potes incipiendi ponere in aliud quin incipia creare ponere, creare autem incipere ponere nullam est ponentis imperfectio. Idem Angelicus ii n.o 108 arcobus aleo dein Deo ceu ob imperfectio repugnat atrribuit; quo ex po. ratione creandi possibiliter incipiunt nulla in Deo stultus ponere se resultat imperfectio

Assertio 2.a sit juxta sensum aliud creare potes non secunt a Deo incipere. Explicatur et probatur assertio hoc modo: iuxta sensum aliud illa est ponere dicte rei incipia, que per speciem propriam objecti, hoc est eminas a bobis, et immissa aliud supplente in eo manere circa illius hac adjonemus, id eiusmodi ponere est esse imperfecta et implicatoria in Deo: quo eiusmodi ponere creans possibili incipiunt Deo repugnat, atque adeo iuxta hunc sensum creare potes a incipere non secunt. Consequentia liquet, et minor probatur, satis quod dicta explicari n.o 105. Et iuxta hunc sensum loquebatur Angelicus D. in hac qq. 14 art. 13 ad 1 cum ibi negavit creare incipiunt a Deo videri hic verbis: alia autem quae videtur non impressis, sed in se ipsis. Et dicitur quidem iuxta hunc sensum et acceptionem, est ibi, de expresse dicit sicut D. incipio ponere aliquid, quod ponunt per speciem propriam adequatam ipsi ponibili. Sicut eis oculus videt hoc per speciem hominis. Cur autem Deus sic videat incipio ratio ibidem reddit, quod se ipsum videt per essentiam suam. Pendulamus.

12 Amplius adhuc probatur et explicatur eadem assertio nostra; objectum ponere incipi

ipso juxta hunc aliq sensu et acceptione est obiec- itabo omni ut ipse sit pure perfectione omni immunicans idealia sed ita sit secondo omni obiec ut sit pure illius metaphisice perfectione sue omni immunicans nullam te creas sive solu nec existens ita omni a deo potens singe sed omni obiec ut sit pure sive metaphisice sive phisice sive intentionale perfectione sed omni immunicans. quo iuxta hunc aliq sensu et acceptione solus Deus est esse a se ipso omni inse ipso: nulla autem creatura de se in se ipsa omnino loca liquet, et mi satis dictat Cxn.o 93 atque Cxn.o 105.

21. Utramque hanc asser- tione concordere demque contra et Illustris Angelicus sed unum et alterum acceptione obti inquo subtilis disserens inter duttione 23 qq a. art. 1o ad 4m, ibi enim de Eter- no Patre loquens, sic ait, dicendum quod nullo modo est concedendum quod Pater intelligat se in Filio, sicut in obiecto speci- e que omni, quia hoc ponere Filium habere aliquam rationem prin- cipii ad Patrem sive ad illectione Paternam. Cum ergo accep- tione et simul clarissime consideratione asserentionis nostre subiungit haec immediate, sed tamen concedendum quod Pater intelligit in Filio et se ipsum et alia inquantum videt Filium esse Similitudinem suam et omnium aliorum, sicut principium videt in eo cuius est principium quamvis et in se ipso videat. Itaque quamvis Pater videat seipsum in se et omnia alia sicut potest videre in Filio, et se ipsum, sicut et se ipsum videre potest in re creata, inquantum ipse creata representat quamvis imperfecte: quibus verbis, ut videtur, et pro nostra tradit, acceptione et tertia assertione nostram

apertissime c[on]tra, iuxta quos ut aliquid maliquo videat necesse n[on] e[st] q[uo]d id in quo videt sit aliqua ra[ti]o e[t] principiu[m] eiusdem in eo d[omi]nij, s[e]d sufficit q[uod] in eo ipso illi bilitate[m] h[ab]eat id q[uo]d illig[i]t.

214 Unde statim ad facile[m] solu[ti]one[m] pluri[m]u[m] obj[ectionu]m, que c[ontr]a priore[m] n[ost]ra[m] assertio[ne]m e[t] fieri solent. Colliges duplicit[e]r dici obj[ectu]m d[omi]nij in se ipso. 1° obj[ectu]m q[uo]d e[st] princip[iu]m d[omi]nij qua d[omi]n[u]s. 2° obj[ectu]m q[uo]d ra[ti]o e[st] intrins[eca] sue d[omi]nabilitatis e[t] immaterialitatis d[omi]nij qua d[omi]n[u]s. 1° modo negamus crea[tur]a[m] et e[st] 2a n[ost]ra assertio; 2° v[er]o cre[atur]a[m] diximus et e[st] 1a assertio n[ost]ra. 1° negavit eam D. Angelicus q[uan]do negat crea[tura]m a Deo in se ipsa d[omi]ni, a[ssere]t aute[m] 2°, q[uan]do asserit in se ipsa crea[tura]m d[omi]ni a Deo. Et quide[m] me proximus sequi qua ra[ti]o[n]e theo[log]i c[on]trarientes et ostendentes esse obj[ectu]m in se ipso d[omi]nij accept[i]o[n]e liberare possunt ab aperta doctrine c[on]tradictio[n]e D. Angelicum, si[c] nulla unica sit acceptio erunt plane c[on]tradictorie he p[ro]p[ositiones], crea[tur]a d[omi]n[ati]o in se ipsa a Deo, crea[tur]a n[on] d[omi]n[ati]o in se ipsa a Deo: et quidquid pro Angelico sic negante militat, militabit plane c[ontr]a ipsos affirmantes. Hoc prenotato, obiectiones iam solventur, veniam capt. 2° decurrit[ur] obtio[ni]b[us] ab autoritate petitis.

Caput secundu[m]

Occurritur

obtiobus ab authoritate petitis.

215 Objiciunt 1° D. Dionysius Areopagita, capt. de Divinis nominibus excursus s[e]q[uenti]s contextu[m] hac precipue describunt et expendunt

ppes sa est, Deus non est unione modus se immutat, sed
prop ea continentias est omnia. atqui si Deus esset unione
ne res se ipsis immutare, nullas in ipsis videre: quo non eius
illas mens. et pp est, Deus ea quae sunt noscit, non rerum
notitia sed sui. atqui, si res in primo ... noscere ... noscere
per earum notitia et non solum notitia sui ... eas non
noscit in proprio. Multos huic obiici fuisse plures ex
adversariis qui sibi persuadent, de aliis ... persua-
dere tentant, tantum Theologi ... authoritate ... in
magni sane facio pro sua ipsorum sapientia stare. sed
ex toto illius capitis contextu adeo perspicuum est non ... ibi
fuisse Dionisii mente quam ipsi contendunt ut
ipsis illud Hilarii libro 1º de trinitate reponere li-
ceat, optimus lector est qui dictorum intelligentiam expectet
ex dictis potius quam imponat, et retulerit magis
quam attulerit, neque cogat id videri dictis contineri, quod
ante lectionem praesumpserit intelligendum. sed ad rem.

246 Reperit duplicis
generis propositiones in toto illius capitis contextu apud Dioni-
sium invenimus. aliae sunt quae docent potentiam ipso ... tam-
quam causa a deo dominari: et has admittimus et concedi-
mus ut ex sequenti clarius constabit. aliae quae negare
videntur in ipsis a Deo dominari: hoc autem id non negant
in sensu in quo nos concedimus, sed in sensu in quo nos etiam
negamus, id enim solum negant in sensu est asser-
tionis nostrae, atque adeo ... assertione nostra ... et ... non
opponunt. ad ... itaque nobis obiecta propositiones respondeo illas esse ita
intelligendas, ut Deus non est unione causas se immutat
tamquam causas minores suae non autem ita ut Deus sit non

cognitionem creaturis deminutat, tamquam immediato trovisionem, sive illectionis seu de illis, ut per se visibilibus, sive intelligibilibus. Hanc esse Dyonisij mentem, exponunt alie versiones apud Carthusianum, quas ipse sic explicat, et interpretatur, idest, unumquodque cognoscens non per similitudinem a rebus acceptam. Sed quid aliorum interpretationes quaerimus, cum ipse etiam Dyonisius ut suus ipsius interpres. Hanc enim rationem reddit 7o versionem doctissimi viri Petri Lansselij Societatis nostrae; neque enim ea quae sit, ex ijs, quae sit, discens novit Divina mens, sed ex se, et in se ipsa rerum omnium cognitionem, seu scientiam anticipatam, et ante comprehensam habet, non ad species singulas cernere, &c. Et paulo post: nec ab ijs quae sunt, ipsorum notitiam accipit. Quid enim est discere ex alio, quam ab illo notitiam accipere, tamquam a causa notitiae. Hoc igitur soli Deo negat Dyonisius. Id quod etiam apparet ex ultimis verbis nuper adductis. Et confirmatur adhuc ex Sancto Maximo in Scolijs ita Dyonisium exponente. Et confirmatur adhuc ex Sancto Maximo in Scolijs, ita Dyonisium exponente, exponente. Ita Deus per causam omnium novit omnia per se, non quia ex experientia, eam comparaverit, tunc enim Deus omnia per textor inveniret, et esset in aliquo tempore non cognoscens. Solum igitur eo loci intendit a Deo Dyonisius excludere creaturarum notitiam seu cognitionem ab ipsis acceptam, eamque praecipue quae in tempore acquireretur.

21) Ad 2um eiusdem Dyonisij pro nobis objectam respondetur Dyonisium ibi negare, Deo notitiam creaturarum esse illarum, titulo causae principij, sed non negare esse illarum titulo objecti immediati per se intelligibilis, et notitiam sine cognitione transire. Solum si hoc etiam negaret Dyonisius implicatoria prorsus esset, ipsius namque intuitio implicat notitiam

creari nullo modo ee creari notitiæ, sed solum entis increati. Est quidem notitia illa solius Dei ut principii, (ut principii, inquam, inscientia indicato nº 212) sed non est solius Dei ut obti. Quapropter ea Dionisii pp.º nat. contra nos etiam 2ª assertione nauimus, sed minime nat. quod assertione 1ª ostenderimus.

218 Instans Godoi et contra. Species immittere se immittere obto, non significat ab illo species accipere: ergo significat illud donare immediate sive in se ipso. Atqui Dionisius nat. Deum species se creare immittere: ergo nat. Deum creare immediate sive in se ipsum donare. Probatur ans probant, quod potius obti se immittit donenti, quod sed species immittit. Probant etiam consequens, siquidem se immittere obto non est ab illo species accipere, nil aliud potest ee, quam illud immediate sive in se ipso donare. Respondeo neodo ans utrumque communicare potest modum illum loquendi ideo contra Dionisii pp.º nº 216 distinximus, eudimus quod, in illa ... nº ... significare, idquod multum ibidem ostendimus ex quibus perspicue constat, idem apud Dionisium ee quod Deus non species singulis se immittat, ac quod non intendere in oculos species propriæ singulorum entia singulis accepta. Antiprobatio non urget, nam latine dici, oculos conjicere in aliquid, etiam quando dat species ab obto immissa nemo nescit; ergo poterit etiam latine dici obtum se immittere visioni aut donationi etiam quando ab obto immittit species. Adde Dionisium non latine sed græce scripsisse, utrumque verbo græco quod licet aliqui perlatinum immitto verterint, plures alii melius per verba considero attendo, incumbo et alia verterunt. Plura præterea.

219 Instant adhuc. Si Deus creas potes in se ipso, et immate in ipsis cognit, non solum illas cognit notitia earum, sive notitia, qua se cognoscit, sed hoc negat D. Joannes ~~contradicens~~ sed etiam alia notitia; Sed hoc negat D. Joannes dicens: non 10. propriis earum notitiis Deus habet, aliquando autem quae communiter, ac generaliter ea quae sit, omnia comprehendit. Ipsa enim se omnium causa noscens, nullo procul modo, quae a se effecta sit, et quorum causa est, ignorabit. Hac ergo Deus ea quae sunt noscit, non earum notitia sed sui. Negat ergo creas immate in ipsis a Deo cognosci. Resp. dist. ant. maj.: non solum illas cognoscit notitia sui, sive notitia, sive notitia qua se cognit, sed etiam alia notitia ... distincta, et alia per species creaturarum proprias, et a creaturis acceptas, negatur: id quod dixi negare D. Joannes, contendit, sed etiam alia notitia formaliter, sive ratione distincta, et virtualiter species creaturarum proprias et a creaturis acceptas, conceditur maj. hoc autem ... non intendit excludere Sanctus Doctor.

220\. Instant 3º: simpliciter dicitur notitia obiecti quae immate ... in Dei natura ditur; ergo si in Deo datur ... notitia creaturarum Deus illas cognoscit, cognoscere ... Sed in instantia haec aperte ... retorquetur. Ant.: nam etiam ... mediata creaturarum dicitur simpliciter notitia creaturarum, ideoque Deus dicitur simpliciter habere cognitionem creaturarum: ergo cognoscere Deus creas cognitione ... in Dei. Dum ipsi urgent, nos instantiae solutionem reperimus ex num. nro 217, ex quo ... duplici posse dici notitiam obiecti simpliciter, 1º titulo, sive ratione tenentis, 2º titulo ... sive ratione causantis ... per propriam sui speciem. Immate ... cognitio creaturarum est simpliciter notitia creaturae titulo solo sive ratione tenentis, et Dei ut ... tenentis, et cognoscentis per species creaturarum proprias et ab illis acceptas, atque etiam ut principii in sensu indicato nº 212, sed neque est, neque esse potest, notitia creaturae titulo sive ratione causantis, ... per propriam suam speciem

ed solus asseris inculcavimus nat, et excludit colocis Stus Dionysius.

221 Objicient 2° Sancti Ambrosii tractatum in symbolo cap 5° scribentis, nihil Deus extra se illucere, sed singula in se intueri dicitur. Resp. ab adversariis etiam exponendum esse predictum Ambrosii pass., etenim indubitale prorsus est quod nu° 158 premisimus, nobis videri predicti pp. sensum esse, Deum omnia et singula que sunt extra seipsum intueri; non autem extra se, sed in seipso videre, illectionis sue principium: Principium, inquam, in sui indicato n° 212 ut monui etiam n° 215, et n° anti, et n° anti..

222 Objicient 3° Sancti Augustini libro 83 qq. qq. 46 dicentis, sacrilegum esse asserere, quod Deus creat extra se ad aliquid ponendum: quod Deus non ponit creas in se ipsis. Resp. hanc objectionem a Deo solum fieri posse, qui integrum Augustini locum non legerunt. Ibi enim Stus D. firma et subtili disp. asserit, ideas eternas intra Deum esse, non extra, nam quod Deum aliquid extra se intueri tamquam exemplar, idem species, l. ratione, singula vero (inquit Augustinus) propriis sunt creata rationibus, has autem rationes ubi arbitrandum est esse, nisi in ipsa mente creatoris non enim extra se quidquam positum intuebatur, ut in id constitueret, quod constituebat, nam hoc opinari sacrilegum est. Quid clarius? Quis autem namque hic a D. Augustino innuemat ponit in se ipsis? aut que logica, prave posset hanc argutiam. Deus nullum extra se habuit exemplar condendi mundum: quod creas non ponit in se ipsis immediate conside? Qui de D. idem, maxima eruditionis copia

pertractatis plura vide, si vulat, Doctissimum Montora tomo
de scia Dei disp. 84. et tribus alijs sequentibus.
223 Nos interim prae-
termittimus hic obiectiones quas ex Angelici D. auctoritate dedu-
cit Gonet, quia verum et germanum eius loci intelligentiam
n° 244 iam dedimus. Et quidem Angelici D. mentem aliam
quam omnino fuisse quam ab adversarijs intenditur, satis su-
perque, ni fallor, evicimus et illustravimus toto capite
anti. ubi vidimus ipsum iam in uno, iam in altero, duo-
rum ibi dictorum sensuum, saepissime loquentem, et utramque
assertionem nostram egregie probantem. Multis quibus id ibi
ostendimus unum hic addo, ex hac qq. 14 arlo 5°, ad
3um, ubi ait: dicendum quod effectus causarum creatarum, videt
quidem Deus in ipsis causis, multo melius quam nos; non tamen
ita quod cognitio effectuum causetur in ipso ex cognitione causarum
creatarum, sicut in nobis. En iuxta D. Angelicum co-
gnoscit Deus effectus causarum creatarum in ipsis causis, et non
cognoscit in ipsis causis; aliter tamen atque aliter. Non cognoscit in ip-
sis causis, ita ut ex ipsis causis fiet acies intuentis sive
cognoscentis Dei (ut verbis utar eiusdem Angelici Doc-
toris qq. 2a de veritate arlo 3° ad 5um), vel ita ut cognoscat
per species ipsarum causarum proprias aut ab ipsis causis de-
sumptas. Cognoscit tamen effectus in ipsis causis creatis, iuxta ali-
um verum etiam ac proprium sensum, ita nimirum, ut causa crea-
ta sit medium cognitum, ad eum modum quo creaturas in speculo sua
Deus videt. Addi posset et alia plura ex eodem Sto D.,
quae tamen brevitatis causa praetereo. Videatur etiam Henrice
disp. 5a de scia capite 4° num° 52, qui etiam n° 52 accurate
eius D. Thomae mentem exponit, a nobisque fuse satis explanatam

Sed hominiam plus satisfacti: nunc ad solvendas obtioes a ratione desumptas gradum facimus Capt 3. y obtiobus a ratione petitis satisfit

Caput Tertium
obtiobus
a Ratione petitis Satis fit

Hic etiam ne eadem repetamus pretermidenda sit obtioes quas a ratione desumunt idem Zone?, Exzyllo omnes reliqui Thenam sit ille ipse quas fuse iam an° 104, usque ad 111 solutas dedimus. Sed pretermitendum non est argumentum quod nobis labore magnoque molimine distruunt; Etiam nunc detorquent, Pater Thyrsus aliique Connus. Argumentum in dispendio ne sedet: connio quia Deus mensa sua tamquam in medio polia connit est simplit infinite perfecta, in ratione connionis: ergo nequit Deus nova connione iterum eadem polia in seipsis donere. Ant pt: connio enim illa est ipsa comprehensio Dei. Prat conseq. quia nova polius in seipsis connio vel superaddere aliquam purum perfectionis priori connioni polius mensa Dei vel nullam: si nullam: ergo esset otiosa: si aliquam: ergo prior connio polius mensa Dei non esset simplit infinite perfecta in ratione connionis polius: non enim in se includere talis purum illam perfectionis superaddita per connionem polius in seipsis. Modo sic, sed tam est connioni Dei ostas quam carentia infinite simplit perfectionis: in ratione proorsus implat in Deo: ergo prorsus implat Deus mensa sua, tamquam in medio connente polia, nova connione, iterum eadem polia in seipsis donere. Confiratur: connio quia Deus in seipso tamquam in medio polia connit, includit

fralit omne purg perfectiog de linea illectois, siquide est ip sa apprehensio Dei, sed predicta Denio n includit fralit ce Denioe poliy in seipsis. q hocq est ce Denioe poliy in seipsis, n est aliqua pura perfectio de linea illectiois: q est perfectio beni admixtq imperfectioe. q Deo n Due nit, atq a Deo. Deus polia in seipsis n Denit

225 Cn arguy, qd a predictis A A maom pendet, Cius tn dificiamenis no- bis Cum ipsis e, ng abutriq tam sulice a dicedentibus quq anegantibus, polia Deni in seipsis a Deo, dicere e duorii debent in Deo seie, ut lique ex dictis an° 112, et alie quide apprehensive, alie super apprehensive ob- ti sui, ut dictu ex n° 129. Quomodo vrit ea illectio ny distio, neq obstar unius cuiuq perfectioi infinite neq alicuius Deositate inducit. Insuper addbycier- tibus petere possumus Cum Herice dig e S. Hsca n° 38, an Denio ipsa qua Deus in seipso polia Denosit prout polia Exprimenis superaddat eide prout Deus Exprimenti purg aliquq perfectioe nullq? Si Denioe illq ut e expressa poliy repias, superaddere dicas purg aliquq perfectioe atque adeo ream, nillior De- nioe Dei, simplir infinite perfectq in omni genere seu linea Denioris prout Deus seiolg Denir, sed ad hoc ce nang, Denere etiq creas poles in ipso Deo. sta etiq a nobis dicet, nillior simplir infinite per- fectq Deniag D. in oi genere seu linea Denioris, dum ultra hoc qd est Deum Denoscere et creas poles in Deo, n intelligatr, sed extendere ad Dnendas Creas poles in seipsis. Si dicant non addere purg aliquq perfectionem

sed tamen in Deo distinguendo, quasi subterfugere necuit Dei scientiam obiectum, quomodocumque cognoscibile sit, cum de proximo ambobus dicitur non posse de cognitione possibilium in seipsis, et si nullam addat puram perfectionem, eius possibilia cognoscibilia sint etiam in seipsis.

226 Hinc tamen ad argumentum dupliciter respondere poterit: 1° distinguo antecedens: cognitio qua Deus in essentia sua tamquam in medio possibilia cognoscit, est simpliciter infinite perfecta in ratione cognitionis comprehendentis Dei et in ipso Deo possibilia concedo; in ratione comprehendentis possibilia omni modo, quo ipsa sit a Deo comprehensibilia sine imperfectione, nego antecedens, et consequentiam. Ad huius probationem respondeo, cognitione possibilium in seipsis puram aliquam perfectionem addere cognitioni eorumdem possibilium in essentia Dei. Ad huius autem impugnationem distinguo consequens: cognitio possibilium in essentia Dei non est simpliciter infinite perfecta, in ratione cognitionis possibilium in essentia Dei, nego consequens; in ratione cognitionis possibilium omni modo, quo ipsa a Deo sine imperfectione cognoscibilia sunt, concedo. Et ratio est quae in ipsa obiectione adducitur. Ad 2° ratione distinguenda similiter maior est. Cognitio qua Deus in seipso tamquam in medio possibilia cognoscit includit formaliter omnem puram perfectionem de linea intellectionis comprehensivae Dei, et possibilium in Deo, concedo: de linea intellectionis comprehensivae possibilium omni modo, quo ipsa a Deo sine imperfectione comprehensibilia sunt, nego maiorem, et vera minori nego consequentiam. Datur in Deo duplex formalitas cognitionis comprehendentis possibilia, alia, quae possibilia comprehendit, ea cognoscendo in ratione in Deo; alia quae possibilia comprehendit, ea cognoscendo immediate in seipsis: quapropter 1a non dicit formaliter perfectionem 2ae. Est igitur 1a infinite perfecta simpliciter in linea sua, id est, in linea cognitionis possibilium in Deo, atque adeo dicit quidquid est purae perfectionis in eadem linea,

necdatur 2a connexio potius in Deo; nam tamen est simpliciter infinite perfecta in linea sua, id est in linea connexionis potius in se ipsis, atque adeo non dicit quidquam de perfectione in hac linea, nec impedit quod detur alia connexio potium, neque connexio potius in se ipsis. Et haec est meliori huius argumenti solutio.

227 Aliter tamen imiri potest via idque argumentum, dicendo nimirum, supra connexiones, quas se Deus comprehendit, non addi novas connexiones, sed novas terminationes ... electio Dei a 2is totum quod dicit formaliter intelligendi est simpliciter infinite perfecta, ut cum Deo identicata, et actualissima repraesentatio cuiuslibet veritatis, 2is totum illius illimitate omnino. Quapropter ut haec Dei a parte respectet modum potius existere, quam non existere, ut respiciet eius quodlibet futurum, sive absolutum sive conditionatum potius quam oppositum fore, nihil formaliter intelligendi superadditur, sed solum diversitas obiectiva se habentis. Et ipsa obiectiva diversitas est complementum praedictae Dei formaliter intelligendi, id est illeonis Dei in repraesentanti, hoc potius quam oppositum esse, vel non esse, aut fore, vel non fore, sive absolute vel conditionate. Cum ratio est: quia Dei a illeo per summam perfectionem suam, est realiter determinata, ut perfectissime denominet scitum, vel scibile: per id, quod supposita praecisione scibilitate obiecti, nulla permanet in Dei a illectione indifferentia ad denominandum scitum. Duo ex dictis colliguntur: 1um, illectiones in Deo, non distingui 2is diversas formas illigendi, sed 2is eiusdem formae diversa complementa. 2um complementum illectionis Dei, ut repraesentantis ... eius, atque adeo non esse purum perfectionem, sed perfectionem realiter imperfectione mixtum.

228 Iam vero ex hac praemissa doctrina, quae amplius elucidari solet in trac

tate de Voluntate, inter agendum de actu Dei libero, facilius informalit 2a argumenti solutio. Concesso igitur antecedenti, consequens distinguitur: quod non potest Deus nova cognitione, quae nova sit novitate formae intelligendi, iterum eadem possibilia incipere cognoscere, conceditur cum nova cognitione quae nova sit, novitate solius terminationis, aut objectivae veritatis, negatur. Ad consequentiae probationem respondetur, possibilium incipere cognitionem, non superaddere cognitioni possibilium in Deo, purae alicujus perfectionem, sed solam, sed solam perfectionem novae terminationis, et complementi, quae, cum sit ipsa intrinseca creaturarum possibilitas mixta lit imperfectione. Et ad huius autem impugnationem respondetur, novam itam terminationem otiosam non esse, sed prorsus necessariam ex suppositione quod intrinsecam cognoscibilitatem habeant creaturae possibiles, sicut ex suppositione, quod creatura sit futura, sive absolute sive conditionate, otiosa non est nova intellectionis, qua se Deus comprehendit, terminatio ad hujusmodi contentiam: nam per hujusmodi terminationes divina scientia expletur in ratione cognoscentis creaturas, quatenus illae extra Deum sunt intrinsece cognoscibiles.

Nihil hic deficit.

229 Ad 3am vero dicendum, hanc maxi
dispeciet mi; id predicta cognitio non includit formaliter esse cognitionis
possibilium in seipsis, et quod cognitio possibilium in seipsis est formaliter divini
intelligendi natura; et quod cognitio possibilium in seipsis est forma divini
intelligendi, ut tracta ad creaturas in seipsis decedit minus diligenti
etiam coerens: quod hoc quod est esse cognitionis possibilium in seipsis consideratae
et tracta, et complementum, non est aliqua pura perfectio divini
intellectionis decedit concea; hoc quod est esse cognitionis possibilium in seipsis con
siderata et quod est forma divini intelligendi, non est aliqua pura perfec
tio divinae intellectionis natura concea. Propterea enim cognitio
creaturarum in seipsis (in quantum sunt possibiles vel existentes
absolute vel conditionate), et totum quod dicit, tamen formaliter intelli
gendi, quoque tractionis et complementum non est. Deo adequate intri
nseca, quia ipsius complementum et tractio non est pura perfectio
230 2a probatio, solvendo,
simul licet cum 2da nostra assertione confirmatur, et roboratur ad hoc
contra Authores n.o 224 indicatos, qui predicto utuntur argumento.
Etenim ipsi docent, denominationem Dei cognoscentis futurum
conditionatum complexe formaliter per ipsum obiectum fore conditiona
tum, quamvis huiusmodi fore nullum predicatum structe
tale afferat de presenti. Ex hoc autem mihi etiam licet
simo prius argumentum sic deducere: scientia infinite simpliciter
perfectionis qua se Deus comprehendit complete in ratione co
gnoscentis ipsa met conversione, conversionis futurum vel conditi
onate futurum, per ipsum conversionis est conditionate fu
turum: quod non est aliquid reale de presenti: quod eadem scientia
qua se Deus comprehendit complete in ratione cognoscentis creaturas
possibiles in seipsis, per ipsas creaturas ut conditionate futuras
sine ulla contradictione, quod non sit aliquid reale de presenti.

q sicut scia posita in antecedenti; nullg in Deo po-
nit imperfectioe Sd potius explicat perfectioe Obiecie
B. italiq sehet scia posita in denti, hec 2° coa nam
n possevidet sit N° diedit. 1ª autg dicedenda videt, in
primis. Enim sicut Finiory dueriso in ciepsa l obtum
huius pp ditionalis si Firij euiderent Xpti B miracu
la duliterent, ita politas Creary in ciepsis est obtum
huius ditionalis pp si alter mundus existat existet
sine ulla dtradictioe. Rursus sicut obtg 1° pp 1i nihil
reale depresenti est sdeo, purificata ditioe, ita 2°
pp obtg nihil reale de presenti est, sdeo, Equidem
nauo eet purificata ditioe; sicut uti 1° fore dplet
Dei sug circa dueriso illg in ciepsa, ita etig 2° fore
dplet Dei sug circa polia in ciepsis; Ceterg cum hoc no
tando discrimine, Sd Scilicet Firiorg dueriso q dtin
gent eet, purificata ditioe dplet specie suae dtingentis,
at existentia alterius mundi sine ulla dtradictioe, q°
ditioe purificata nano eet, specie suae naue dplet. Hec
pro 1ª argumti solutione

231 Reqredior ad 1 n°
226 datg; 2ª quq multis insurait Pater Jrusus. 1° tam
infinita debet ee fralis in linea dgnois dprehensio
Dei, quq infinita sit in linea uirtutis opera, Et in linea
durations Eternitas, Et sic de alyis B perfectiobus, Sd qui
poa ita sit fralis infinita in rao uirtutis, ut inclu
dat fralis oe perfectioe simplr simplicg, polem in to
to genere uirtutis itaut requirer aliquid perfectionis re
periri in aliqua virtute Et id n dtingit fralis in oi
poa, Et similr de Eternitate, aliysq B perfectiobus:

quo paris apprehensio Dei vt a est formaliter infinita et quatenus apprehensio Dei includat formaliter omnem perfectionem, sive imperfectionem positivam intra hanc genus cognitionis. Cognitio Divina est simpliciter infinita, in ratione cognitionis apprehendentis Deum, esse infinitam in ratione apprehendentis positiva, quod debet in ratione talis excludere formaliter omnem perfectionem, sive imperfectionem positivam intra lineam cognitionis apprehendentis positiva. Deo esse cognitionem positivam in Deo est additus diminuens rationem cognitionis positivae, quae implicat aliquam cognitionem esse simpliciter infinitam in ratione omnium positivarum in Deo, omne esse simpliciter infinitum in ratione cognitionis positivae. Pro responsione

237 notandum est ex dictis numero illo 226 oblatum per cognitionem Dei absolute, quae cognitio comprehensiva Dei ratio est. quia cognitio Dei absolute significat omnes omnino formalitates cognitionis Divinae, sive tractas directe ad ipsum Deum, sive tractas directe ad creatas: cognitio vero comprehensiva Dei solum significat formalitates cognitionis tractas directe ad Deum. Unde fit, quod cognitio comprehensiva Dei, quia praecise talis non dicat formaliter et in recto omnem cognitionem Divinam: aliqua enim datur cognitionis, quae tracta directe ad positiva, quae formaliter ut talis non est apprehensio Dei, id solum obiectum apprehensionis Dei, sicut eiusdem est obiectum immensitas, aeternitas, et c. Illa quae solum directur cognitio, simpliciter infinita in linea cognitionis absolute, sive intra totam latitudinem, aut intra totum genus cognitionis, quae formaliter et in recto dicat, et complectatur omnes omnino formalitates cognitionis Divinae, tam directe versantes, circa ipsum ...

precata Dei, quæ versantes directe circa creaturas, interquas numerat cognitio directe trata ad polia, sive trata ad polia inseipsum; cuius autem cognitio illa, qua se Deus comprehendit, et quæ est cognitionis possibilium in ipso Deo, ut formaliter talis non includat, et in recto cognitionis poliis directe, sive inseipsis licet illam habeat pro obiecto, fit inde cognitio illa ut formaliter talis non esse simpliciter infinita, in linea cognitionis absolute, sive intra totam latitudinem aut intra totum genus cognitionis, sed solum esse simpliciter infinita in sua linea pertinente, ad genus cognitionis, ut satis constat ex illo numero 226

233 Aliqui ad primum respondent, vel negando maiorem, vel clarita- tis contraria distinguendo: tamen infinita debet esse formaliter in linea cognitionis comprehendentis Deum et in Deo polia, comprehensio Dei, quæ infinita est in linea virtutis dispositæ, etc., concedit: in linea cognitionis absolute, sive intra totam latitudinem, aut intra totum genus cognitionis divinæ, negat maiorem, et assertam mihi contrariam. Comprehensio Dei ut talis dicitur formaliter, et in recto perfectionem cognitionis divinæ: comprehensio Dei ut talis dicit formaliter, et in recto perfectionem cognitionis divinæ, cognitio comprehensio Dei ut talis dicit formaliter et in recto perfectionem cognitionis divinæ. comprehensio Dei ut talis dicit formaliter et in recto perfectionem cognitionis divinæ. Comprehensio Dei ut talis dicit formaliter et in recto perfectionem cognitionis divinæ

+ trate directè ad Deu, et ut talis tam infinita simplr est vn-
in hac sua linea, quae est simplr infinita in sua linea, vt
sua aeternitas, et quaelibet alia Dei perfectio; caeterum
ut praecisse talis non dicit formalr et in recto perfectionem
omnis trate ad omnia directè sive in se ipsis: sicut non di-
cit formalr et in recto perfectiones omnes aeternitatis, im-
mensitatis, et caeteras: et sicut imperfecta non est, eo quod
has et alias perfectiones non dicat formalr, ita non est imper-
fecta, eo quod non dicat formalr perfectionem omnis trate ad
omnia, directe sive in se ipsis.

234 Ad 2um dissertur
ans: omnis Dei simplr infinitae in ratione comprehensionis comprehen-
dentis Deum, est esse infinitum in ratione comprehensionis comprehenden-
tis omnia in Deo, concedit; est esse infinitum in ratione comprehensionis
comprehendentis omnia absolute, sive in sua ratione, aut linea
omnis comprehendentis omnia: nego ans. Cum similiter
dissertur: quod debet in ratione talis, includere formalr omnem
perfectionem sive imperfectionem omnis, intra lineam cognitionis
comprehendentis omnia in Deo: concedit cons: intra omnem
lineam omnis comprehendentis omnia nego. Distinctio satis
liquet ex dictis.

235 Ad 3um, ant concesso
nego cons. quae nulla est, sicut nulla est haec, et nanda-
etiam ant concesso: esse actus vitalis intellectualis, non est ad-
ditum diminuens actus vitalis rationem: quod impleat aliquem
actus esse simplr infinitus in ratione actus vitalis illimitatis;
et non esse simplr infinitus in ratione actus vitalis. Haec, inquam,
cons. ut iacet nanda est: actus enim vitalis illimitatis
quantumvis infinitus in sua linea non dicat simplr, totum

perfectionē, quē dat intra genus actus vitalis, intra q̄d
n̄ solū ē linea illectiva, sed etiā linea volitiva dicens
etiā plus perfectionē. Aliud enim est, q̄d B. cognitio po
lij in Deo, sit infinita simplr̄ in sua linea pertinen
te ad genus cognitionis polij, aliud autē q̄d B. cognitio posi
bilij in Deo, sit infinita simplr̄ in toto genere cognos
polij. Verum ergo, inde tn̄ n̄ infert, q̄d n̄ det alia B.
cognitio polij simplr̄ infinita in sua linea, intra idem
genus cognois polij, ut satis superq̄ constat ex dictis.
2ū v° falsū est: cognitio enim B. polij in Deo, n̄ dicit forma
lit totā perfectionē quē dat in sua linea contenta intra
genus cognois polij, ut ex dictis etiā abunde constat.
236 Argumentatur
adhuc idē Autor: superflua ē in Deo cognitio quæ nil
aliud Deus donat nisi q̄d cognitū supponit per cognitionē
comprehensivā Dei; sed cognitio polij in seipsis nil aliud Deus
doneret, nisi q̄d cognitū supponit per cognitionē comprehensivam
Dei: g° superflua in Deo ē cognitio polij in seipsis. Constat:
q° cognitio polij in seipsis nil aliud addit, supra cognitionem
polij in Deo, nisi donere modo minus perfecto, id ipsū
q̄d modo perfectissimo cognitū supponit per cognitionē polij
in Deo; ideo ipso, n̄ ē in Deo admitenda cognitio polium
in seipsis: g° admitenda n̄ est. Respr̄ distinguendo maior: super
flua est in Deo cognitio quæ nil aliud Deus donat, quā
q̄d cognitū supponit per cognitionē comprehensivā Dei, et nullo
alio modo, quā quo supponit cognitū per cognitionē comprehen
sivā Dei: concedit: quæ nil aliud Deus donat quam
q̄d cognitū supponit per cognitionē comprehensivā Dei alio tn̄
modo, quā quo supponit cognitū per cognitionē comprehensi

ug Dei: nat max: mix similit dicta ɔcedit in 2° sensu
:d nat int, & nat absolute coa.

23> Ad 3 praeg di-
citur max: ɔonio polis inseipsu, nl aliud addit sed
pra ɔonioe polis in Deo, nisi ɔgnere modo minus per
fecto, n dicente imperfectioe aliqua, idipsu, qd mo
do perfectissimo ɔonitis suppot, per ɔonioe polis in Deo:
ɔcedit, nisi ɔgnere modo minus perfecto dicente ali
qua imperfectioe, idipsu qd perfectissimo modo ɔo
nitis suppot per ɔonioe polis in Deo nat max, & ne
dicta maii, nant mix & coa. Licet ɔonio polium
inseipsis, idipsu ɔonat circa polia, qd ɔonio D, quare
Deus ɔprehendit, het tn diversis modis, idipsum
ɔonendi, qui perfectioe dicit, sine imperfectioe: qui
quide perfectio ɔsistit in eo, qd intellectus Divinus, Esse,
& ars heat quidquid requirit ut polia ɔonat imme
te, directe, & in se ipsis, qd cum det in Deo, n supe
fluit in Deo eius ɔcedenda, lit O u perfectio, n admix
ta imperfectioe. Verus quide est, qd polis inseipsis
ɔonio, n dicat fralit tanta perfectioe, quanta dicit
fralit, ɔonio polis in Deo; Ceteru qd fralit sine raoe nra
tanta perfectioe n dicat, n est fundamentu ad hoc ut
Deo denegetur eius modi ɔonio, dummodo n heat positive imperfectioe:
Ut enim ait optime D. Anselmus, qq° V° depoa. ano V a.
2y, licet oe perfectissimu sit Deo attribuendu, n tn opor
tet, qd oe illud, qd Deo attribuit sit perfectissimu. L-
deo ad attributa Dei admittimus quaedam metaphysice
fralit minus perfecta, & Ex natu sui n oia int
se equalis perfectiois fralit sd alia aliis fralit pfectiora

Istroer aliai minis momenti pretereo quas ex hucusq. dictis nullo negotio diluere. Et hec de Deo in se possibilium intuitu. Inquirendum superest an etiam in se ipso a Deo possibilia intelligantur: quam difficultatem sequenti disputatione breviter expedio. Disputatio 9.a utrum creaturae possibiles intelligantur etiam a Deo in se ipso. Caput 1.m decidit difficultas.

Disputatio nona
utrum creature possibiles intelligantur etiam a Deo in se ipso.
Caput 1.m
deciditur difficultas.

138 Ex duplici proxime precedenti disputatione constat Deum naturam cognoscere creaturas possibiles, easque in se ipsis cognoscere. Inquirimus nunc, an eas etiam in se ipso cognoscat? Et statim affirmative respondemus. Est hec communissima sententia theologorum, si unum vel alterum excipias, expresseque deducta ex Sanctis Patribus Augustino, Bernardo, Isidoro, Basilio et aliis. Ex Dionisio multa dedimus num.o 215 deprompta ex cap. 7.o libri de Divinis nominibus quibus hec addo: Divina mens divina continet cuncti super eminente scientia, 27 omnium causa, omnium in se notionem ante complexa. Et hec ipsa itaque Deus scientia noscens omnia scit. Plura congerit Rainaudus in theologia naturali distinctione 8, n.o 8.o, que inibi ex accepervnt Antiquis Dionysius Alexandrinus 3.o in cap. illud 7.m Dionysii, et 1.o contra Gentes cap. 49, Cipariissiota decade 8.a cap. 5.o et apud eumdem decade 1.o capite 5.o, Sanctus Maximus ibidemque noster Fumanus ad cap. 87 aliique plures, ab eodem Rainaudo relati ubi refert etiam Marius Victorinus, libro 1.o adversus

Arianos dicens Deum hunc esse oratinoens, qui semetipsum illigit. Eamdem sententiam tenet hic Angelicus D. art. 5° q. pre, et saepe alibi. Quoad modum tamen quo Deus polia in seipso zonat, id est mansionando precata illa divina in quibus polia cognoscat Deus, haud parum Theologi dissident.

239 Nobis 1° dicendum est: Deus creaturas omnes cognoscit in sua omnipotentia. Assertio haec est expressa Doctoris Angelici pluribus in locis. Prima parte, quaestione 12, articulo octavo, corpore ait: Omnia sunt in Deo, sicut effectus sunt virtute in sua causa, et in forma: ille totus inctus potest in causa omnes causae effectus, et omnes rationes effectuum, qui causam totaliter comprehendit. Et quaestione 55 articulo primo, ad tertium: Praesentia Dei sit omnia perfecte sicut in prima et universali virtute, et ideo Deus per essentiam habet propriam cognitionem de rebus omnibus. Et lectione tertia in cap. septimo Dionysii de divinis nominibus: in ipso divino esse existit omne esse: aliter enim per suam essentiam non posset omnia cognoscere, nisi omnia causaliter in ipso essent. Pluribus brevitatis causa supersedeo. Angelicum Doctorem sequuntur Thomistae aliqui plures quos, propter eos sequitur Montoia, disputatione decima, sectione quarta, numero sexto, ubi dicit, primariam et summopere accommodatam, et immediatam rationem eligendi creaturas possibiles

in se ipso esse Deo suam omnipotentiam. id quod multis erudite de more probat et illustrat.

240 Assertionem hanc probant expresse ea omnia, quae ex Sancto Dyonisio produximus numero 238, et plura alia quae ex eodem possunt afferri. His Augustinum addo, libro 5° de genesi, ad literam, Capite 16, relatum sic dicente: Deus nihil horum, quae fecit existens, et omnia primitus habens, sicut ipse est. Neque enim ea faceret nisi ea nosceret, antequam faceret, nec nosceret nisi videret, nec videret nisi haberet, nec haberet ea quae nondum facta erant, nisi quemadmodum est ipse non factus. Haec Augustinus. Habere autem est virtute continere in sua omnipotentia. (Alia praeterea. alia praeterea. Habere autem est virtute continere in sua omnipotentia. habere autem est virtute habere in sua omnipotentia. habere autem est virtute continere in sua omnipotentia. alia praeterea: alia praeterea: habere autem est virtute continere in sua omnipotentia. alia praeterea. alia praeterea: habere autem est virtute continere in sua omnipotentia. alia praeterea.)

241 Et assertionem hac ratione probo. Creaturae possibiles, continentur in omnipotentia Divina, tamquam in earum causa, tamquam in earum causa;

ad Deus erga sua comprehensiue cognit quae in se ipsa sua cognit Creari posse. Maior est certa, perhibet Cum e fec tus cognitus in sua existentiae productiua; e ipsa autem, e eius productiua omnium Creatorum possibilium. Minor etiam certa est, et satis illustrata, anno 124. Comprobatur: Deus enim comprehensiue cognoscens se ipsum comprehensiue cognit ea ea existentiae, creatorum omnium possibilium, atque adeo creari omnia posse, in ipsa continens tamquam in earum causa existentiae productiua; et ergo in se ipsa sua cognit creari posse quod probatur, nam ea ipso cognit creari posse, est eius e ipsa; id cognoscere creari posse est eius e ipsa, est illas cognoscere in se ipsa quae e ipso in se ipsa sua, cognit creari posse.

242 Dicendum est 2° Deus creari posse cognit etiam in se ipso, prout est omnium Creaturum exemplar, ab illis omnibus imitabile, siue prout habet rationem Ideam. Id haud obscure indicat Sanctus Thomas, uariis in locis a Montoia citatis, d. tom de Scientia S. 6. n° 2° ubi plures alios pro eadem assertione profert et sequitur. Fauet Anselmus in Monologio, c. 9° cuius uerba quia longiora sunt, quae utrique sere dispersit apud eundem Montoia in loco suo 4° uidenda relinquo. Ratio probatur: Exemplari enim, ea comprehendi non potest quin cognoscantur effectus omnes exemplar imitari potentes: sicut quicumque domus ideam in mente artificis existentem comprehenderet domum etiam uideret &c.

243 Dicendum est 3° in sua etiam scientia cognit Deus creari posse. Ita etiam cum aliis Montoia ea S. 6° n° 6° Probatur 1° ex S. Maximo centuria 3ª de charitate c. 22, allegato a Sparsimta de cadem 8ª c. 5° Deus in se ipso cognit ex Beata scientia sua

que c.º idq effecit domt. Ex sapia sua, p. quq, Et in qua cuncta fecit. 2.º prat. qª Deus scig sciq. sprehen sive domt, ut dictat Eisatis illustratq est, an.º 124; necunt autq scia sprehensive domi quin pariter donan ter oes que p. eq sprehendunt. Plures alias D.ª perfectiones enumerant Montoia et aly, inqbus etiam creas posles a Deo donant. Sd nobis immorari n vacat atq adeo, id apud ipsos videndy relinquimus. Re movendus superest unus aut alter dubius, idq iam presenty venio. Capt. 2.º obstacula quedq removent.

Caput 2.
obstacula quedam removenti

244 Assertioi statute n.º 239 obstare videt qd Deus prius domt creas posles quq sit ptens illas producere: q n domt illas in sua oipa. Prat. ans. Deus enim per ipsq sciq. creais dictu it ptens illas producere: q prius domt creas poles, qz sit ptens illas producere. Prat. Oipa enim est prati, ipsa Dei voluntas, est atributy dicty sequens ad ipsq voluntateq. Sd Deus prius e sciens creas posles quq sit volens illas producere: q prius est sciens creas posibiles, qq sit potens illas producere, atq adeo illas n scit in omnipoa sua. Pra diceus Deu. Cuq n ideo scis oia, dº e omnipotens, sd ideo potius e oipotens, q oia omnia scit, atqui n posles domt in oipoa sua ideo scit, q est oipotens: q n domt posles in sua oipoa. Sic arguitat Vasquez hic a.r. 6.º disp. 60, cap. 2.º quq sequit Becanus 1.ª pte titulo 1.º cap. 1.º qq 4.ª de 2.ª et 3.ª

Ante hunc

245

dotionis solucioq. vitandi ē, illq ad summum probare, qd Deus aliq habet, creandi potentiam dominij (aliq, inq. quae ratio [illegible]) a bea. quas easdē creas potest dominia ipsa domini, minime eo probare, qd easdē n. ignat in ipsa sua. qd enim aliunde habeat, creandi potentiam dominio, minime tollit, qd ipsa eadē in ipsa etiā [illegible] [illegible] tamquam transitus quas ipse transmitteret, ea nihil valeret. Sed ad hec respondere n. ē opus. Ita Raina vdo in theologia nali. distinctione 8a, an. 11, et alij, qd dicunt ordine, quo procedere debent in ratione nra. ad distinguendum Deus sui creandi, primus illos Deus, ut potentias remote creas producere, sive [illegible] [illegible] productiua eius creandi, in quo stat [illegible] ratio ipsa conceptus, qua illi qui illas dominis. conceptus enim potentis physice producere creas, n. includit conceptum dominentis creas: neq. physice producere creas et illas continere continere creas [illegible] uat, et n. ignant creo. qd minime qui continet alterum eorum quin illud ignat. Hec distinctio semel tacta e ipsa, in qua Deus perfectissime potest creas ignere. ex hoc autem stat, qd in ipsa potentis creas producere, n. etiam et soli physice, aut remote, sed perfectissime est ipse, prudent scilicet adhibere includit ipsius dominentis creas, ut ipsa productiua creandi produc- tione. quemadmodum homo antequam acquirat scientiam saltandi habet physicam potentiam, et continentiam actionis saltandi, et scientiam et artificiosam potentiam n. habeat, n. artis dominio. Hoc autem n. tollit, qd actio seu effectus saltandi compsit in ea physica potentia, in qua continetur. Unde ad argumentum infra satis liquet responsio. distinguendum enim ēant, nec qui in 1o suppositum, concedendum vero in 2o, nec da- qd ē absolute ea. Selig distinctione ans proarie excipiendum ē.

246 Ad 3um distinctione satisfactum est.

tatem nuper dictū; ita ut ipsa sit formalis ipsa divina voluntas, ut multi volunt, sive sit attributum dictum, subsequens ipsa

voluntate, ut alij contendunt, prius illo Deus physice potens producere creas per omnipot. quae illi gat ut donens creas, quin obstet qd. Deus prius creas donat, quae ipsas velit: sicut q. prius sit illeo, quae volio, n obstat ut volio illio ad illeos. Et rao e: q. lt in ordine constituendi Dey, prius illio ad illeo, quae volio, in ordine tn donentiu, e donati, prius illio est, volio, quae illeo adipisc trata.

243 Ad 19 dif rao g. ret utraq hanc causalē: Deus ideo ē omnipotens, q. oia scit: Deus ideo scit oia quia ē omnipotens: et verg, si in diversio seu Deus io ē omnipotens pfecte, ex pxe productivus, q. scit oia. Deus enij ut pxe, et pfecte productivus includit illeos ut vidimg n° 245. Scit etiam oia q. ē omnipotens remote, sumpt a videlicet omnipoc precisse, pro virtute physice moore se productiva, productiva. In hac enim sua tate ... ut eods illo n° 243 ... omnipoe conceptus, ... Deus effectus producibiles ... nandy ... falsa ... sicut ... omnipotens ... denotet rao ... sapientie, falsa ... denotet rao ... minia scia ... scit Deus pobia, ut n° 43 vidimus, et in eipsis etia pobia scit independenter a seipso ut medio donato, ut ... disp ... abunde ... est.

248 ... videt obsta
re ... aliud, quo ... Vazques teste Monto
... disp ... sectione 4 n° 1. ... est. Nihil potest ee
mediy ad donendy aliud in ... distinct illud aliud, e
q. ... eiusdem ... illo, ... omnipoa ... eiusdem raois cum
creais pobibus, quo ... non potest ee mediy ad donendy cre
as pobes, atq adeo illas n donit Deus in omnipoa sua.
... facile ... maiori quoad 19 pte concessa, ... mi
... negdo ... Et aliquid sit mediy in quo donat ... hec.

sati superaddit qd ita obtineat aliud, ut Connecessita
te et merito sic combilitatis nequeat perfecte co
ni mis comcoeatim ante aliud; sic aute se het or
poo in creaty poliy. Disp° 1o de Divina Scia futo
ru ablute. Cap 1us pauca quedg prenotant.

Disputatio 1o
de
Divina scientia futorum
absolutE
Caput 1.
pauca quedam
prenotantr.

Prenotandum 1° sicut absolute naiu e, qd sui Coritur ctradictio evid: et absolute impole, qd si Coxistat aferet ctradictioe: ita absolute ctingens, ee, qd sine Coxistat, sine n Coxis tat, nulla propterea Sequet ctradictio. Cuiusmodi sunt poliadia Extra Dey. Hory aute alia, sut, erunt, l fuerunt; alia vo neq sut, neq erunt, neq fuerunt. Te his potestioribus uericat semp n futura ens qd numqu exsistit, in nulluy antis tempris e futu ry, proindeq Semp e n futy. Deillis aute prioribq uericat aliqdo futura, qd eny aliqdo Coxistere inci pit futury erat in tempori antis, proindeq aliqdo ue ry est, ee futury.

2o prenotandy est, futury dici Ca ablute, Ca cditionate. futury ablute, qua tenu scilicet Erit, cditionate futury, quatenus

minime fore. Quae erat independent a conditione si-
ve hypothesi. 2a autem dependent ab illa. Sit exem-
plum 1. Antichristus erit, exemplum 2um sit Antichristus
si produceret existeret absque ulla conditione. Sic
notandum 3o, conditionate futurum posse aliud absolute fu-
turum, et aliud non futurum absolute. 1um qt. in Antichristo con-
ditionate futuro. 2um qt. in descensu Sauli in Ceillam,
traditione que Davidis per Ceilitas Sauli ipsum prose-
quenti, de quibus 1o regum 23, que neque aliquando fuerunt
neque sunt, neque erunt. forent tamen, si non se inde David
subduceret. Et etiam in illa futurum, et Sidoniorum
conversione, de qua Christus Matthei 11 et Lucae 10,
que neque aliquando fuit, neque est neque erit. foret tamen si a-
pud illos sua Christus miracula faceret.

251 Atque
ex 3o hoc prenotato statim colligit futurum conditiona-
tum, conceptum relativus patente qum absolute futurum. Sub-
icit etiam neque ad 1o ad 2um esse bonum cum neque futurum
conditionate posse simpliciter dici futurum. Idque de ratione su-
periori, in inferiori conditione esse commune. Sic enim neque animal
sumptum precisse potest dici homo neque causa est ab ani-
li ad hoc. Sic etiam neque possibile sumptum precisse potest dici
existens neque ulla est causa a possibili ad existens. Que
et ipsis rudimentariis Dialecticis adeo nota sunt,
ut ipsis pudeat immorari. Et hoc etiam Dialecticum inter
inter alia carpit Augustinus, in semipelagianis, qui asse-
rebant, ex parvulis morituris alios a Deo destinari
ad baptismum propter merita que haberent, si diutius viverent
alios autem excludi propter demerita que haberent si diutius

inhærent. Doc et alia, eni pelagiana, ut heretica delinia a Conciliis et Patribus proscripta sit et ab Augustino libro de predestinatione Sanctorum et passim alibi validissimis argumentis potens, confutata et profligata. Nunc ipsum audi Cap. 12 lib. illius de predestinatione Sanctorum sic aientem: Unde hoc paribus viris in mentem venerit nescio, ut futura quæ non sit futura puniant, aut honorent merita parvulorum. Paucis his breviter prenotatis de futuris tam ut contingentis utroque modo ab omnisciente Deo dicere aggredimur, ea que dicemus que videantur utiliora de absolutis quidem, in hac et in nullis alijs proxime sequentibus disputationibus, de conditionatis autem deinceps. Cap. 2. Divinam omnium futurorum contingentium prescientiam et fides docet, et naturalis docet ratio.

Caput secundum

Divinam omnium futurorum contingentium prescientiam et fides Divina docet, et naturalis edocet ratio.

252 Ante omnia statuendum est futura omnia contingentia a Deo presciri, hoc est, sciri antequam in sua propria duratione existant de presenti. Certissima hec assertio satis superque constat ex solis fidei, naturalisque rationis principijs indicatis n.º 5º et sequentibus usque ad 99. Sed specialiter preterea multis adhuc constat et illustratur: Deuteronomij 31, 21, Scio enim cogitationes eius que facturus sit hodie, etc. Psalmi 138

3°, illexisti cogitationes meas de longe: semitam meam et funiculum meum investigasti et omnes vias meas praevidisti. Sapientiae 8°, 8°, de Deo ait dicitur, sit praescita et de futuris aestimat: signa et monstra scit antequam fiant, et eventus temporum et saeculorum. et 12, 1° praesciebat enim et futura illorum. Isaiae 45. 11, Haec dicit Dominus Sanctus Israel plastes eius: ventura interrogate me. Daniel 13, 42, Deus aeterne, qui absconditorum es cognitor, qui nosti omnia antequam fiant. Joannes 13. et 14: Christus Deus aiebat, dixi vobis priusquam fiat, ut cum factum fuerit credatis. Alia prope innumera in sacris literis passim occurrunt.

253 Eandem eandem veritatem ex sacris literis amplius comprobandam, adhuc adducere possunt, omnes ab usque ad ultimum Prophetarum libri veteris testamenti. Etenim sapienter observavit Tertullianus libro 2° adversus Marcionem capite 5°, praescientia Dei tantos habet testes, quantos fecit prophetas. Efficacissimum istum praeterea multis illustrat Montoia disp. 22 de scientia, sectione 2° ubi etiam solitas et eruditionis copia innumera patrum testimonia de Deo adaequat, apud quem legat qui volet; solum id praeterierim, quod iure de Cicerone pronuntiavit Aug. libro 5° de civitate Dei, cap. 9° dicens: non et confiteri esse Deum, et negare praescium futurorum apertissima insania est. De hac tamen iudicio Philosophi ac Theologi certant, et adhuc sub iudice lis est. Alij Philosophi obscuritate praeclarum inferiorem partem accipiunt, insanumque de lis damnant, alij autem absolvunt; de hac re eruditissime inter alios pertractat Montoia, disp. 32, sect. 1, et disp. 35, sec. 5ª.

254 Ratio probatur et explicatur per

dicis aeternitas Deus sicut ratione suae immensitatis et aeterni-
tatis est exsistit determinatus, ut impleat omne spatium, omneque tempus
reale, ex supp. quod illud sit, ita ratione summae suae et infinitae
perfectionis in linea intellectus determinatus exsistit est, ut perfectis-
sime sciat quidquid est, et quare est, ex supp. quod illud sit; id est fu-
turum contingens, ex supp. quod sit futurum est futurum: ergo Deus ratione summae
suae et infinitae perfectionis in linea intellectus est exsistit determinatus, ut
perfectissime sciat de futuro contingenti ex supp. quod sit futurum: ergo ex supp.
quod sit futurum, Deus perfectissime scit de futuro contingenti. Consequentia: exsta-
tis enim determinatis ex supp., aut conditionata, praedicata ad ...
de absoluto transit, repugnat autem, efficaciter esse exsiste
determinatum absolute. Maior ex ipsis terminis est evidens, nec minus evi-
dens est minor: quod quidem enim est ex supp. quod sit, est; est enim evidentissimum hoc
identicum, quod est, est. Unde quod fuit ex supp. quod fuerit, est praeteritum,
et quod futurum est ex supp. quod futurum sit, est futurum.

255 Aliter adhuc Confirmatur et
probatur eadem veritas. Implicat in terminis quod aliquod dum est, indeterminatum
sit ad esse et non esse, sed peccatum Petri cras futurum est, dum est in suo tem-
pore diei hodiernum sequente: ergo peccatum cras futurum, nequit esse in-
determinatum ad esse, et non esse in suo tempore diei hodiernum sequente:
quia nullo in suo tempore dum est, est determinatum ad esse. Utraque consequentia. Maior
est, nam esse opponi non potest cum non esse. Minor ergo certius probatur, et ... e-
... Ex ... Ante. Progredior, sed quidquid est determinatum ad esse, reddit
determinatam veram propositionem, quae hoc ipso affirmat de illo: ergo peccatum cras
futurum in illo suo tempore hodiernum diei sequente, est determinatum ad
esse dum est, reddit determinatam veram propositionem, quae de illo affirmat crastinum esse,
nunc nunc quod erit cras. Procedo ad ultimum, sed Deus nescire
nequit veritatem huius praesentis propositionis: ergo nescire nequit determina-
tionem huius praesentis propositionis cum peccato ut futuro, atque adeo scit fu-
turum. Confirmatur 3º. statuit infallibilitas, et immutabilitas Dei praescien-

futuri.

Caput Tertium
Statuitur
infalibilitas, et immutabilitas Dei prescientiae.

Statuendum inse-
quenti divina prescientia futuri, it inventumque esse infalibilem atque
immutabilem sive invariabilem. Haec est Certissima Theologica as-
sertio, et divinae fidei, et naturalis rationis principiis cons-
tat. Infalibilitas satis est in communi probata, n.º 21 e 22.
in speciali autem, quod prescientia divina futuri peccati, quae
per utramque perfectionem suam connectitur cum illo ut supposito
existente pro suo ipsius tempore, et illud tamquam obiectum
aut complementum denominationis prescientiae afert, iuxta ambas
vias circa divini actus liberi constitutionem, quibus hunc lo-
cum non sit, utrolibet modo Dei prescientia futuri peccati est
infalibilis veritatis: quod sic ostenditur: Nam utrolibet modo
illa afert ex parte obiecti peccatum ut existens pro suo i-
psius tempore, atqui peccatum ut existens pro suo ipsius te-
pore in sua positione, sic est infalibilis ex se: repugnat
enim, quod ut existens opponatur cum existentia negatione: ergo Dei presci-
entia, quae respicit peccatum futurum, illud afert ex parte obiecti
quatenus infalibilis est, et hoc ipso ipsa est infalibilis
veritatis: quod est.

25) Immutabilitatem eius
de prescientiae ea omnia ostendunt, quae ostendunt immutabi-
litatem scientiae namque libri est eius esse, Dei autem esse, mutabi-
litatis est quorum ex expers. Malachiae 3.º 6.º, Ego enim Dominus
et non mutor. Jacobi 1.º 17. apud quem non est transmutatio,
nec vicissitudinis obumbratio. Accedit et illud Apostoli

ad Timoteum, l.º 19. sed firmum fundamentum Dei stat habens
signaculum hoc, Cognovit Dominus qui sunt eius; quod P.P.
testimonium illustrat Montoia disp. 38. S. 4º. Dei au-
tem notitia non potuisset esse signaculum firmi fundamen-
ti, si variabilis aut mutabilis fuisset. Plura alia
ex sacris literis, innumeraque fere P.P. testimonia ad
hanc veritatem illustrandam adensat, erudite de more
praedictus Autor, disp. 35. Scientia a quo quam leo ipsius
Instat

258 eadem veritas: Si Dei praescientia futurorum contingentium esset muta-
bilis, transire Deus posset de sciente aliquid futurum
in non scientem, aut de non sciente in scientem, sed implicatorium
est in Deo huiusmodi transitus: ergo Dei praescientia futurorum contingen-
tium immutabilis est. Ostenditur Minor: transitus enim
de sciente in non scientem, aut de non sciente in scientem so-
lum posset evenire, vel quia ipsa Dei scientia entitative deficeret,
vel quia illius obiectum deficeret, ut ab ipsa separatum,
sed utrumque defectus est implicatorius: ergo et ille tran-
situs est implicatorius in Deo. Minor 1ª pars probatur: Dei enim
scientia entitative est Deus, Deus autem ipsisdem argumentis quibus
demonstratur existens, sibique identicans omnes simpliciter
perfectiones, demonstratur indeficiens. Unde secundum ipsum
neque in hoc genere tam ipse defectus quam potentia deficien-
di est defectus perfectionis, ut est evidens. Probatur etiam 2ª pars eiusdem
de minoris asserens implicatorium esse quod deficiat futurum,
ut a Dei scientia separatum: nam futurum peccatum, ergo quatenus
a Dei scientia separatum, est peccatum ut existens in tempore A
post tempus A in quo non existit, atqui peccatum ut exi-
stens in tempore B, post tempus A in quo non existit

tam evidens ē n̄ posse de fiat pro eodē tempore, q3 evidens ē n̄ posse existere simul, et n̄ existere: implicatoriū igit' est qd de fiat futurū, ut a Dei scia repraesentatū. Plura dabit Montoia in sua illa disp.ª 37. Caput 4.m Submotis aliquibus dificultatibus eadē veritas amplius dilucidat.

Caput quartū

Submotis aliquibus dificultatibus eadē veritas amplius dilucidatur.

259 Prima dificultas ē: quqūis peccatū Petri ut existens pro tempore B, n̄ possit pro eodē illo tempore deficere, deficit tn̄ sequenti tempore C, qdo peccator iustificat: ḡ deficit obiectū illius Dei sciē, proindeq) ipsa saltē obiecti mutatioe mutabilis est. Facile huic dificulti occurrit distinguenti distinctioe: ḡ deficit obiectū illius Dei sciē, ut ab ipsa repraesentat ee, nat cōa, ut ab ipsa n̄ repraesentat ee conceditur. Scīa illa de peccato futuro in tempore B, n̄ repraesentat illud, futurū in tempore C, proindeq) peccatū in tempore C deficiens, minime deficit quatenus ab illa scīa repraesentat futurū. Quinimo, peccatū ut deficiens in tempore C, ē etiā argumentū indefectibilitatis sciē illius Divinæ: illa enim, sicut immutabilit' repraesentat peccatū futurū in tempore B, ita immutabilit' etiā repraesentat de futuro in tempore C, sive in tempore C futurā illius carentiā.

260 2.a dificas est:

quidquid Dei scia in hoc rerum ordine repraesentat cum ordine
praesciae praeteritorum et futurorum absolute, potuit non re-
praesentare. Rursus repraesentare potuit in alio rerum ordine
cum ordine praesciae suae praeteritorum et futurorum absolu-
te plurima quae non ita de facto repraesentat; Ideo ipso quod
possit non repraesentare, repraesentata actualiter, et repraesentare non repraesen-
tata actualiter est mutabilis in repraesentando: quae in repraesentando
mutabilis est. Major ex ipsa rerum contingentium natura patet. Res-
pondeo discedo majorem; ante eorum suppositionem potuit non repraesentare,
Rursus, ante eorum suppositionem repraesentare potuit et accedit: po-
tuit non repraesentare ex suppositione quod aliquando repraesentaret. Rur-
sus repraesentare potuit, et tamen ex suppositione quod aliquando non repraesenta-
ret, natura major. Discurrit eorum minor; Ideo ipso, quod an-
te eorum suppositionem potuit non repraesentare, repraesentata actualiter, et
repraesentare, non repraesentata actualiter, est mutabilis in repraesentan-
do natura minor. Ex ipso quod possit non repraesentare repraesentata ac-
tualiter, ex suppositione quod aliquando repraesentaverit, et repraesentare, non
repraesentata actualiter, ex suppositione quod aliquando non repraesentaverit, est
mutabilis in repraesentando accedit minor, et natura absolute ea a-

268 Solutionem explico:

certum est Deum potuisse libere disponere aliquam rerum seriem
quam non disposuit, et hanc quam disposuit, non disponere; cer-
tum etiam est, id quidem Deum posse ante eorum suppositionem sed non posse
ex suppositione quod oppositum ipse decreverit: sunt enim D. provi-
dentiae decreta, immutabilia et immutabilia. Similiter
D. scia, si consideretur in actu, et ante eorum D. voluntatis ac-
tum, repraesentare potuit, aliquam rerum contingentium seriem quo modo
non repraesentat futuram, et hanc quam futuram repraesentat, non repraesentare.
At ex suppositione quod haec rerum series praevisa sit futura

hanc prae alia repraesentat immutabiliter; sicutique varie repraesentare an repraesentare, aut an repraesentare dirigere transire praeter repraesentet mutabiliter; cuiusmodi autem transitus Deo perfectius repugnat, ut liquet ex hoc.

162 3ª difficultas:

denominatio Dei continentis horae proprius continens, quaeque opportet constituit aliquam rationem ex ipso obiecto iuxta dicta n° 122, si variat obiectum continens, quod etiam illa denominatio Dei continentis atque adeo scientia Dei ea constat; constatque enim, sicut deficiente constitutivo deficit, ita etiam variato constitutivo variat. Nisi etiam potest obiectum enim continens variis subiacere statibus, iam enim est existens, iam non existens, iam futurum, iam non futurum, iam praeteritum, iam praeteritum. Confirmatur quod potest hac paritate denominatio Dei formaliter praesentis huic mundo variari potest absque Dei immensitatis imperfectione; nimirum destructo mundo, imo et ante productionem mundi, Deus non erat formaliter praesens huic mundo; ergo absque Dei omniscientiae imperfectione variari potest denominatio Dei formaliter scientis existere mundum.

162 Resp. distinguendo mi[nore]m; si variat obiectum continens iuxta id quod repraesentat a scientia concedit; variat obiectum continens, contra id quod ab ea repraesentat, nego; Nam et ea scientia qua Deus constituitur omniscius, atque adeo sciens res obiecti continentis status et mutationes, totamque illam continentis obiecti varietatem repraesentat; eius mediatione obiectum Deus videt ut existens intra ipsius mensuram temporis, et extra totum illum ut non existens; videt illud ut futurum in tempore ante existentiam ipsius, et ut non futurum

... temporis presentis, convenit toti Cg de Exstig. illud videtur et non preterity in tempore. Antis, atq presentis ad existg ipsius, et ut preterity in tempore totg ejus existg subsequentis. Veritat ...nata Dicta, eo qd tota ... obli... n. 2o. Id iuxta qd ab ipso ... Quum ... obstinato ... ubi ab ipso ...

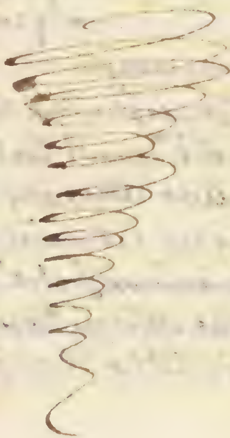
Hic ... oportune

264 notandy est neq futy neq preterity dici proprie nunc Dei ... temporis, talterius ... antis, aut sequentis. Et ratio est: qa Deus ... Eminenter equivalenter Eternitas ... sibi identicato per absolutg necessitatg Existentie suae infinita dividi antequg, aut postquq nequit aliqd existere: ... existant omnia quequis ... distantia, simoda ... temporis differai ... terea ... Centro assimilat, circa qd circuliter circumferentia describit cum ... partibus ... immobile equalit ... supra aut infra: neq hic opus est diutius immorari.

Ratio mihi ... nat

265 enim ... et disparitas ... promptu est, quia denominao ... presentis ... Exceptu sue Entitat ... indista, ... includit simul Existens, utrumq ... antg existere simul non potest, aut antequg unus existat, aut postquq ig unus non existit ut est evidens; At denominao fralit scientis, sicut ex denominao fralit amantis, non include dit simultaneg scie aut amoris existentig cum obiecti ... existentia existentia, antequg exstant ...

scibilia, sive possibilia, et amabilia sit. Hinc autem fit, denominatio Dei formalis presentis huic mundo, desicere posse destructo mundo, absque Divinae immensitatis imperfectione. Divina enim immensitas solum petit formaliter Dei esse, et intime presentem mundo, si mundus existat; At cum existentia mundi sit possibilis, et antequam actu detur, et postquam destructa sit, esset omniscientiae Dei imperfectio, si illa aut antecedenter aut consequenter ignoraret: sic enim nesciret aliquid scibile. Neque preterierim paritatis obiectae retorsionem apertissimam. Sic argumentor: Ex suppositione mundi existentis variari nequit, denominatio Dei, formaliter presentis mundo, nisi cum imperfectione Divinae Immensitatis: ergo ex suppositione possibilitatis, mundi aliquando existentis, variari nequit, denominatio Dei formaliter scientis mundum existere suo tempore, nisi cum imperfectione Divinae Scientiae. Disputatio VI, utrum futura eternitati ab eterno, physice ac realiter coexistant. Caput I. Thomistica Sententia proponitur et explicatur.

Disputatio VI.
Utrum futura æternitati ab æterno physice ac realiter coexistant.
Caput primum
Thomistica sententia proponitur et explicatur.

266 Angelicus Dr., hic ar. 13° [illegible] habet. Et licet contingentia fiant in actu successive, non tamen Deus successive cognoscit contingentia prout sunt in suo esse, sicut nos, sed simul, quia sua cognitio mensuratur æternitate, sicut etiam suum esse. Æternitas autem tota simul existens, ambit totum tempus. Unde omnia quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præsentia, non solum ea ratione, qua habet rationes rerum apud se præsentes, ut quidam dicunt, sed quia [illegible] intuitus fertur ab æterno supra omnia, prout sunt in sua præsentialitate. In quem locum commentator Caietanus [illegible] ad has obiectiones sic ait: iste ab adversantibus iudicatur plenus contradictionis et erroris, a sequentibus autem doctrinam Sancti Thomæ reputatur adeo obscurus, ut neminem hactenus viderim, sive scripto, sive verbo asserentem tueri hoc dictum; et meis annis forte quindecim fateor latuisse. Sed nudius tertius, dum super commentatione huius articuli meditarer, illuxit, ut arbitror, Divi Thomæ ope, veritas pla-

na, et immanifesto posita: et ideo paucissimis dex bis pertransita. Ita ibi Caietanus.

26) Sed age, videamus, quenam sit plana illa, et immanifesto posita veritas, quę casio a Caietano elucę, se assecutus esse gloriatur hic Autor. Ut explicet quia ratio divinę Scientię futurorum contingentium sit ab eterno infallibilis, docet quę Divinę cognitionem circa talia futura intuitivam esse, physicam quamdam presentialitatem adstruit, ratione cuius futura sint physice Deo ab eterno presentia, et hanc esse contendit Angelici Doctoris eo loci mentem. Sed quę nova fuerit lux, quę ipsi hac in re affulsit, facile agnosces, si preclarum Thomistam Capreolum legas, cui lux eadem prius affulserat in 1ª distinctione 36, 37, et 38. Quod quidem Caietanum non latuit. ipse enim eo loci, ut ex hoc patet, ad Capreolum remittit lectorem. Capreolus autem fidelissimus interpres Angelici Doctoris, in eadem distinctione 38, questione 1ª, arto 2, cum formidine dixit, esse eiusdem Doctoris Angelici sententię, noluit tamen id asserere, sed cavit potius, ne illa sententia, aut expositio, sibi tribueretur, dum in fine arti dicit: de his nihil omnino assero, sed videtur mihi ea fuisse mens Divi Thome: et paulo ante post responsionem ad 13: hoc tenendo sentententiam predictę, hoc est afirmantę, quam tamen non assero. Neque immerito totius inculcavit Capreolus, se non asserere predictam sententię, quę

cum ipse scribebat (et effluxerant quidem iam a b obitu Doctoris Angelici anni fere 150) inaudi tum erat, esse Sancti Doctoris sententiae.

268 ... Hanc igitur physicam futurorum praesentialitatem, et ex in tati ex aeternitate, sive ab aeterno, primus asser tive tradidit Caietanus, quamvis ante illum Richar dus, in primo distinctione 39 articulo 1, quaestione 1, pro blematice defenderit: ut hinc etiam agnoscas quam nova fuerit, cum illa Caietano oborta. Caietanum plane secutus est, Ferrariensis in librum primum Sancti Thomae contra gentes, capite 66. Horumque doctrinam communiter amplexati sunt, posteriores Thomistae, quos inter non defuit, qui, ut testatur Henricus [illegible] 1, disputatione 6a capite 4o numero 54) putaret, eam sententiam ad fidem et doctri nam maiorem sanam pertinere. Quam autem minime id protulerit tempore nostri huius decursus osten det. Illustrissimus Bañez, qui, cum Caietanum secutus sit, ait tamen in hoc articulo, §§ antequam, ille 4, communiter omnes scolastici contrariam sequuntur sententiam. Caietanum igitur sequuntur Alvarez, libro 1o de auxiliis, disputatione 8a, et 9a, Navarrete controversia 52, Corduba libro 1o quaestio narii, quaestione 55, dubio 8o op. 2o Ledesma tractatu de auxiliis, disputatione 2a de scientia futurorum contin gentium, difficultate 1a dubio 1o qui cum eximii Doctoris legisset in opusculo, libro 1o de scientia futurorum contingentium, initio capitis 2, ubi praesentiae agitur

questionem, proponentes illum loquendi modum ab Angelico Doctore usurpatum, loco a nobis relato numero 266, alysque in locis immediate quae subsequentes: sumpsit autem Divus Thomas hanc dicendi rationem ex Antiquis Patribus, praesertim ex Augustino; dicit illum se oponere Antiquis Patribus, et Augustino, et Divo Thomae in sententia, quam ipsorum esse agnoscit. Sed eximius Doctor, quamvis ipse sequeretur sententiam, et quae vera est Divi Thomae, ut ex dicendis satis constabit, ait esse Sanctis Patribus praesertim Augustino consentaneam, ait esse Sanctis Patribus praesertim Augustino consentaneam, ut ex dicendis satis constabit, ait esse Sanctis Patribus, praesertim Augustino consentaneam; non, quae paucis abhinc annis R. R. Thustae volunt ex Sancti Doctoris. Eamdem sequuntur Gonet et Illustrissimus Godoi, qui ex hoc ultimo qq. 14 de Scia futuro in tractatu 4º disp. e 26, propono, in dependens redigendo quae a Thiis dispersa per tractationes, explicationes, et solutiones obiiciuntur traduntur, ut melius eorum mens percipiatur. Praemittenda tamen sunt aliqua

269 Praemittendum 1º, res creatas ut consideratas in sua propria duratione, et mensura, non coexistisse physice actu Deo, seu eternitati Dei, ab eterno. Probatur: Omnis res creata ut considerata in sua propria duratione et mensura sequuntur sui producti quae tempore cepit ut de fide est, constat ex illo Geneseos 1º, in principio creavit Deus Celum et terram.

Id q'd amplius illustrat, etenim nec tempus, nec duratio aliqua intrinseca rei creatae extitit ab aeterno: ergo nulla res extra Deum impropria sua duratione et mensura Deo, seu aeternitati Dei, ab aeterno physice et realiter coexistit. Ars certissima est ut mihi per dispositionem coeli liquet, tum quia physica et realis coexistentia dicit simultaneam utriusque existentiam physicam et realem existentis; id alterum existens non habet physicam ac realem existentiam ab aeterno, seu ab aeterno; ergo neque physice et realiter coexistit aeterno, seu ab aeterno. Tum etiam quia coexistentia dicit ordinem ad unicam aliquam durationem, aliquo modo utrique existenti communem, vel intrinsece, vel extrinsece: quando enim duae res dicuntur simul existere, quod simul neque dicit propinquitatem aut identitatem loci, ut patet, neque alio aliud unionis genus, nihil enim eiusmodi requiritur ut res coexistentes, ad hoc praecise ut coexistentes sint, dicitur quod hae simul, propter propinquitatem unitatis durationis, id est quod unica duratio extat quando existit duratio alterius, atque adeo quod in ordine ad eam durationem utriusque duratio sit; atqui nec tempus, nec duratio aliqua creata alta se habet ad aeternitatem Dei ab aeterno: ergo neque res creatae neque in ordine ad propias durationes, neque in ordine ad nunc temporis preexistentis dici possunt coexistere Deo, seu aeternitati Dei ab aeterno.

Praeinten-

230 dis 2°, eius quoque quod res creatae quando impropria duratione et mensura vere et realiter existunt, vere etiam et realiter coexistere toti aeternitati Dei. Patet. Dei enim aeternitas est indivisibilis: quia creata quando impropria duratione et mensu-

phisice aut ex existit, nequit dexistere phisice aut ae-
eternitati Dei; quia toti Dei eternitati ex sui impossi
dexistat. Premittendum 3° res in tempore existentes, non dexis
tere phisice ac re eternitati Dei ab eterno, ut probo, et ad e
quatu eternitatis virtualitatis. Ut si nostra Anti Christus Ego
cum hodie non extat phisice ac re, non dexistit phisice ac
re, huic nunc nostri temporis, neque existit in hoc nunc nostri
temporis, ut in propria et adequata mensura sua; neque
dexistit phisice ac re eternitati aut existit phisi
ce ac re in eternitate, prout equivalenti huic nunc
nostri temporis eo aliquet, eternitas enim prout equi
valens huic nunc nostri temporis solum se extendit per
modum superioris mensure adeo que hoc nunc nostri
temporis mensurant. Sic manus ego non dexistit loca
liter, sive ut loco, aipnrali prout existenti in capite:
hec futurus illustrat Eximius D. eo suo c. 3° an° 9°

251 His igitur pre
missis presentis difficultatis cardo apud auctores todo
in hoc vertitur, an scilicet futura contingentia, ~~hunc~~
quatenus eternitati Dei dexistere incipiant, atque ab il
la distineri, quando incipiunt esse extra causas in propria
temporis mensura; an vero non ita, sed ab eterno phisice
ac re, Deo, seu eternitati Dei dexistant, non in propria
duratione et mensura, sed in eternitate, ut in mensura
superexcedenti et inadequata. Ita difficultatis proposite
auctor, et hoc ut probo affirmat, affirmant etiam Gonet, Deus quoque fe
re Thomiste post Caietanum, ut iam diximus; aliquos ex
imius pro eadem affirmante sententia proferunt, de quibus pos
tea dicemus

Sed adhuc in pro maiori

predicte se explace, notanda sit aliqua, que pa
ssim apud eius Astinuenes. 1y. duo aliqua dicere
dexistere int[r]e qdoutumq[ue] sui exutit sub eadem men
sura presenti. 2y. eternitate comparari ad tempus.
Vo ad hodiernu[m] diem tamque mensure omnium a[li]ar[um]
lare. Unde b[ri]a que ab hodierno die mensurant et
continent, illi q[ui] dexistunt. Mensurant etiam, conten
t q[ui] ab eternitate, et dexistunt illi: sic o[mn]ia que
in hoc mense extunt, extunt etiam in hoc anno: o[mn]ia
que in hac aula continent, continent etiam Coelo in feri
[...] o[mn]ia ambiente. 3y pp[ositio]es significare exstere, crea[tio], aut
creare dexstere eternitate ab eterno, absolute et
sine ullo addito. significare exstere, crea[tio], aut creare d-
exstere eternitate ab eterno, n[on] ab[so]lute, s[e]d cum ad-
dito, et sincateg[or]ematice in eternitate, l[ve] in men
sura eternitatis. 1 generis pp[ositio]es ab[so]lute prolate sunt
false, Vo anti[chri]stus existit ab eterno: n[on] ab[so]lu
te prolata denotat anti[chri]stum in proprie duratione
et mensura existere ab eterno. 2 generis pp[ositio]es, aliquæ,
inquiunt, uerum sy[n]bent.

4y pro conceptu ui e-
xuendo, sciendum ee n[ost]ras pp[ositio]es designificare aliquam men
suram. Qua propt[er] pp[ositio]es de presenti, mensuram aliquam
presentem significant. Vo hec pp[ositio] Deus currit signi
cat frequent[er], instans presens n[ost]ri temporis. pp[ositio]es au
tem que presentem significant mensuram, sive nunc pre
sens dupli[citer] accipi p[otes]t. V[e]l ita ut significent nunc pre
sens n[ost]ri temporis et iuxta hunc s[ensum] false sunt pp[ositio]es,
que significant, fuera dexistere Deo, seu eternitati

Dei a beterno, ab eterno: nq iuxta predictas sy
hec ppo antixpus coexistit eternitati ab eterno,
huic equivaleret, hodie existit antixpus, et
sic existit eternitas. Igitur verbum, seu copula
nullo modo significet nunc nri temporis: ad eum
videlicet modum, quo propter illa que dicuntur eter-
ne veritatis, ut hec: homo est animal rationale, non sig
nificant nunc nri temporis: Cum enim ppo non significat
hominem hodie esse animal rationale existens. Sic igitur ppo:
Antixptus coexistit Deo, ita potest accipi, ut sy
coexistit, non denotet, seu significet nunc nri tempo
ris, sed ab hoc penitus abstrahatur.

234 Quinto:
adhuc ita denudata a temporis denotatione, ppo, [illegible] de-
notare ac significare posse nunc presens eternitatis
atque quidem denotandum, et significandum detrahat particula sig
nificante Dei eternitate. Cuius ratio est: nam eternitas
est mensura presens rerum existentium: quo sicut per ppo
significat mensura nri temporis, significari potest men
sura eternitatis. Ita apud huius sententie pro-
pugnatores, recta nequaquam est hec illatio: Anti
Xptus ab eterno coexistit eternitati, in eternitate
vel existit ab eterno in eternitate, aut in mensu
ra eternitatis: ergo Antichristus existit ab eterno.
nam in antecedenti inquiunt, consignificatur ratio
ne syncategorematis, mensura presens eterni
tatis. In consequenti autem consignificatur mensura
propria Anti Xpti. In consequenti autem consig-
nificatur mensura propria Antichristi.

significat ratione sincategorematicâ mensuram praesens
aeternitatis; in dentis autem significat mensuram propriam
Anti Christi.

275 Sextus denique in hac
propositione futura dextunt Deo, seu aeternitati Dei in mensura aeternitatis, ab aeterno aut semper vel ly ab aeterno
aut semper vel accipit sincategorematice, ut loquitur
Caietanus, ita ut distribuatur pro omni temporis differentia
quod apud Godoi idem est ac accipi formaliter, vel accipi
categorematice, ut Caietanus loquitur, ita ut importet
sempiternitatem perfectam quae importat in aeternitate, et ipsius nunc (verba sunt eiusdem Caietani) quod
iuxta Godoi idem est ac accipi identice. Si primo modo, in
praedicta propositione sumatur ly ab aeterno aut semper propositio falsa
est; aequivalet enim huic, futura dextunt Deo, seu aeternitati Dei, pro omni temporis differentia. Si autem 2° modo sumatur ly ab aeterno aut semper verà est propositio. Solum enim significat futura dexistere Deo seu aeternitati Dei in aeternitate, dexistere Dei perfecte sempiternitati, et ipsius nunc, quod est totum sensus.

276 Asserunt igitur Authores praedicti Vae futura, prout in propria mensura non dextere aeternitati ab aeterno, dextere tamen ab aeterno, aeternitati
in ipsa aeternitate, ut in mensura superiori et super
excedenti, ita ut non incipiant dextere aeternitati in aeternitate, quando extere incipiunt, in sua propria duratione:
aeternitas enim ut superior et super excedens mensura
ipsam anticipate, continet ab aeterno quae futura sunt in
propria mensura temporis. Et cum aeternitas sit tota

quia b. antiquitate simul coexistit a aeterno futuris orbibus, quae est propria ipsorum mensura successive fluunt. nulla cum meo reluceat contradictio, quod aliqua successive fluant, impropria ipsorum mensura finita; et tamen non successive, id sub extant mediaque mensura infinita et virtualiter equivalente, pluribus finitis et successivis. 2º futura coexistere physice actu ab aeterno aeternitati, in aeternitate, ut in mensura superiori excedenti et inadaequata, ita ut contineant, et mensurent, ab aeternitate, non est adaequata illius virtualitatis; id solum est equivalente illi nunc temporis, et propriae mensurae, in qua physice actu existent ipsa futura. 3º eadem futura, coexistere physice actu aeternitati ab aeterno sumpto b. ab aeterno cathegorice et identice, non autem syncathegorice, et formaliter. Et haec de Thomistica sententia. Cap. 2 opposita sententia, prefertur et prerat.

Caput secundum
Opposita sententia prefertur
et
probatur.

[illegible] Altera sententia docet futura non coexistere physice actu aeternitati ab aeterno, sed tunc solum physice actu aeternitati coexistere, quando physice actu, in propria duratione existunt. hanc tuentur Subtilis D. in 1 distinctione 39 quaestione unica, Durandus in 1 distinctione 38 quaestione 1ª art. 2º, Ochamus, Gabriel, Alensis, Gregorius, Carthusianus, aliique multi relati a Montoia d. 18 de scientia s. 1ª n. 2º. Eandemque tuetur ergo D. Thomas fuisse ostendit Cordinus Romanus professione Augus-

Firmamus. Angelici D.ris discipulus, et auditor, opuscu lo 2.a Corruptores doctrinæ D. Thomæ art.o 4.o; ubi inter alia plura habet; Ex his patet, quod D. Thomas non intendebat, prout isti, illi falso imponunt, quod omnia quæ sibi invicem succedunt in tempore, in sua natura propria dextant, in æternitate, licet eorum præsentiam æternaliter intueatur, et sic omnia illi dicantur præsentia... Ac post alia mul. ta concludit: quod dicat Divus Thomas, omnia quæ sunt in tempore, esse Deo ab æterno præsentia, prout in sua præsentialitate sunt, intendit dicere ... quod Divinæ notitiæ præsens est omnis quæ sunt successive in tempore, præsentialitas, et actualis existentia a Deo æternaliter cognita, non autem quod eo æterna sit existens in sua natura propria. Idque est Herbeus Natalis Ordinis Prædicatorum Magister Generalis, et quælis Durandi, Theologus doctissimus, qui librum scripsit adversus ejusdem Durandi, inquit, ingenium a Sancto Thoma dissentit in 1.o distinctione 38 q.a 5, Quantum ad 2.m relata oposita Sancti intendo, inquit, intendere quod res non fuerint Deo præsentes ab æterno secundum existentiam actualem propriam naturæ. Id quod perpendi deinceps ostendere Sancti quæ Doctoris mentem perspicue satis explicare.

298 Nec prætereundus Silvester ejusdem Ordinis, Sacrique palatii Magister, et Caietani æqualis, qui in eo opere quod inscripsit Conflatum doctrinæ Sancti Thomæ 1.a parte, q.e 14 art.o 16 inter alia ait: Sensus Sancti Thomæ planissimus, et apertus, est ille quem jam diu exposuit præclarus discipulus Sancti Thomæ Herbeus. Et paulo post: Quantum ad secundum,

refert Ang.[cit.] D. verba a nobis relata n° 266, & ait: ista dicta fuit occasio errandi, & putandi quod Divus Thomas illud ait, presertim unice reali, quod minime est verum; sed voluit dicere quod Deus non solum habet presentes rationes futurorum, que representant eorum quidditates, sed etiam per illas fertur super presentialitates, & existentias. Id quod probans ait, quia hic sensus est nativus, alius autem est in excogitabili, quem nullus Thomistarum preter unum (Caietanum illud ait) ausus est afirmare, qui ex illo videt sequi alio D. [illegible], hoc est, creaturas fuisse ab eterno. Audiat hoc Thaille, a Heric relatus cuius memini, n° 668. Audiendus insuper Illustrissimus Deza eiusdem Ordinis, Hispalensis que Archiepiscopus, qui in 1. distinctione 38. q. 1a. art. 2°. n° 2° ait: non multi male intelligentes verba Sancti Thome putant, quod mens illius fuerit ponere res presentes Deo ab eterno, eo modo presentialitatis, quo in se ipsis extra Deum habuerint, quod falsum esse, et contra intentionem Sancti Thome ostendit ex multis. Eandem igitur sententiam tuentur Illustrissimus Araujo Dominicanus, aliique multi, & ex nostris fere omnes, preter paucos alio in loco referendos, qui solum asserunt, Deum ab eterno coexistere futuris, futura vero non coextitisse ab eterno.

229. Prosequitur. His adducuntur ex nostris, Fonseca, Molina, Montoya, Gillius, & Granado: hi tamen licet aliqua ex parte in modo loquendi Thomistis faveant, reipsa maxime ab illis dissident. Distant enim, cum tuentur, creaturas non prius eternitati Dei coexistere, quam in propria temporis differentia existant, creaturasque ad Deum coexistentiam tempore incipere: creaturas non coexistere Deo, nisi

iis temporis differentiis, quibus ipsae existunt. Leo e sic fon
secam, 6° metaphisicae, cap. 2° q. 4a. sect. 1a. et in ver
es dicente, Deus non coexistere rebus creatis, nec res crea
tas Deo, nisi iis temporis differentiis quibus ipsae existunt.
Clarissime idem habet Molina, q. 14, art. 13, disp. 14, de
2a et Montoia disp. 28, de scientia, sectione 3a an. 6°, quem,
tempori iis duntaxat annumerabit, qui 19, aut 26 tan
tum praedictae disp. paginas legerit. Illius, lectione 2a,
tractatu 1°, cap. 13 n° 6° expresse dicit; prius est eme
in mensura sibi propria, et adaequabili, qualis est tem
pus, quam in mensura excedenti, qualis est aeternitas.
Granado in 1a parte tractatu 4° de scientia Dei, disp. 3, sec
tione 3a ait: unumquodque tamen, non prius aeternitati, quam pro
priis temporis durationi coexistit. Unde sic argutari
licet: Theologi apud Godoi, ut n° 226 vidimus, asserunt
futura non incipere tunc primo aeternitati coexistere, quando incipi
unt esse extra causas, in propria temporis mensura, sed se
per coexistere aeternitati; praedicti vero quinque Auctores asserunt
futura tunc primo incipere aeternitati coexistere, quando incipiunt
esse extra causas in propria temporis mensura, atque adeo
non semper aeternitati coexistere; atqui contradictione oppos
ita sit haec asserta: ergo contradictione opposita docent
hanc in re Theologi, et quinque illi Auctores, quos in sua sam
pertrahere satagunt. Et hoc est quod de praedictis Au
toribus, me dicturum permisi n° 251

Cum Autoribus

280 10. 2° se contra, realis Creatio non est physice aeterna, prae
sentes aeternitati ab aeterno, sive non coexistunt physice
aeternae aeternitati ab aeterno. Contra probatur supponendo prius

phieg acreale creae cũ eternitate coexistg distituũ partialit, per existentig creae, ut est intrũce & formalit ens actuale & reale: de quo quidẽ dubitari non potest: ens enim prout n' est reale, & ĩn existens, non coexistit phice acrr. Hoc ergo supposito Prat 3o: coexistentia creae cũ eternitate, ut talis coextalit, et 2o ea quę ex pte obti se hent, n' est eterna intrũce et fr: q̃ existit Deus ab eterno, siue ex eternite, quin ex pte creaũ det coexa ut talis: q creae n' sit phice aẽ rr, presentes, siue n' coexunt phice acrr eternitiab eterno, siue ex eternitate

281 Respondent Aduersarij ad familiarem sibi distiõẽ, qua fere oẽs obiectãules sibi in hac maa pp̃as exequint, dicentque coexam creae cũ eternitate, prout in mensura creata, n' esse eternã; eternã autẽ esse, qut in mensura eternitatis.
Cõa Quod illa coexa qut in mensura eternitis eterna sit, l, est, pd solũ eternitis mensura sit eterna, l est pd coexa ut talis sit eterna intrũce et fr. Si tn̄ [?] dicat. q̃ existit Deus ab eterno, quin ex pte obti det illa coexa ut talis ab eterno, siue ex eternite: q absluẽ creae n' hent phieg acreale presentig, siue coexg eternit ab eterno, siue ex eternite. Pa Cõapt, et 2a prat: fra enim quia creae dicerent hentes phieg coexg eternit ab eterno siue ex eternitate, eet coexa eternit ut talis; atqui coexa eternit ut talis, absluẽ loqdo n' dat. ab eterno: q absluẽ loqdo creae n' hent phieg eternit presentig, siue coexg ab eterno, siue ex eternitate

282 Staute 2º dicatur,

3ª lo etiã est: ideo Cũ creaº cũ eternitate coexa ut talis est Eterna, quia Mensura Eternitis eternalit; Sed hec raº minime id probat, quia coexa illa ut talis eterna n̄ est. Mar Distat; Omni probat; Eternitas Enim n̄ est fralis et intrica Exa, aut duraº Creaº, Sed solũ Extrica quedã duraº, sicut Motus Cœli est lapidis Vg duraº: gº coexa illa ut talis fralit, et intrice n̄ est Eterna 2º totũ. Qd dicit, lt eternitis mensura sit Eterna. Ans est certũ: Coaprat: coexalni ut talis nequit ee intrice, et fr eterna, quin utraq pars frillg cstituens, eterna sit intrice et fr; atqui Qd eternitis mensura sit eterna, n̄ facit Qd utraq pars coexg illg ut talg fr cstituens eterna sit intrice et fr: gº si eternitas n̄ est fralis, et intrica Exa aut duraº creaº, coexa illa ut talis fr et intrice n̄ e Eterna 2º totũ Qd dicit, licet eternitis mensura sit Eterna.

283 Redunt iterum creaº cũ eternite coexg eterng ee relate ad mensura eternitis, etiã si creaº Exa, et duraº n̄ sit inse eterna: nã Eternitas est mensura superior anticipative cstinet, atq ad se trahit Exg, et duraºg creaº... est: Eternitas Enĩ per nullã anticipatiºg, et tractiºg ptest facere fr, Qd in creaa in tempore durans, sit intrice et fr Eterna; gº nullã anticipaºg et tractiºg ptest facere fr, Qd coexa illa ut talis in mensura eternitis intrice et fr eterna: gº Ex eternite daº eterni. Tas quin deº phice acre Crecy Eternite coexa ut talis, etiã in mensura Eternitis

284 Rebunt adhuc ut creaē coexa in eternitis mensura sit eterna, nō requiti, qd utraq coexe pars sit eterna in se; sed qd eterna sit inrao e coexe, inrao e mensurantis et mensurati; id est qd exacre sit eterne mensurata ꝑ eternitis mensurā. Mensurat autē eterne ꝑ eternitis mensurā exacrea: eo ipso, qd pro aliqua difra temporis existat creatura, mensura eternitatis ambitu suo ꝯplectens oīa tempora, quasi extendit ad illā temporis difrā, anticipatēq continet et adsetrahit exēcreaē. Quapp̄ exeternitis in eternite uerē est: hic nunc inchbili eternitis coexistit creā: consignificante ꝗ coexistit eternitē ipsam quē semper est durao presens.

285 Dū hanc responsioē reddit arguteē factē, qd adhuc insolutē persistit. Aliter dūlamdē arguitor. Creaput in propria mensura hodierna ūo coexit eternitē in eternitis mensura, et increaput in propria mensura hodierna nō ꝯexistit eternitati ab eterno sine exeternitate: ꝗ exeo qd crea ꝯexat eternitē in mensura eternitis, minime sequitē qd eternitē coexat ab eterno, sine ex eternite. Coaliquet, mirū adversariys nō negaturis ꝑrat mar: attentis enī ys, que exꝑte obti sē habent, creē eternitē coexere in mensura eternitis, aliud nō est, nisi creē pro aliqua temporis difra rexexistere et existere eternitē, intra cuius ambitē existere debet, sed qd rexexit: ꝗ creaput in mensura propria hodierna ūo, coexistit eternitē in eternitis mensura. Ans

prat. creq. Cri Existere in aeternitatis mensura, n. est qd aeter-
nitatis mensura sit radicalis intrinseca, qua crea distinctae
a mee Entis realis actu, aut durantis intrinsece, sed solu
est extrinseca qua ad crea durao: sicut lapide Vo existere
hodie nihil aliud est, quam habere intrinseca, qua existit
et durat, coexistere hodiernos Celi motus, ipsi lapidi
extrinsecos. Et quod si n. explabit, quod aliud ex parte obti
sit, existere creq in mensura aeternitatis.

286 Dr. et expl.

Existere creq in mensura aeternitatis n. est aliud ex parte
obti, quam creq existere intrinsece, et rr, sub qua existere
aeternitas, intra cuius ambitum existere debet tamquam
in aliquo extrinseco, quod id rr existit, sed ex eo quod crea
intrinsece et rr existat sub qua existat aeternitas, n. sequi
quod crea aeternitatis coexistat rr ab aeterno, sive ex
aeternitate: quod crea n. existit rr aeternitati ab aeterno, sive
ex aeternitate. Mar ex nuper dictis distat. Pbr min:
stat Cri optime creq intrinsece et rr existere, sub qua exi-
stere aeternitas, et tn creq solum coexistere rr aeternitati, in
instanti reali, in quo ipsa crea rr existit. quod ex eo quod
crea intrinsece et rr existat, sub qua existat aeternitas,
n. sequitur quod crea aeternitati existat rr ab aeterno, sive
ex aeternitate. Ans prat. V: crea Cri ut impropria men-
sura sive dictura temporis intrinsece actu existit, sub
qua existit aeternitas. Et tn crea ut impropria mensu-
ra sive dictura temporis solum coexistit aeternitati rr in in-
stanti in quo, ipsa crea, est rr impropria mensura, sive
dictura temporis: quod erat dem.

287 2o pbr idem Ans hac

gauitate, qua sui pbr 2º dto. Stat optime, crea. vr existere locatiue, seu lq existere immensitatem; et tn creq soly coexistere locatiue immensitati in spatio reali, in quo ipsa creatura est rr Existens loca tiue siue ubicatu, atq adeo n coexistere locatiue immensitati immense, siue ubiqz: q stat optime crea. rr Existere seu lq existere Eternitate, et tn creq soly coexistere rr eternit. in instanti reali, in quo ipsa crea rr Existit. Ans dcedunt Adversarij; cog probo: sicut Enim sehbet eternitas ad rr Existen tem durative in tempore ... hodierno, sehbet im mensitas ad rr Existentem locatiue in loco ... Hispalensi; sd crea Existens Hispali ... n coexistit loca tiue immensitati immense siue ubi ... immensura immensitatis: q crea Exens hodie ... n coexistit eter nitati ab eterno, siue ex eternitate in eternitatis men sura. Ssa prat: sicut Enim eternitas est indivisibilis, to ta sui ex pte seu ... temporu, ... omne tempus, est q mensura Extrica superior et super excedens cuiuslibet temporis: ita etiam immen sitas est indivisibilis tota sui, ex pte seu ... spatio loci, ... loci, estq mensura Extrica su perior et super excedens cuiuslibet spatij localis, neq aliud apparet quoad rr presentem discrimen; q sicut se habet eternitas ad rr Existentem durati ve in tempore ... hodierno, sehbet immensitas ad rr existentem locatiue in loco ... Hispalensi; in loco ... Hispalensi.

288 Adhoc arguit Aduersarij

Sicut crea eo ipso q̄ extat in aliquo tempore debere dextere durative æternitati ab æterno in ipsa æternitate, ita eo ipso q̄ extat in aliqua loco debere dextere locative immensitati, immense sine ubi q̄. Disparitatis ratio hanc reddunt, quoniam immensitas est extra illius dextrit. crea extensive locative, n. est ratio continendi ipsos creas, ut illius ubicative, n. est ratio continendi ipsos creas, immensitas enim n. est mensura in qua contineat crea locative extensi, æternitas vero n. solum est extra dextrus creas durantis sive extensive durative, Ideoque ratio continendi creas quoad duraoe est enim mensura in qua crea extensi continet.

89 Ad hec disparitas me renovatis est; quia est res locata continet in Deo, est in Deo ut continente, immensitas ergo est mensura locationis creatæ, nulla enim est disparitas assignata. Contra disparitatem pugnat Angelicus D. 1a parte q. 8. arto 1o ubi agit de existentia Dei in omnibus rebus. ibi enim sic sibi obicit: q̄ est in aliquo continetur ab eo, sed Deus non continetur a rebus, sed magis continet res. ergo Deus non est in rebus sed magis res sunt in eo. Unde Aug. in lib. 83 qq. dicit, q̄ in ipso potius sunt omnia, quam ipse alicubi. Contra sic respondit, ad 2um dicendum, q̄ licet corporalia dicantur esse in aliquo sicut in continente, tamen spiritualia continent ea in quibus sunt: sicut anima continet corpus. Unde et Deus est in rebus sicut continens res, tamen per quandam similitudinem corporalium omnia dicuntur esse in Deo, in quantum continentur ab ipso. Ergo Deus ratione immensitatis ... continet omnia in loco extra. Id igitur ostendit Autoritas ipsa Angelici, ad quam

respondet Angelicus Doctor plurimq alior Patrs
Damascenus enim lib. 1º fidei ortodoxæ, C. 16, sic ait
Etquidē Deus, ut qui mali a circumscriptione ex-
pers sit, haudquaquā in loco ē. Ipse enim sui ip-
sius ē locus oia implens ac supra oia extens
oiaq ipse complectens. Tertulianus lib. adversus
praxeg C. 16. in quo ois locus, nō ipse in loco. Petrus
Damiani Epistola 3ª C. 6º. Ipse oia continet loca.
Hilarius lib. 1º de trinitate, nullus sine Deo, ne
Qullus nō in deo, locus ē. Theophilus Antiochenus
lib. 2º ad Autolycum ait, Deum ee ouiu locum, seu oīa
continere, et occupare. Novatianus lib. de trinite. C.
25, qui loco nō claudat, sed qui oē locum claudat, nec in
loco sit, sed in quo ois locus sit, oiā continentē, et cuncta
complexū, ut merito, nec descendat nec ascendat, quo
niā ipse oia et continet et implet. Plura præteres,
videsis Raynaudus in Theologia nali Distiōe
3ª, qq 1ª, artº 6, artº 6º ubi de Dī immensitate agit

19. 2ª eiusdē an
tis pars prat: mensuralem ē ex eius aplicaōe, quā
ponit: sed ex immensitatis aplicaōe ponit ubicaō
Creata, sicut ex æternitatis aplicaōe ponit durao
rei durans: g° sicut æternitas ē mensura duraōis cre
atæ, ita etiā immensitas ē mensura Creatæ locaōis.
Etquidē ab adversariis peto, Cur res æternitati
durative coextens in æternitate contineat ut in men
sura, res autē locative coextens immensitati nō
contineat in immensitate, ut in mensura: nō enim
video discrimen quod exhiberi possit, ideo enim

rea durans continetur in eternitate ut in mensura,
q. Eternitas e mensura durationis Dei infinite ambiens
et complectens rebus q. durationibus in se eminenter virtualiter
equivalens, ita aut nulla res creata possit existere
quin durative coexistat eternitati; sed immensitas est
etiam mensura ambiens et complectens interna rerum
ubicationes omnibus q. infinitis ubicationibus virtualiter
equivalens, ita aut nulla res creata possit existere, quin
locative coexistat immensitati; ergo crea in loco existens
continetur etiam in immensitate ut in mensura. Conf. 3.
Aliae eiusdem sententiae probationes.

Caput Tertium
aliae eiusdem sententiae probationes.

291 3° probatur eadem
mens. Ex ipsis Adversariorum principiis contra ipsorum explicationes propositas n° 283, et 284. Existentia crea non mensurat actu eternitate, non continetur actu in eternitate, sive non coexistit actu eternitati in eternitatis mensura, nisi pro illo instanti in quo intrinsece et in se ipsa crea Deus Antichristus durat: ergo non mensurat actu eternitate non continet actu in eternitate, sive non coexistit actu eternitati in eternitatis mensura ab eterno sive Coeternitate: quod eternitas non anticipate ab eterno continet actu crea existentiam propriae durationis, neque quasi extendit, ut faciat crea secum coexistentia et talis eterna esse. Ans probatur: eternitas enim non mensurat nec continet existentiam Antichristi, nisi per illam virtualitatem, qua eternitas equivalet illi nunc, et proprie durationi, in qua existet Antichristus.

s(d) eternitas n. mensurat actu, nec continet actu, p(rou)t equivalet illi nunc, et s(ecund)um illa(m) virtualitate(m), nisi in illo instanti, in quo existat et duret intrice ac f(ormali)ter malo Antixptus: q(uod) erat. Maior ab adversariis admittit, ista q(ue) ex numero 2do. Prob(atur) min(or): eternitas cum s(ecund)um illa(m) virtualitate(m), et p(rou)t equivalet illi nunc, n. plus extendit(ur) per mod(um) superioris mensure, quam illud nunc, in quo existet, et intrice ac f(ormali)ter durabit Antixptus, neq(ue) mensure munus in actu 2o exercet, nisi in illo instanti in quo propria Antixpti mensura, sue proprie mensure munus actualit(er) exercet: q(uod) erat. Ans prob(atur): id enim eternitas solu(m) mensuret et contineat exq(uo) Antixpti s(ecund)um illa(m) virtualitate(m), et p(rou)t equivalet illi nunc, in quo existet Antixptus, est id perinde se habeat in ordine ad mensurandu(m), et continendu(m) exq(uo), et duraco(n)e propria Antixpti, ac si solu(m) adequaret illi nunc: ergo et ita.

292 Hoc ultimu(m) ans duplic(ite)r prob(atur). 1o: illa cum eternitatis virtualitas, que equivalet illi nunc, sive proprie et adequate Antixpti mensure, est equivalentia illi nunc, et proprie duraco(n)i in munere duraco(n)is, et mensure: 2o illa sola virtualitas que equivalet illi nunc, sive proprie et adequate Antixpti mensure, est sola equivalentia illi proprie duraco(n)i in munere duraco(n)is, et mensure: atqui sola equivalentia illi proprie durationi in munere durationis, et mensure est talis se habendi modus, ac si solum adequaret illi proprie durationi ac mensure: ergo eternitas solum mensuret, et contineat exq(uo):

Antichristi secundum illam virtualitatem, que equivalet illi nunc in quo existet Anti Christus, est quod perinde se habeat in ordine ad mensurandum, et continendum et continendum existentiam et durationem propriam Anti Christi, ac si solum adequaret illi nunc. 2º probatur immensitatis paritate: quod enim immensitas solum dexistat rei in loco Hispalensi verbigratia secundum illam virtualitatem, que equivalet ubicationi Hispalensi est quod perinde se habeat in ordine ad coexistendum rei in loco Hispalensi ac si solum adequaret ubicaoi Hispalensi: ergo quod eternitas solum mensuret et contineat existentiam Anti Christi secundum illam virtualitatem, que equivalet illi nunc, in quo existit Anti Christus, est quod perinde se habeat in ordine ad mensurandum et continendum existentiam et durationem propriam Anti Christi, ac si solum adequaretur illi nunc. illi nunc. ergo quod eternitas solum mensuret, et contineat existentiam Antichristi secundum illam virtualitatem, que equivalet illi nunc, in quo existit Antichristus, est quod perinde se habeat in ordine ad mensurandum et continendum existentiam et durationem propriam Antichristi et ita.

93 Firmatur contra Godoi aliosque adversariorum qui in eternitate admittunt presens preteritum et futurum virtuale. Anti Christus duratione distat ab eternitate ut equivalente huic nunc nostri temporis: alioqui cum Anti Christus, (alioqui cum Anti Christus esset simul,

eet sub duraoe, ey Eternitate ut equivalente huic nunc nuitemporis, atque adeo eet sub duraoe cum hoc nunc nuitemporis. Inde ergo ulterius infero: quo Eternitas ut equivalens propriae duraoi Anti Christi, e extatis futura: quo Eternitas ey ubiquitatalitate, perinde se habet ac si eet futura, et adequaret solum propriae duraoi Anti Christi; atqui Eternitas iuxta praedictam A. A. solum mensurat existg Anti Christi ey illa uiritalite, qua propriae Anti Christi duraoi equivalet: quo Eternitas in ordine ad mensurandum existg Anti Christi, y inde se habet ac si eet mensura futura, solumque adequaret propriae Anti Christi duraoi: quo non exerceet actu Eternitas munus mensurae Anti Christi nisi in illo instanti, in quo propria Anti Christi duratio et mensura munus suum exerceet.

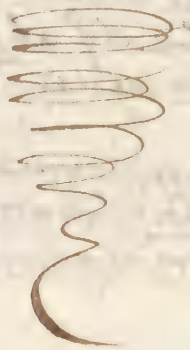
294. Quarto denique probatur. Hic creatura non existit physice actu Eternitati, sive in propria mensura, sive in mensura Eternitatis, nisi pro ut est Ens reale et actuale intrinsece et formaliter; atqui solum est Ens reale et actuale intrinsece et formaliter, pro illo instanti in quo est et durat in propria duratione: quo solum coexistit physice actu Eternitati, sive in propria mensura, sive in mensura Eternitatis, pro illo instanti in quo est et durat in propria duratione: quo creatura non coexistit physice actu Eternitati ab aeterno, sive ex aeterno. Maior probatur: ideo enim creatura extra illud instans esset ens reale et actuale, formaliter et intrinsece, quia Eternitas est extra illud instans; atqui nulla est necessitas, quia solum est ens reale et actuale intrinsece et formaliter pro illo instanti in quo est, et durat in propria duratione. Minor probatur: Eternitas enim non extra

fralis intrīce ac fralit reddens creaē raoē Ens reale et actalis;

295 Rebunt, etigiē eternitas n̄ ēst rao fralis intrinsica ob quā creant Ens reale et actale, et tn̄ raoē obquā, supposito qd crea sit, Ens reale et actuale, sit Ens reale et actale in eternite, et cū eternitas sit tota sil, ē rao fralis ob quā crea sit intota eternite. Pª tn̄ 1º crea ēm, put in propria mensura et duraoe, ē Ens reale et actuale: g⁰ eet Ens reale et actale in eternitate. Sd eternitas ē tota sil: g⁰ crea put in propria mensura et duraoe eet Ens reale et actale intota eternite. Hoc autē demū n̄ admitent Aduersarij: sint g⁰ responsio, ex qua illud sequit. Pª lit 2º: qd Ens creabens ee sit in eternitate ut infra extrica, n̄ arguit, qd sit Ens reale et actale fralit et intrīce ultra illud, in stanti in quo est in propria difra: g⁰ n̄ ēextat eternitati, phice acrr ultra illud instans. Et rao ē: q⁰ lifsit in eternite, duplicē denotat actalitē, nimirū actalitē eternitis, et intrīcē creaē actualitē: lj ēst, quatenus actalitatē eternitis denotat semp het statū, quatenus ē⁰ creaē denotat actalitē ampliaoē het, ideoq sic nicat, ac hec pp: in eternite semp presens ē crea pro sua temporis difra: ideo ab Adversarijs oēdendū in hac pp: crea prout in propria difra est in eternitate.

296 Notandus hic est sensus harū pp. quibus Aduersarij frequent utuntur: crea n̄ coepit existere in eternitatis mensura: crea n̄ fuit neq erit in mensura eternitatis.

Hae similesque propositiones si solum reduplicent eternitatem atque adeo solum significent, eternitatem non cœpisse, eternitatem non fuisse ut aut quod non sit, eternitatem non esse futuram quasi modo non sit. Erunt vera. Dicent quod verum erit: creatura est ab eterno, non ipse sed in eternitate: l. est ab eterno, denotante sed in eternitate, denotante solum et quasi reduplicante eternitatem ipsam sic: creatura est in eternitate, et in ipsa eternitate datur eternitas: creatura est in aliquo, quod est eternum. At ex ijs et similibus propositionibus ita pro libito significantibus minime sequitur quod physica creaturae coexistentia absolute non cœperit in eternitate, non fuerit, non sit futura; nec sequitur creaturaque ab eterno, sive ex eternitate, eternitati physice actu presente. Quemadmodum si vasi mille abhinc annis existenti aqua hodie infundatur, et quis dicat: hodie aqua non cœpit esse in vase: nihil aliud in hac propositione significare intendens quam quod vas non hodie incœperit, improprie quidem loquetur, sed tamen omissa locutione ex veritate illius propositionis sic accepte non sequitur, quod aqua mille abhinc annis in eo vase fuerit. Cap. 4. obiectiones ab authoritate petite solvuntur.

Caput quartum
obiectiones ab authoritate petitae solvuntur.

Praecipuum, & [illegible]
iis se fundamentis ab autoritate desumunt adversarii. Obiiciunt itaque 1°
Anselm[us] [illegible] in Deo dari praescientiam praescientia enim est futuri,
in Deo autem nihil est futurum, sicut nec praeteritum: debet appellari
in Deo non futurorum aut praeteritorum, sed praesentium scientia dicta
quod omnia, quae in aliquo tempore existunt, sint simplici actu Deo
ab aeterno, sive ex aeternitate praesentia, sed non impropria
mensura, quod immensura aeternitatis. Similia testimonia
profert plurima Montoria disputatione 28 de scientia tota sectione
2a. Imprimis audi Augustinum cuius autoritate fuse
prosa sua expendit Godoi. Sic ait libro 2° ad Simplicianum quaestione 2a: Quid est praescientia nisi scientia futurorum? Quid
autem futurum est Deo qui omnia superexcedit tempora? Si
enim in scientia Dei ipsa sunt, non sunt ei futura, sed praesentia, ac
per hoc non iam praescientia, sed tantum scientia dici potest. Si autem
sicut in ordine temporalium creaturarum, ita et apud eum
nondum sunt quae futura sunt, sed ea praevenit sciendo,
bis ergo ea sentit, uno quidem modo secundum futurorum praescientiam,
altero vero modo, secundum praesentium scientiam. Aliquid ergo temporaliter accedit scientiae Dei, quod absurdissimum atque falsissimum est.

Unde sic argu-
278 tat Godoi: ex negata praesentia futurorum ad Deum ad

eterno, infert iuxta Aug.³ bis Deum fuisse scire
minimum ab eterno futura, et in tempore ut presentia. Ex
quo iudi infert aliquid [illegible] in tempore accres
cere; sed si manti loquatur Aucto de presentia soly obiectiva
etiam de physica et reali presentia futurorum ad Deum ab eter
no, non vitatur illud absurdum. g.º de physica et reali presen
tia futurorum ad Deum ab eterno loquitur celebris Aug.s
Minor probat. hoc inditum, Antichristus est mihi presens,
dictum est ab hoc: Antichristus erit mihi presens; sed tum
existere non potest in Deo ab eterno, sine physica et
reali presentia futurorum ad Deum ab eterno: g.º negata physica
et reali presentia futurorum ad Deum ab eterno, tum inditum in
tempore inciperet in Deo, aliquid quod in tempore. Deo sic
accresceret, atque adeo non vitatur absurdum. Probatur minor. tum
illud inditum existere non potest in Deo ab eterno, nisi
sit verum; sed non potest ab eterno esse verum, nisi Antichristus
existat in eternitate ab eterno, ab eterno quod sit eternitati
physice ac realiter presens: g.º tum illud inditum existere non potest in
Deo ab eterno, sine physica et reali presentia futurorum
ad Deum ab eterno. Minor probatur: a ratione propositionis de verbo
de presenti importante existentiam necesse esse vera, nisi
extrema physice ac realiter existant, pro aliqua duratione presenti
g.º tum illud inditum non potest ab eterno esse verum, nisi An
tichristus existat in eternitate ab eterno, ab eterno quod sit
eternitati physice ac realiter presens.

299. Alocarsute, ad Conum,
deducit Godoi eterni multum fidei everterit, evidenti
retorsione. Supono prius futura non existere, Deo physice
ac realiter ab eterno, in sua propria et adequata mensura, sed ut

fide Dª certum, nemo ex catholicis negare potest, ut fa-
tet ipse Godoi. Praeterea futura ut in sua propria et
adequata mensura in dexterae Deo physice accrevit in tem-
pore, nam evidens est creg physice acr existit in sua pro-
pria et adequata mensura pro illo nunc physice acr
dexterae Deo, in sua propria et adequata mensura.
Utraque praedicta veritas a Deo dominatur ab aeterno, fu-
ra scilicet non dexterae Deo physice acr ab aeterno
in sua propria et adequata mensura, et futura dexterae
vel dextura Deo physice acr in tempore prout in sua
propria et adequata mensura. His praesuppositis.

3tio Modo sic
arguitur: quod hoc conditionatum: mundus coexistit physice acr
mihi in sua propria et adequata mensura, heri ne-
quit a Deo ab aeterno, et heri potest a Deo in tempo-
re hodie. Ergo. Consequentia probatur eadem arguendi forma qua u-
titur Godoi: nam hoc conditum hodie habitum a Deo
est verum; habitum autem ab aeterno est falsum; ergo heri
nequit a Deo ab aeterno, et heri potest a Deo in
tempore hodie. Ergo. Arguitur ulterius: ergo obiectum
huius conditum: mundus mihi coexistit physice acr
in sua propria et adequata mensura, aliter a Deo
dominatur hodie, et aliter ab aeterno. Consequentia probatur obiectum enim
huius conditum hodie dominatur sub ea ratione, qua afrabi-
le est hoc conditio, sed ab aeterno dominatur et non sub ea ra-
tione, qua afrabile est hoc conditio; ergo obiectum huius condi-
tum aliter a Deo dominatur hodie, et aliter ab aeterno; ergo bis
dominatur Deus obiectum huius conditum, semel videlicet ab ae-
terno, non sub ea ratione, qua afrabile est hoc conditio

est itery in tempore subea raoe, qua stabile est hoc iudiciu, q. tande illud iudiciy inciperet in tempore, atq. adeo, aliqd in tempore accresceret. Ds sup.

301 En eadq dificultas premit aduersarios insoluendo hoc argutu, eliq post adstruct abipsis magno molimine presentialitate phica, ac reale futuroy ab eterno in mensura eternitatis, atq. adeo frustra illq adstruunt. Si enim recurrere non possit aduersariy ad presentialitatq phicq, ac realq ab eterno in eternitatis mensura: qd qd sit de hac phica, et reali presentialitate sit, ueru est mundy hodie phice ac re coexistere Deo in propria duraoe, et mensura; falsy aute mundy ab eterno phice ac re coexistere Deo in ppia duraoe et mensura: qo qdqd sit de phica illa, et reali pressa ab eterno in mensura eternitatis, Deus hodie here potest het q. hoc iudiciy: mundus mihi coexist phice ac re in sua ppria et adequata mensura; et hoc qde iudiciy heri nequit a Deo ab eterno; redit q. Dn aduersarios seuy q. sory argutu, cuius diffas ipsos premit.

302 Directe iq. ad argutu. Reo, de duplici futuroy pressa, Augustiny aliosque plures Theologi, de pressa nimiry phica, et reali futuroy ad eternitq, et de pressa obiectiua futuroy in eternite. Loquunt in de phica et reali pressa, que talis sit, ñ qde ab eterno in eternitatis mensura; sd soly pro duraoe illa, qua qdlibet futury phice ac re existet in ppria naa: que qde pressa, que aliqdo erit phica et realis, ab eterno intentionalis et obiectiual. et in hoc sensu futura dicunt ee ab eterno apud Dey, uidelt in Da scientia, que, cum mensuret eter-

nite sitq tota sul, pro tota eternitate cognit dbt; eodq modo, ut prieeacte exens pro ppria ipsius dbti digna: unde nec demum, nec perfectionum ulla cognit mundo reale Exq. Et PP. ita sentiant, omnium ee ab eterno Deo presentatione cognovisse, quorum e multis ipsorum testimonijs ostendi facile potest. Audiendus Aug. lib. de predest. et ora, c. 5 dicens: mundus enim quamvis tempore ex quo factus e, coeperit, illa Dei presciencia faciendus nullum potuit habere principium. Nota ubi mundo, xª Aug. non habeat prin, in illa Dei prescientia luce deprompt et ymitatem suam iungit: et quanticumq.) i ex illa usq in hodiernum diem homines natis sit, l, post neg etate prorsus sit propagine nascituri, a Deo hac natis istiq. et decursoto tu sui te temporis transierunt, illo nihilominus Dei dotutu lumine permanentes. Expende, qua ratione permanentes, in illo Dei dotutu lumine. alia plura pretereo.

303 Justaborum ipso verborum sensu, in loco nobis citato nº 297, loquens Aug. cum ait: sicut enim inscia res ipsa habet, non sit et futura, sed presentes: quatenus nimirum in Dei scientia non aliter se habent futura et preterita, quam presentia: omnia lumine presentialitatis Dei scientie sunt presentia. Et cum lib. 10 de civitate Dei cap. 12, idem Aug. ait: nec aliter novit, facienda, quam facta, nec aliter invocantes exaudit, quam invocaturos videt. Et lib. 4º de trinitate c. 4, an ab angelis Sanctis, quibus ea Deus per verbum Sapientie sue indicat, ubi et futura et preterita stant, etc. Gregorij Magni et Boetij verba hinc ita plane illustria pretermitto breuitatis gratia: videntur apud Montesin, disp. 28. q. 1ª, n. 8º, 9º et 10. Unde constat SS. PP. cum prescire Deo nant, illa nare quamvis eque perfecte cognat res dum futura sit, ac quando e presens. Quae quidem prescientia, adeo se habent modo quo Astrologus

nonequc perfecte prenoscit, Lune aut solis eclip-
si futurj. ac presente noscit. Et inde de qua brevi dy e Ced
Deus eadem bis sciat: Deus Cuj ab eterno perfectissi-
ma somo e noscit futura, qui nulla expectet, ut perfecte
et ut in se est illa donat.

104 Ptig Ex dictis qua
rao sit resp dy ad maiore arouri, Cd nobis obyciebat Go
doi, deinde Candae mir. Auree pros tamo it digar
que ipsy Godoi Et reliquos aduersarios premit, Et quae
dissoluere tenentur, in retorsioe sui arguti anobis
facta, nº, E 300, E 301. Dicas e quia tao e Deus
Enuntie futura dum futura sit, E dy presentia
sit, ne somio Dincipiat, Adque brebis remiss Dey non
Enuntiare de obto, ut nos pphus nus Enuntiare Sole-
mus, id e, n' hererlly spendi mdy, que nos nomca mg
vuerbes de presenti t, de futuro; Sd alius altissimus pr
mody simplici intuitus inuariabile q Cuj si obtox,
stes mittent, adque quidq nomcandi uoces n' hemus
cuj nre significent veritie dpositioi, pa procul a Deo
est. Pulcherrime Et in hanc rem illustrissime, Stus
lib. 11 Ciuitate Dei C. 21 de Deo loquens, sic ait, n
Cuj morenno ille l, q futurj e prospicit, l, q presens
e aspicit, l, q preteritus e respicit, Sd alio modo, quo
l, nostraj Cogitatiouj consuetudine, longe lateq dimerso.
Et post pauca; ne calis nunc, Et alis ante, Et alis
postea; quoniq non sicut nra, ita et eius cognitio q
via triu temporu, presentis videlicet, Et preteriti, E
futuri uarietate Mutar. alia q reura hanc mire
bet Eo in cap., legit quidq acrellor dionisimo, que ne

longus faciq. pretermitto.

305 Obyciunt 1° Anselmus lib. de concordia prescie cum libertate c. 5° dicens: eterna presenti sub clauditur omne tempus, et que sunt in quolibet tempore. Cum quod ait Apostolus, quod Deus presciuit sanctos suos, predestinauit, uocauit, iustificauit, magnificauit, nihil horum prius aut posterius apud ... scia sub eterno presenti est intelligenda. ...

eternitas sua simul in quo sit omnia que sunt diuersis in locis et temporibus. Resp. Anselmo hic ... de presentia ... in ... ordinis et voluntati proposito. ... predicta ... et ex verbis alys ... voluntatis proposito quibus connectuntur alegata ... ibidem; Hoc quippe propositum cum quo uocati sunt sancti in eternitate, in qua nec preteritum nec futurum, sed tantum presens (quod ad intra, videlicet) immutabile est. ... obiectis Anselmi verbis aptarileon ... solutio, quam ... verba postea exponemus.

306 Obyciunt 3° ex de Anselmi in prosologio c. 20 dicentis: An hoc quoque modo transis omnia etiam eterna, quia tua et illorum eternitas tota tibi presens est, cum illa nondum habeant de sua eternitate quod uenturum est, sicut iam non habent quod preteritum est. Sic quippe semper es ultra illa cum semper ibi sis presens, seu cum illud sit tibi presens, ad quod illa nondum peruenerunt. Resp. Anselmum hic solum intendere ... duratioem

n.º q.º ptes extendi' sed in quolibet instanti hexe q. de
ej toto suo Ceternitg, et quidq. boni et perfectionis ha
biturus est q. toto Ceternitg eij Ceg etiq in eterny
duraturẽ in heant hodie quidq perfectionis succen
ue acquirent. et d'giat hec expositio ex eod. An
selmo in eode proslogio C 19 dicente de Ceter
nite nil preterit ut iq n.jit nec aliq. fury e qua
si nondij sit, n.º q. fuist heri aut erit Cras, sed he
ri, et hodie, et Cras.

Obyciunt q.º Isido
ruj lib. 1º Sary C 8 dicente, oia tempora precedit
D eternitas, nec in Deo preteritj presens, fury ue
atiq. Credit, sed oia presentia in eo dicunt, q.ª Cter
nite sua, cuncta cplectit. Videt aute loqui, n
solij de eternitate quoad intricy, sed etiq quoad
extricy, ut Colligit ex his que postea het, presens
preterity et fury nrj e here n' Dei. Verbi ca q
dicimus pro presenti teneo Codicẽ: pro preterito
tenui, pro futo tenebo. Onmiueritq e Deus tenet
et pro tenuit et tenebit, tenet dicit. Ad hanc
Isidorij Autoritg, sicut et ad alias Anselmi pre
uindois obiecta, Resp. preteritj et fury dupli acci
p posse 1º pro eo, q.d in Dni e q.º fuit et n.º e, aut n.
e et erit, etiq si Dnus antea existens, modo extat
et postea sit existiturus. et in hoc sensu dat fuxum
et preteritj in Dei Deus Cui dicit, ante oia, et
ultra oia. 2º in alio sensu su preteritj dicitur, q.º
pro dicit, q.d fuit, q. do Dnus n.º erat et n.º e, q. do Dnus
e: et fury in Dni e q.º, q.d n.º e q. do Dnus e, et erit q. do

vi erit Deus. Deus verò hic ordine presenti ad prę
rens sive cuicumq libet instanti ingruta cuilibet dextit, ut
nemiluns sit vere 2d Deus pręterient aut nondę
Aduenerit. hanc Expositioq haut deire inuenit
Stro̊ D. qq 2a Quęrite Arto 12 Jpoxe, dicens: tunc
aliqd dicit ut furue e, qdo in ist. dominoq degentis et
rei euenty inuenit ordo pręteriti ad fury. Hic au
te ordo inueniri necuit in Deo a dies, quia nun
liusę e pręteritus aut futurus absolute siderarus.
Hinc eny cy erat Adamus erit cy erit Antixpp
tus. Et in hoc 2o Su dicit a baleoati PP. eterni
h: Di nihil ee pręterity aut fury, Sdora presen
tia, id e nihil ante eternitę, nihil post eterni
tę. Sdora sul cy ipsa eternitę; sul, inquq, non
q in quolibet instanti sint phrice aexx Deo pre
sentia, Sd qdlibet dy phice aexe proxia dis facy
tit. Relege que n. 264 diximus. Et nota obiecta
oes autoritates manifeste ipsis Aduersariis re
torqueri in furis prout in propria mensura eoter
nibq: id qd ex hucusq dicti satis liqt. C. Sy. obiec
tiōbq Arraoe desumptis fit Satis.

Caput quintum
obiectiobus
a Ratione desumptis
fit Satis.

308 Precipuų Araoę
fundamenty sic pro sa sua distruunt aduersariis.
Eternitas e durao infita indiuiduis. Et ota sul. g
raoe infinitati dtinet oę Inferiorę durao; Et men

suray Oraoe indivisibili; stmet. Ysi ergo, Oraoe simul totam oibus durao(ib)g mensuris intrinsece succedentibus coexistit ab eterno abs(que) Successione etiam Extrinseca: eternitas Enim est perfecta et simultanea possessio Cuiuslibet ab ipsa mensurati. Hoc etiam argumentum manifestum in ipsos obrentes ratione eterna. sic arguitur. Mundus hodie existit physice ac in eternitate impropria duratione et mensura, et non coexistit physice actu ab eterno eternitate impropria duratione et mensura: similiter Hesternus dies, Heri et non antea, hodiernus hodie et non heri, Crastinus Cras et non hodie, eternitati physice actu coexistit impropria mensura: ergo licet eternitas sit tota simul et perfecta possessio successive, successive Extrinseca existit physice actu Creatis impropriis illarum durationibus et mensuris: ergo quando eternitas dicitur tota simul et perfecta possessio non debet illud quod sit perfecta possessio et tota simul duratione mensure cuiuslibet, ab ipsa mensurati etiam Extrinseci. Hoc contra prat. eternitas Enim mensurat Extrinseca, tota dies, ut impropriis ipsorum mensuris presentia, sed eternitas non mensurat simul, et absque successione Extrinseca dies, ut impropriis ipsorum mensuris presentes ergo eternitas non ita mensurat Extrinseca ut sit perfecta possessio et tota simul duratione mensure cuiuslibet ab ipsa mensurati etiam Extrinseci.

309 Idipsum ostenditur et explicatur. Dies qui est extrinsecus mensuratus in eternitate, ut Extrinseca impropria mensura, successive aplican

per eternitatis mensurae q[uae] eternitatis mensura succes-
sive, successione se habente ex parte dierum, aplicatur diebus
ut existentibus impropria mensura. Hoc aliquot. Ans[wer]
constat ex traditis prius, imo et expressis D. fidei: Di-
es enim, ut impropria mensura aplicant eternitati
seu quod idem est, eternitate mensurant, eternitati q[ue] de-
xtunt, et non aplicant eternitati ab eterno seu non
mensurant eternitati, neque eternitati dextunt ab
eterno in mensura propria; q[uia] dies ut impropria
mensura successive aplicant eternitati men-
surae tunc scilicet quando impropria sua mensura
unusquisque existit, neque hic adversarius profiteri
unquam existit, quando enim sit de-
recursu ad mensuram eternitatis quando enim sit dex-
exta dierum in mensura eternitatis ab eterno, dies
ut impropria mensurae eternitate mensurant, eter-
nitate q[ue] aplicant et dextunt, sed ut impropria men-
sura, non mensurant eternitate, neque eternitati apli-
cant, et dextunt ab eterno: quia dies ut impropria men-
sura in tempore et successive, successione ex parte ipso-
rum se habente, eternitate mensurant, eternitati q[ue] apli-
cant et dextunt.

310 Sam[uel] a Sarouy
directe et, ante dicesso dicessa q[uae] Coa, quoad priores
duas partes, nec do quoad 3am: simultas enim eter-
nitatis D[e]i solum excludit successionem intrinsecam, non autem ex-
trinsecam. Sed probat Godoi. in eternitatis de fide quod sit
tota simul et perfecta possessio non illius solum in ratione en-
titatis, sed etiam in ratione mensurae durationis in ea contenta
bet ab ipsa mensurati: quia excludit successionem etiam

extrinsecis, que mensura Eternitas. Nat. autem
quod nullo e sicam probabit argumento. Et quidem sanè explicat Boetius dicens rei Eternitas est tota simul et perfecta possessio, interminabilis vitae.

311 Dicet aliquis
Joannes a Sancto Thoma Eternitas non dicit possessionem meram, que Deo est intrinseca, quia solum est perfecta et simultanea possessio, ut creaturis aliquo tempore existentis. Ad hec instantia ipsius obijciens quam apertissime retorqueret: ipse enim dicit beatitudinem consistere in possessione summi boni, et non adhuc dicit et fatetur Deum esse beatum, et dicit et fatetur Deum se possidere. Quomodo quod hic dicit Eternitas non dicit possessionem ut eorum, que Deo sit intrinseca? Respondetur ita quod negando aliud. Est quidem hec metaphorica possessio: sicut dicit Deum habere hanc, illa, imo omnes affectiones, ut loquuntur Sanctus Damascenus, Doctores, et Theologi. Nec minus inconveniens est in eo quod Eternitas sit possessio ac divinarum perfectionum, quam in eo quod sit mensura. Denique melius Sanctus Doctor, qua Joannes a Sancto Thoma, vocem illam possessio explicavit. Nam in prima parte quaestione 10 articulo 1 ad 6 sic ait: illud, quod possidet, firmiter et quiete habet. Ad designandam ergo immutabilitatem, et indeficientiam eternitatis, usus est Boetius scilicet) nomine possessionis. Consequenter Sanctus Angelicus (definitionis Boetij sensu, interminabilis vitae tota simul et perfecta habitudo, summa, quieta, immutabilis et indeficiens. Ad quod bonum Deo intrinsecum potest dici, quod ergo Eternitas est possessio ut eorum, que Deo est

intrica

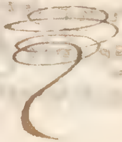
312 Objicies insup

a Valencia, quae hic perstringo. 1º. Eternitas est
tota est ex indivisib., e ab eterno et in eternum; sed
futura dextunt toti eternit., ut tota est ex indivisib.;
ergo dextunt eternit. ab eterno et in eternum. 2º: eter
nitis non valet existere ab eterno, in eternum; sed futura
dextunt eternit. prout sunt non habenti: ergo dextunt
eternit. ab eterno in eternum. 3º: existere ab e-
terno est existere in duratione semp. existente; sed fu-
tura dextunt in duratione eternitis semp. existente: ergo
existunt ab eterno. 4º demq.: Deus ita existit in
duratione semp. existente, ut nulla non habeat aliud
nunc, in quo existat, et aliud in quo non existat, ex
quo sit semp.; sed creat. existit in duratione eternitis semp.
existente, in qua non dat aliud nunc in quo existat,
et aliud in quo non existat: ergo existit semp.

313 Haec omnia argu-

ta nullo negotio retorquere poteris in creatum pot
in propria mensura existentibus, idq. satis liquet
ex dictis. Directe autem respond. possumus dextere ab
tera ex indivisib., od tunc tenetur talis divisibile; quia a
dequate indivisib. dextat, sive quin dextat, 2º og
indivisibilis virtualiter. Sic nos immensiti dixemus.
ne manus Eg. a(p)rali dixet, et l. Hinc ad 1º, distinguo
op proxime datg deserentes ma? et min., nat. e contra dis
tinguo min.; sed futura dextunt adeqte et totaliter, sive 2º
og. eternitis virtualiter, toti eternit., ut tota est ex
indivisib., nat. dextunt inadeqte, sive non 2º omnes

eternitis virtualis, concedit minor, et nat. consequentia. Ad 2um similiter distinguit minor, sed futura de existunt adequate et totaliter, sive 2um ob eternitatis virtualitatem, eternitati prout rugnag benti, nat. inadequate sive n. 2um ob eternitatis virtualitatem concedit minor, et nat. consequentia. Ad 3um nat. maior, vel distinguit, e existere adequate concedit, inadequate nat. maior. minor etiam distinguit; sed futura existunt adequate, sive 2um ob eternitatis virtualitatem in duratione eternitatis semper existente, nat. inadequate, sive n. 2um ob eternitatis virtualitatem concedit minor, et nat. consequentia. Ad 4um distinguit maior, quod ita existit in duratione semper existente ut nullam non habeat aliud ex nunc in quo existat, et aliud ex in quo non existat, existit semper nat. ut nullam non habeat aliud saltem virtualiter nunc in quo existat, et aliud saltem virtualiter in quo non existat, concedit maior, si l. ita entitas existat in duratione, ut nulla duratione, nullum habeat virtualitatem in qua non existat, adequate de existit et duratione, atque e contra, quod in duratione semper existente non habeat aliud et aliud nunc ex, minime sequitur, quod adequate coexistat illi durationi, neque quod semper existat: potest enim ita coexistere illi durationi ex indivisibili, et non habenti aliud et aliud nunc in dicta, ut existat in alio illius nunc virtualiter, sive in alia illius virtualitate, et in alio illius nunc virtualiter, sive in alia illius virtualitate non existat. Capt. 6um dispensit Angelus Dominus hac in re mens

Caput Sextum
disquiritur, Angelici Doctoris hac in re mens.

814 Multas Ang.ci D.ris authoritates congerunt AA. Thc, ut Caietani sg. qua supra possita, fusseq. anobis impugnata, ducant. Ceteru authoritates, quas nobis objiciunt, nihil ad rem contrarii continent, et non paucae aliae demostrant apertissime, eos, ut Caietano suffragent, Ang.co D.ri refragari. Hoc 2.m prius brebit. ostendo, ostensurus postea 1.m. Angelicu itaq. D.rem non docuisse, futura coexistere phice, ac re aeternitati ab eterno, in eternitatis mensura multa suadent. 1.o enim 1.a p. q. 14 ar.lo 1.o ad 1.m docet, futura esse ap. Deum ab eterno, solu. quatenus ab eo sit cognita et preordinata: ea, inquit, quae in se ipsis non sit, apud Deum existunt, inquantum sit ab eo cognita et preordinata. Id alium est, in quantum, nisi particula limitans, et explans modum essendi apud Deum, quae ss. PP. fatent, ut an.o 30 2rudimus. D.a mente ro Ang.ci D.is futura non existunt ap. Deum phice, ac re ab eterno, etiam in eternitatis mensura.

815 2.o q. 2.a de veritate ar.lo 12, ad 7.m ait: refert enim res ad scientiam cognitionis 2.m quod est in sua presentialitate; presentialitas autem rei non semper ei convenit. Unde infero: quod iuxta Divum Thom. res ad Dei cognitionem refert. 2.m quod non semper ei convenit: quod non est ab eterno: quae Dei cognitio refert ad res 2.m quod non existunt ab eterno. 3.o q. 1.a de veritate ar.lo 5.o in 2.e dicit: in hac autem adequatione, seu mensuratione intu

aeterni non requirit, quod utrumque extremum sit in actu. Intellectus enim noster potest nunc adequari his quae in futurum erunt, nunc autem non sunt: alias non esset haec vera: Antichristus nascetur. Unde haec denominatur vera a veritate quae est in intellectu tantum, etiam quando non est res ipsa. Similiter etiam intellectus Divinus adequari potuit ab aeterno his, quae ab aeterno non fuerunt, sed in tempore sunt facta: et sic ea quae sunt in tempore, denominari possunt vera ab aeterno, a veritate aeterna. Quid clarius? Pronuntiat ergo absolute Sanctus Doctor, intellectum Divinum adequari futuris, quae non sunt actu: ergo censet adequari futuris, quae in nullo genere sunt actu: ergo futura iuxta Sancti Doctoris mentem non sunt actu ab aeterno proprie ac physice etiam in aeternitatis mensura. Expendenda insuper est similitudo quam affert: ea enim nulla esset, si creatus intellectus adequaretur rebus futuris, quae nullomodo sunt actu proprie ac physice; intellectus autem Divinus nonnisi adequaretur ab aeterno iis, quae proprie ac physice ab aeterno sunt actu in aeternitatis mensura. Alia plura praetereo: nam adducta sufficiunt.

3 [illegible] Expendendae iam sunt authoritates, quas ex eodem Angelico Doctore nobis obiiciunt adversarii. Prius tamen notandum, eas omnes validius in ipsos adversarios retorqueri in futuris prout in propria mensura existentibus: quod ex fuse hucusque dictis facile quivis praestare poterit. Obiiciunt 1o. verba illa Sancti Doctoris verba, quae dedimus n.o 266. Sed ex[illegible], ubi dicit, quod omnia cognoscuntur a Deo ab aeterno, quia omnia sunt ab aeterno praesentia; sed est Deo, omnia scilicet, et ea ab aeterno praesentia, quae ab aeterno cognoscuntur a Deo, sine quo Deus intuitus fert ab aeterno

supra omnia, ut sit in propria presentialitate. Loquitur ibi D. Thom. Aug. de presentia quae suo tempore sit physica et realis; ab aeterno tantum solum intentionalis et obiectiva. Praeterea ibi non aplicat, et servitur physice, ac realiter cum res sit cognitioni Dei. Denique non dicit, futura in fieri succesiue, quae mensurantur aeternitate, sed non cognitio succesiue, quia cognitio mensura aeternitate. Est igitur illorum verborum sensus, Deus non succesiue, sed simul cognoscere futura; quia eius cognitio est aeterna, ideoque nullius, nullum obiectum esse futurum, aut preteritum, sed omnia esse Deo ab aeterno presentia, quia ab aeterno respicit futurum, ut est in sua presentialitate, et ut Deo presens physice, non ab aeterno, sed pro suo temporis differentia.

13 Sed insurgit Ioannes a Sto Thoma. D. Aug. universalis illius rationem reddit, per quam Dei cognitio ab aeterno fertur in futura, et hanc rationem esse dicit eorum presentiam ab aeterno. Ergo non loquitur ibi de presentia obiectiva, sed de physica et reali. Confirmatur probatione. Quia cum realis est presentia obiectiva, sed de physica et reali... res a Deo esse obiectiue presentes, atque cognitio quae supponit Aug. D. res a Deo ab aeterno cognitio, quia sunt ipsi ab aeterno obiectiue presentes, praeter idem per idem. Verum, hoc dicat dicendum est praeter obiectiuam aeternam presentia et physica presentia ab aeterno. Patet nego antecedens; praeterquam cum cognitio a Deo ab aeterno futura, non succesiue, sed simul omnia quae dicit esse presentia ab aeterno, non solum quia habent apud se rerum rationes, seu ideas, sed quia Dei intuitus fertur supra futura, ut sunt in sua presentialitate, ut satis liquet ex dictis.

14 Urget. Cognoscit iuxta D. Aug. omnia quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno presentia, presentialitate obiectiua per ideas; quia cum dicit omnia esse presentia, non solum ea ratione, sed quia eius intuitus fertur ab aeterno supra omnia prout sunt in sua presentialitate. Illorum omnia esse Deo ab aeterno presentia

n̄ solū obtive, sed etiā physice actu. Alet cog. ee nullū: Ergo licet, q. futura sint Deo ab eterno presentia, et n̄ solū presentialiter obtive per ideas, n̄ sequitur, q. ab eterno sint Deo presentia presentialiter physica actualia ab eterno; satis enim est, q. dicantur presentia n̄ solū illa presentialitate obtiva per ideas, sed etiā alia presentialitate obtiva, videlicet independenter ab ideis Dei cognito ab eterno futura in propria futura prout sunt in sua presentialitate ab actu extra causas.

319 Quaeres adhuc. Si D. Aug. ubi loqueretur de presentia obtiva, n̄ ei opus esset recurrere ad eternitatem cognitionis: ut enim reddant obtive presens, sufficit cognitio tempore mensurata. Respondeo Aug. debere non recurrere ad eternitatem cognitionis, ut cognitio reddat futura obtive presentia, sed ut reddat obtive presens ab eterno, ut hac ratione Deus non successive, sed simul futura cognoscat, nihil que in tempore accrescat divinae scientiae.

320 Urges denique. Divus Thomas ergo q. eternitas tota simul existens ambit totum tempus, infert omnia, quae sunt in tempore, esse Deo ab eterno presentia; sed eternitas vere et realiter ambit totum tempus: ergo omnia quae sunt in tempore, vere et realiter sunt Deo ab eterno presentia. Respondeo distinguendo maiorem: esse Deo ab eterno presentia obtive, concedo; physice actualiter, nego maiorem. Minor etiam distinguitur, simul ex parte eternitatis concedo, simul ex parte temporis nego; negatur minor et consequentia. Doctoris Augustini argumentatio haec est: Divina cognitio est eterna: ergo

sine successione intrinseca fertur simul in omnia tempora, et in omnia quæ sunt successive in tempore. Consequentia probatur, æternitas enim est tota simul. Non igitur affert æternitatis definitionem, ut probet, scita a Deo ab æterno sine successione ipsorum scitorum in æternitate, ipsorum scitorum in æternitate

324 Obijciunt 1º eumdem Angelicum Doctorem, quæstione 2a de veritate, articulo 12 in 3º dicentem: cum visio divinæ scientiæ æternitate mensuretur, quæ est tota simul, et tamen totum tempus includit, nec alicui parti temporis deest, sequitur, ut quidquid in tempore geritur, non ut futurum, sed ut præsens videat. quod in tempore geritur non ut futurum sed ut præsens videat. Et 1º 3a gentes cap 66 ait: non enim Deus res quæ apud nos nondum sunt, videt solum esse in suis causis, sed etiam illas in seipsis: quia eius æternitas est præsens sua indivisibilitate omni tempori. Similia habet opusculo 2º cap 133, et in 1º distinctione 3a quæstione 1a articulo 2º et in 1º distinctione 38 quæstione 1a articulo 5º ad 4um, et libro 3º 3a gentes c. 154; aliis demum prætermissis ita habet in eodem illo cap. 66 libri 1i 3a gentes: quidquid igitur in qua cumque parte temporis est, coexistit æterno quasi præsens eidem, etsi respectu alterius partis temporis sit præteritum vel futurum. Æterno autem non potest aliquid præsentialiter coexistere nisi toti, quia successionis durationem non habet, quidquid igitur per totum decursum temporis agitur divinus intellectus in tota sua æternitate intuetur quasi

presens, nec tu pd quacunq pte temporis aeit. Semp fuit Existens.

322 Respt ad has ecclesiasticas auctorites Angelicus Dr, ys in locis docere Dey fura, que in tempore Existunt in propria natura phice aeri, certo et infallibilit. atq. intuitive ponere ab eterno. Et licet illa succesive fiant, non in Dey succesive, sd simul illa ponere. Idcirco dicit Divina portio ferri ad illa, n solu ut in suis causis ptenta, sd etiam ut in seipsis existentia, n ut futura sd ut in actu existentia. Divina portio ferri ad illa n abstrahendo ab existentia, sd ut sit in se existentia actu et expressa. Vt aute statua quaraec portio ferat inter, ut sit in seipsis in actu, et praesentes Deo ponenti, et ferat n succesive sd simul, ad eternitate Divina Sanctus Dr recurrit. Eternitas enim e indivisibilis et tota simul: q portio ut pote eterna e indivisibilis et tota simul: q fund q Deus ponit in quacunq pte temporis ab eterno simul ponit. Praeterea ex eo pd portio sit eterna sequit pd nulli temporis pti desit, pd cuilibet pti temporis et cuilibet rei in tempore existenti, sit praesens. Proinde nihil est Deo futurum aut praeteritum. praeteritum enim in aliquiu rei e pd existit, pd hec res n existebat, et n existit pd existit hec res. futurum aute pd n existit pd hec res existit, et existet pd n existet hec res. Cum igit portio sit eterna in nullius rei creatae, ptest de illa verificari pd n existat pd hec res creata existit: q cum absolute loqdo, nihil portioi

ut fuit, l. preteritu. Vt domio respicit soly ut presen
te is quadlibet in tempore quolibet existente. Re
lege scripta n° 307.

323. Neque hinc sequi
q. qd adversarij volunt, nempe Dey ee ab eterno
phice presente futur. aut futura ee Deo ab eterno
phice presta, satis Ang. e(ut atque qd Sto Angelico
Doctore oibq illis locis intendit) qd Vt domio fu
tri respiciat n. ut sibi futuri, sed ut sibi phice pre
sens pro sua ipsius futur propria differentia, qd nullit.
pcus pti dent, sd quolibet ut presens, tunc enim
ry, qd quelibet pars e phice actu in propria di
fra existens. Et hac ratione domio Vt ab eterno domit cer
tet in fallit futura, prout sit in sua presentialita
te et actu. Hac ratione ab eterno e intuitiua Vt do
mio, q. n. nimirum, semp. respicit obiectu, ut e in sua pre
sentialitate, et presens Vt domio prota listempo
ris differentia.

324 Demq multis a
lys que ex Angco Dre. gerent a terri, pretermissis
d.ra. ad hunc eius mente n. fuisse, qd Vt domio ab
eterno respiciat futura, ut sibi phice actu presta
ab eterno in aeternitate, sd sola ut presta phisice a
vr. pro rp. sonis futuris propria differentia temporis. Ca
rez qq ella fuentare lardo Vt in He ni Explatmo
dij, qua Vt domio, domit sub, que succeive fiunt. Si ali
quis inquit, videret multa transeuntes, o ungeuam
succesive, et hoc per aliqd tempus in singulis partibus
temporis, videret per solit aliquos transeuntes, ita qd

in toto tempore sub cuius ordine transeunte speciali videret; nec tamen sub ordine speciali, quo tempus cuiusvis non est totum sub. Si autem mansio tota sub parte existere, sub speciali ordine videret, quamvis non ordine sub speciali transirent. Inde cum visio Dei aeternitate mensuretur, quae est tota sub, et totum tempus includit, nec alicui parti temporis deest, sequitur, ut omne quod in tempore oritur non ut futurum, sed ut praesens videat. Hoc enim quod a Deo eius est futurum est, ei alteri, quae cum succedit in tempore; sed apud Deum, qui non in tempore, sed extra tempus est non est futurum, sed praesens. Hac ratione D. Thomas. Unde sicut arundinem iuxta D. Thomam, si esset in domo a diebus successive fluentes, sicut se haberet visio creata, quae est una et indivisibilis per spatium quinque horarum duran, ad horas successive transeuntes; sed non ordine transeuntes, spatium illud quinque horarum esset physice aeque praesentes illi visioni creatae, ac quinque illarum horarum instanti; ita neque futura quae successive fluunt, est physice aeque praesentia ab aeterno Deo. Cap. VII. Expenditur sententia quaedam media

Caput Septimum
Expenditur
Sententia quaedam media

325 §. Media quaedam sententia meditari videtur Ribadeneira, qui disp. et Adscia Cap. 2° asserit, futura non existere physice Deo ab aeterno; disp. 9° 15 asserit Deum ab aeterno existere futuris.

haneth dextg. ab æterno, quq Deo tribuit rei futu
ry, n̄ ita tribuit ut Deus sit ablute præsens futuris ab
æterno, sed in hoc sensu, quē explat n.º 6.º eiusdē disp.
ut scilicet, æternitas intrica Dei sit durao fra
lis, sibi reil identificans distras omnes frates duran
di, per quā Deus, 2plete et frat.ª excludit distam
inordine durandi a buna quaq. durao, et Deo yru ex
trica. Hec tū intrica Dei durao, n̄ ponit Deū ablu
te præsentē futuris ex æternite sua ab æterno, sed hoc
y̆ distituit, adeo sufficient. et 2plete durantē, ut per
hoc præcise, qd adueniat creaȝ durao, quin aliqd
addat ex pte Dei, Deus ablute et in actu 1.º fiat pre
sens creaȝ. 8

326 Probamus explicaoe
disqut prædictus Autor duplicē durang indistg. uni
us rei ab alia. 1.ª est coexta unius duraois cū alia
accepta ly nunc realē et hanc uocat, indistg realē
dextg. 2.ª est sufficientia plena et 2pleta ex pte dura
tiois A. ex sua duraois, ut præcise adueniente dura
tioe B, A fiat aduenienti B præsens, quin aliqd
addat ex pte duraois A intra raoē frals durandi. et
hanc apellat indistantiā 2pletā sufficientiā in ratione
durandi ad coexistendū cū altero. V.º indistantie ge
nere pculibet nostrū B.g est præsens omnibus in hac
aula actualiter existentibus. 2.º indistantie genere
pculibet nostrū præsens est omnibus, qui possit in hac au
la existere. Hanc igitur secundam indistantiam,
non primā, tribuit Deo ex æternitare sua ab æter
no respectu futurorū, aut hoc citatur, qui pro senten
8.

ta sic exposita allegat numero suo 13 Molinam, Fonsecam, Granadum, Gillum, Deza, atque Ripaldam in manuscriptis. Novissime Pater Thyrsus tomo 1.º selectarum suarum, disputatione 4.ª hanc eamque tuetur, allegans pro illa Molinam, Ribadeneiram, et alios. Ceterum Pater Thyrsus docet, Deum absolute esse ab eterno presentem futuris; Ribadeneira vero ut nos vidimus, censet, Deum non absolute existere futuris [...] hanc sententiam tuetur allegans pro illa Molinam, Ribadeneiram et alios. Ceterum Pater Thyrsus docet Deum absolute esse presentem ab eterno futuris; Ribadeneira vero ut nos supra vidimus censet, Deum non absolute coexistere futuris, ex eternitate sive ab eterno.

327. [...] Ribadeneira nobis non officit, in modo re non satis capio, in quo a nostra et omnium nostrorum sententia differat: docent enim docentes eternitatem esse perfectissimam sufficientiam ex parte Dei, ita ut nihilo intrare duratione ex parte Dei superaddito Deus sit presens cuicumque create durationi advenienti. At Patris Thyrsi sententia, cum doceat, Deum ex eternitate sive ab eterno, esse absolute presentem futuris, mihi displicet, quia quod sic asseritur. Ideo est fallacissime, Deum esse presentem creaturis atque creaturas esse Deo presentes, atque cum creature non sit ex eternitate sive ab eterno presentes physice, nec absolute Deo; ergo neque Deus est physice, et absolute creaturis presens ex eternitate sive ab eterno. Mira evidens mihi est physica enim coexistentia est simultanea duorum in physica actualitate.

328 [...] Ret predictus Auctor ea sua disputatione 4.ª numero 38 eternitatem esse rationem formalem ade

quatq. quia Deus distitueret semp durans, Existam qx creat in sua differentia temporis, afferri solis in obliquo, ig lisque ut tres talis coexistere, l ab aeterno n dari omnia destitutiua illius coexistere indirecto sumpta; id tamq n obstaret: q sit, nequeat aliqua denominatio quae ipsas quae sub bto conveniant aliquando l alicubi, n requirit, pertunc l illic existant oia destitutiua. Dans, nq phica coexistentia duorum, est simultanea duorum existentia phica: q dat coexistentia, in det simul utraq existentia, siue utraq afferat in recto, siue altera in obliquo. Praeterea, in si prorsus impossibile est, dari denominationes n succesiuas, Ex n dari simul oiu illius destitutiua denominatio Cui et oia illius destitutiua collectiue sumpta sit idem formalissime: q dat denominatio n succesiua, oia illius destitutiua l dant simul, l, si n dant simul oia destitutiua, talis denominatio n dat.

329 Arguitur iterum: licet aeternitas sit simul identice differentia Dei formalis durandi nequit Deo tribuere denominationem durantis absolute ex aeternitate, pro crastina die, vel aut. anno venturo: q Deus n est absolute per ieni sum ex aeternitate. Etiam sic prob. finge Deum hodie destrui pro aeternitate a parte post. Modo prat ans: si enim aeternitas Deo tribueret ex aeternitate denominationem durantis absolute crastina die, aut anno venturo, sequeretur, qd Deus hodie destruct pro aeternitate a parte post, duraret, ig ab aeterno in aeternum siue ex aeternitate, licet iam hodie n duraret, et tota aeternitate a parte post n eet duraturus. Sequela legitima est: q hoc enim

preuise, quod Deus hodie destrueret pro tota æternitate a parte post, non tolleret formaliter quod ex æternitate huisset ratione formalis, quæ ipsi constituit absolute durante crastina die, anno ventura etta. Similiter non fingat, Deus ponimus hodie pro tota æternitate a parte post destrui, non tolleret ex vi formali hypotesis, quod Deus ab æterno absolute cognoverit Antichristi exstiturum: ergo si fingat, Dei hodie destrui pro tota æternitate a parte post, non tollet ex vi formali hypotesis, quod Deus ab æterno, sive ex æternitate fuerit absolute durasse crastina die et anno ventu ro etta. Deus autem non dicat implicatorium, quod carens exa per totam æternitatem a parte post absolute duraverit ex æternitate in tota æternitate. Dicendum igitur, Deum non esse absolute durantis crastina die quo constitui par tialiter per existentiam rei crastinæ ut actualem: deo non est addere Deo aliquid intrinsecum, sed extrinsecum, ut potest in denominatione partim intrinseca, partim extrinseca. Caput 8. oppositis argumentis solutis clauditur disputatio

Caput octavum oppositis argumentis solutis clauditur disputatio.

330 Argumentatur Pater Thyrsus ea sua disp. 4a n. 32. Deus mihi ex istens in hoc instanti A, non est distans ab instanti C, in quo Antichristus producendus est, sed omnino indistans ac per consequens præsens: ergo nihil est futurum Dei. Coa- probatur: si enim Deus mihi coexistens in hoc instanti

A, dum nullo existit per suam durationem infinitam, posse dari actualiter instans C, in quo producendus est Antechristus: ergo Deus est in A, non respicit C ut futurum realiter, ac proinde nec Antichristum. Ans autem probatur quia Deus in hoc instanti A, habet totam suam aeternitatem, et ab illa tota denominatur. ergo nunc est sempiternus. At esse sempiternum, est semper existere: ergo nunc Deus est semper existere: ergo existerit in B, et in C, et in reliquis, sive praeteritis, sive futuris realiter: ergo iam nunc Deus est in se praesens Antichristo, et durative indistans ab illo. At hoc ipso Antichristus non est futurus respectu Dei, et similiter Adamus non est praeteritus. ergo etc. Probatur: quia Deus nunc est sempiternus in actu primo et habet durationem equivalentem durationi creatae. ergo habet durationem praestantem et eminenter positiva quae nobis praestant durationes successivae: ergo sicut duratio A, habet reddere rem actu existentem in instanti A, et duratio C, actu existentem in C, et sic de reliquis: ita duratio Dei habet reddere illum actu existentem in instanti A, et in C et in reliquis realibus, vel imaginariis. Quare ex eo, quod Deus identificet secum durationem infinitam, sequitur nihil posse comparari ut praeteritum, vel ut futurum respectu ipsius.

Respondetur ad

33 argumentum distinguendo ans. Deus nobis coexistens in hoc instanti A non est distans negative ab instanti C, in quo Antichristus producendus est: negatur: non est distans positive concedo ans. Non distat positive: quia non habet fundamentum, quod positive fundet distantiam. Negative tamen distat: quia neque habet esse, neque existentiam datur ex...

dentia illius durationis create, que partialiter constituis positivum indistantiam durativam Dei, et creat. Dens etiam discutitur 2o nihil est futurum in Dei secundum se consideratum, concedis eam; prout ex aeternitate negatur Deo secundum se nihil est futurum: non enim desinet Deus esse, quod futurum existit. At non ideo Deus ex aeternitate est absolute praesens futuris non enim ab aeterno, sive ex aeternitate datur adaequata forma positiva absolute praesentiae Dei ad creaturas. Ad antis praeterea discutitur ans: et ab illa tota denominatione ut intrinsece aeternitatis: conceditur: ut intrinsece et extrinsece: negatur ans. Qua distinctione instructus ad ceteras argumenti propositiones facile respondebis

332. Ad 2um iterum ans discutitur: et haec duratio aequivalenter omni durationi creatae quoad id, quod ex parte Dei requirit, ad durandum in instanti A et B et reliquis: conceditur: quoad totum quod requirit ad absolutam denominationem durantis in instanti A et B et reliquis, negatur, eadem que distinctione conseques excipies. Solutionis ratio est: nam aeternitas prout est intrinsece Dei praecatum nihil aliud est quam essentialis immutabilitas, et necessitas in existendo, ratione cuius Deus completissime, in ratione durationis, quantum est ex se, fundat indistantiam durativam, a quolibet re existenti, et ita constitutus est, ut si existat temporis instans, illico coexistat. Ad coexistendum autem absolute, nullam quidem perfectionem, nullam quoque actualitatem ex parte sua expectat, expectat tamen aliquid extrinsecum ex quo partialiter constituitur absoluta denominatio durantis in hoc

uel in illo Instanti.

334 Argumentatur Vide Author numero suo 36. Sicut Deus est summa actualitas in ratione cognitionis, ita etiam in ratione durationis; atqui propter hoc, quod est essentialiter determinatus, ut ab aeterno cognoscat existentiam Anti Christi, per hoc precise, quod illa in tempore detur: ergo propter secundum existit essentialiter determinatus, ut ex aeternitate actualiter coexistat Anti Christo, per hoc precise, quod ipse in tempore detur. Unde sicut foret defectus actualitatis in cognitione Divina, quod non posset denominare Deum cognoscentem Antichristum existere, donec ille existeret: ita foret actualitatis defectus in Divina duratione, si non posset reddere Deum actu presentem Anti Christo, donec ille existeret. Ita foret actualitatis defectus in Divina duratione, si non posset reddere Deum actu presentem futuro Anti Christo, donec ille existeret, donec ille existeret, donec ille existeret.

335 Respondetur concedendo maiorem, uel clarius gratia distinguendo: ita etiam in ratione durationis secundum id, quod ad Deum attinet: conceditur: secundum adequatum coexistentiae, negatur maior: et concessa minori, negatur consequentia. Ratio est: nam adequata denominatio cognoscentis non consistit formaliter, in coexistentia physica; denominatio vero coexistentis, absolute et in actu 2° consistit formaliter in physica dura-

ablute et macru 2º consbit f[orma]lit in physica dexta-
sienza de ūo repræt obtey, q[uo]d n[on] existit, ut fuy; n[on]
in obto, ut fuco, dextit physice. Cy[ue] vt denominas
Dei zonentis fuy existere n[on] imitat f[orma]lit, in
coextiā, zombit et obti, denominao 2ª Dei ablute
dextitentis cycrea destituat partialit, per exts crea[tur]
fit inde, q[uo]d eet actualitati defectius in Divina
zomoe, si creae exta expectaret, ut Deo tribuere
denominao actualit zonentis existere creg; n[on] autē
sit actalitatis defectes in eternite. Divina, si cre
ac expectet extiḡ, ut denominet ablute et actali
p[er] dextens creac.

335 Aroruta, ē in made
neire, n[on] ē, cur hic imbi obyciami; cy enim predictus
Autor soly intendat expte D[ivi] eternitis dari ple-
ng, et adequatg sufficientig ut furis dextat in no
bis offeruunt, ut nº 323 notaui, siue predictg sutieg
appelles radicalg detiaog, siue perfectivamg actua
litateg D[ivi] duraois, dumodo n[on] tendas p[er] illg sutieg pre
cise Dey adequate et f[orma]lit redd[er]i ablute pre-
sente creais, atq[ue] adeo ce ablute presente fuy
ab eterno, siue ex eternitate ut tendit P[ater] Thyius
cuius doctrig impugnauimus, et fundamenta miser
diuecimus. Disp[utatio] 12, qua rao ē futura tunc pentia, a
Deo presciant[ur]. Cap. 11. prescuunt in recipiis.

Disputatio 12
qua ratione futura contingentia a Deo presciantur
Caput primum
presciuntur in se ipsis.

Assertio q titulo capitis prefixa atq ex Angelico Doctore deductam Antiqui, et nulli Theologi tradiderunt. Eamdem docuit Subtilis Doctor in 1° distinctione 39 quaestione 1a quem sequuntur Scotistae ut fatetur faber ibidem disputatione 54 cap. 4° et Poncius in suo cursu Theologico, disputatione 5a quaestione 6a quibus addendi Gregorius Ariminensis, Gabriel, Ocamus, alij et Plures. Eamdem tradunt communiter nostri Theologi; Eximius Doctor in opusculis lib. 1° de scientia futurorum cap. 8°, Vazquez in 1a parte disputatione 65 et alij quorum plurimos recenset et imitatur Montoya disputatione 29 de scientia.

33) Hec assertio probatur imprimis Angelici Doctoris auctoritate multiplici posita nº 208 et 209. Addenda hic eiusdem Sancti Doctoris autoritas in 1° distinctione 38° quaestione 1a articulo 5° in quo quaestione proponit utrum scientia Dei sit contingentium, posquam exposuit 1° difficultatem ex eo desumptam quod obiectum scientiae debet esse certum maxime obiectum scientiae Divinae, summae certitudinis, futurum autem contingens, non videtur certum, cum ratione contingentiae possit esse et non esse. Ut hanc resolvat difficultatem

n̄ recurrit Ang. D.r ad certitudinē craStini Cursus Sol.

Og, derivatā ex decreto Dei predeterante, l expa his

quoqz infrustrabiliter inferente CraStinu Sol. cur

su, ut sc. R. predetrantes faciunt, sd potius ab omni

alio prescindens Certitudinē ponit incursu D.tingen

te, asserendo videlicet, talē Cursu n. ēē Certum

prout in sua Caa indiferente ad utrumqz, ēē tn cer

tu̅ O determinatu, prout est in se ipso sole necessitate mini

ma conditionata, ut notaqz Cu eodē Ang.co D.o res

pondimus n.o 196, et recensuimus n.o 255) atque

adeo futuri D.tingens ē obtu certu Divinē Sc.ae, q.a

prout est in se ipso illud videt Deus quo admo

du nos hoc Currere videmus.

336 Accipite eiq clarissima Doctoris Ang.ci verba: dicendū, qd intellectus

D.us intuet ab eterno, unūquodqz D.tingentiu, non

solu prout est in causa sua, sd prout est, in se Suo

determinato, et &. Deinde sic ad 3.m arguitur rest, ad

3.m dicendu, qd actus Divinē cognitionis transit su

pra D.tingens, eiq. futurū est nunc sicut transit visus

noster supra ipsū dū est, et q.a ee qd est, qdo est, necesse

est, qd tn absolute n. est naū. ideo dicit qd in se conside

ratu, est D.tingens; sd relatu ad Dei cognitione est naū,

q.a adipsū n. refert, nisi qz qd est in se actuali. Et idem

simile est, sicut n. ego video Sortē presentialiter curre

re, qd eundē in se est D.tingens; sd relatu ad visū meū

est naū. Unde bona est distio, qd est naū, necessi

tate Coe, et n. conditio, l necessitate Cditionata, n. absolu

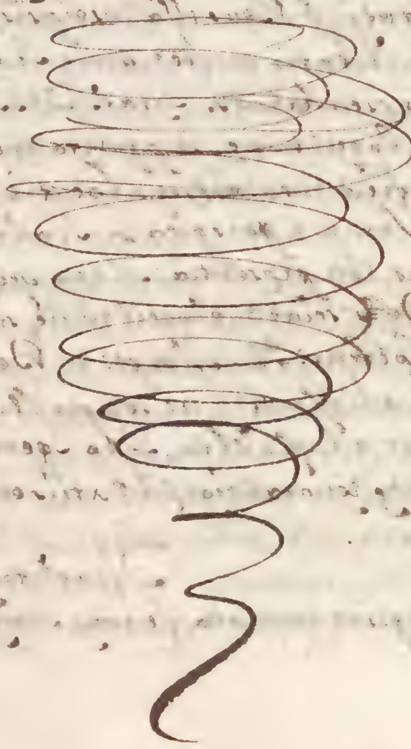
ta. Hanc etiā doctrinā tradit q.q. 2. de veritate ar. 12

ad 2^m, hinc verbis ɔtingens refert ad Divinę ɔgnitiǫ 2^m, quod ponit ee[sse] necessariam, ex quo autem est, non potest non ee[sse] tunc quando est, quia quod est necesse est ee[sse] quando est, ut in 1° Periermenias dicit. Unde non sequitur, quod simpliciter dicat naturam, nec quod sua Dei fallat, sicut et visus meus non fallit, dum video Petrum sedere, quamvis hoc sit ɔtingens. Et ideo ipso sole clarius Angelicum D^rem docuisse Dei scię futurorum ɔtingentium immateriam ... met.

339 Probatur insuper assertio ratione a priori ex n° 254. Deus ratione summę ... et infinitę perfectionis in linea intellectum, est essentialiter determinatus, ut perfectissime sciat omnia quę sunt, ea ratione qua sunt, ex ipsis quę dicunt; sed futura ɔtingentia, ex ipsis quod futura sunt, sunt ipsa in se ipsis pro sua differentia temporis ... determinatę veritatis; ergo Deus illa in se ipsis, et ratione ipsorum entitatum veritatis perfectissime scit et quasi absque medio ɔnexo, ... Probatur. Ut Deus perfectissime sciat me loqui nunc, supposita intellectus Divini perfectione, sufficit mea presens locutio: alioquin enim non ee[sse]t intellectus summe perspicax, si ad clare intuendum, non sufficeret obiecti presentia; sed ratio quę sufficit ut in tempore Deus sciat me loqui nunc, sufficit, ut hoc ipsum sciat ab eterno: ergo. Assumptum probatur: in Deo enim idem prorsus est intelligere aliquod obiectum, ac semper illud intellexisse: alioquin enim intelligere aliquod obiectum, Deo competeret, ut ex se non excludens antę ignorantię, quod est extrinsece liquet implicatorium in Deo.

340 Probatur iterum. Si Deo soli denegari Deo posset immateria futurorum ɔtingentium ɔgnitio

Vel quia haec immediata ratio est imperfectio-
nis quod futura contingentia in se ipsis sint contradicta a lumine
Divino, non haberent determinatam veritatem, sive rationem verita-
tis; secundum autem quod falsum est, quod de necessario Deo nequit im-
mutari futurorum contingentium cognitio, atque adeo fu-
tura contingentia in se ipsis a Deo percipiuntur. Minor quo-
ad 1am partem patet, non enim est imperfecta propositio, quae [illegible]
[illegible] immutare ad creaturas [illegible] divina, nimirum
quatenus illae in se ipsis sint [illegible]. Patet etiam quoad
2am; quia futura contingentia sint in sua durationem temporis
entium vere et reale, sint determinate in se ipsis, sed hoc est
habere determinatam veritatem, et virtutem verificandi, [illegible]
te de ipsis illud idem esse quod dicent. Et haec [illegible]
expositio de scientia futurorum

Caput secundum brebis expositio duplicis futuritionis.

341 Ut argūta quibus R. R. Th. assertioē anti capite statutā impetunt, nullo negotio diluas, observandati, ac pre oculis habenda opportune est duplex futuritio, quam luculenter observavit, ac distinxit Ang. D. q.q. 12 Veritate art. 10, ad 3, dicens aliquod potest dici eē futurū non solum ex hoc, q. ita erit, sed quia ita est ordinatum in causis suis, et sic sit futurū. Hanc utramque futuritioē immerito Moderni Th. confundunt, unicam existimantes. Sed eē duplicē, duosque ab Ang. D. verbis allegatis apertissime cōpositos eē futuritionis modos, particule illē non solum, et sed quia satis ostendunt. Prius futuritionis modus est rei inse, quē presefeunt illa verba, non solū ex hoc q. ita erit. Secundus est rei in causa, quē indicant illa alia verba, sed quia ita est ordinatum in causis suis. Prima est futuritio rei inse, 2a est futuritio rei in causa. Futuritio rei inse appellatur finalis exsens; futuritio rei in causa appellatur causalis et ans.

342 Causalis et ans ista futuritio potest aliquādo dari sine effectu secuto: constitit enim in ipsa inclinatioe, aut ordine causarum, que non semper est infallibilis, sed impediri potest. Sed cer

co uexdis antinum productis hec immate subiunxit Ang.s D.r: nec enim medicus dicit: iste sanabitur; et iste moueatur, et si aliter extinguatur, non falsus dixit: si enim tunc fuerim erat ex ordine causarum, quod tamen postea est impeditum. et tunc quod prius futurum fuerat, consequenter non erit futurum. Unde Phus dicit in 2.o de Generatione quod futurus quis incederet, non incedit. Et secundum hoc denuntiatio Prophetae comminantis, nec falsa est, nec dubia, quamuis non eueniat, quod predixit. Haec ibi D.r Ang., qui similiter ar.lo 11. ad 2.m ait: prophetia comminationis omnino habet immobilem ueritatem. Cuius rei rationem immate reddit: non enim, inquit, est de euentibus rerum, sed de ordine causarum ad euentus, ut dictum est. Et hunc ordinem esse, quem propheta predixit, necessarium est, quamuis effectus euentus quandoque non sequatur. Constat igitur ex Ang.co Doctore, aliquem esse effectus communem futuritionem preter futuritionem effectus, consistentem in causae ordinatione, aut determinatione, siue haec causae ordinatio, aut determinatio sit infallibilis connexio, siue propensio fallibilis.

Futuritio uero

34.a extrinseca, quae formalis et connotatiue dicitur, uerificari non potest sine effectu aliquando existente. Id quod expresse docet Philosophus libro 2.o de Generatione, capite 11, textu 63 dicens: neque de quo uerum est dicere, quia aliquid, oportet esse quod aliquando uerum fuerit. Vereor quae id ipsum asserere, quod ante numero, cum Ang.co D.r asserebamus de futuro, prout in causa, non futuro prout in seipso. Audiendus in eam denique Aug.s libro 26 contra faustum Manicheum, capite 4.o 19

dicens: Iam non p[ote]st futura non fieri, quae n[on] fuisse facta praeterita, quoniam non est in Dei voluntate, ut eo sit aliquid falsum, quo verum est. Quapropter omnia quae vere futura sunt, sine dubio fient; si autem facta non fuerint, futura n[on] erant: ita omnia, quae vere praeterita sunt, sine dubio praeterierunt. Etiam huius necessitatis est, q[ui]a in hac futuritione includitur ipsa res futura, ut aliquando existens: sicut in praeteritione includitur ipsa res praeterita, ut aliquando existens; Existens autem q[uan]do existat, necesse est ut sit.

344 Futuritio igitur rei in se, sive formalis et ecens est, successio ex[istenti]ae, et ee rei, productae e priori et posteriori. Res itaque absolute futura, ipsa in priori tempore non est, in posteriori autem est potius, quae non est, id est, detrahe esse. In priori tempore denominatur futura; n[on] quando futura pro illo, sed pro sequenti tempore, in quo est praesens. Huius explicationis sufficientia probatur facile: formalis enim futuritio est forma, qua res nunc existens, nunc denominatur futura; sed praecise illecta successione, ex[istenti]ae et ee rei, productae e priori, et posteriori, illa igitur forma, qua res nunc n[on] existens, nunc denominatur futura: ergo praecise illecta successione, ex[istenti]ae, et ee rei, productionis e priori, et posteriori, illa igitur formalis futuritio, atque adeo haec futuritio est illa successio. Maior et consequentia constant. Probatur minor: quia praecise illecta successione, ex[istenti]ae et ee rei, productae priori, et posteriori, res nunc n[on] existens illa igitur posterior in existendo, nunc praesentis temporis; sed quando illa igitur posterior in existendo

in presenti tempore, et finalitime, ad illud futura quo prepiss et electa succesoe, cum ee, et ee rei, producta se priori, et posteriori, illicit fra, qua res nunc non exys teni, nunc denominat futura.

345 Explicat amplius et affirmatur fauita et preteriti, ab Aug^o addacta loco illo anobis alleqato n° 343. Et Cum videtur Evidens, admittiturq ab Adversarys, fralis preteritio, qua denominat Adamus vg. nie preteritus, distit in illius Existentia tunc, et n' Existentia nunc: id est distinitur ex illo quod ut Existente in eo anti tempore, atque ut n' existente in hoc tempore, eque fr: ex fralis futuritio absoluta Antichristi vg. distituir similiter ex ipso ut n' Exente in hoc anti tempore, atq ut Existente in illo tempore sequenti. Coaliquet: sicut Cum primus fuit, et n' est, ita secundus n' est et erit: sicut primus determinato in suo tempore habuit Existentiam, ita secundus suo in tempore determinato existentiam habebit: sicut primus quo habuit, n' habet, ita secundus quo n' habet, habebit. Cur ergo formalis preteritio sit fuisse, et non esse; formalis vero futuritio non sit, non esse, et fore.

Caput 3^m Compendiaria contrariorum argutorum solutio.

Caput Tertium
Dependiaria
Atrariorum argumentorum solutio

346 Duplici futuritione, quæ antecedenti Capite distinximus, et explicuimus, observata, in promptu iam est facilis argumentorum solutio, quæ pro parte, a numero 336 statutæ, et probatam RR Thomistæ doceunt. Primum argumentorum genus, ea omnia complectitur, quæ superiora nobis soluta sunt, et explata, a n° 404, usque ad 444. et a numero 215, usque ad 222: omnia enim quæ de Divinæ scientiæ possibilium inscipsit, adversarij producunt, reproducunt de Divinæ scientiæ futurorum contingentium inscipsit. Inde oritur horum omnium argumentorum repetenda tibi solutio, dum nos ad alia transimus.

347 Secundum argumentorum genus desumunt ex non nullis Augustini, et aliorum Doctorum locis, in quibus asseri videtur, futura continnoentia absoluta cognosci, tum in Deo, tam quæ liberæ, tum in Divina voluntate antecedente ex qua pendet illorum futuritio. Sed hæc omnia nec filum quidem assertionem nostram lædunt. Dato enim, quod in Deo ut decernente futura omnia bona, atque ut permittente mala, utraque præsciat a Deo, adhuc verissimum stabit, et perinde eadem omnia a Deo præsciri in seipsis, ut Divina decreta terminantibus at que ut ab omni ... distinctis; imo ita esse

prescienda, ex suppositione quod futura sint, preter fundamenta Caratiae, ex illa veritate, a num.º 337 iacta, suadet nobis clarissimum hoc Angelici Doctoris testimonium, quaestione 12 de ueritate art.º 10 in fine: Deus non solum cognoscit futura ratione ordinis causarum, sed etiam quantum ad ipsum exitum, uel executionem ordinis. Cognoscit igitur Deus iuxta Doctorem Angelicum futura absoluta, et in sua providentiae, aut voluntatis ordine, et in ipso exitu atque executione ordinis; exitus autem et executio ordinis, est ipse effectus ut in se ipso. Cognoscit igitur Deus iuxta D. Angelicum futura absoluta, et in sue providentiae, aut voluntatis ordine, et in ipso exitu, atque executione ordinis; exitus autem et executio ordinis, est ipse effectus ut in se ipso, est ipse effectus ut in se ipso.

348 B 9

argumentorum genus ex uarijs principijs, quibus probatur, futuritionem absolutam, et absolute futurum pendere a Decreto Dei, esse que non ante omne, sed post aliquod Diuinae voluntatis decretum. Vnde inferunt futurum absolutum et absolutam futuritionem presciri a Deo in eiusmodi decreto. Sed respondetur hoc etiam argumentorum genus nullius esse roboris: licet enim daretur totum, ut iacet, nullatenus inde   futura presciri a Deo in se ipsis immediate, ut satis ex antenum.º liquet. Insuper quod ad antecedens assumptum attinet, illud habet aliquod extra controuersiam, sed plura controuersa. Extra

Ex tractatu est, ora fuisse abluta, cui fuali magis futuri tione, pendere a Deo, et a Divinae voluntatis decreto tamquam causa, sine qua non erunt ipsa. Ergo per se cualst: fuali cum futuritio, constituit, erga ipso ablu te fuisse; atqui constituitur, pendet ab eadem causa, a qua con tinuy pendet: ergo eiusmodi futuritio fualis ab eadem causa pendet, a qua pendet ipsum ablutae fuisse. Sed ipsum ablutae fuisse, pendet a Deo, et a Divinae voluntatis decreto, tamquam causa omnino necessaria: ergo et eiusmodi fualis futu ritio, pendet a Deo, et a Divinae voluntatis decreto tamquam causa omnino necessaria. Subsumpta probatur: ab ea dem enim causa, pendet ipsum ablutae fuisse, a qua pendet existens: siquidem existens pro suo tunc est illud ipsum, quod nunc dicitur fuisse. Hinc fit aeternum decretum, a quo ablutae fuisse pendet ut existens pro suo temporis differentia: si enim hoc decretum, tamquam causa futuri existit tunc, eius effectum suo, ab aeterno existit: siquidem Divinae voluntatis immutabilitas exigendi cat coaeterna sibi in illa decreta, quae habet aliquod.

349 Hanc ablu tam fuisse a decreto Dei libero dependentiam tradunt nostri Scolae uxe St, neque oppositum ab ullo Theologo doce ri potest. Ut videas, quos uxe Gonet disp. 4a art. 3o §. 1o, non ovbus St imponat haec duo: 1um Deum in genere fuisse contingentia mali per modum obtinus 2um, fuisse contingentia haeresum propriis veritate ob tinuisse independenter a Divino decreto. Utrumque falsum, sed 1o falsum est 2um. Ad 2um dicimus, obiectiva fu turorum contingentium veritate, non esse independenter a decreto Dei

eetna bilis distg: sicut obtima atq. Intuitiua ve-
ritas Creatis presentiu dicta quidq. zz ecit, s(e)d n(on) inde
pendens a lib(er)o Dei decreto

35. Ad 1um dicimus fu-
ra distincta absoluta nosci a Deo in se ipsis. S(e)d cum hoc
dicimus n(on) idcirco tenemur dicere eiusmodi futura
n(on) nosci a Deo in aliquo medio obiectivo: eiusdem
eminenti, et a nobis eo sensu inculcatus 1o, cognoscendi modus
n(on) excludere ex conceptu suo 2o. Quinimmo communis-
sima scolarium sententia omnes actus bonos, liberos, futuros
saltem supernaturales, predecerni divino decreto efica-
ci et infrustrabili, in quo tamquam in medio obiectivo
cognoscuntur eiusmodi actus futuri. Neoamus tamen
et distant per neoamus a Deo predeterminari positivo
decreto peccata, etiam quoad materiale, ut loquuntur
Thomistæ in loco refutandi Cipriani An(geli)co Doctore, et
theologicis absurdis. Docent quod neoamus peccata fu-
ra presciri in aliquo Dei decreto, sumpto secundum
se tamquam medio de futuritione peccati, si hoc auxilium
sufficiens et non aliud tribuat a Deo ad evitandum pe-
catum. Neoamus denique omnes et distant per neoamus
futura libera creatæ voluntatis pendere a decreto illo
predeterminante, cuius necessaria proles est premotio seu pre
determinatio physica, atque in tali determinatione nosci a Deo eius-
modi futura contingentia. Huiusmodi decreta pro
Doctore Ang(eli)co excipimus principijs D(ivi) Thomæ, uni-
versa nostra scola, distant et unanimiter sentiunt neoamus.
Ex eo autem quod dicamus, ut omnes adimus dicimus, fu-
ra libera habere suam propriam veritatem obtimam, in

dependent ab illo predeterminante decreto, de cuius fas Dialecticus inferre intendit solet a nobis dici futura contingentia sequiente hoc, independenter ab omni Dei decreto, et ante omne decretum Dei. Disp. 13 qua ratione Creata libertas indifferentie cum eterna, et immutabili prescientia Dei componatur. Capt. 1 precipua de utriusque concordia argumenta proponuntur.

Disputatio 13

qua ratione Creata libertas indiferentie cum eterna et immutabili prescientia Dei componatur.

Caput primum

precipua de utrusque concordia argumenta proponuntur.

351 Ethnici, dixerunt heretici qui ut liberius peccarent, humanarum actionum libertatem negarunt, asserentes, cuncta omnia fatali necessitate, quatenus Deus fas omnia apud se eterna et immutabili prescientia, et fas multa ad alios infalsificabili futurorum revelatione. Sed de utraque Doctrine fidei principia docent, humanarum actionum libertatem concordi pace ligari cum eterna Dei prescientia, et cum Dei revelatione temporali. Subtiliter Augustinus lib. 5° de civitate Dei, cap. 10, cum prius dixisset: qua circa nullo modo cogimur, aut retenta prescientia Dei, tollere voluntatis arbitrium, aut retento voluntatis arbitrio, Deum, quod nefas est, negare prescium futurorum. Sed

utrumque amplectimur, utrumque fideliter & veraciter confitemur. Post pauca subdidit: neque enim ideo peccat homo, quia Deus illum peccaturum praescivit: imo ideo non dubitatur ipsum peccare cum peccat, quia ille cuius praescientia falli non potest, non fatum, non fortunam, non aliquid aliud, sed ipsum peccaturum esse praescivit, qui si nollet, omnino non peccat: id si peccare noluerit, etiam hoc ille praescivit. Haec autem concordia de libertate ad eos propositiones argumenta, quae hic iam proponenda sunt.

352 Adversus praedictam inevitabilitatem infertur inevitabile, sed malum aut bonum humanae voluntatis opus futurum infert inevitabiliter praescientia Dei atque revelatione Dei, quae inevitabiles sunt, humanae voluntatis: ergo malum aut bonum humanae voluntatis opus futurum, est ipsi humanae voluntati inevitabile: ergo non liberum. Liquet haec ultima consequentia, nam per inevitabile excludit evitabile; evitabile autem est constitutivum libertatis indifferentiae. Minor probatur: Dei enim praescientiam tollere nequit humana voluntas, neque tollere potest revelationem factam sive operationis olim factae: siquidem ad auferendum quod aeternum est aut praeteritum nulla est potentia. Sed praescientia aut revelatione existente, componere cum illis non potest carentiam operationis suae praescitae aut revelatae: alioquin enim posset falsum reddere praescientiam aut revelationem infallibilis veritatis, quod implicatorium in terminis.

353 2um argumentum est: necessarium exhibere futurum tamen est impossibile, sed quod Deus ab aeterno praescivit futurum, est necessario

futuri: ergo non libere. Confirmatur minor. Deus enim non solum praescit futura, sed etiam novit evidenter, seu praescium de natura veri; atqui Deus praescium de peccato alicuius, et est naturaliter verum, est fallibiliter peccatum esse natura futurum: siquidem non est natura futurum potest non esse futurum; si autem potest non esse futurum eo ipso potest non esse vera scientia a fortiori esse futurum: ergo quod Deus ab aeterno praescit futurum, est natura futurum. 3 Instar

354 argumentum est: si voluntas humana, non pecaret tunc, quando peccatura praevisa est a Deo, falsum redderet Dei scientiam: ergo si tunc potest non peccare, potest falsum reddere Dei scientiam: ergo cum hoc implicet contradictionem, consequens est, ut humana voluntas tunc non possit non peccare. Vera Captura: quod posse facere id, quod est falsum reddere Dei scientiam, est posse falsum reddere Dei scientiam, ut Corpus terris liquet; sed si humana voluntas potest tunc non peccare, potest facere id, quod est falsum reddere Dei scientiam, a fortiori peccare tunc, quatenus potest non peccare tunc: ergo si tunc potest non peccare, potest falsum reddere Dei scientiam.

Quartum: si voluntas
355 humana esset tunc libera ad peccandum, esset libera ad verificandum Dei praescientiam; sed eo ipso quod sit libera ad verificandum Dei praescientiam, est libera ad falsificandum illam: ergo si voluntas humana, esset tunc libera ad peccandum, esset libera ad falsificandum Dei praescientiam. Siquidem libertas ad falsificandum Dei praescientiam, est implicatoria libertas: ergo implicatoria libertate, haberet humana voluntas, si esset tunc libera, ad peccandum. Maior expos pt, quod humana voluntas, ponendo peccatum, ponere &

neweicatiuy prescie Dei de peccato futuro. Prad. min. libertas enim adveniicandij est libertas adveniicandij, sed libertas adveniicandij Dei prescie, est libertas a salicandij illa: ergo cum ipso voluntas humana sit libera adveniicandij Dei prescie, est libera ad falsificandij illa.

356 Quartij argumentij est: prescia Dei est causa, ut futura sint futura, et ex sui ipsa existat, infert essaliter effectum suum, sed causa quae supposita infert essaliter effectum suum, nequaquam evertit libertatem ad talis effectus causa. Enim se tenet ex parte antecedentis prioris, quod autem se tenet ex parte antecedentis prioris, inferens essaliter eepotuit, quod non esse effectum neque vollitiv liberte redditur. Et ita Mar per testimonia aliquorum Patrum ita asserentium. Celebre est hoc Augustini lib. 15 de trinitate, c. 13, universas autem creaturas suas, et spirituales et corporales, non quia sunt, ideo novit, sed ideo sunt quia novit. Non enim nescivit, quae fuerat creaturus. Quia ergo scivit creavit; non quia creavit scivit. Nec aliter ea scivit creata, quam creanda. Alia ex eodem Augustino, atque ex aliis Patribus dabit Montoia disp. 15 de scientia, sectione 1ª et 3ª. Et horum et similium argumentorum dissolutione, facilius detegantur ac dissipentur, clarius quam appareat quaerita in hac disputatione, concordia, duas diap statuendo sit et probando, quod duplici proxime sequenti capite praestamus. Cap. 2um 1ª Pars statuit et probat.

Caput Secundum prima pars statuitur et probatur.

357 Sit 1ª Pars: secu

sa fraliteca, de qua postea, Dª futurorum prescia, firmat potius, quam evertit creatam libertatem. Hoc constans est Eminentissimis Catholicis omnibus, sed praecipue hoc modo praedicto. Nobis omnino placent Augustini demonstrationes libro 3º de libero arbitrio cap. 3º et 4º. Augustinus 1º cap. 3º supponens Deum non obligari fatali necessitate ad agendum, quae agit in tempore, sed libere agere, addit Deum qui praevidet, quid omnes hoc facturi sit, multo magis praevidere, quid de nostris, impiisque facturus sit ipse. Siquidem inquit, voluntatem tuam Castrum novit, et omnium hominum, inde quaesit, inde qui futuri sit, futuras praevidet voluntates, multo magis praevidet, quid de nostris, impiisque facturus sit. Praeterea inquit statim Evodius, cum quo in libris Dialogorum Augustinus contexit similium operum praescii Dei dies multo fidentius cum dixerim praescire opera sua, et quidquid facturus, certissime praevidere. Statimque hic Augustinus urget ab absurdo: Nonne vero caves, ne tibi dicatur, etiam ipsi, quaecumque facturus est, non voluntate, sed necessitate facturum, si omnia, quorum Deus praescius est, necessitate fiunt, non voluntate. Inde

358 sic infra elicit argumentum: Si Dª futurorum prescia laederet contingentiam et libertatem nostri sui, laederet contingentiam et libertatem faciendorum ab ipso Deo: atqui non laedit, sed potius firmat contingentiam et libertatem faciendorum ab ipso Deo: ergo Dª futurorum prescia non laedit, sed potius firmat contingentiam et libertatem nostri sui. Caeligitur Maior patet: Deus enim, non solum praevidet facienda a voluntate creata, sed illa praevidet, ut certe praevidet, multo

maois precudet facienda a sua proris uoltare. Nr ostendit: implet Cuj mtui Dey ideo n operari libere, q infallibilit sciaudet se operari libere, sicut intiu implatipy ideo n ee Dey, q infallibilit sciaudet, se ee Dey: uisitoris Enim infallibilitas efiat potius ee, Q dee uidet: vi Cuj faceret n ee, Q dee uidet n uideret Q duidet, ipsaq) se infallibilg redderet falsg.

2º Ex eodg Aug.º cap. Pr ita postulante: Unde tibi uidetur aduersu ee liberu arbitriu nru presci Dei? Quia presciaest? an quia Dei prescia est? Per pentequ colligere, neutra fralitate, ledi libertate nrg, infra sic ducitur argumty. Qd prescia neq) ut prescia, neq) ut Da, ponit in futuro prescito necessitate oposita libertati: g. neutra fralitate, libertate nrg ledit Da prescia. Coa liquet, etans prat: ideo Cuj Da prescia, siue ut prescia, siue ut Da, necessitate opposita libertati, poneret in futuro prescito, q per it9 fralitate est Domino certa, et per 2ª certissima, id stat optime, certa et certissima ee Domino obti liberi, quin ponat nullo necessitate oposita libertati: q Da prescia, neq) ut prescia, neq) ut Da ponit in futuro prescito necessitate opposita libertati. Huius silogismi innumeris prope pt exemplis, quorum aliqua intento dy taxat minoula digito sedy cis.

36 ... 1º pt. in auditione, qua me sponte ac libere loquentg audiuistis. 2º in uisione, qua nunc uos uides sedentes isthic, et scribentes sponte ac libere. 3º in uisione, quateris

oculariis homicidij aut furtum intuet ea perpetrante delicta. Quimodi cum actu certissime repraesentent quinobis visus, l auditus necessitatem libertati oppositam imponant: alioqui cum ipsum audientem et videntem destituerent autorem, cuiusvis visus et auditus obtii causam aut intemperiem imputaret, sic invenies explicatum eleganti intuitu Boetius libro 5° de consolatione prosa 6ª Vega qo 16 exuarijs, pluresq aliasque quos dabit Reinaudus in theologia nali distinc 8ª in° 13 et Montoya disp 33, 34, et 36 de Scia. Quarto, certissima est quae repraesentatio, qua in speculo exprimeris stans &c. An propterea vitrum, ferrum tibi standi necessitatem imponit, ita ut pro libito non possis, l sedere, l abire? Quinto denique, pluribus alijs praetermissis, praeteritorum recordatio; quamvis certissima sit illorum notitia, non imposuit illis talem necessitatem ut sine libertate fuerint acta, quo ponebantur: ergo neque certissima futurorum notitia, talem illis necessitatem imponit, ut sine libertate sint agenda, quo agentur. Hoc ultimum explicat aperte eo cap. 4° Aug. sic dicens, sicut cum tu memoria tua non cogis facta esse, quae praeterierunt: sic Deus praescientia sua non cogit facienda, quae futura sunt.

364 Ratio denique

ex fundamentali horum oium ratio. Seclusa causalitate permanet in Deo futurorum praescientia causalitas pure repraesentationis cum infallibilitate, praedictam causalitatem non destruente; sed causalitas pure repraesentationis cum infallibilitate praedictam causalitatem non destruente, firmat potius quam evertit, operationis futurae libertatem: ergo seclusa causa formali

tarea ... ex ... pspicia, firmat potius quã Evertit, operaõis futuræ libertatẽ. Nam Ecoã distant. Siat. tin, inquimus, Enim fatalitas futuræ repraõis, non ponit, sed supponit obtum ee, ut illud insit, Exercitium suarum caarum, atq ita ee repræt. Verum infalibitas futuræ repratioñs, denotat solum, quod infalibiliter supponit obtum ee, ut illud insit, Exercitium suarum caarum; atqui quod futura operaõ reprata per Dei præscienciam sit ut sit Exercitium suarum caarum, et quod infalibiliter insit ut sit, Exercitium suarum caarum, firmat potius quã Evertit Eiusdẽ Operaõis libertatẽ; ergo fatalitas futuræ repraõis, cum infalibilitate prædicta fatalitatẽ non destruente, firmat potius, quã Evertit operaõis futuræ libertatẽ. Minor prob: quod enim futura operaõ insit, ut est Exercitium suarum caarum, et quod infalibiliter insit ut sit, Exercitium suarum caarum, est quod ipsa operaõ, non possit non poni, eo quod ponatur a voluntate potente prolibito ponere et omittere; sed ad hoc modo ponenda sit operaõ; quæ ut futura repræt, per Divinæ præsciẽ est fatalissime, quod illa sit libere futura. ergo etc.

362 Ut hæc melius Capias, considerandatibi est voluntas, inactu 1º ad amorem, sibi immate liberum. Voluntas vero, cum oia secum immate decurrentia ad ponendum amorem, indifrã habet ponendi; itaut atentis oibus immate decurrentibus, verum sit, nullum Exitus præcedere Efficacis determatum ad ponendum potius, quã ad non ponendum actum amoris, atq adeo voluntatẽ ante suppõem ipsius amoris posse proxime non amare; Voluntas autem ita potens non amare, amat. Amor iste est libere et naris ponitur, atq

cilla proxime completiva: libere nimirum absolute et antece-
denter, quatenus ponitur a voluntate proxime poten-
ter ponere, ut dictum et explicatum est; necessario autem
ex suppositione et consequenter, quatenus ex suppositione quod sic po-
natur amor, non potest non poni sic: alioquin ens posset sim-
ul esse, et non esse. Sicut est: Necessitas ista ex suppositione, sive consequens
libertatem non laedit: quia stat cum ipso amore ut libere po-
sito. Necessitas ista minime opponitur libertati: est
enim necessitas, et determinatio, entitatis omnia transcendens, conveni-
ensque omni enti, ut legitur ex numero 254, et 255; necessitas autem
et determinatio omni enti conveniens, enti libero nequit opponi; est
enim praedicatum superius; superius autem praedicatum, oppo-
ni nequit inferiori sub ipso contrahenti, ut est evidens.
363 Ex hac
communi et perspicua explicatione colliguntur aliqua. 1um
voluntatem posse absolute et antecedenter impedire sibi necessi-
tatem consequentem amandi, quatenus impedire potest amorem
ipsum in quo supposito praedicta necessitas fundatur.
2um, necessitatem, quae non ponit sed praecise supponit aliun-
de positum datum amorem, esse necessitatem pure consequentem, mi-
nimeque nocentem libertati. 3um: repraesentationem, sive notitiam aut
scientiam praedicti amoris, quantumvis cum illo connexam, dum-
modo ex parte actus 1i proximi non concurrat ad ponendum,
sed praecise supponat aliunde positum, esse necessitatem conse-
quentem, quam absolute potest impedire voluntas eo quod impe-
dire possit ipsum amorem, cum quo tamquam cum priori ter-
mino connectitur huiusmodi repraesentatio, notitia, aut scientia.
Ita se habent repraesentationes illae, quas in exemplum adduceba-
mus n° 360.

Et tandem hec Di-
futurorum prescia, que quidem licet eternitate precedat,
non precedit causalitate: non ponit, sed supponit obtime
positos et futuros liberos nre voluntatis actus: Et sicut
Ex supp.e quod a nobis ponendi sunt, Diva scia detratur, ut
ponendos presciat; ita ex supp.e quod a nobis ponendi non es-
sent, detraheret, ut presciret non ponendos. Pulchre ac
subtiliter Aug.o tractatu 53 in Joanne: Quidam sunt intempe-
ranter inquieti, qui aliquando proclamant, et turbulenta
disceptatione contendunt dicentes: Quid fecerunt Judei,
vel quae culpa eorum fuit, si necesse fuit, ut ser-
mo Isaie Prophete impleretur, quem dixit: Domi-
ne, quis credidit auditui nostro, et brachium Do-
mini cui revelatum est? Quibus respondemus Deum
prescium futurorum per Prophetam predixisse, infide-
litatem Judeorum, predixisse tamen, non fecisse. non enim
propterea quemquam Deus ad peccan-
dum cogit, quia futura hominum peccata iam no-
vit. ipsorum enim prescivit peccata, non sua, non cu-
iusquam alterius, sed ipsorum. Quapropter, si ea, que
ille prescivit ipsorum, non sunt ipsorum, non vere ille prescivit.
sed quia illius prescia falli non potest, sine dubio non
alii, sed ipsi peccant, quos Deus peccaturos esse prescivit.
Fecerunt ergo peccatum Judei quod eos non compulit facere
cui peccatum non placet, sed facturos esse predixit quem
nihil latet. Et ideo si non malum, sed bonum facere vo-
luissent, non prohiberentur, et hoc facturi previderen-
tur ab eo, qui novit, quid sit quisque facturus, et
quid ei sit pro eius opere redditurus, redditurus

sed q. illius prescia falli n potest, sine dubio n. alij sed ipsi peccant, quos Deus peccaturos ee prescivit; fecerunt q. peccatum sudet, Et deos n. compulit facere, cui peccatum n. placet, sed facturos ee predixit, quem nihil latet. Et ideo, sin. malum, sed bonum facere voluissent, n. prohiberent, et hoc facturos preuiderent, ab eo qui novit, quid sit, quisque & facturus, et quid ei sit pro eius opere redditurus. Caput 3. statuit, et prabatur

Caput tertium statuitur et probatur 2a Hto.

Sit 2a Hto: scientia

365 prescia futurorum, eet illorum immateria ca. n. daret cordis loco, sed libertatem everteret. Hanc statuimus 2a. loco, P. P. Thar Cabrera, Aluarez, Lauendo, Navarrete, Ledesma, et alios quos refert Montoya disp. 15 de scientia, sectione 3a n. 5 et quos sequitur Joannes a S. Thoma 1a pte qq. 14, disp. 18, Gonet, et alij moderni Thomistae. Enim docent, scientiam simplicis intelligentiae repraesentat possibilia, ut ee proxima, id remota causa rerum scientiam visionis (quam longius ipsi colocare solent in monastico quodam impe[rio]), quo sibi Deus illuminatur intimat. preconceptum eius causae decretum rebus producendis (ee rerum omnium immateria causa. Idcirco vero existimant, et dicunt hanc causalitatem ut rationem sit futura, quia presciunt, scientiam, virtutis causalitatem, utque ideo res futurae presciunt a Deo, quia futurae sunt.

366 Dª predictis ig. Att. preractg statuimus, Dz nobis qd favet tota fere DD. Antiquitas, ut testatur Franciscus Romeus, sacri praedicatorum ordinis Magister Generalis, qui libro de libertate operum, veritate 8ª sub finem explicans quare scientia praescia non impediat nostra libertas, haec habet: illud non praetereundum est, quod si ad Antiquos DD. te verteris reperies ferè omnes in hanc unam devenisse sententiam; non ideo, quod Deus scit aliquid futurum, idcirco futurum est; sed quia futurum est Deus novit, qui est praescius futurorum. Sic enim loquitur Hieronymus sup. Hieremiam, Aug. in lib. de praedestinatione, et gratia, Origenes sup. epistolam ad Romanos, et Chrysostomus sup. 10 Mathei cap. Sic plerique orthodoxi proceres. Et quidem Valens, quod dicitur de erroribus n.° 354 memoratis, creatae libertati concordiam ut Dei praesciam, aut visionem futurorum explanant, distant asserunt ideo utramque componi, quia talis praescia non causat operationes nostras futuras, sed potius futuras videt, quia fore sit. Delibavimus ig. aliqua ex istis, n.is illis 351, et n.° 364. Alia plurima ex eodem profert Montoria citatus n.° 360: Delibanda sunt ergo aliqua ex alijs DD.

367 ... ... Antonius in lib. qq. Christianis agentibus positarum qq.e 58 rationem reddens, ob quam Deus causa non fuerit peccati Adami, et Angelorum per praescientiam, banc statuit generalem doctrinam: Neque causa est eius, quod futurum est praenotio, sed quod futurum, causa est praenotionis. Neque enim praenotionem sequitur quod futurum est, sed quod futurum est praenotio. Damascenus dialogo adversus

Manicheos paulo ante finge ait; ac quidem tum Dei presciens, a nobis causa haudquaquam habet. At quod ei ea facturi sumus prescia a nobis proficiunt, neque nisi facturi essemus, nec ipse quidem quod futurum esset prenosceret. Et quidem Dei prescia vera atque immutabilis est, verumque ipsa, haudquaquam causalit, cur omne fiat, id quod futurum est. Quin potius, quia hoc illud facturi sumus idcirco prenoscit. Id quod explicare pergit exemplo medici, qui ex arte morbum prescit id non causat. Chrysostomus, homilia 60 in Matheum ad illud capitis 18 necesse est ut veniant scandala: sic ait: non quod predictio Christi, scandala inducere putanda sit. Non enim quia futura scandala predixit, idcirco veniunt, sed quod omnino ventura erant, idcirco predixit. Si enim si erent, si nollent ea se cogitare, neque homines atque presti ferri. Quod si ventura non fuissent, nec ipse futura predixisset. Similia habent multi in locis Hieronymus, cuius verba dabimus alibi, Atanasius, Cirillus Alexandrinus, Epifanius, Anselmus, Gaudentius Brixiensis Episcopus. Beda, Boetius aliique plures, quorum verba producit Montoia disp. 33 de Scientia, sectione 4a. Multique etiam est hoc super re, multis in locis Origenes, ubi quoque plurima habet, que apud eundem Montoiam aut apud Rainaudum in Theologia naturali distinctione 4a n° 24 videri possit.

368 Argumentum 2um Thi. rao satis efficax, duplici ex capite desumitur. Primo, ex eventione libertatis in operantibus. 2o, ex ablatione sufficientiae in non operantibus. Probatur igitur illo, primo ex

1º capite: Ideo pxa poa operandi Istituit p aliqd detrate Dnexy cu Operaoe, Cuertit libertas pxa operaois; Sd n̄ Sd.ª prescia, seu sciaunioñs ut talis eet operaoy nrary immata Caa, nra pxa poa operandi, Istitueret p aliqd detrate Dnexy cum operaoe; q n̄ Sdª prescia, seu sciaunioñs ut talis, esset operaoy nrary immata Caa, Cuerteret libertas pxa nrary operaoy. Coaliqt, Ct maxpt. libertas eny pxa, Ex deceptu Suo, est potestas pxa indifrens ad utrulibet; implicat aut, intris, Qd poailla, quae Istituit per aliqd detrate Dnexy cu Operaoe, sit potestas pxa indifrens adutru libet, siue ad operatioe Et operaois Omissioe pro libito: Quomodo Eny potest ee n̄ detrary aduny, id Qd Ex detrato aduny, Istituitur.

369 Et Miug. prat. si Sdª prescia, seu sciaunioñs ut talis eet operaoy nrary immata Caa nra pxa poa operandi, Istitueret, per Cuismodi sciq; sd Cuismodi Scia, Est detrate Dnexa cu operaoe: q n̄ Sdª prescia, seu scia unioñs ut talis, eet operaoy nrary immata Caa, nra pxa poa operandi Istitueret per aliquid detrate Dnexy cu operatioe. liquet Ctiq si looi huius Coa. Minpt. Cisalit Enim repugnat ensio Sdª ut talis sine usio: idest, Deum uidere, Qd Exsultit operao, operaone nrae nra n̄ Extente. Prat Max: q nra pxa poa operandi, Istituit per Sdq poq Executiuq; sd Sd poa Executiua, eet ipsa Sdª prescia, seu scia unioñs ut talis, si Cuismodi Scia, eet operaoy nrary immata caa: q n̄ Sdª prescia, seu scia unioñs

ut talis est operaoy nary immata Caa, nrapxapoa operandi, ɔstitueret per eiusmodi sciq. Maxpt: nq pre ciss en illecta Bᵃ poā executiua, nillojst poa crea ta est pxe expedita ad operaoq. Et etiq mix: nq immata caa, et executiua, sit tri Duertibiles

3) o — 2º prat. Hoc

ex 1º capite: si Dᵃ pscia futuroy, siue scia uisionis ut talis est caa immata, nara ad operaoq nra, ubi n adest eiusmodi scia, n adest nobis caa totalis ɔ-pleta ad operandy, neq possumus illq acquirere; sed ubi n adest nobis caa totalis ɔpleta ad operandy, neq possumus illq acquirere, n hemus poq sufficientq ad operandy. ergo si Dᵃ pscia futuroy, siue scia uisionis ut talis est immata caa nara ad operaoq nrq, ut aduersarij uolunt, ubi n adest nobis eiusmodi scia, n hemus poq sufficientq ad operandy. Atqui qdo libere omittimus operaoq, n adest nobis ea Dᵃ scia operaois ut e euidens. ergo qdo libere operaoq omittimus, n hemus poq sufficientq ad operandy. ea hec admissio sileoiimo nasi necuit, cy tn implicatoria sit: qᵃ n henti poq sufficientq ad operandy n est libera sed prorsus naria operaois omissio. Est insuper ɔᵃ Dq fidei pria, cy, qui peccat omitendo operaoq preceptq n here tunc poq sufficientq ad eq operatio nq: idq uny est ex multis absurdis, que exorata phisice predetrante inferri prant efficacit. Dᵃ RR thas theologi in deque intractatu de auxilijs.

3) r — Sd

ad silogoy redeamus. Cuis coa expremimus legitime

sicut satisq liquet. Mir e manifesta: nq caatotalis et poa sufficiens querti biles tu sit: caa enim totalis est preterquq n requirit aliā; in quo quidē explat formalissime caa sive poa sufficiens. Maior quoad tq ptē pt, tumq sine caa naria ad operandū, implat intiūs caa totalii et pleta ad operandū: tum etiā qa idipsū omnini R. P. Thom caretus concedit Gonet disp. 3 nº 5 ~ dicens: Unde donec talis actus imperii sit et illicat in Deo, n dy illicit caa totalis et pleta productionis et futuritionis rerū. Itētiā quoad 2 ptē minui, quā illa prescia futuro, sive sciā mois ut talis est caa imta naria ad operadū nrā; ubi n adest enim scia, n possumus illā adquirere: pt, in quaq catenus enim adquirere possumus illā Deiscię, quatenus opera possemus, et operando prepientare D. sciē mois operaō nrē; sdubi n adest ta scia mois de operaoe nra n possumus operari: ergo ita Mir patet: siqdē tunc n adest nobis caa imma ta naria ad operandū; sine caa autē naria ad operandū implat operao.

332 Et Dicat

peccadē lª maius pars. Etenī 2º adversarius in nº 365 indimq firmavit ppp caalis ideo futura nra operaō prescitur a Deo, qa futura est, atqui si operaoe nrā possemus adquirere nobis D. 9 presciā, sive scię visionis de eadē operaoe, uera et illa pp caalis. ergo iuxta Adversa hic ubi talis scia n adest, non possumus illā acquirere operaoe nra. Mir pt: medium enim, quo aliquid adducimus est rao hendi adquisitū, proindeq vera enadit caalis pp in quo hoc ipsū asserit. Cap. sy

arguta Capite 1° proposita diluuntur.

Caput quartum arguta. Capite 1° proposita diluuntur.

§ Ad 1m argum propositum n° 352 respondetur dessamari (quem primum dicunt universalissimum D. a premotionis physicae sectatores, verissimumque loquendo de inevitabilitate seu inimpedibili simpliciter, ut in tractatu de auxiliis atque in aliis theologiae locis ostenditur a nostris Doctoribus) negando minorem quoad ultimam illius partem, de inevitabilitate Dei praescientiae et revelationis, et claritatis praedictionis illius dicendo: quae inevitabiles sit humanae voluntati, ex suppositione quod existant, et sint ad eam ostensa, concedit: quae inevitabiles sit humanae voluntati absolute et antecedenter negatur: minorem vel cuius probationem concedit ... ex qua nihil infertur ... assertum est enim humana voluntas non possit tollere Dei praescientiam aeternam, aut revelationem praeteritam: nam tollere praesupponit esse; ex suppositione autem quod aliquid sit, et fuerit, fieri nequit quod non fuerit, et neque potest humana voluntas pro libertate quae hic et nunc operatur impedire ... absolute et antecedenter Dei praescientiam et revelationem praeteritam, quae quidem essentialiter praesupponunt futuram hanc ipsam operationem humanae voluntatis liberam, ut satis est explicatum n° 362 ... dicitur ... sequentibus.

§ Ad 2m argum.

propositu n° 353 ret. dicedo maior nariaq. iram necessitate anti. et libere futuri, tu sit ante possibile, ∂cedit; narii futuri necessitate sol. 2equenti et libere futuri tu ess impossibile, narriamur mixta dictam n° illo 362. Minor ut disiunctiva ∂cedit q. de necessitate 2enti, na. aute de necessitate anti, loqdo minimi de prescia operationi nobis liberarii. Ad minus probaos maior ∂cedit, ∂dicitur minor. Atqui D.9 prescium de pecato Antixpti Oq ee narrio uerg, e. si altissime peccati ee narrio futuri, necessitate anti, insaniza negante, prescig ee cag furi: nat. est si altissime peccatyee narrio futuri necessitate soli 2enti. Ineadem nia ∂ai ∂cedit mi. Que oia satis superq. ∂stant ex duplici proe praecedenti capite.

355 — Ad 3. argumentu propositu n° 354 respt antis distinctione simultas. Humana n. pecaret tunc qdo pecatura praecussa est a Deo, ∂ponendo carentig peccati cu prescientia de peccato, falsam redderet Dei scientiam. ∂ceditur: si non peccaret tunc qdo peccatura praecussa est a Deo, impediendo per carentig peccati neumqua fuisset prescientia de peccato, falsam redderet Dei scientig. negat. ans. ∂coa. Ad huius probaos maior ∂cedit et negatur minor. Explicatur solutio. Quod humana uoluntas non peccaret tunc, dupliciter intelligi potes. Primo, si praesupposita Dei prescientia de peccato, nihilominus uoluntas non peccaret, componendo uidelicet cu peccati prescia, carentig pecati: ∂ponendo uidelt cu pecati prescia carentig pecati

2° sicq ante qoq pecandi et n° pecandi, quq hic et nunc het humana voltas ante ad pecaty et independen- tq a pecati presicia, voltas humana n° peccet, impedi endo nimiry per pecati carentiq ipsiq pecaty, atq adeo detrando Dei ut ab æterno huerit presciq, n° quide pecati, sd potius carentiæ pecati, ut dicty est n° 369. Ex his ergo duobus n° peccandi modis, 1us e prorsus impl atorius: ipse enim pecaty cu n° pecato, et sic presciam pecati. Et sic falsiq reddere Deu. 2us autem nihil simile faceret: scialiq Deus pecato n° existeret: scia autem n° existens n° falcicat.

316 (Adeundo 3 argu n° Ifraq positq n° 355, respt disendo maior: sivoluntas humana, eet tunc libera ad pecandy, eet libera ad uericandy Dei presciq, liberte ablata et ante pec caty ocedit: eet libera ad uericandy Dei presciaq, libertate exiq pecati, illudq sente, na maior. Deinde na ablut enim. Adillius fraq ocedit maior, sed nimi nat. cum peccaty ipsiq sit ex parte obti uericati- uis scie advanti pecaty, humana voltas, qua liber te ptest n° peccare, ptest n° uericare predictq sciam. est quide libertas, a uericandy Dei presciq de pec- cato, libertas ad n° uericandy Dei presciq de pecato. At libertas ad n° uericandy n° est eo ipso libertas ad falcificandy. Ratio e. nq mt n° uericare et falcifica re da medij, nimiry impedire exq presciæ; siquide prescia n° existens neq uericat neq falcicat, cu tam ueritas quq falcitas ognosis, conos includat existen- tq. Libertas itaq n° peccandi est libertas impedi

endi ex q sic Dei de peccato, atque adeo est libertas non verificandi seq de peccato. Nulla autem libertas est falsificandi praesequ de peccato. Implicat enim intus libertas ad term non tangentem id penitus impossibile.

337 Ad 47 argumenta, partim no 356 resp, nata maxi, non posse dubitari seq Dei ce...q rerum. Expresse psalmo 103, 24, omnia in sapientia fecisti. Et proverbiorum 3o, 19, Dominus sapientia fundavit terram, stabilivit caelos prudentia. Sapientiae 7o, 21 omnium enim artifex docuit me sapientia. Et 8o 6, quis horum quae sunt, magis quam illa, est artifex? Dionisius lib. de divinis nominibus cap 7o de Dei sapientia sic loquitur, haec enim est scripta de ea tradunt, omnium est artifex, et semper omnia disponit, estque causa indissolubilis cohaerentiae, et ordinis omnium fines quae priorum cum sequentium principiis semper connectit, eiusque unius ex conspiratione, ...entium que pulcherrime efficit. Et post pauca: omnium causas in se equabiliter anticipatas habet. Augustinus tractatu 104 in Ioannem. Quae futura erant per singula tempora, in Dei sapientia causas efficientes habent. Similia habet Anselmus in Monologio, Capite 9o, et 10. ubi Dei sapientiam comparat arti, per quam faber operatur, quod prius mente concepit. Alia plura in hanc rem dabit Montoia, disputatione 15 de scientia, sectione 1a. Ubi hoc fusius explicat, et illustrat.

318 Id unum ex praedicto Authore hic oportune notandum est. Addimus est antecedenti num.o, videlicet, sciam Dei ee

cau rerum, illuoendy ee n. solum scientia Dei, p ut illarum, & e ratio est ipse Deus rerum omnium conditor, quod omnibus manifes tissimum est; sed etiam scientia Dei subratione for mali scientiae; sed etiam scientia Dei sub ratione formali scientiae: & menti hanc fuisse scripturae sacrae, Dyonisii, Augustini & Anselmi locis nuper indicatis plurimorum aliorum SS. Patrum Quibus fratribus addit, Magistri aperte declara tum fuisse a Durando in 1. distinctione 38 q. 1a, n.o 3.o et 4.o et a Richardo ibidem art.o 1.o q. 2a; Evident in colligi Coeteris dubus Scholasticis cum Magistro in 1. distinctione 38, quorum multos recenset. Ratio demons trans, scientia Dei ee causa rerum apud Scholasticos haec est: quoniam ars est habitus faciendi cum vera ra tione, quae et ee & n. ee possit, & quorum principium in ipso est fa ciente ut docet Aris. 6.o Ethicorum ad Nicomachum cap 4.o: sed scientia Dei habet rationem artis rerum creatarum, ut ex Sapientiae 7.o et 8.o atque ex Anselmo vidimus anti numero: quia scientia est principium dirigens productionem creaturarum, quae est ratio. Plura praeterea, quae apud eumdem Autorem videri possunt.

329 Haec 1.o scientia rerum creatarum causa non est scientia visionis, ut RR. Thuit volunt; sed scientia simplicis intelligentiae qua, n.o 115 ex posuimus, & qua penetrante rerum essas dirigitur Deus ad producendas res, qualiter eas potest fieri, in sua scientia decepit: proindeque & eius modi scientia regula decreti creandi, ut ex Aug.to vidimus n.o 139. Scientia vero simplicis intelligentiae ut conjuncta decreto Dei, de his prae aliis creaturis producendis & hoc potius quam alio rerum.

ordiné e scia practica immate productiua. Et de hac ipsa scia ut coniuncta decreto loquit Aug in axouto nobis obiecto n° 356, dū eā altus dicit: quia q° uoluit, creauit. Ut ipsum aliosq. Pp ita quoque loquentes interpretat optime Mauritex in t° dis tioe 38. Nec de scia uisionis, ita loqui potuit Aug, ni uellent aduersarii, eū contradictoria docuisse: nā ut n° 364 uidémus Aug ipse dicit, qd prædicere Dei n° é facere; et alibi passim inculcat, n° ideo pecca re hoes quia Deus præscit, sd Deum præscire, quia peccant. Releg. e. uer. ba citata n° 351.

380 Quin etiam ita D. Aug. Aug intellexit, et scientia etiam ee illi qdn, qdo similis causalis usurpat, ipse docet haud obscure; in 1a q° 14 arto 8° corpore. duo enim ibi docet: 1um, scia quæ é causa rerum, se habere ad opposita cum sit eadem scia oppositorum, idest, ee indifferentem, et de termi p uoluntatem. Quo eodem modo loquit in 1 dis tioe 38, qq 1a arto 1o, atque de ueritate qq 2a arto 14. Atqui scia uisionis n se habet ad opposita, nec est eadem oppositorum, neq ex se indifferens, ad facere et n° facere; sd omnino determinata ad factum, pd uidet. ergo n scia uisionis rerum causa ee docet Aug D. sd potius scia simplicis intelligen tiæ, quæ per se, est indifferens ad facere et n° facere, et ad faciendum determinat per uoluntatem. 2um, qd ibidem do cet, est, eā Dei sciam, quæ est causa rerum, se habere ad res creatas, sicut scia artificis se habet ad artefacta. Atqui scia uisionis n dirigit artificem, neque facit opus, sd contemplat factum, ex uisione ideali: ergo non

scia uisionis iuxta D. Ang.cy est caa rerum, sed scia simplicis intelligentiae, qua dirigitur Deus ad producendas res, et in ordine ad hoc se habet, ut scia artificis ad artefacta.

381 Et 4 Confr. ng 1a pte qq. 19 arlo 4o ad 4m docet, quod unius et eiusdem effectus sit caa scia, et voluntas, scia tn ut dirigens, et voluntas ut imperans. Et qq. 25 arlo 1o ad 4m ait: poa importat raonem principii exequentis, id quod voluntas imperat, et ad quod scia dirigit. Idipsum repetit arlo 5o ad 1m dicens: poa intelligitur ut exequens, voluntas autem ut imperans, et intellectus et sapia ut dirigens. Atqui scia visionis dirigere nequit Divinam voluntatem ad opus: supponit enim factum, et existens opus, quod intuetur ut praesens, proindeque supponit liberam Dei voluntatem iussisse directam illius operis productionem: ergo iuxta Doctorem Ang.cum, scia visionis ut talis, non est scia, quae est rerum causa.

382 Confr. iterum: nam in hac qq. arlo 16 ad 1m habet: dicendum quod scia Dei est caa, non quidem sui ipsius sed aliorum. Quorumdam quidem actu, scilicet eorum, quae in aliquod tempus fiunt: quorumdam vero virtute, scilicet eorum, quae potest facere, et tn nunquam fiunt. Sed eorum quae potest facere et tn nunquam fiunt, nulla est scia visionis, sed sola scia simplicis intelligentiae: ergo non scia visionis, sed sola scia simplicis intelligentiae est iuxta D. Ang.cum, quae potest creas caare tamquam causa prius in actu 1o. Insuper, scia quae est, prius potens in actu 1o, eadem pro voluntate detracta, caat in ac-

tu 2º. q. n. scia visiois, sd scia simplicis illigentiæ, causa in actu 2º.

383 Alia multa in hanc

q. ex eode Ang.co D.e profert Montoia, disp. 15, de scia, sectioe 4ª, quibus plura Fasolus adiunxit tomo 2º, qq. 14 arlo 8º, a num.º 31 usq. ad 43; quæ prætereo, tum brevitatis caa, tum q.a ex adductis a nobis satis superq. istat, quæ merito dixerit Auersa qq. 14, sectioe 16, sam nrã sine dubio ee sq. Sancti Thæ. quæ ypse ibide sequitur, et satis illustrat, ysdeq. notis, qbus Ang.s D.r, sciã Dei, quæ est caa reru, descripsit, eamde descripserunt Antiquiores Thæ, Capreolus Thaij Oris princeps, et fidelissimus, atque eruditissimus Ang.ici D.is interpres in 14 distioe 35, q.e 2 arlo 2º, Herbeus in 14 distioe 39, q.e 1ª explans sciã D.j practicã, caativã reru, Soncina in 19 distioe 35, q.e 3. D. Ãtoa. S.o Silvester 1ª pte D. Thæ qq. 14, arlo 14, Caietanus et alij, ut adductis eorum verbis expendit ubi supra Fasolus an.º suo 44. Nec prætereunda hic sunt verba Mathei Oris ordinis prædicatoru libro de quinq. verbis Pauli 2ª Hereses verbo libertas, ubi sic ait: manifestu est, q. visio Dei, qua videt aliqu. agere, l. n. agere, n. est caa talis actus, l. operatiois: sicut homo videns incedentê p. viã; non est caa illius incessus, ita nec Dei visio caa operaaiu in nobis. Soli itaq. Moderni Thæ prædetratores caã reru ee sciã visiois docent post Magistru Aluarez lib. 2º de auxilijs, disp. 16, timentes videlt, ut bene notat Fasolus ubi supra n.º suo 26, ne si asserant, hoc ideo præscit a Deo, q. a est futuru, et n. ideo est futuru, quia præscitu

a Deo, nimis tribuant humanae voluntatis libertati, prae iudicentque suis praedestinatis, et qualitibus physice praedeterminantibus voluntatem.

382 Sed duo praecipue ex S. Thoma contra nos obijciunt. Primum, quia in primo distinctione 38 quaestione 1 articulo 5 ad 3 habet haec: Licet esse et scire Dei sint idem, tamen scire sequitur voluntatem ut imperatum ab ipsa; esse autem non: et ideo esse eius non subiacet libertati voluntatis, sicut scire operativum eius. Et articulo 2 ad 4: scire Dei de futuris est subiectum libertati voluntatis. Unde hoc efficitur argumentum: scientia subiecta libertati Dei voluntatis non est scientia simplicis intelligentiae, sive naturalis; sed scientia visionis, ut potens contingens contingentia libertatis Dei; atqui scientia D. Thomae scientia operativa et causativa rerum, quae ab ipso appellatur scire operativum eius, subiecta est voluntati Dei libertati: ergo secundum D. Thomae scientia, quae est causa rerum, est scientia visionis, et non scientia simplicis intelligentiae: quia res sunt quia videntur a Deo; non autem a Deo videntur quia sunt.

383 Nam in hac quaestione 14 articulo 8 ad 1 explicat haec Origenis verba: non propterea aliquid erit, quia id scit Deus futurum; sed quia futurum est, ideo scitur a Deo, antequam fiat: recens dicendum, quod Origenes locutus est, attendens rationem scientiae cui non competit ratio causalitatis, nisi adiuncta voluntate. Unde ita conficit argumentum: secundum D. Thomae scientia Dei, quae non habet adiunctum decretum, negatur causalitas; atqui scientia secundum quam non habet adiunctum decretum est scientia simplicis intelligentiae: ergo scientiae simplicis intelligentiae negatur a S. Thoma causalitas in res futuras, non scientiae visionis: quia scientia visionis est iuxta D.

Ang. S, scia simp est caarecy. Et Ifring chg qq. 2a. de ueritate arto 14. ad N. 3 explans eadem Origenis uerba, sic ait: Sed auth dicit: quia futurum est, ideo scitur a Deo: n̄ importatur caa essendi, sed caa inferendi tantum.

386. Ad hoc faculeret, uerissime dici Dei scia solum caare, put adiunctum het decretum; n̄ quod qa scia caans, uel innitatur decreto, et ab ipso dirmetur, sed qa ut scia sit in actu 1o. caans, decretum requirit posterius ipsa scia: ad eum modum quo scia dirigens artificis n̄ caat artefactum, nisi uoluntas efax accedat utendi predicta scia, siue notitia. Unde fit scia simplicis illius caantis - - decreto ad ipsorum effectum nag accommodato, necessariam ee, et n̄ subiectam libertati uoluntatis Dei quoad ee: siquidem n̄ est liber Deus ut talis scia henda, l n̄ henda: ee tn liberam, et libertati Dei uoluntatis subiectam, quoad munus caandi et operandi: si quidem n̄ ei conuenit caare, et operari, nisi put adiunctum het Dei uoltem. Et in hoc sensu loq. Ang. Preceptor, cum ait, scire operatiuum ee subiectum libertati uoltis Dei, hoc est, in ee actu caantis et operantis.

387. Infra 2g. reet ad 1um argum disgdo maiorem: scia subiecta libertati uoltis Dei, quoad ee et repraere, n̄ est scia simplicis illius, conuenaria concedit: scia subiecta libertati Dei uoltis, non quoad ee, et repraere, sed solum quoad munus caandi, et operandi, n̄ est scia simplicis illius, nego maiorem. Et similit distinguit: atqui 2a. Dei Ang. S scia operatiua, et caatiua rerum, que ab ipso apellatur scire, operatiuum et re-

subjecta est libertati voluntatis Dei, quoad munus ca-
andi, et operandi: concedit: quoad esse, imperare, neque
mir, et ea neque absolute.

388 Ad 2 paroxysmus dicitur
mar: 2a Dei Ang. m scie Dei 2y. ad non habet adjuncty de
crety, negat causalitas in actu 1o, concedit; neque causalitas
in actu, seu virtus causandi, neque mar: scientia simplicis
illig. 2 y se considerata enim habet caatiuq, non ad caan
dy se sola, sed adjuncto decreto. Deus illius dicendy est.
9 scien simplicis illig. neque ab Ang. Dei a causalitas in actu
8 1o, neque con: causalitas in actu 2o in subdistinguit consequens: defi-
ciente decreto concedit con; presente decreto negat.

389 Ad 3 ... ex-
cept merito Ang. m Dei dicere, respectus non eecag essentia
scie Dei: hec enim nequit accreari ex caan ullo causalitas de-
nere. Nihilominus respectus sit illa ois caa, non tanty q.
bonalis hec con: res hec est futura, q. Deus illg scit esse futuram, i
sed tamen q. ex parte obti detrantis presupponit creaty liber-
tatem fuisse detrandg adhunc ay, ut Deus sciat non illy m-
tueret. Notandy enim e cy Montoia disp 11, sectione 6a no 4o,
non solo expressug illa ab Origene verbis illis a tiaty fuisse
sed illaog expuori et prius de trate, vereca ante non enim me-
rg illaog asiasset Origenes, falso dixisset: non propterea aliquid
aliquid q. id Deus scit futury: constat enim evidentissime illaog esse.
Deus scit hoc esse futury: q. illud erit. Quaprop illa oiis Cag Ori-
genes nauit, apresia ad refuug, eadem illaois eag consenit
a futurae ad presciug. Eodem q. modo illig endi sit multi aly
PP ita loquentes

Maneat 10 fixum

390

ēduabus ellis caalibus pprobus positis n° 365, uere eillg, qug R.R. Thp. falsig dicunt, falsig autē qug ipsi dicunt uerg, si parla quia sumat, ut ab ipsis sumit in sui Cap. et illaoris antis, et in propria suillaoris ex sequenti, vt nup notatus ant in n°. Obitandis pro facili, et expedita obstacy aliarus solutione duo brebis notanda sit. Primumque eenesy Dei scire q creauit, aut q creata sit, si parla quia denote cre eecag Dei scie, vel etiam dixima n̄anti, sed soly si denotet, ee detrac ty pure obstuy, vt late dicta, an n° 96, et 28. 2y alio d° a sanctis P. ampliatur uocari eius seu simplicis illiq. Unde nullus d. nos argueg est, si cum ill aliquiz inueniag dixise, creas ce, q uident a Deo. Sic loquit Aug. libro 13 Confessioy Cap. ultimo, ubi Deum alloquens dit: nos ista, que fecisti, videmus q sit: tu aute q uides ea sit: et sepe alibi. Sic etiam Gregorius lib. 2° Moralium Cap. 23, que sit, inquit, ab eternitate eius ideo uident, quia sit, sed ideo sit quia uident. Et quod, preter multis alijs expressa D. Tho. q. 1a de ueritate ar.lo 9°, ad 3 recitalst: nihil prohibet, aliquo modo eg scig Dei esse dici; aliquo modo et solg illg, que est prepsentiy, preteritory et futurcy. Disp. 14 dicia Iditionata Itinoenty, seu de sua media. Cap 1° ut statuat q̄o dicimus dicta statey, pre notant aliqua.

Disputatio 14 de scientia conditionata contingentium seu de scientia media

Caput primum Ut statuatur hodiernus controversiae status prenotantur aliqua.

§ 91 Scientiam conditionatam futurorum in Deo dari evidentissime probavit, et ex antiqua S.ni P.ris doctrina non sine ingenti scolae theologicae fructu, et incredibili fundamentorum haeresum quam plurium dispendio, doctissimus ille pariter, et religiosissimus de theologia hac tempestate optime meritus P. Ludovicus de Molina ex doctissimo ordine, atque religiosissima scola Societatis Jesu primus omnium edidit in lucem. Verba sunt doctissimi Magistri Albarez ex sacra Augustiniana familia, disp.e 6.a Scientia sectione 1.a n.o 15. Qui postea disp.e 3.a sectione N.a inquirens utrum Deus cognoscat futura conditionata libera, sic ait: inaudita paucis ab hinc annis haec scholae noviter excitata est a Patre Molina in Concordia, et per eam gravissimas difficultates expediunt.

§ 92 Alumnus scientiam quam n.o 146 et duobus sequentibus adumbravimus, et in cuius defensione pariter atque impugnatione

toto iq elapso saeculo, plectara utrinque decertarunt, et desudarunt ingenia, supplicaque coredimur. Ubi statim depellit accusatio novitatis, quam inique hodieque iactant adversarij. nam praeter alia plura, quibus eam facile ac erudite depellit Henaus tomo tertio scientiae mediae historico propugnata Lucubratione 49, aequum est certe novitati non potest saltem ea, quae saltem maior centenaria antiquitate omnium iure praescripsit, aut habere, at lepide notat praedictus Autor loco cit. n. 1316. Sicut antiquior, si non natu maior, coetanea saltem se de physica praemotione ac praedeterminante decreto, quandoquidem huiusmodi praemotionis, ac praedeterminantis decreti inevitabilis cum creatae libertatis imminente e sacris literis atque antiquis Sanctis Patribus, Augustini praesertim et Thomae monumentis deducta per primos societatis Iesu Theologos, ac in publicam lucem emissa, eodem ferme tempore, quo ipsa de physica praemotione, ac praedeterminante decreto, parturiebat doctissimus eius Autor Pater Dominicus Bañez. Atqui non videat inter coetaneas tantas accusatione novitatis, aut utraque aut neutra percelli. Sed hanc praetermittamus cum multis alijs fabulis, quas ad severas historiae leges convincent, docte, et erudite Henao tomo illo nuper allegato, Paulus Leonardus tomo responsionum pro scientia media Annatus tomo primo opusculorum Ripalda disp. 113 de Ente supernaturali a sectione 6a, et alij. Nos interim ut statuamus hodiernam praesentis dictionis statum aliqua praenotamus.

93. Prenotandum 1º ex n. 25 de absolute futuro et conditionate futuro, sed non de conditionate futuro esse futurum absolute. Licet enim infinita sint conditionate futura, quae forent quidem si talis, vel talis conditio poneretur; et tamen numquam erunt deficiente semper illa conditione. Nullum autem est absolute futurum quod non pendeat ex aliqua conditione, et multa a multiplici. Unde conditionate futurum duplex est, ut n. 25 notabamus: aliud scilicet futurum, et aliud non futurum: futurum, quod ponetur aliquando conditio sub qua erit: non futurum quod conditio, sub qua foret, numquam ponetur.

94. Hinc est, praesentiam tanquam obiecta a libera creata voluntate, sive illa futura sint, sive non futura, sive praesentia, sive praeterita: de his enim omnibus verum est, quod erunt vel non essent, sint vel non sint, fuerint vel non fuerint dependenter ab aliqua conditione, sub qua fore, vel non fore a Deo cognoscuntur in priori antequam decernat, esse absolute vel non esse, fuisse, vel non fuisse. Vocamus autem scientiam conditionatorum contingentium ratione generice formalitatis, qua respicit sub conditione fore effectum contingentem ad futura, atque ad non futura, ad praesentia atque ad praeterita extendatur. Communi tamen nominis usurpatione scientia futurorum contingentium conditionatorum appellatur, fortasse quia sub ista magis limitata formalitate conducit maxime haec scientia, ad creatae libertatis concordiam cum infallibili efficacia auxiliorum Dei gratiae, praedestinationis ac reprobationis, aliorumque divinorum decretorum.

395 Praenotandum 2° tria
interuenire in qualibet conditionali propositione. 1um est conditio
sub qua. 2um res, quae affirmatur, vel negatur. 3um habitudo
conditionis ad rem sub illa affirmatam vel negatam: v.g. in hac
propositione conditionali: si est ignis calefacit, ly si est ignis
est hypothesis aut conditio quae neque affirmat, neque ne-
gat existere, sed accipitur praescindendo ab affirmatione
aut negatione. ly calefacit calefactionem explicat, quae
est res affirmata sub illa hypothesi aut conditione. Ac
denique necessitas illa qua ignis existens conditione il-
la purificata, calefactionem infert, est praedictae conditio-
nis habitudo ad praedictum conditionatum.

396 Praenotandum 3°
habitudinem conditionis ad conditionatum iuxta diversitatem
sui diversas producere conditionales propositiones. 1° Cum enim con-
ditio vel identicetur, vel essentialiter connectatur cum condi-
tionato, resultat conditionalis propositio necessaria. Huiusmodi sunt
istae: si est homo est animal: si existit unio physica haec
extrema connexa: et similes aliae. 2° si conditio conditio-
nato repugnat, resultat conditionalis propositio impossibi-
lis: cuiusmodi haec est: si est homo est equus: si exis-
tit unio physica existet sine extremis, et id genus
aliae. Neutrum autem conditionalium harum genus ad
praesentem attinet controversiam, atque adeo de neutro loqui-
mur: utraque enim illa absoluta est ut dictavi ex n° 115, atque ex-
pressis dictis an° 98, ad scientiam simplicis intelligentiae per-
tinent.

397 3° si habitu-
do conditionis ad conditionatum non est necessitatis, neque

repugnat, sed indirecte, quatenus videlicet conditio ex se disponi potest tam cum conditionato, quam cum illius carentia, tunc resultat conditionalis propositio connexa. Haec autem duplex est: una cuius conditio ad conditionatum aliquomodo conducit, et aliquomodo removet oppositum. Cuiusmodi est haec, si Petrus libros spirituales legat converteretur. Altera est cuius conditio nullo modo ad conditionatum potius quam ad oppositum conducit. Cuiusmodi est haec, si Petrus heri Constantinopoli dormiret, Petrus Hispali sacrum audiret. Itaque praesens non abbis posterioribus conditionalibus, quae vocantur de conditione disparata, sed a prioribus illis, quae de conditione conducente appellantur, sermo ducitur. Itaque proinde quod priores illae solum a nobis discutiendae huc veniunt.

398. Praenotandum 4.º

Non omnes conditionales propositiones, quae videntur connexae, idest habentes conditionem sine natura connexione cum conditionato, tales sunt, nam saepe latet connexio consistens in libero Dei decreto infallibiliter connectente conditionem cum conditionato. Cuiusmodi est conditionalis illa Apostoli Domini propositio Joannis 16. 7.º, scilicet: nisi abiero Paraclitus non veniet ad vos. Cuiusmodi etiam est haec de fide etiam conditionalis propositio: Si peccator ... decesserit cum poenitentia finali, salutem consequetur. Nam in conditione et propositione includitur efficax Dei decretum mittendi Spiritum Sanctum antequam Apostolus Dominus ad Patrem ascenderet. Et in conditione propositionis includitur efficax decretum infallibilis quod promissio Dei de gloria conferenda peccatori cuiuslibet decedenti cum poenitentia finali. Unde in 1.a propositione conditio ...

subsequenat adventus Spiritus Sancti, n. est sola ne-
cio Ascensionis Xpti Domini in Coelum, sed ea simul cum
predicto decreto Eterno quod conditio ans, sub qua potenti
consequentis afficiat, n. est sola finalis penitentia, sed illa
prout infiata predicto illo decreto et promissione.
399 Ubi statim
observare oportet, predictas veritates a Deo cogno-
per scientiam visionis sed atque per scientiam simplicis intelligentiae
per scientiam enim visionis videt Deus existere decretum quo
predictarum veritatum conditio constituit, neque ut eam n.º 445
vidimus, scientia visionis est omnino absoluta existentiam videre:
per scientiam autem simplicis intelligentiae, intelligit namque connexionem
promissionum decreti cum effectu promisso, neque adeo scientiam
pertinent nam absoluta, ut itidem diximus n.º 396.
Et propter eamdem rationem veritatis namque ad scientiam simplicis intelligentiae
spectant, hae, et similes aliae conditionales quae si
det in Deo decretum efficiant predefiniens liberum
Patris conversionem existentis libera Patris conversio: si Peccator
vocationem ut efficacem suae conversionis fuerit a Deo consen-
tiet vocationi. De huiusmodi itaque conditionalibus quibus
quarum conditio namque cum conditionato connexionem habet, ut po-
te ad scientiam mediam non pertinentibus hic non disserimus.
900 Prenotandum de-
nique totius presentis controversiae cardinem in eo versari, an scilicet
summo suo intellectuali lumine, Deus certo ac determinate cogno-
scat, quid eveniret, sub qualibet conditione indifferen-
te quidem ad utrumlibet se deducente ad unum potius
quam ad alterum contradictionis extremum. Propterea adhuc
et tractatus, controverterunt quaestio circa liberos creat

voluntatis aux. anscilicet Summo suo illuatilumi ne Deus certo acde veritate sciat, quid factura est po tius quam non factura, et quid non factura potius quam factura creata voluntas distituta in manu consilii sui pro dolete liberttatis suæ in hac vel illa conditione aut auxilio supernali &c. In hac quæ distant hucusque docuit, ac docebit universa Societatis Jesu Scola, predicta omnia futura libera a Deo sciri per scientiam conditionatam independen= tem a decreto actualiter existente, quam propterea Scientiam Mediam appellamus, ut liquet ex num. 118, et 121. Cap. 2 exponemus

10 id, in quo nobiscum tandem conveniunt, predeterminantes &c.

Caput secundum
Exponitur id, in quo nobiscum tandem conveniunt, predeterminantes Thomistæ.

101 I. Universæ scolæ nostræ sententia precedenti numero syncere proposita duplici via potest impugnari. I.ª negando, certo, et infallibiliter a Deo cognosci futura conditionata predicta. 2.ª, afirmando ea quidem certo et infalibiliter a Deo cognosci, non tamen independenter a decreto, sed solum in decreto predeterminante. I.ª, sequens nostræ impugnandi via placuit omnibus adversariis initio exorte controversiæ presentis. Ea enim tempestate Doctores scolæ nostræ ... ostendebant, Dei solum voluntatis inclinationem infalibiliter cognoscere, a quo actus non cognoscere, misrabiliter et directe realiter. Ita inter alios docuit Petrus de Ledesma Domi

nicanus, in tractatu de Dei grat. auxilijs, edito Salmanticæ anno 1611, disp. 2.a affirmi de scientia futurorum Contingentium, difficultate 2.a cuius verba producit Henao tomo de scientia media historice propugnata, eventilatione 1.a an. 18, ubi inter alia plura hæc habet Ledesma pagina sua 180: hancque sequuntur omnes Discipuli D. Thomæ qui hac tempestate interpretantur illum, et omnes qui sequuntur eius doctrinam in materia de auxilijs Dei grat. Et pagina 590, § 1.a ita, sic ait: 2.a salus est certissima, talis ut opposita non sit nisi probabilis. Et ita diligentissime probanda est ex sacris literis, et SS. PP., et ex rationibus theologicis. Primo prout ex aliquibus testimonijs sacræ scripturæ, in quibus Deus loquitur de effectibus futurorum conditionatorum, tam de re dicta, et incerta. In qua clare convincatur, quod Deus habet certam et infallibilem cognitionem horum futurorum conditionatorum. Hæc Ledesma, qui a prædicta pagina 590 usque ad 605 totus in adstruenda cognitione Dei directurali futurorum contingentium conditionatorum occupatur, et a pagina 605 usque ad 621 in ea liberanda ab argumentis quibus nunc Deo eiusmodi directuralem notitiam efficaciter impetunt, pro eadem quam sententia eiusdem Patris de Ledesma cum alijs nominatis, ac innominatis.

40.

Proeadem quam sententia eiusdem Patris de Ledesma cum alijs nominatis, ac innominatis Thomistis referunt PP. Carmelitæ discalseati Salmanticenses tomo 1.o sui Theologici Cursus, tractatu 2.o disp. 9 n.o 9. Neque hanc dissimulant veritatem, quam ius additissimo, aut pedissequo calamo in toto illo opere modernis Thomistis subscribant, omni-

fragent. Id qd vel notatu Ingratus Ioannis a S.to Tha
qui tomo 1.o disp.a 2a arlo 1.o N xxi authoribus squerit, qd eg
sq Thistis imposuerunt. Id im posterum n ee, et satis liqet ex nu
p dicti, et abunde demonstrant, pducti qui plurimi verbis
Plus Leonardus ptel.a reoy pro scia media n.o 61, et Henao
Sotailla quenlao et.a, et Luterystom. 1.o de scia m.a th. lice defensata.
Preterum bienolls Padrelg Vennotu ex ordine Cano
nicoru regularium, qui tomo In scripto propugnaculu
humane libertati, libro 3.o Cap 26, n.o 2.o et 3, sic ait:
at q) hoc modo soli qui erant rere n' nulli, cu 1y hec
questio in scolis coepit exagitari. Veru quia hic di
cendi modus manifestu eu cuidet inferre B.us Scrip
turis et Patribus aperte afirantibus Deu huius
modi futura et in ventia dditionata certo et infallibi
lit' gnere, idcirco e 3.a opinio R.R quorundg, qui as
sidua dcertade, cautiores efecti, fatent, Deu huius
modi futura dditionata certo et infallibilit' gnovisse;
sd aiunt, illa dgnovisse in decreto, quo ab eterno sta
tuit coru 2.as caas in tempore phice predetrare ad
illoru productiong positis illis dditiobus. Hec Vennotus.
Inde satis dtat, qui immerito dennis authoribus
squerat Ioannes a Sancto Tha, et qui infelicit' ei hac
in re dcinat Lonet, qui preterea, ut de suo aliquid
adderet disp.a 5.a arlo 1.o nomg imposuit anonymo cui
dg authori libri cuiusdg de ordine de que fuori et pos
teriori, Cap 25, predictg ut ait sq tuenti, qui primus
a cpoterit dtruerant Annatus toma 1.o opusculoru disp.a
2.a, et Martinonus eyque liberalius nui annume
ravit. Id nomg in anonymo cudet nodus in scirpo.

Jam vero utriusque dissen
tientis scolae communis est, Dei hæc scientiae certo et in
fallibiliter dictante fuit illa conditionata. Et merito,
quidem in hoc nobiscum tandem adversarii conveniunt,
nam Sacrae Scripturae et SS. Patrum testimonia sunt clarissima.
E sacris literis innumera quae prope profert, fuse que
ac erudite expendit Montoya disp. 62, 63, et 64
de Scientia. Multa etiam proferunt Henao, Annatus, Fa
ssolus, Eximius Doctor, aliique quamplures. duo tantum hæc
bit attingere. 1um sit ex 1o Regum 23, 10 ubi dicit: Et
ait David: Domine Deus Israel audivit famam
servus tuus, quod disponat Saul venire in Ceillam, ut
evertat urbem propter me: si tradent me viri Ceillae in
manus eius: et si descendet Saul, sicut audivit ser
vus tuus? Domine Deus Israel, indica servo tuo.
Et ait Dominus: descendet. Dixitque David: si tra
dent me viri Ceillae, et viros qui sunt mecum, in manus
Saul? Et dixit Dominus: tradent. Quae quidem ora
cula, nempe descendet, tradent, illis inquam verbis
absolute, sic enim falsa forent: eventus enim reipsa
secutus non est, siquidem his acceptis David se inde secessit
duxit, fugamque sibi consuluit, et nec Saul descendit in
Ceillam, nec viri Ceilae Davidem tradiderunt, solumque fuit
haec sensus conditionatus ac si diceret Deus, si permanseris
in hac civitate Saul descendet armatus ut te capiat,
insuper si te manente in civitate Saul descenderet, tra
dent te viri Ceillae. Audiendus maximus Sacrarum scrip
turarum Doctor Hieronymus qui tomo 3o in traditioni
bus Hebraicis circa libri 1 Regum Capite 23 columna

penultima sic exponit et ait Dominus descendet, ac
si diceret, si hic steteris descendet. Et quod ait: si tra-
dent me viri Ceillae? Et Dominus ait: tradent; iste est
sensus: si descenderit Saul, et hic te invenerit tra-
dent. Quod clarius? Et ita eundem locum exponunt Abu-
lensis post quaestionem 13 ante 14, Dionysius Carthusia-
nus, Nicolaus de Lyra et alii.
Vid. et ex Mathei
904 11, 21, ubi aperte Dominus ait, vae tibi Corozaim, vae
tibi Betsaida, quia si in Tyro, et Sidone factae essent
virtutes, quae factae sunt in vobis olim in cilicio et cine-
re poenitentiam egissent. Quem locum pro veritate hujus
propositae saepe versat Aug., praesertim lib. de bono
perseverantiae cap. 9o ubi ait, sed numquid possumus di-
cere etiam Tyrios et Sidonios talibus apud se virtutibus
factis credere noluisse, aut credituros non fuisse, si
fierent cum eis? Ipse Dominus attestatur, quod acturi essent
magnae humilitatis poenitentiam, si in eis facta essent divi-
narum illa signa virtutum. Idem docet toto sequen-
ti cap. 10. Et in Enchiridio cap. 95 de beatitudine in caelo
quit: tunc non latebit, quod nunc latet, cur apud quos-
dam non factae sint virtutes, quae si factae fuissent, egissent
illi homines poenitentiam, et factae sint apud eos, qui non
fuerant credituri. Apertissime namque Dominus dicit, vae
tibi Corozaim, vae tibi Betsaida et ita. Prosper ad ex-
cepta Genuensium responsione ad dubium 8 post medium
de Tyriis et Sidoniis ita disserit: quos etiam credituros
fuisse, ipsa veritas dicit, si talia, qualia apud non-
credentes facta sunt virtutum signa vidissent. Quare

autē hoc eis negatum fuerit, dicant, si possunt, qui calumniant, et ostendant cur ad eos Dominus mirabilia, quibus profuturi non erant fecerit. Nos enim si tanti facti et profunditatem iudicii eius penetrare non possumus, manifestissime tamen scimus, et verum esse quod dixit, et iustum esse quod fecit. Alia plurima ex eodem Aug.º multisque aliis PP. collegit erudite Montoia disp. 62 de scientia, et sequentibus.

405 Eamdem veritatem

ostendunt plurimae quaestiones agitari solitae ab Aug., multisque aliis Ecclesiae PP. ab eodem Montoia fuse adductis disp.e 63 de scientia, in quibus manifeste supponitur infallibilis Dei scientia actuum creatorum liberorum futurorum sub conditione, v.g., cur creavit Deus homines et diabolos, quos peccaturos sciebat si crearet. Quas quaestiones inter multos alios Ecclesiae PP. tractat Aug.º libro 1.º de Genesi contra Manichaeos cap. 28, et libro 11 de Genesi ad literam cap. 6, et libro 3.º contra Iulianum capite 8, et saepe alibi. Sed de his videndus Montoia tota illa 63 disp. nuper citata.

406 Ratio praeterea

ex n.º 254 ita deducitur. Impossibile est, aliquid scibile nesciri ab omniscio, aut imperfecte sciri a summo intelligente, sed obiectum liberum futurum conditionatum, si futurum, est scibile: ergo impossibile est, illud aut nesciri, aut sciri imperfecte, id est non certo et infallibiliter, ab omniscio, et summo intelligente Deo. Maior ex terminis est evidens. Minor etiam patet, nam tale futurum si futurum est ens conditionate existens, sed non existens conditionate; sed quarto omne ens, est scibile, et scibile quodammodo simpliciter, etiam quando non existit, ut n.º 198

indimus: q° de libero futuro conditionato l. n. futuro, est scibile.

407) Praeterea. Deus enim nescire nequit veritatem aut falsitatem determinatam cuiuscumque propositionis nunc praesentis, atque adeo certo et infallibiliter scit nunc propositionem dictam, itaque enuntiat esse l. non esse; atqui propositiones quas examinamus conditionales, de quibus est praesens controversia, determinatam veritatem, l. determinatam falsitatem habent: q° &c. Minor ostenditur: veritas enim propositionis est causa conditionis ita se habente prout enuntiat pro tempore per copulam importato ut est Aristotelis expressa doctrina libro 9° Metaphysicorum textu 21, et libro 1° perihermenias cap. 7°; sed illarum propositionum dictarum, ita se haberet determinate, vel non se haberet determinate significaret conditio, quemadmodum purificata conditione se habet itaque non sit indeterminatum, adeo, et non esse: quid enim implicantius, quam quod in instanti reali res aliqua neque determinate sit, neque determinate non sit? q° etc.

408. Neque certitudini et infallibilitati praedictae scientiae conditionatae, potest ullatenus obstare, quod eius aliquando verbis in sacris litteris Deus interserat dubitatamque particulam: id quod num° 401 a Sedesma obiici videbamus. Nullatenus, inquam, id obstare potest: tunc enim eiusmodi particula, non refertur ad scientiam Dei, sed ponitur ratione alicuius mysterii, ut, videlicet innuat, l. arbitrium nostri libertatem, l. eventus dictam, l. quid simile. Id quod ad Caput 26 Ieremiae, versu 3°, ubi Deus ita loquitur: noli subtrahere verbum, si forte audiant, et convertantur, unusquisque que

dura sua mala. Ita declarat Maximus in exponendis Sacris scripturis Sᵗ Hyeronimus: Verbum ambiguum forsitam Maiestati Domini non potest convenire, sed nostro loquitur affectu, ut liberum hominis servetur arbitrium: ne ex prescientia eius quasi necessitate vel facere quid vel non facere cogatur. Non enim ex eo, quod scivit Deus futurum aliquid, ideirco futurum est, sed quia futurum est Deus novit, quasi prescius futurorum. Hec Hyeronimus, quem commendatum promissi n° 36. Similia habet ad capt. 12 Ezechielis, et ad capt. 26 Hieremie versu 4°. forsitam, pauperes sunt et stulti: sic ait: hoc autem dicit sermone dubitantis iuxta illud Evangelicum mittam filium meum forsitan ipsum reverebuntur: ut ex ambiguitate sermonis, et suspensione verborum, liberum hominis monstraret arbitrium. Audiendus etiam Augᵘˢ tr. 39 in Joannem ad illud Capitis Octavi, versu 19: si me sciretis, forsitan et Patrem Meum sciretis: sic dicens: Ille qui omnia scit, quando dicit, forsitam, non dubitat, sed increpat: attende enim, quomodo increpat, ut dicatur ipsum forsitan, quod dicitur esse verbum dubitationis. Sed dubitationis verbum est, quando dicitur ab homine idea dubitante, quia nesciente, cum vero dicitur a Deo verbum dubitationis, cum Deum nihil utique lateat, illa dubitatione arguitur infidelitas, non opinatur divinitas. Plura circa hoc dabit Montoia disp. 44 de Scientia, Sectione 4ª Capt. 2. ex ponit id, in quo an ras cola dissentiunt predeterminantes.

Caput Tertium
Exponitur id in quo a nostra Schola dissentiunt predeterminantes Thomiste..

Deserta itaque
409 1º Iam nrã impugnandi via, q̃ comuni dilio, post
Magistri Alvarez incedunt adversarij nostri,
cum contendentes, obiecta illa conditionata nobis libera, n̄ aliter a
Deo presciri posse, nisi medio decreto predeterminante actalit existente.
Hoc decretum eã dicunt absolutum subiective, et obiective conditionatum. Est
absolutum subiective, q̃ nulla expectata conditione, ut illud existat, sed absolu
te eiq existit in Deo. Et obiective conditionatum, q̃ n̄ absolute amat obiectum
suum, sed dependet ab aliqua conditione, qua neq existere, neq n̄ existe
re amat, sed ab illius existentia prescindit. Ergo ad actus bonos ita decretare
dicunt: decerno et facit predeterminare Tyrios, et Sidonios ad conver
sionem, si in illorum urbibus Apostolus vellet patrare miracula. Decerno
predeterminare Petrum ad surgendum, si spirituale librum legat, aut inter
ne excitet inspiratione atq illustratione sua. Ad actus autem malos,
decerno et facit predeterminare cives Corozain et Bethsaidæ ad
actus infidelitatis, et ad contemptum Apostoli, si ipse in eorum urbibus
miracula sua patraret. Decerno et facit predeterminare Petrum ad
actus blasphemiæ aut adulterii, si impulset tentatione A.
410 Inenuimi prede
trantibus decretis precedentibus seu conditionatis fundantibus, De
ijs q. in illis conere conditionatos illos actus creat quod ti liberos, pre
docuit Mag. Alvarez lib. 1º disp. xxij, et lib. 1º de xxcij, ineunus Cap.
4º, nº 9 testat se procurasse ea decreta defendisse Rome ab anno
1596, usq ad 1603. Idipsum docent posteriores Thomiste predeterminantes.

adeoque altas apud ipsos egit radices sua scientia media, ut palam fateantur, Deum nescire decreta creata sua libera, quae non praedefinierit, ergo, ut Deus illa scire voluit, debuit illa praedefinire, ut loquitur Joannes a S. Thoma disp. 20 art. 1.

411 Hactenus praedeterminantia decreta reijciebant, ac refutabant, Plurimi ab alijs Theologis doctissimis e sacra Dominicana nostra familia, et sequacibus, quos pro singulis eorum verbum recensere Plus Leonardus parte 1a reorum praescientia media n. 49, et 50 quadraginta docuerunt, universa Societatis Jesu schola cum ipsis decreta et ante praedeterminantia reiecit semper, ut n. 113 dixi, semperque docuit oppositum e diametro, neque Deum certo, et infallibiliter ponere ante electionem liberam suae voluntatis decretum, sua cum ipsis futura addicta nobis libera, ut etiam dixi n. 400. Accedunt domesticis istis adhuc Theologis externi etiam plurimi, et praeclarissimi ex Academiis Parisiensi, Lovaniensi, Salmanticensi, Complutensi, Conimbricensi, alijsque necnon ex religiosis familijs, praesertim Augustiniana, Cisterciensi, et Franciscana, quorum nomina, et opera longo agmine, et ordine colligunt, et proferunt Plus Leonardus parte 3a reorum sectione 6, et N. Henao tomo I scientia media historice propugnata, quantitate 113, et tomo 1o scientia media theologice defensata sectione 113, et sequentibus, et alij.

412 Itaque tum ex his, tum ex dictis hodiernum praesentis controversiae statum, cum statuendo multiplicem praenotationem, breviusque protulimus. Istat linea, hodiernum utriusque scholae dissidium versari circa praedeterminans decretum, quod si semel evellatur, ostendatur quod ad futurorum conditionatorum nobis liberorum scientia non fundata in eiusmodi decreto, stabilita procul dubio permanebit scientia media. Id quod in sequentibus huius disputationis capitibus praestamus.

Caput quartum
prima
Scientiæ mediæ Probatio.

413 Primum scientiæ mediæ pro-
bationem desumimus ab absurdo, quatenus videlicet aliaquin in-
iusta et insipiens fuisset reprehensio summe iusta et
sapiens. Argumentum sic extendo: si futurorum conditionatorum nobis libe-
rorum scientia fundaretur in prædetermінante decreto, quod thomistæ in-
trudunt, iniusta esset et nullius ponderis obiurgatio illa n.º
404 recitata qua Apostolus Dominus increpavit obstinatos in-
colas Corozain et Bethsaidæ, ut comparatione Tyriorum, ac
Sidoniorum docilitate, et fide futura conditionate; sed neutrum ab-
surdum absque iniuria iustitiæ ac sapientiæ potest admitti: ergo
futurorum conditionatorum nobis liberorum scientia non fundatur in præ-
determinante decreto, quod thomistæ intrudunt. Minor est evidens, consequentia
ostenditur maior: ut enim iusta sit, et ponderis obiurgatio compa-
rativa supponi debet in utroque comparationis extremo par
facultas: cum sint dispares effectus, ita ut ille qui po-
nit inferiorem effectum non careat inculpabiliter
aliquo necessario ad effectum superiorem præstandum;
atqui non ita se haberent incolæ Corozaim, et Bethsaidæ
Tyriis quoque ac Sidoniis in illa comparativa obiurgatione, si scientia
de directione conditionata Tyriorum ac Sidoniorum fundaretur
in decreto prædeterminante seu conditione directionis eorumdem:
ergo si futurorum conditionatorum nobis liberorum scientia funda-
retur in prædeterminante decreto, quod thomistæ intrudunt
iniusta esset et nullius ponderis obiurgatio illa compa-
rativa n.º 404 recitata.

Minusculo, ominor

414

pt; Tyrus enim ac Sidonijs non deficeret physica premo tio qua sub conditione, quod in eorum urbibus Christus Dominus sua miracula patraret, ommittendamque ipsis decernebat efficacem iuxta adversarios decretum sub eadem conditione predetermans eorum conversionem; similiter autem premotione, que iuxta eosdem Adversarios est prorsus naria ad conversionem, carebant Iudei illi incole Corozaim, et Betsaide. Et illa quidem carebant inculpabiliter; independenter enim ab eorum libertate, Deus potius ommittebat illis in ad versariorum sententia contrariam premotionem obstinationis et perversionis. iuxta adversarios enim physica premotio est inevitabilis atque independens a libertate operantis aut non operantis: Ergo etc.

915 Maior eiusdem solutionis manifesta est: si enim dispar est, sive per inculpabilem carentiam alicuius narium ad operationem, hec ipsa disparitas est excusatio legitima non operantis, ostendens iniustam et insufficientem obligationem. Si enim aliquis inevitabiliter vinculis alligatus reprehenderetur, quia non curreret, sicut curreret alius solutus: aut inevitabiliter luce carens corriperetur, quia non legit libros, sicut legeret alius luce non carens: nonne ipsius inculpabile impedimentum esset legitima, et iustissima excusatio. Similiter legitima fuisset et iustissima illorum Iudeorum excusatio, si reposuissent, se quoque penitentiam acturos, sicut egissent Tyrij ac Sidonij, si ipsi quoque, sicut Tyrij, ac Sidonij, ad penitentiam essent predeterminati physica premotione.

Resp: neque reprehen
sio comparativa fit per argumentum a paritate; argumentum au
tem a paritate insipiens aut fallax fit, si in cete
ra supponant paria esse, quae a propria voluntate
pendent, ut hoc edocet Philosophus lib. 3°, c. 6° topicorum:
nec enim insipiens et fallacis inferre quis ostendat, unumquemque eorum alteram peiorem esse, cum eo, quod una prae
mota artificis impulsu non secet, altera vero artificis
impulsu promota secet. Cuiusmodi utrumque sapienter
cavit Aug. libro de praedestinatione Sanctorum Capite 15,
ut enim Nabuchodonosor collegat laudabilis, et eius
comparatione vituperabilis Pharao, eos reperit Aug.
in ceteris aequales, et solum dispares in exercitio libe
ri arbitrii, his verbis, quae referuntur Capite Nabu
codonosor 23, qq. 14, quantum ad naturam ambo homines
erant; quantum ad dignitatem ambo reges: quantum ad causam ambo
captivum populum Dei possidentes: quantum ad poenam am
bo flagellis clementer admoniti. Quid ergo fines eorum
fecit esse diversos, nisi quod unus manum Dei sentiens
in recordatione propriae iniquitatis ingemuit, alter
libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit ar
bitrio. Cap. 54. Celebris adversariorum responsio refu
tatur.

Caput Quintum
Celebris adversariorum responsio refutatur.

Post alias plures
ad hoc nostrum argumentum responsiones ab antecessoribus suis

Exhibere solitas, quas quas valide refellit Alonso in disp.e 62 de scia a sectione 1a usq ad 19, in hanc tandem cum Joanne a S. Thoma disp. 1o arto 5o aquiesce re RR. videntur, nimirum in creatione illa comparatus fuisse virtutis, quia Judei in collegio Corozaim et Bethsaide, habebant pos, et auxilium sufficiens ad conversionem, pariter et non minus quam haberent Tyrij ac Sidonij. decretum enim predeterminans et phica premotione, quae Judeis illis deficiebant, et non deficient Tyrijs ac Sidonijs, non constituunt sufficientiam pos, sed solum infallibilem aplicationem, inevitabilem quidem creatae voluntati.

418 Ad primum phicae premotionis iuxta adversarios prerequiruntur non complementum 1i primi, atque creatae volunti non dare ullam operandi virtutem, non facile probabunt RR. predicti. Sed quod docebant Antiquiores in eadem scola, videlicet phica predeterminatione, complementum 1i operationis creatae. 1o enim iuxta ipsos in phisica predeterminatione, constituit gratia efficax, hec autem, ipso Gonet notante, iuxta Aug. libro de gratia et libero arbitrio C. 16 est id, quo Deus facit, ut faciamus prebendo vires efficacissimas volunti: est quod adiutorium quo, et non precisse adiutorium sine quo non, ut libro de correptione et gratia C. 11, et 12 docuit idem Aug. At vires, et facimus et adiutorium quo significant absque dubio pos, 1 complementum virtutis et non ut mina. Notandum quod est, quod non preterierit Henao tomo 1o Se. 6, no 236; Aug. de adiutorio quo, dicere C. illo 11, Est quippe in nobis per hanc Dei gratiam in bono recipiendo, et perseve-

rant tenendo, n solu posse qd dum volumus, verum eti
q velle qd possumus. 2º. phica praedetraoe
volti datr ut ablute psit cponere operaoe cum ipsa
phica predetraoe, sd voluntas n alitr mixta aduer
sarios potest operari, nisi quatenus ptest opera-
tioe componere cu ipsa phica praedetraoe: g haec volti datr
ut ablute psit operari: q pertinet ad psse ablute
operari ubi ligt utraq coa. Minor pt si enim posset
operari voltas quatenus n cponens operatioe cu ipsa
phica predetraoe, psset operari quatenus cponens
operaoe cu carentia phicae predetraois cotra ex
precati, quae cuiusmodi predetraoi sibi oes predet
trantes cstant atribuunt. Mar e evidens: quia
volti datr ut cu illa faciat, qd sine illa facere n ptest,
sd sine illa, componere cu illa operaoe n ptest ablute
voltas: sd cu e penitus imposibile: g tta. 3º. Peruos

120 impole est, qd sine phica predetraoe ad amore Dei voltas
actualiter amet, sd voltas n het absolute pog ad impo
le: º voltas sine phica predetraoe ad amore n het ab-
solute pog ad amandu. Atqui data phica predetraoe ad
amore, voltas het ablute pog ad amandu: º phica pre
detrao ad amore datur, ut voltas posit ablute amare
º dat ad posse, et n solu ad operari actualit. Cfratur.
Peruos ideo voltas n het ablute pog cungendi cu phi
ca predetraoe ad amore, carentiq amoris, quia implat c-
iungi actualiter cu phica predetraoe ad amore, carentiq
amoris, sd peruos etiq implat, voltate actualiter a-

mare sine phica predetraoe ad amorẽ: ergo volta non haber ablute pog ad actualiter amandũ, sine phica predetra oe ad amorẽ: ergo phica predetrao nec̃ria est ad absolu te posse: ergo phisica predetrao necessaria est ad absolute
421 posse.

422 Quarto. Quod requi ritur ex parte effectus, ut agat acausa, requirit ex parte causae, ut agat effectũ; sed per nos ex parte phicae predetrans requirit ex parte actus salutaris, ut agat ab hoc: ergo gratia phice predetrans requirit ex parte hominis, ut agat actũ salu tarẽ: ergo requirit ex parte pog. Atqui probatur: nam effectũ posse agi a causa, et causam posse agere effectũ, si sub eadem ratione in seipsis accipiantur, ita synonyma sunt, ut sit prorsus im perceptibile, causam posse sufficienter agere effectũ, ex ratione qua effectus non potest sufficienter agi a causa: sufficientia vero ablute ad agere et agi est eadem; proindeque quod ex parte effectus requirit ad ablute posse agi, requirit ex parte causae ad ablute posse agere. Confr. Si homo inevitabiliter impe ditus ad hendũ actionem productivam actus salutaris, non ha beret pog proxime et ablute talẽ ad eius modi actũ eliciendũ; sed per nos phica predetrao non minus requiritur ex parte eiusmodi actus, quam actio productiva eiusdem: ergo ponendo carens hoc phica pre detraoe ad actũ salutarẽ inevitabiliter impeditus a Deo ad hendũ phicam predetraoẽ ad eiusmodi actũ, non habet pog proxime ablute talẽ ad eiusmodi actũ eliciendũ. Confr iterũ. Si per im pole Deus esset inevitabiliter impeditus ad ponendũ phi cam predetraoẽ, non haberet ablute sub potestate sua salu tarẽ actũ hominis: ergo ponendo homo inevitabiliter impeditus esset, ad hendũ phicam predetraoẽ, non habet sub potestate sua salu-

taiq ay. Capt: idea eniz sub Dei potestate tunc n̄ eē salutaris aus hoīs, q̄ sub eiusdē potestate n̄ eet phica prędetrao nariō, et essaliter requisita. Plura praeterea, que uideri pssūt apud Eximiū D. lib. 3° de gratia, capite 33. Annatū tomo 1° Opusculorū, disp 1, n° 63, Paulum Leonardū jte 2ª reoy n° 63, et alios.

422 Sed age iam, omitamus prędictis Recentioribus, phisicę seu prędetrao og n̄ dari ad posse, sd per modū aplicationis ad ipsū operari: Que tn Cuario, ca q phisice prędetraois nihil promouet, ut in tractatu de auxilijs, atq; in alijs ostendunt Jure nostri Theologi ualidissimis argutis pravtes, phicę prędetraoę, ubicumq a quis authoribus ponatur, id est, siue ex parte aus 1ⁱ, siue ex parte aus 2ⁱ, siue ex parte aus cuiusdā intermedij, quę eorū aliqui meditati sūt, et quę insig. Sti Thę defensio, disp 1ª sectioe 1ª, fr Petrus a Sancto Joseph Cisterciensis n̄ illepide, uocauit raoē figmentū uraale, siue dēr ad psse, siue solū ad ipsū operari excludere fiale Creatę libertatis usū, et obnoxia q̄ ee pluribus alijs Theologicis absurdis. Ea eniz arguta id colligunt ex ipsa phicę prędetraois fiali esa, quę secū defert quocumque ferat phisica prędetrao, et cuinqua dat, eiq n̄ deserviat tantū ad operari, ut nemo neoabit. Et quidē ut alia plurima praeterea, n̄ pssū hic, non pote re ab aduersarijs, an homo, qui uincullis immutabilibus necessitat ad sedendū, sedeat libere, l nariō. Credens est sedere nariō. At qui uincula n̄ adhibentur, ut posit sedere, sd tantum ut sedeat: g̃ licet phisica prędetrao. n̄ adhibeat, ut uoluntas posit operari, sd

solu ut operetur; voluntas tamen operatur necessario.
Sed cohibeo calamum, et revenio ad id, ad quod huc
tantisper excurrit (quod licet phisica predetermatio non ad
hibeatur ut voluntas posit operari, sed solum ut
operetur, voluntas tamen operatur necessario. Sed
cohibeo calamum, et revenio, ad id, ad quod huc
tantisper excurri: et revenio ad id, ad quod tantis
per excurri.

423 Omisso
igitur predictis Recentioribus, quod phisica sua
predetermatio non detur ad posse, sed per modum apli
cationis ad ipsum operari, adhuc refutatur 1º pre-
sens illorum responsio: nam etiam si phisica prede
terminatio non constituat potentiam, sed sit pura aplica
tio omnino necessaria qua inculpabiliter carebant Iu
dei illi incole Corozain et Bethsaide, persistit
persistit integra vis argumenti a nobis facti an. 413, ad pran
dum inferendum iniustum et insipientem fuisse increpationem illam
comparativam summe iustum et sapientem, ut p[rese]nti
ti liquet. Refutatur secundo: nam adhuc 2º adver
sariorum qua cedunt hoc dico, 1º Tirios ac Sidonios
non fore credituros casu quo non haberent phisicam predeterma
tionem, sicut non habebant Iudei illi. 2º: Iudeos illos fore
credituros casu quo haberent phisicam predeterminationem sicut ha
berent Tirij ac Sidonij: ergo in diversione ponenda subsi
dij premotione independente ab eorum libertate, et prior
sui natura ad diversionem utrique videbant equales: si ut
videbant equales non ponenda diversione subcarentia
tia omnimi premotionis: ergo non est equa, sed iniusta

potius increpao illa dparaua Et coa hec ing incre
pao illa dparaua respontis predictis, hunc redderent
iis culpabiles ctis, coqd inceuestra culpa carente
aliquo penitus nabio ad operaoq, non operamini sicut
operarent illi qui orbius ad operaoq naxys abunda
rent

Refutat 3:
quamuis Cmm aplicao pportionata poc unius ad lu
cidij coloratij, sit pura aplao; sun illa careat, et
illg libertate tua n posses adquirere, n mi inuste
et insipienter, tibi quis exprobrarent, qd libri n le-
gas, presertim dparaue ad alij, quibij legere
beni predictg aplaoq. Quis, precor, umqeg prudentij
legens aut audiens Euangelij S. Lucg Caput 16,
uersu 19, ubi de auaro diuite Epulone, et Mendico
Lazaro famellico, sermo est, Lazarij increpandij
censeat, coqd bene suficientg, omnis suficientg
poq comestug, presente opulentissima mensa,
nihil comederit sicut Auarus Epulo comedebat?
Atqui n alius Lazaro deficiebat, nisi cibi aplao
et poq illg acquirendi; qug inhebat auarus Epu
lo, et ppt hanc disparitatg n mi inuste, insipi
ens, ac futile Lazarij aliquis increparet dpara
ue ad auarij illij Epulonij: q.o parit unico caren
eng orationis dato, qd phica predetrao, sit pura apla
o poc sufientis

425 Refutat denique
pluribus alys brebitatis cca pretermissis: quia eng omissio
pd phica predetrao n intristica poc, sed mera poc aplao,

et in hoc su n̄ dat ad posse, sed ad operari; in phica predetras dititut pog ut pxe expeditg: hac autg denominaoe defiente n̄ uericat. hog ita pse operari ut ipsi sit imputabilis Carentia operaois, et p Deus n̄ stare, q̄ũominus ho operet. Sed id explis multis inneoabilibus desmonstrari ptest. Lux n̄ ē diuapol usiuũ, et in hoc eum n̄ da ad psse, sed ad operari. Audi tn Aug.ᵐ libro de naa et graa Cap 26 dicente, Oculus corpus etg plenis ē sanus, nisi Candore lucis adiutus n̄ ptest Cernere. Sed ipsis solito Clarius docet Caietanus in 1ª 2ᵉ, in Comentario arti 1 q. 109. Aplicao sibi n̄ est diuapop comestuũ, et in lit parato Cibo paratissima sit Comestua poa famelici, uerus est hog, n̄ psse Comedere, si defiat aplao cibi quãg ille n̄ ptest adquirere. Dic mihi nunc obsecro, an qui inevitabiliter in loco penitus tenebricoso inclusus inevitabilit luce Caret, heat pog uidendi pxg et expeditg, ita ut n̄ per alius sed per ipsis stet, quominus legat Canonicas et lectioni Omissio, sit eidem imputabilis ad Culpg. Aut fort euerys fuit, quominus Mendicus Lazaro Comedere, n̄ stetisse per Culpas Auarus, sed p ipsis Lazarus famelicus, qui iacebat ad ianuã eius ulceribus plenus Cupiens saturari de micis, quæ Cadebant de mensa diuitis, et nemo illi dabat. defuit ro expedita poa quãqus et comestiua poa, et cibus adfuit deficiente sola aplicaoe, et potestate illg coendi: deest enĩ expedita poa, ubi adest impedita ut ex his est euens, impedita autg adest, ubi (ut cy Poeta Eneidos 6.

diegi furiarij maxima iusta Accedat, et manibus prohibet contingere mensas. Et rao apertissima est: quia posita ut praevelixpedita constituit Caroi, sine quo non est saltem Ca potestate adquirendi, et sine quo non obtinere potest tunc pro. Id debis alibi plura. Cap. 6 eiusdem argumenti nostri retorsio ab adversarijs tentata in Aug.

Caput Sextum
eiusdem argumenti nostri retorsio ab adversarijs tentata infringitur.

Praetermissa praecedenti Cap. responsio non videatur adversariorum cavillare contendunt nostro nos pariter argumento torqueri; quod ita probant. Tyrijs, ac Sidonijs Deus dare tenebatur auxilium efficax Jesuiticum, idest auxilium cum et tamen compossibile cum Carum conversioni, praevisum in scientia media futurum conversionis eorum; atqui sibi auxilium non dedit Judeis et Tyrijs incolis Corozaim, et Betsaide, imo dedit illis ... quod praevisum scientia media non futurum esse conversioni: quod iniusta ... iniusta fuit. Et nullius ponderis increpatio illa exprobratio. Cum probant: quia iustissime poterant tere Judei illi se excusare, quod poenitentiam acturos, sicut egerent Tyrij ac Sidonij, si ipsi quoque sicut Tyrij, ac Sidonij acciperent auxilium praevisum scientia media futurum conversionis eorum.

Magno cum bonum

apparatu hanc retorsionem exagerat Joannes a S.to
Thoma disp. 20 art. 2, indeque aliquanto acerbius eam arripu
it Ponce disp. 62 scientia art. 3, § 4. Uterque tantum
non iterat, Apostolum sibi favere, eius illud argumentum
cap. 9. Epistolæ ad Romanos, et nullum aliud respon
disse, quam id quod verum est dicit minimum: O homo, tu
quis es, qui respondeas Deo? Neque enim difficultas de di
versitate gratiæ datis consentientibus, et aliis non consen
tientibus enodari ab eo potest aliqua ratione humanæ sa
pientiæ. Vereor tamen, ne prædicti Theologi, quod accu
sant, committant, dum obiectionem reddiant enodare quam
Apostolus, ut ipsi putant, sibi obiecit, et non solvit. Id
revera numquam tale sibi Apostolus argumentum obiecit
ut ex modo dicendum perspicuum fiet.

928. Infirmior est contenta
ta retorsio contra nos, cum nihil eo doceamus. Ad eorum
probationem dicimus, Judæos illos incolas Corozaim, et Bet
saidæ, reddere quidem eo reos potuisse; et tamen reos iniusta
esse, et proinde inanis excusatio; novaque potius ipso
rum accusatio: nam illorum culpabilitas, quod auxilium ipsis datum
prævidebatur a Deo scientia media non futuræ conversionis ef
fectum: siquidem illud idem extitisse auxilium prævideretur
a Deo scientia media futurum esse conversionis, si ipsi pro sua
libertate, consentirent auxilio dato. Justissima
ergo fuit increpatio illa Salvatoris: quia per perversa voluntate
sua, Judæi illi detrahebant Dei scientiæ, ut videret sine
conversione esse auxilium illud datum, quod idem, vel aliud
extraneum simile, si daretur Tyriis, ac Sidoniis, prævidebat
habere pro illorum libertate effectum conversionis. Unde iusta

sq nrq increpao illa Jparana hunc reddit seq: ue
tibi Corozaim, ue tibi Betsaida, q^a uoltaria uestra
obstinaoe reddetis mesticana, et in dorna auxilia
illa, que dorna cetacia reddidirent Tiriy ac Sido
niy; si eis collata fuissent: uestraq) uoltaria obsti
naoe resistitis orae Dei, tante uitis, que data
gentilibus emolliret eorum corda. Quis autem n̄ uide
at iustissimum hunc ee increpandi modum, os q^d omno ex
cusaoe precluderet? Quo etiam hic sensus rationabi
lior illa refutatio an^o 4??, nemo quantumuis cecus
n̄ videat: iuxta nrum enim sensum Judei illi libere pote
rant, per auxilium sibi datum adquirere sciam Dei de
nia Duersioe; iuxta sensum autem aduersariorum adqui
rere libere per auxilium sibi datum n̄ poterant phicum
predetiaoe.

Hic e^o qq^es duas
429 diuersas oportet disquirere, quas q^a confundunt aduer
sarij haud leviter fallunt in eo, q^d de Apostolo
dicebant, ut n° 423 retulimus. 1^a questio est: Cur
Deus dederit Judeis illis auxilium suficiens scia me
dia preuium sine Duersioe et sui cum tn daret Tiri
js ac Sidoniys auxilium sufiens scia media preuium
eorum et sui Duersionis? Sine alijs tuis: cur Deus ex duibus
hominibus nullum coiehentibus disparitem, uni detau
xilium preuium efax, alteri preuium inefax? 2^a
questio est cur ex imp^o eduitu q) daret equale en
tane auxilium sufiens, hoc preuidebat eorum et sui duer
sionis apud Tirios ac Sidonios, et sine Duersionis efu.
apud Judeos illos Incolas Corozaim, et Betsaide?

Act. 13 qd rexe debemus cum Apostolo ad Romanos 11. 33 quem imitatur Aug. O altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei! Cum enim in recondito esse, inabditis Dei providentiae adytis, adorandum nobis potius, quam investigandum. Audiendus Aug. lib. de spiritu et litera Cap. 34, ubi si ad illam profunditatem scrutandam, quisquam nos coarctet, cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur; illi autem non ita? duo sola occurrunt interim quae rexe mihi placeat. O altitudo divitiarum! et numquid iniquitas apud Deum? Cui responsio ista displicet, quaerat doctiores, sed caveat ne inveniat praesumptores. Et libro de bono perseverantiae cap. 8º. alia habet de eadem quaestione. Magistro consonat primarius discipulus S. Prosper, qui libro 1º de vocatione Gentium Cap. 25 sic ait: profunditas illius quaestionis quam cum admiratione Apostoli impenetrabilem credimus, per liberi arbitrii velle, et nolle, non solvitur.

43 p. 2ª et 2ª quaestio, quam minime tangit Apostolus solum potest ac debet per velle ac nolle liberi arbitrii, atque adeo ad illam rexe possemus, et tenemus, rationem illius diversitatis esse liberam determinationem, quam Tyrii ac Sidonii haberent, dissentientes auxilio dato, et liberam detractionem, quam habebant illi Iudaei dissentientes pari, et tanto auxilio. Id ad multis in locis expresse docet Aug. Haud obscura sunt verba illa nº 4 16 recitata. Nec minus perspicua sunt haec libro de spiritu et litera Cap. 34, in quibus misericordia eius praevenit nos, dissentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriae voluntatis est. Et alia habet lib. de gratia

de libero arbitrio C. 3, et lib. de peccatorum meritis et re-
missione, Cap. 22, et libro de praedestinatione SS. Cap. 5°, et li-
bro de gratia Xpti Cap. 14, et libro 83 qq.y, q.e 68, se peq.
alibi. Hoc insup. patet in nonis Casu, quem proponit libro
12 de ciuite Dei, Cap. 6; supponit enim duos hoes, equalit.
affectos animo, et corpore, et qd, cadem tentatione, ambo ten-
tent, et unus ei cedat, atque consentiat; alter idem, qui fu-
erat, perseueret. q. videlt unus gratia data ad vincen-
dum resistit succumbens tentationi, alter gratia data ad
uincendum consentit tentationi resistens. Et statim subiun-
git: Quid aliud aparet, nisi unum voluisse, alterum nol-
luisse a Castitate deficere. Unde, nisi propria voltate,
ubi eadem fuerat in utroque corporis et animi affectio, am-
borum oculis pariter uisa est eadem pulcritudo, ambobus
pariter institit occulta tentatio.

43 [illegible]. Ex dictis constat 1°,
non ideo reprehensos fuisse Judeos illos, quia non accipiebant
a Deo, auxilium praeuium ex etu conuersionis, quale admo-
dum acciperent Tirii ac Sidonii; sed fuisse reprehensos,
quia non faciebant praeuideri ex etu conuersionis auxilium ip-
sis a Deo datum, quale admodum praeuideri facerent Tirii ac
Sidonii, si ipsis hoc auxilium concederetur. Constat 2°, neque
Judeum, neque Grecum, neque ullum alium hoem posse Deum accusa-
re, eo qd ipsi dederit auxilium sufficiens, qd praeuidebat for-
re inefficax, aliis autem auxilium sufficiens, qd efficax fore
praeuidebat. Et contra ita stulte ac impie Deum accusantes
scribit Apostolus eo cap. 9° Epistole ad Romanos v.
20, oho, tu quis es, qui reas Deo. Deum enim ex parte Dei ni-
hil sibi deerit, ad conuersionem, et iuxta sibi tribuitur au-

oibuum sibi soli debes imputare et ante beneficii abusum, neque accusare, quod abundantius aliis gratias suas divitias erogare velit Deus, 2um bonitatis suae iudicium nobis penitus imperscrutabile.

432 Instat 3°: quod quamvis nostra bona opera sint dona Dei, ut tamen dona oblata, ipsi enim, qui libere non operant, ita ut supposito auxilio sufficiente, nihil illis desit, nisi libera ipsorum determinatio ad tale donum bendum: unde si non habent, sibi ut nollentibus accipere debent imputare; non autem Deo, quasi dare nollenti. Unde si peccatores aliqui repeterent quod olim sibi a Pelagianis obiectum refert Aug. libro de correptione et gratia cap. 5: obedientiam non accepimus, quid itaque corripimur, quasi nos eam nobis dare possimus. Respondendum est cum eodem Aug.° cap. 7: iuste eosdem corripi, quoniam iustitiam ex Deo habentes, ut in bono perseverarent ad malum declinarunt. Hanc etiam rationem reddit Aug. tract. 26 in cap. 6um Ioannis lectione 3° dicens: ex quo Deus paratus est dare omnibus gratiam et ad se trahere non imputatur ei si aliquis non accipiat, sed ei, qui non accipit. Cap. 2um 2a scientiae mediae probatio

Caput septimum
secunda
Scientiae mediae probatio.

433 2a scientiae mediae probatio ex eo desumimus quod peccata sub conditione de futuro praescita a Deo non possint ingredi determinante decreto. Arguitur sic: istarum actus moralis mali sub conditione de futuri, ex a Deo cognitus

ut tales; sed Deus non predefiniendo eos acus decreto predeterminative ensque damnato Ex ptedebit: quod independentia talis de eo prescientia a Deo, atque adeo per ... mug

4.39. Item ... predeterminante decreto predefinire eos qui mali sunt non eo ut mali sunt: idest ... non ... finale peccati, ... malitia ut tales. Ita iam ... Multi ... obiiciebant olim, et pernegabant decreta predeterminantia peccatores ... quoad male, tamquam ... bonitate dissentanea ... doctrine ... citra sensum refero ... dumtaxat animo, ut ... horrore ... audita fuit ... predicta ... difficile ... more ... Adversarius Scientie medie ... verba ... Joannes Gonsalez ... Albeldo ... sectione 1a n.o 13, Joannem Vincentium, Blancum, Berdu, et Nazarium, ... Paulus Leonardus, pte 1a ... Henao, de scientia media historice propugnata ... n.o 159, et quibus accessit Zumel ... qui 1a pte, qq. 22 ... 4o in appendice, ... in editione Salmantina anno 1590, hec addidit, que in ... editione, anno 1585 non habet: Nullus Hereticorum, dixit, Deum concurrere ad finale peccatum, sed tantum ad male ... premovendo, et predeterminando arbitrium nostrum; et ... damnant, ... maxime ... Sancti, ut Aug. Damascenus, Fulgentius, Thomas. Vide, quam acerbe invehat in ... premotorem ... hic ... et ipse premotor. Que ... ego, ut iam dixi, citra ... sensum refero. Et ... Heretici illi

quorum doctrina damnatur in Tridentino sessione 6.a canone 3. in talibus voluntatem videntur eius authorem peccati facerent Deum, si dicerent cuius verba adducta a Cardinali Belarmino tomo 4.o 3tia, libro 2.o capite 2.o et 3.o, et quae adducunt Annatus in apologia pro scientia media disp.e 4.a cap. 4.o Pennottus libro 4.o propugnaculi cap. 16, et Ruis a S.to Joseph in defensione Sancti Thomae disp.e 2.a sectione 10. Videatur etiam Montoia tomo de voluntate disp.e 32, et Ormini eius libro 3.o de gratia cap. 18.

135 Refutatur itaque ex hoc loco decretum praedeterminans ad malum peccati. Nam in praecitato Tridentini Canone duo definiuntur. 1.um esse in potestate hominis vias suas malas facere. 2.um mala opera non a Deo operari permissive solum, sed proprie et per se. Sed utrumque falsum esset, si Deus praedeterminante decreto praeoccuparet humanam voluntatem et non determinatus ab illa determinaret ipsam ad mala opera, quod operibus naturis annectitur malitia: ergo. Probatur Minor quoad 1.am partem probatur: humana enim voluntas, ut a Deo praedeterminata ad malum peccati, praesupponit ante suum ipsius determinationem determinata ad actionem faciendi vias suas malas, ideo ipso, quod praesupponat ante suum ipsius determinationem determinatam ad actionem faciendi vias suas malas, non est in sua ipsius potestate vias suas malas facere: ergo si a Deo praedeterminaretur ad malum peccati, non haberet in potestate sua vias suas malas facere, atque adeo falsum esset illud a Tridentino definitum. Maior ditatur. Nam illa actio qua humana voluntas ex praedeterminatione Dei facit malum peccati est actio faciendi vias suas malas. neque praesenti... habet illa dicta actionem non praedeterminata a Deo. Probatur minor: eo

cui ipso quod bene voltas praesupponat anterius quod praedeterminatio praedetractae adactiones faciendi non est indifferens ut faciat vel non faciat; sed eo ipso quod non sit indifferens ut faciat vel non faciat, non est in sua expressus potestate vel utilitas de eius suas malas facere: quod est.

136 Deinde probatur

etiam eadem minor, quod permittere est expressive non impedire quando adest impediendi potestas, eventque pure permittere est pure non impedire; sed falsum est Deum pure non impedire mala opera nostra, si praedeterminante suo decreto praedeterminet voluntatem nostram, atque influxu illius determinet ad mala opera: quod falsum est, mala opera nostra Deum operari permissive solum, ut quod ideo falsum est, et illud, quod a Tridentino definitum est, ut minime. Maior est evidens: si enim tale decretum Deus operaret, amare potuit efficaciter et influxu illius actus malos praecipue ad hunc finem praecise decerneret et praedetermine apponeret tamquam medium omnium efficacissimum ex permissione sua statuit. Quod quidem est evidenter extra plus aliquid esse, quam pure non impedire.

137 Indicant adversarii, Deum non pure permittere actus ipsius malos, quos decreto praedeterminante amat, nihilominus pure permittere malitiam inhaerentem tali actui, quam non amat, quod est falsum: Tridentinum cum dicit, mala opera nostra, non dicit malitia malorum operum, quando definit, Deum operari permissive solum. Secundo est contra adversarios, faciens: si Deus decreto suo praedeterminante amaret efficaciter nostra mala opera ut fundamentum malitiae, non esset ea pure permittere

sua malitiae falsificaret Tridentini Canon ipsis
etiam fatentibus adversariis, qui ideo recurrunt illa re
duplicatione, sed si Deus haberet illud praedeterminans decretum
quod refutamus, tali decreto amaret et faceret omnia mala
opera ut fundamenta malitiae, ergo non habet tale decretum.
Probatur minor: si enim tale decretum Deus haberet, eodem amaret
et faceret, quod operis peccaminosi fieret a voluntate nostra, ut hic
et nunc pro libera ad peccandum; sed opus peccaminosum facere
a voluntate nostra, ut hic et nunc pro libera ad peccandum est facere
liberum actum peccati, sive opus mali ut fundamentum malitiae,
siquidem copulative odita fieret evadit formale peccatum. ergo etc.
138 3a minor probatur est.
Quia si Deus delicto vel suasione moveret hominem ad materiale peccati
quod malitiae est inseparabilis, esset autor malitiae
et illius causa proprie, et per se: ergo multo magis si physice
praedeterminaret hominem ad materiale peccati quod malitiae est inse
parabile. siquidem physica praedeterminatio est causalitas connexa cum
peccato; similiter autem connectio caret consilium, et suasio. Nec
proficiet Gonet res tractatu de voluntate [struck through]
disp. 8, que est de providentia n° 240, cum evanandum, et dis
paritatem esse: Quia praemotio physica praescindit a malitia
materiae peccati, et dat solum entitatem, actualitatem, atque bonitatem
physicam, abstrahit autem a malitia, et difformitate a lege:
Praemotio autem delictiva et suasiva, non praescindit, sed
attingit materiae peccati difformitatem illius a lege. Non, inquam,
proficiet tam impugnabilem adhibens solutionem. Tum primo quia non
reperitur extremum est, quod physice non est praescindibile, et a fortiori non
esse magis praescindibilem quam est intentionalis actio. An potentia
actio physica rationi producto, improducta relinquere aia[?]

meodq homine, [illegible] amoe et am-
re Sententis n. por crit [illegible] fralite, ab-
teq n. at actu Seebalia. [illegible] audit hoc pre-
gostera Sanetis Sco. pre-
motio Cruz phica n. est minus phica motio quq ac-
to phica, et premotio Juliana et Suarsina n. est mi-
nus intentionalis motio quq est intentionalis as
in Somoe et amore.

Vi ng. physica

439 premotio ita fralite p mau prescindit, ut abstrahat
a Sfute, l difute aus ey bene idest, ab honeste et
malitia; q. phica premoo ad aq bonq n. sistitut Dey cau
pe se et authorq boniti, sicut phica premoo ad aq ma-
li n. sistitut Dey, cau pe se et authorq malitie: coa-
pt. ng in utroqs casu phica premoo est id ddq falsa
l. rta, videlit abstrahens a Sfute, et difute; Coens
aute includit apertq Meo q doctre. 3.o q.a sivent sine
n. sit premissa a phica, idea Dey dedecet, naris et
Sulty aus mali; q.a Suanoe et Sitio, Deus excitaret
positiuehoq ad actq quq videt n. pre hic et nunc fi-
eri, nisi ab hoe pecante; sd tota hec ra od dat in phica
premotione ad aq malq: q. hec eq Dey dedecet. Cap
leq a Sus arguty contra decra predetermina actus p. malos.

Caput octavum
aliud argutum
contra
decreta predeterminantia
actus malos.

440 Arguitur aliter.
Implicat intrinsece nos peccare ideo, quia volumus id, quod Deus
vult nos velle; sed si Deus predeterminante decreto prede
finiret Entitatem malam nostrorum peccatorum, quando illa sepa
rari non potest a malitia, vellet nos velle eiusmodi Entitatem:
ergo quando peccamus, non ideo peccamus, quia volumus Entitatem
malam nostri peccati quando illa separari non potest a malitia.
Atqui hoc modo violenter, et quia hoc modo volumus Entitatem
illam peccamus: ergo implicat intrinsece Deum predeterminante decreto
predefinire malam entitatem nostrorum peccatorum, quando illa se
parari non potest a malitia. Subsumpta minor probatur: nam ipsa
malis Entitas operationis peccaminosae, quando non potest separa
rari a malitia, prohibet Deus legibus, non mentiendi; non
furandi; et illa quae sunt facta carnis, et concupiscentia
mala mortificanda docente Apostolo ad Romanos 8° 13. et
ad Coloss. 3. 5. Potentissimus Episcopus eius est hocce argumentum:
quare circa hereticos ita scribit; sed nimirum ex ipsis concupiscentiae,
et concupiscentiae operatur, quomodo servi eorum ad eorum concupiscentiam
scribit, qui concupiscentiam immittit. qui dicit: non concupisces dueponere
sit. sed illi concupiscentiam, non ipse est concupiscentiae suppeditator.

441 Sed ad illorum regredior,
cuius coaleuit ime facit expressionis. Minor probatur: Deus enim
Como predefiniens vellet nos Aicere volitione amplex
sentem eiusmodi Entitatem, quando illa separari non potest a malitia;

nos autem eligere volitionem est prabis nos velle. Maior est DD.
et scolasticorum, ac evidentissimo lumine comprobata: nam intrinsece
implicat, nos ideo peccare, quia difformari regulae, quae conformamur
regulae totius nostrae honestatis. huiusmodi autem regula est divina volun-
tas, ut volens, nos velle. Audiendus Prof. noster in eo brevis ad
oblationes Vincentianas reae ad 49 oblationem: in sancto Domino, et
Dei ratio est dicere, voluntatem Dei ex Dei voluntate non fieri, et dam-
natorem diaboli eiusque famulorum velle, ut diabolo serviatur.
Nonne sagae et striges diabolo serviunt, pro ipsius reali et pro-
prio volitionem, qua eum adorare, et illi servire volunt? Hanc pro re-
ali et potius volitionem non vult Deus abhorrendam esse: alioquin
enim Deus vellet, ut diabolo serviatur, et ex voluntate Dei non fieret
Dei voluntas. Atque adeo eadem ratio militat in ceteris aliorum peccatis.
In eadem veritate subtiliter fundatur discursus Anselmi in Dialogo
de libero arbitrio c. 8o ubi hoc assumit principium: nulla est instantia volun-
tas, nisi quae vult, quod Deus vult eam velle. Videatur Montoia, tomo
de volte disp. 33 sect. 1a ar. 12

442 Audiant etiam predeterminantes The-
ologum Angelicum, cuius haec sunt verba 1a 2ae q. 19, art. 4o ad 3m: Et sic in-
semper tenetur hoc velle, quod Deus vult, semper tamen tenetur
velle, quod Deus vult eum velle. Et hanc ipsi quaerunt pro ratione a priori
huius regulae mensurantis comprobat idem S. Doctor de veritate q. 23 ar. 7o
in corpore, ex quo ratiocinio colligitur: ex hoc enim unaquaeque
voluntas bona est, quod bonae voluntati conformatur. Ex planis autem
huius constitutis adquae obligamur, dicit. Et ita ex hoc quod nostra volun-
tas bonae voluntati conformatur, volumus id, quod Deus vult nos velle. Plu-
ra praeterea, quae apud Montoiam loco nuper allegato, et apud plures
alios nostrorum Auctores passim invenies.

443 Huius argumenti enervare

ntendunt adversarii, ut videre est apud Gonet disp. 8 de volunt. art. 4. § 11 an. 234, dicendo, regula honestatis est voluntas Dei quae praecipit ipsa aliquid per praeceptum, aut illud autem permittit; non autem prout ipsa est voluntas beneplaciti et provisoris generalis, qualis est volitio praedeterminans male pecci. Sed non enervant: contra enim est 1o. haec enim iuridice docent adversarii, volunt, quae Deus vult nos velle, aliquid esse, et aliquid non esse voluntati nostrae regulae honestatis; atqui hoc ipso contradictione opponitur recitatae doctrinae D. Aug. docentis, nos teneri semper velle, quod Deus vult nos velle: ergo etc. Minor patet: quis enim neget, semper et aliquid non esse contradictoria.

444 Contra 2o est pro D. Aug.

Illa enim determinatio volitio est voluntatis nostrae regula honestatis, contra quam si vellet agere nostra voluntas, ius Dei offenderet; sed si nostra voluntas agere vellet contra Dei volitionem praedeterminantem ad male pecci, ius Dei offenderet: ergo volitio illa praedeterminans, si vere daret, esset volitio nostrae regula honestatis: ergo nostra voluntas quatenus amans tale malum contra Dei volitionem praedeterminantem, ageret secundum regulam suae honestatis atque adeo non peccaret. Vero consequentia legitime deducitur ex praemissis. Contra enim instat: implicat enim intrinsece, quod voluntas quatenus amans contra regulam honestatis peccet: implicat ergo quod agendo contra regulam peccet, et sed peccet agendo contra, sicut implicat, quod intrinsece contradictorio peccet. Syllogismi maior ex terminis liquet: nam regula honestatis est, contra quam agere est inhonestum; inhonestum autem est offendere ius Dei. Probatur minor: si enim nostra voluntas agere vellet contra Dei volitionem praedeterminantem ad male pecci, resistere vellet et facere volitioni Dei, sed ius Dei est, ne Dei voluntati et facti consentiat, ergo resistere ergo etc. Et confirmatur: nam contra adversarios decreto et ... est, ut Deus praecipiat, neque ducat injustaliter volitio decreto suo praedeterminante, sed honeroque ... nostra voluntas offenderet, si ducet decretum

predetranti ad maalepecci subsequi nollet, nollet autem talis decreti ductum subsequi, si nellet agere dicto quatta.

Caput nonum
in eumdem scopum additur aliud argumentum cum multiplici instantia

445 Argumentis duplici praeprecedenti capite propositis, addendum hic est argumentum ab authoritate petitum. Hoc autem argumentum multas implere paginas, si hic adducere vellem omnia, quae Eleve. atque scolastici cum Magistro posuere pro ea, quibus duelli potest de eius predetrans ad peccatum, etiamsi distinguitur illud, maalis et fatalis quaerat effugium. Plurima inter alios collegit Doctissimus Montoia tomo de volte ad dispositione 31. Nos temporis angustiis pressi pauca quaedam dumtaxat proferemus, eaque ex Sanctis Augustino et Thoma.

446 Augustinus 2. libro 5 de civitate Dei, cap. 8. et 9. et libro 12, cap. 6. et 7. et libro 2o de nuptiis et concupiscentia, cap. 28, et passim alibi, hoc ponit in Deum principium: Deum esse datorem omnium potestatum, sed non esse datorem omnium voluntatum: malae quippe voluntates ab illo non sunt. Et libro 2o de libero arbitrio capite ultimo loquens de motu illo aversionis quem fatemur esse peccatum, ita concludit: videque quo pertineat et ad Deum non pertinere ne dubites. Sic enim legunt Lovanienses et emendatiores codices tanta certitudine, ut neque in margine indicaverint indicandam contrariam lectionem, quae in antiquioribus aliis editionibus invenitur, videlicet et ad Deum pertinere non dubites. Et quae sane non cohaerebat cum premissis ab Augustino, ut inter alios expendit accurate Montoia dispositione 28, de volte, sectione 2a, numero 14. Atqui in predictis locis, voluntas

et motus aversioni, ut constat, e ipse non libere posset aut, qui ecy trahit naturo malig, quocumque tamde sit essa mahe: quo talis aut datorg ec Dey, et talg ay a Deo negat Aug, nimi rum q non esta Deo ut authore, sive detrante, scl. solu a Deo ut detrato per liberu arbitriu creatu, cui dedit ipse libertatg expeditg, offrens indifferens deuzsy suy, ex a festo potius boni aut liberi, qug mali:

44) Idipsy declarat, et ostat argutas, qua utitur idem Aug libro de spiritu et littera cap. 31 dicens: nusquam autem legimus in S. scripturis non est voluntas, nisi a Deo. Et recte non scripty est, quo verum non est: alioquin etiam peccatorum, quod absit, author est Deus, si non est voluntas, nisi ab illo. Ubi, ut vides, ex eo quod Deus dicat author omnis voluntatis nostrae infert ut necessario dicendum ipsum esse authorem peccatorum; ne autem hoc dicatur intolerabile et execrandum absurdum, colligit Aug. contradictorium antecedentis, nimirum Deum non esse authorem omnis voluntatis nostrae: quo apertissime negat Aug. Deum esse authorem voluntatis illius, quae peccatum est, quatenus ex hoc opposito inferret, esse authorem peccati, id est illius voluntatis ut malae. Esset autem Deus author cuiusmodi voluntatis, si efficaciter praedeterminando faceret, ut faciamus illam. Esset autem Deus author cuiusmodi voluntatis, si efficaciter praedeterminando faceret ut faciamus illam.

Addendum hic universale illud principium, quod lib. 3 de libero arbitrio, cap. 18 ponit Augustinus his verbis: Sed ne laboriosum est omnia mandare memoriae, hoc brevissimum tene.

quecumq. ista caal sit uoltati sine qi pteit resisti, sine
pecato ei ceditur. Atqui certum est quod decreto Dei efficaciter
predeterminante nequidquam euitatq resistere nquam, et quod
cuiusmi decrm est caa volitioni quo poni uult: quod quantalide
cro cedit, et uolitio ponit que pecatum e, n pecat ergo juxta
Aug. indat decrm predetermins. Cum ergo Aug. cum Eclesia
Catholica doceat thoe eligente cuiusmi volitio e pecare,
uo illo pro excludet decrm predetermin ad male pecati.

449. Addendum etiam quod
het Aug. ad artos sibi falso impositos inter ad artm
10, uel potius discipulus eius Prosper inter ad
obtiones Vincentianas inter ad obtioem 10. Ista dicit:
detestanda, et abominanda opinio, que Deum cuiusquam
male voltatis, aut male aois credit authorem: cuius
predestinao nunquam extra bonitatem, nunquam extra mis
ntiam est: Universe enim uie Domini misericordia et ue
ritas. Adulteria enim maritarum et corruptelas
uirginum non instruere Sancta divinitas, sed
damnare; nec disponere, sed punire. At, n adeas pessi
mas aoes premos phicas eas esse aliter inferente dispo
nit, atque instruere predeterminante decreto: ad tuu in eas
nec instruit, nec disponit. Capiat qui potest? Ego quidem
ignorantiam meam fateor ac testor.

450 Aug. D. Tho. 1a pte q.
19. artlo 9o ipse ait, malum culpe Deus nullo modo
uult. quomodo autem verum erit nullo modo vult, si a
mere faciat, atque phice predetermet ad malum, quod illi
est nario annexa malitia? Praeterea 1a 2e q. 79
artlo 3o ait, sicco dicendum, quod excecatio, et obduratio

duo important, quorum unum est motus actus humani inhaerentis malo, et alterius ad lumine, et ideo ad hoc Deus non est causa excaecationis, et obdurationis, sicut non est causa peccati. Ex q.e 80, arlo 1o, ad 3um ait, Deus est movens tamquam obs interioris motus humani, sed quod detret ad malum dictum voluntas humana, hoc directe procedit est ex voluntate humana, et a diabolo per modum persuadentis sensibilia proponentis. At, si a Deo esset predetermatio ad actum mali dicti, a Deo esset determatio ad malum dictum. Propter haec, et alia plura, quae praesentari possent, refutatoque, ac reiecta, quam passim tuetur ab Ang.o D.e phica predetermatione ad actum peccati, docuit Mag.r Albertus citatus an obiis n.o 134

451 Addenda denique hic breviter est multiplex causa doctrinae D. humanorum actuum ex eodem Ang.o D.e quia 1a 2ae q.e 34 arlo 5o dispone, tamquam per se notum statuit hoc principium, qui vult aliquid, cum quo aliud simul esse non potest ex consequenti vult illud carere, nisi forte non perpendat. Atqui, si Deus haberet decretum illud predeterminans vellet actum peccati perpendens evidentissime scientia, cum eo ac simul esse non posse rectitudinem debitam quod tollit rectitudinem debitam causa quae est ex Adversariorum est malitia peccati; Coabiqt, id coens Catholicis execrandum est, et in Tridentino damnatum sessione 6a canone 6o est quod illud impiatorum vetas. De quo Aug.s libro 1o de peccatorum meritis et remissione Cap 18

452 N.a Dicas sit impiat decretum Dei insipiens, et imprudens, atqui tale esset decretum illud quod refutamus: ergo illud impiat in Deo. Alii

præd. Cx. Ano. D. lib. 1. Da Gentes Cap. 8 ubi sic ait: sapientis uoltas Cx hoc quod e de caa, e defu, qui ex caa de necessitate sequitr. Stultus Cuy eet vello Solg Coxexe sup terrg, et n. ee diei clarit. Atqui n. minus inseparabilit, Cx navio resultat malia fralis Cx illa Cntate pecci, quq Cx Sole claritas diei: q. tta

153 Ca. Tertia: Spras sit: implat intris etaxs dei decij cui resistere teneatur Cx precep lo D. huna voltas; sd tale eet decrety illud pare refutamus: q. illud intris implat. Marpt: nq Ctaxs dei decry Cx p ceptu mo e rresishoile; resistere autg rresistibili, e aper ta troxy implas. Crt erg implas, q. ab dui. precepto tenea huna voltas ad implatorg resistg. Crt erg defide Dey impolian iubere ut Cxprimit Tridentinij sess. 6a Cap 11, & Da Jansenij semell etiteri de fity Crt. Prat autg mi: q. Ddo. precepto teneret huna voltas nolle id qd per decry pretraty pecci uellet Deus illg Velle; sd resistere deus, e nolle id qd decry vult hung volte Velle: n. Cnim alio mo. aliene volta resistimus, nisi nollendo id qd alius vult nos velle: q. tta.

154 Quarta Spras sit. Implat intris Dey exacter velle, q. ao phibita pona insu dpoto phibiois sue sd id vellet exacit, si hereta sul duo decra uny phibitury aois, Ct altery exacis predetrans camdq aog: q. tta. Marpt. q. hoc ipsy est velle qd videt phibio sue; qd autg videt, e fralis malia adde illud, qd inexplabile videt, nimiry qua raoe, ut Crt de fide, Deus sit intentator maloey; cy in ipse Xo aduersarios Arsoto detratus, et pro suo placito predetermine suggestioes oe

et pessima Demonis dictia; quomodo enim solus Daemon peccata nobis diculit, non autem Deus medio Demone, cui ipse ex predetrante decreto physice premovet infundit dictia pessima nobis proponenda? Et alia plurima pretereo.
Capite 3a scie mie prao.

Caput decimum

Tertia scientie medie probatio

155 3a scie mie
prao est eo desumimus, quod per eversione libertatis creatae falsa est scia fundata in predetrante illo decreto, et decreti in frustale, frustraret. huc faciunt ea oia argumenta quibus in tr. de auxiliis a theologis nris prat. eversio libertatis creatae physica predetrao, que evaluit infert predictum decretum. In presenti hec pauca sufficiant. 1o quia sicut illo predetrante decreto presciret Deus operaoe creae conditionate libere, presciret eas operaoes ponendas sub inevitabili impedimento pote ad omissionem; sed si Deus ita presciret, falleretur in falibilis scia: 2o implicat quod sit Dei prescia de operaoe creae conditionata libera, si fundat in illo predetrante decreto. Maior liquet, et mir constat, operaoes enim poni, sub inevitabili impedimento pote ad omissionem est poni non libere, sive poni operaoes non liberas. Probatur maior: tum enim Deus presciret operaoes creae ponendas sub physica predetraoe, que, adversariis ita docentibus, est evalit indispensabilis, cum operaoni omissione, et sic inevitabilis a voluntate creata; ideo ipso quod physica predetrao dicto hec precata fiat, est inevitabile impedimentum pote ad omissionem quod tunc Deus presciret eas operaoes creae ponendas sub inevitabili

impedimento potentiæ.

156 Huius sillogi minor osten-
ditur 1° petendo definitionem impedimenti potentiæ ex communi
hominum sensu. Porro nulla alia potest produci nisi hæc quæ
dicat impedimentum esse quod infert impossibilitatem rei quam
impedit, et inevitabile a potentia, cui supervenit. Os-
tenditur 2°. quod quidquid enim censetur impedimentum potentiæ, si
videret et inspiciat attente, inveniet includere
duo illa notata præcata, et quod quidquid duo illa notata præ-
cata includit absolute censetur impedimentum potentiæ
nisi quod adversariis alit in præsenti materia loqui placet;
quo in loco vere indicent alii. Catena inevitabilis est
impedimentum currendi omnium et vinctorum præclusio, impedi-
mentum fugiendi, Cavalcuri, impedimentum videndi, et ita
eo quod in nostra potestate non sit vitare ista, et ea ponere
re, et rem quam impediunt.

157 2um argumentum et vat. imp-
so decreto sic. Decretum prædeterminans liberos creatæ voluntatis
actus, est ex ipso, et infrustrabile, et inevitabile, ideo ipso
destruit, quod prædeterminat etiam creaturæ, quos intendit
liberos necessarios reddit: ergo hoc infrustrabile decretum, est frus-
tratum sui, atque adeo implatorum. Probatur minor: posito enim
decreto infrustrabili, sit et inevitabili necesse est, ne-
cessitate inevitabili a voluntate creata, illum actum poni; sed quod
necesse sit necessitate inevitabili a voluntate creata, illi
actum poni, eo ipso talis actus redditur necessarius et non ponitur
libere: ergo eo ipso quod decretum prædeterminans liberos creatæ
voluntatis actus, sit ex ipso et infrustrabile et inevitabile des-
truit, quod prædeterminat, etiam creaturæ, quos intendit liberos,
necessarios reddit. Minor liquet: quod enim necesse sit necessitate ine-
vitabili a voluntate creata, illum actum poni, finaliter inne est

qd talis aus n possit n poni avo ltate creata, qd autē
talis aus n possit n poni avoltē creata fralis(?) simeliter
talis aus ponatr n libere: siquidē ay libere poni, ē ita
poni a Voltate, ut possit ab illa seu ad opotē determinante n
poni.

458 Dr. Cursus mi decri
implicantia, Ex dtradictioe quē infert, decrē Cm. Dei
ineuitabiliter predetrans duersioē Pli, et proditioē Iu
de ad suos Act. ineuitabilitr infert nario, n solē aum
duersiois in uno, et ay proditiois in altero, Sd etiā modē
libertatis; atqui eo ipso tale decrē infer dtradictoria: ergo
implicatoriē est. Minor pr: nā eo ipso, qd ineuitabiliter in
ferat nario tales aus, infert illos ita fieri, ut n possint
n fieri a voltate creata; eo autē ipso qd nario inferat
modē libertatis eorūdē aum infert eosdē aus ita fieri,
ut possint n fieri a Voltate Creata; atqui utrūq. qd dtra
dictoriē est Subeadē supposit. predetrantis decri: ergo ita.

459 Dr. latr
aliter. Nam cui est simpliciter euitabilis seu impedibilis
dd. aus entatis essalit dnexe, ē simplir euitalis seu impe
dilis Entitas ipsa. Sic mi si impedibilis seu euitabilis ē
tua mei cursus vivo per libertatē quē cursē ipsē impe
dire possē. Sic etiā cui ē euitalis seu impedilis exaftr(?)
ē euitalis seu impedilis exa vniōis; atqui aus liber, qui
ō tunc illius predetrantis decri essalit secē dnexi, est sim
plir euitabilis atqz impedibilis Voltati Creatē dstitu
tē cū plena liberte sua: ergo ipsē decrē, qd ad ipsos Ad
uersarios est ineuitabile, et in impedibile oino Voltati
creatē, ē ipsi simplir euitale, ~~seu~~ et impedile: quē est
aperta terminorū dtradictio

460 Sd ipsē dtrari adhuc

ualidius ptest suppositas de distinctioe Dl decri liberi quq immiore inter Thos ee dicit Gonet disp. 3o de volte arto 3o §12o, et docet, ipsu Creq volitq importari in obliquo tamquq oplementq volitiois nam eq Deo identicatq. Ozn concludunt illi Thei decrq liberq ut actualiter exercitq, et oplletq ee defectile ro defectibilitq Creae volitq. Undesic arguitur. decrq ut opletq ptq cuitalq est cuitale quq admq ut opletq pertq defectibilq, est defectibile; sd decrq illud pre de trans meutale opletq ptq tmq simplr Cuitale a volte creata libera: go decrq illud in cuitale, e cuitale a volte creata libera, qd ee in si omissiones implas.

467 Hoc nrq argutum

mutilitr ab adversariis retorqueri intenditur in eosque omne defensores, qui, ut n.o 350 notavimus, admittunt bonorum auq pre dectoes efaces Dei salvaillorq libertate. nq ea, quq predicti nri Thei admittunt decra ut in ferq ria liberas operaoes, pendent essalit a scia mia pre lucente Creq scia Adversoe Pri, futura, si oferat ei auxilq A, Oq indiferens entitatiue decipitur a Deo, et u nisi eius modi scia pre lucente Deus ptest decrq, quo efacit intendit illq operaoq liberq poni. Hoc decrq infert qdq operaoq liberq, et nario infert necesitate in ablute cuitali a Pro: est enq necesitas essalitr supponens predictq sciq, quq qdq sciq, cq illa sit n ea a immata, sd pera repraco adversnois, ro pria an.o 350 posita, impedire potest Pri voltas, istituta in aus rsuq libertati. Sicute Pri voltas in priori adversoq suq impedire ptest sciq, quq essalitr onexioe recipit illud decrq, potest etiam impe

dixe Exg ipsius decreti; Et quersion necentis mediæ duxte
Sed de hoc futurus suo in loco. Quia decreti autem præ-
262 determinati et ante scientiæ conditionatæ, quod hic refutamus non
plura addimus argumenta: nam quæ hucusque dedimus sufficie-
nter evident, alia autem plurima, tum ad tractatus de
auxiliis, tum ad alios reservamus: ubi etiam solutiones quas
porrexerunt adversarii pro creata libertate componenda
cum ipsa prædefinitione ac prædeterminante decreto abunde refellen-
tur. Nunc ad aliud scientiæ mediæ præsidium gradum facimus. Cap.
14 quarta scientiæ mediæ prob.

Caput 14

Quarta scientiæ mediæ Probatio

Quartam scientiæ mediæ
263 probationem desumimus ex probatione huius assertionis: conditiona-
ta libere futura prænoscuntur a Deo in seipsis. Hac enim as-
sertione probata, probatur minime necessaria esse ad fundandam sci-
entiam Dei de conditionatis libere futuris decreta illa prædeterminan-
tia quæ introducunt Thomistæ, et valide hucusque impugnavimus.
In prædicta assertione convenire debent assertores omnes
scientiæ mediæ cum eximio Doctore tomo 1° opusc. prolegomeno 2°
cap. 5° et in opusculis lib. 2° dicens quod Deus habet de
futuris contingentibus sub conditione Cap. 6°, et 7°. Hanc nos in
hoc Cap. probandam suscepimus.
Probatur igitur assertio 1°
264 Ang. Doctoris auctoritate multiplici jam a nobis proposita, tum
n° 208, et 209, tum n° 337, et 338. Quod enim de absolute

futuri sicut in seipsis a Deo cogniti a fratribus suis Dr. negari
sine in eo cum praesertim de futuris conditionatis. Quidem obstare po
test futuris conditionatis quominus in seipsis a Deo cognoscantur
in quod illa non existant actualiter esse, sed potius habent actualem
esse plurima existentia antequam ad hoc sicut habent futura absolu
te ut ipse Dr. Ang. exponit qq. 1a De veritate a. 5o ad 2m. +
dicens: sed quod de futuro, nunquam est futurum non est, et similiter prae
teritum nunquam fuit nimis. Unde eadem est ratio de veritate prae
teriti et futuri, sicut et de veritate non entis: Sicut ergo praete
ritorum et absolute futurorum atque ipsius non entis veritati et
cognoscibilitati non obstat non esse actuale, neque debet obstare non esse
actuale veritati et cognoscibilitati futurorum conditionatorum: quod si ex
S. Ang. m praeterita et absoluta futura quatenus talia non entia
sunt cognoscuntur a Deo cognoscuntur in seipsis, sicut et conditionata futura

465 Et hanc propter:
Etenim Ang. Dr. ut num. 341 vidimus, apertissime docuit
praesentes futurique et futuri esse causam: quod sicut futurus praesens absolu
ta includit conditionata Eius in seipsa, ut assensus causae condi
ta, ita futurus praesens conditionata, ut liberae decretionis, in
cludit conditio decretio et esse, in seipsa, ut assensus causae condi
ta, si purificaretur conditio: quod si in ipsis absolute futuris cognita
immediate Deus, condita erunt, in ipsis conditionate futu
ris cognita eius immediate condita esse.

466 2o Probatur assertio ratione
a priori. Quia quod est scibile scitur a Deo, quatenus scibile
est sine scientia imperfectione; sed esse conditionatum liberae futu
rum est scibile in seipso sine scientia imperfectione: ergo in seip
so esse conditionatum liberae futurum, scitur a Deo. Consequentia, et
Maior est evidens: Est enim imperfectio in eius nescire

quatenus sine imperfectione necesse potest. Pr min: idea
Cmim Idioaty libere futury n eet scile inseipso si=
ne scientis imperfectione, l, qa inseipso scile n est, l, q
scity inseipso eet nauo Caa sine qua sue; atqui neu
try italiter: qo de Iditionaty libere fury e scile inseipso
sine scientis imperfectione; min quoad l ptes pbr: ng oe
Iditionaty libere fury, est inseipso ens Iditionate
Exutens; sd quaratione est ens, est scile: qo de Iditionaty
libere fury, est inseipso scile. quoad 2 ptes pate
eadem min Ex fusedictis arto 108, vbi cy Ango Doce proba=
mus, scire inseipso obtes Creaty, cognoscere qd l seg
fret immate
163 Dr ad hoc: Iditioatu
ens libere fury est inseipso obty decri predetrantis pd
quentr adversaris; quatenus aute est obty Dr decri, est
obty Dl seip: si ens crea, ut immateus tus decri, n re=
fundit nullas imperfectiones, n e cur eade, ut immateu
tus seip refundat imperfectiones nullas: Iditionaty
ig libere fury e inseipso obty Dl seip. Dr itery ad
hoc: idee ens adiota libere fura, n conexent a Deo
inseipsu qa actaliter n sit ideent, atqui, admisso pre
detrante decre Iditionato Exftedon, conntr per l q
seq aliquid inseipso qd n est, ideet: ergo ita. Min pbr:
quia p l q seq conntr e ficaria absluta decri quetn
n est absluta, ideet tunc qdo purificaretur Iditio: nam
antequam purificetr Idio, decry n infert absluta Iditio
naty vtliquet.
168 Deniq pretermissis
aly: Ipraxi, hoc ipsy potest adunde, Ex sus e dictis

anobis, anº 194, ubi grauimus raog dbti veriicatum
Inuenire, n. solus Cnti, sdeng n. Cnn, itaut q doctalibi
est nibil vereret nihilominus ppt. Hse asserentes
illud ee. ed huiu, l. hebit, l. here. Quq qdg doctrinam
n. dubitamus ab Ano. D. traditq ee. presert. vbi
citatus anobis e nº 153. Repetans ibi dicta. Cap. 12
§ Itra seig mig dbnori retorsio & solutio.

Caput duodecimus primus Contra Scientiq mediam retorsio, & solutio.

Retorquendus ac
469 dissoluendus 1º loco propono, solemne aduersariis ar
gutes de detrau scie mie. Arguitq ita bet. Idrisnatq
libere futur, n. e aliquid, sd eet; atqui qd n. e aliqd
sd eet; n. est sd eet sule inseipho: a Idisnatq libere fu
aij n. inseipso scit, s. inpredetrante decreo. Pr 1º; eatenus
Cnq dbteq detrat seig Hse, quatenus ipsiq e detratq in se
sd uersio futurq, ac sidemioriq Qo n. e detrata in se
sd detraret, qdo purisficaret Idio Vocaois: q n. detrat sen
q Hse, sd detraret atque adeo pro detrauq presupon
debet decret. Pr 2º n. Cnq predictu dbteq detrat ab eter
no seig Hseipso, ipsiq eit a de terno in aud etraniaio
ab eterno est in au, sue actualiter qa Dq tidq est. Pr 3º
si Cnq predictu dbteq e perseipsq Hseip detrauq, set in
trieq sibi raog detrauq; atqui nihil bet intriecu sibi
n. est perseipsq Hseip detrauq. Maj pbr: ng Cuq sq est

nihil, et nihil esse aliquid, quod est.

Argumentum istud, quod ut insolubile iactatur ab ipsis objicientibus solvendum est, si pro terminis illis detrahere, et detrahi, reponantur intrat, et detrahibile. quod facile ostenditur: nam illa eadem Juniorum ac Sidoniorum conversio, quae in se ipsa ut, non est aliquid, id est, nihilominus est detrahibilis in se ipsa: siquidem praedeterminans adversariorum decretum ipsa detrahitur ab aeterno; quod autem detrahat, nequit non esse detrahibile, ut est evidens. In super illa eadem conversio trahit illum ab adversariis adstructum decretum post ab illa dicta: siquidem ut dictum decernitur, et prout decernitur est decretiones. Quo modo ergo trahat, et non quaere trahere? Praeterea, si illa eadem conversio trahat ab aeterno decretum illud, ab aeterno est in actu trahendi: ergo ab aeterno est in actu, sive actualis, quod dici non potest. Denique quonam modo habet rationem trahi, quod nihil habet intrinsecum sibi?

Aliter idem argumentum retorqueri potest inobjicientes, ut inter alios bene notat Hernaez tomo 1o suae Theologicae defensae sectione 4 85, nimirum illa mutatione extrinseca Deo, quae ratione dominii sive adversariorum sive detrahat, in dicto Dei volitionis illius quae complet, in ratione decreti liberi, explicent igitur nobis adversarii, quomodo mutatio illa creata, quae non est, id est, si purificaretur dictio, sit ab aeterno in actu detrahendi et complendi decretum praedeterminans conversionem Juniorum ac Sidoniorum conversione, et aliter alios Deus in actu constituatur liberae terminos; dum autem id explanant, et ad utramque retorsionem respondent, nos illorum argumentum nullo negotio diluimus, et solubile

hic prys

452 Remissitaque ipsa maior, simpliciter negando minorem, illius distinguo, concedendo quod distincta invisibili transeat sumpto; negando cum indivisibili sumpto supra transeat. Relege scripta nº 438. Ad 1um consequens respondeo, distinguo maiorem: carentia obiecti detrahat scientiae, quatenus ipsa est detractiva, hoc est, detrahit ut scientia habeat entitatem minimam detrahendi, quae habet ipsum obiectum, nego; detrahit ut habeat repugnantiam detrahendi, quam habet ipsum obiectum, conceditur maior, et ipsa minor, consequentia nego. Paries vero quatenus est, detrahit visioni, non quidem detrahendo, ut parieti visio sit paries, sed ut paries repugnet. Similiter quoque minor de sidomioris [illegible] adaequate [illegible], quae ante purificata conditione, ipsa est nihil, et esset aliquid, detrahit obiective scientiae non detrahendo, ut scientia sit actualiter nihil, sed potius ut actualiter repugnet, quod in extrinseco [illegible] obtinua, nihil est, sed foret. Relege, quod dixi extrinsece [illegible] produci nº 164.

453 Ad 2um consequens respondeo, distinguo ans, si praedictus obiectum detrahat ab aeterno scientiae, ipso ipsum est ab aeterno [illegible] detrahendi, detrahere et tecum, [illegible] detrahere pure obtinua conceditur ans, et nego absolute consequentia. Quamvis obiectum [illegible] existat, non possit detrahere effective scientiae. [illegible] videlicet illius producendo ejus [illegible], potest in obiectum, quin sit [illegible] ex se, scientiae [illegible] detrahere, detrahere pure obtinua, quam a nobis explicatam habes nº 98, 99, et quae sola competit obiectis contra Deum, ut haeretici a nobis fuse explicatis a nº 208.

454 Ad 3um consequens respondeo distinguo maiorem, si praedictus obiectum est per se ipsum [illegible] de-

traue, het intricq sibi raoq detraui; het de presenti et
absolute, negat; het de futuro conditionate siue heret, deest
mat. Sic ergo disputes, atquinihil het de presenti et
absolute intricq sibi decedit, nihil het de futuro conditionate
siue heret intricq sibi natr min. Quamvis conditionate futurum
nihil entatis de presenti habeat, heret in significare et
condio, et ob hoc ipsy quod heret detrat obtime, ut asse-
rat dicta scia, quod illud obty heret ee. Relege dicta
n° 339, et 466

(1)) Ex tota reoe data col-
liges, duplex ee regis detrauy ad ponenda in ipsis-
met, futura contingentia, siue absoluta, siue conditionata, unum
videlicet subobtuny, et obtuny altery. Subobtuny est ipsa
summa eminentia intellectus Di, qua pro ratione a prior dedi-
mus locus nuper citati, necnon essa Di per nuy species illi
bilis, ut vidimus an° 32. Obtiuus est, combibilitas futuri
sepius explata. Quibus his detrauis ponitis nullus prior
sue alio e nariy, in quo tamquam in medio connexo cy ipso
futuro contingenti Deus illa sciat. Porro, si ad detegen
dos actus nros liberos futuros indigeret Deus decreto suo
predetrante, tamquam medio presenti essaliter cy illis con-
nexo, non eet valde mirabilis scia Dei de huius modi
futuris, de qua Regius Vates psalmo 138, 6, exclamat
mirabilis facta est scia tua ex me. Ubi illud ex me
notante doctissimo Cardinali Belarmino, hebrea
phrasi significat prae me, vel supra me ut sit sensus: mira-
bilis est scia tua quam ut ego possim intelligere, quomodo
illa se habeat. Ideo cui subiungit: confortata est, et non
potero ad eam: id est elevata est super notitiam meam, et

n. potero ad eam capiendam ulla ratione ascendere. Loquitur
autem ibi, notante eodem Cardinali, Anima de huius modi
fervore: dixerat enim verus B.o Illexisti cogitationes meas de
longe: semitam meam, et funiculum meum investigasti. Et
omnes vias meas previdisti. Assumptum sapienter explicat,
cat, et illustrat prefatus Autor, libro 4o de gratia,
et libero arbitrio, capite 5o ad 6m accurate, idque ipsum
eleganter, ac pulchre repetit in opusculo de ascensione
mentis in Deum per scalas rerum creatarum, gradu 12 ca-
pite 4o. Nos, quae fusius ille prosequitur, in syllogisticam
formam breviter contrahimus, ac redigimus.
Sic itaque argumentamur.

436 Mirabilis est, et Angelicum, atque humanum captum lon-
ge superans modus, quo Deus scit futura contingentia no-
bis libera, predeterminata, et conditionata; sed talis non esset, si ad ea
scienda indigeret Deus decreto suo predeterminante: quod ad illa
scienda non indiget tali decreto, sed independenter ab illo
ea omnia scit. Minor ergo probatur, quia neque mirum sit
Deum sibi conscium esse decreti sui, cum quivis mortalium
sciat etiam sibi conscius decretorum suorum: neque insuper ut mi-
rum, quod conscius infrustrabilis decreti, sciat inde sequutu-
rum infallibiliter ad predefinitum: hoc enim modo Angelus
et homo videns tale decretum, scit effectum inde sequuturum.
Est autem mirabile prorsus, atque inexcusat divini proprium,
quod etiam independenter a decreto, et medio nexu determinate cognoscat
denter, atque immutate cognoscat ea omnia contingentia futura.
Et hanc Dei mentis praeexcellentiam disertis verbis tradi-
dit Angelicus Doctor a nobis allegatus n.o 208. Adde, quod sicut ad
latitudinem omnipotentiae spectat producere res ex nihilo,

sive nullo presupposito subiecto connexo, ita ad omnis sue profunditatis spectat cognoscere futura contingentia, quin presupposito medio connexo indigeat, ut Sapienter locis superioribus, dixit etiam Cardinalis Bellarminus. Videsis Patrem Tirsum tomo 1o disp. 14, sectio 4a. Caput 13 2a Contra scientiam mediam objectio dissolvitur.

Caput 13
secunda
Contra scientiam mediam objectio dissolvitur

433 Objiciunt adversarii 1o futuritio conditionata contingentium liberorum precedit in priori ante scientiam Dei eorumdem contingentibus conditionate futuris; sed ea futuritio consistit in decreto Dei predeterminante eorumdem futura, vel saltem ab illo tamquam a causa dependet. Ergo in priori ante scientiam Dei de eorumdem contingentibus conditionate futuris presupponitur decretum predeterminans eorumdem futura tamquam constitutivum, vel tamquam causa futuritionis conditionatae. Ergo ea scientia non est media, id est, independens a decreto predeterminante ipsius objecti. Marpt 3a dicta n.o 66: peccatoris conversio non ideo est conditionate futura, quia a Deo scitur fore, sed potius, ideo scitur fore, quia foret. Probatur minor: Calumniam futuritio est transitus rei contingentis a statu merae possibilitatis ad statum futurae sub conditione; sed transitus rei contingentis a statu merae possibilitatis ad statum futurae est decretum Dei predeterminans existentiam ipsius rei, vel ab illo tamquam a causa dependet, siquidem transitus ad existentiam nullibi convenire potest, nisi dependenter a libero influxu Dei. Ergo ea futuritio consistit in decreto Dei, predeterminante eorumdem

futura, & saltem ab illo tamquam a causa dependet.

418 Ut haec objectio, cui multum eorum adversarii fidunt, ex vera scil. mentis principia facile dissolvatur, in memoriam oportet revocare doctrinam illam de duplici futuritione absoluta, statutam a nº 341. Inde, mutato statu absoluto in conditionatum, pariformiter hic asserimus, futuritionem conditionatam contingentium liberorum esse duplicem, unam causalem, et alteram formalem, sive rei in se. Causalis consistit in ordine, aut inclinatione causarum ipsius rei futurae. Formalis est successio existentiae praesenti, et existentiae conditionatae pro tempore sequenti. Successio haec explicatur, quando hodie Deo dicimus: Deus converteret, si vocaretur illustratione N. eadem conversio per scientiam Dei repraesentatur conditionate futura; non inde dicitur futura in Deo, sed ratione temporis, donec ad illud, in quo conditionate esse affirmatur, ex notatione posita nº 264, et inculcata nº 307, et alibi.

419 Notandum hic etiam est, quod sicut absolute futurum res est nihil ante illud tempus, in quo erit, ita conditionate futurum res est nihil ante illud tempus, in quo esset si verificaretur conditio. Utrumque quoque futurum habet ab aeterno denominationem futuri, haec autem denominatio nihil actuale ponit ab aeterno in intrinseca entitate futuri, sed ponet in futuro absolute, et poneret in futuro conditionate, pro tempore nimirum sequenti in quo res existet, et altera existeret. Sunt enim aliquae denominationes quae habentur per ipsum non habere de praesenti, ut subtiliter Augustinus explicuit lib. de beata vita, in disp. 3ª diei dicens: Nescio quomodo dicamus, habet egestatem, aut habet stultitiam. Tale est enim ac si locum aliquem, qui lumine careat, dicamus

rimus habere tenebras. Quod nihil est aliud quam lumen non habere; non enim tenebrae quasi veniunt, aut recedunt, sed carere lumine hoc ipsum est quod tenebrosum esse ut carere veste, hoc est esse nudum. Non enim veste accedente veluti aliqua res mobilis nuditas fugit. Sicque dicimus aliquem habere potestatem quasi dicamus habere nuditatem. Potestas enim verbum est non habendi. Quod obscure ut quod volo, explicem sicut possum, ita dicitur habet potestatem, quasi dicatur habet non habere. Itaque denominatio illa non est aliud quam successivum complexum ex non esse nunc, et esse post. Haec de potentiali futuritione.

480 Loquendo vero de futuritione causali dicimus 1º. Ad illa futura conditionata, quae forent libera creatae voluntatis, sed numquam erunt, non datur futuritio causalis, sed daretur. Ratio est: quia futuritio causalis est causa ut determinata ad producendum effectum; sed nullorum futurorum non datur causa ut determinata ad producendum ipsa: ergo nullorum futurorum non datur futuritio causalis. Minor patet: si enim aliqua causa daretur ut determinata ad producendum v.g. conversionem Tyriorum ac Sidoniorum, est Deus ut determinatus decreto suo praedeterminante, neque enim Tyriorum ac Sidoniorum voluntas est determinata; atqui Deus non est determinatus decreto illo praedeterminante: ergo nullorum futurorum non datur causa ut determinata ad producendum ipsa. Daretur tamen tunc causa conversionis determinata, nam effectus tunc esset, et quando effectus est, causam determinatam praesupponit.

481 Dicimus 2º. ad futura conditionata nobis libera, quae sunt etiam absolute futura, ex praenotatione nº 393 posita, nulla praecedit causalis futuritio necessario inferens ea, et sub inevitabili voluntatis vi constituente in actu proximo libertatis. Hoc dictum satis superque li-

qt Exdictis, scilicet Cuiusmodi causa, sive Causalis fruitio
precederet et l'ipsa scia Visionis, qua noster animus liber
provideret a Deo ut absolute futurus, l'decretum etiam prede
terminatum, atqui neutrum est, ut satis dictat Exdictis
anno 365, et anno 443: ergo nulla cuiusmodi causa, sive Causalis
fruitio precedit ad futura illa ... ... in ab
eterno decreto Dei creandi hoc, et dandi ei ... ...
rent ... ...
... in tempore ... atqui ... decretum illud
... circa ... bonos, ... memini n° 461, et ...
multis Scole ... doctoribus admittitur. Hec cause de
... precedunt ab eterno ... voluntas immutabiliter ut
... n° 348. His prenotatis ... ...
posite n° 477, aliarum quod scilicet
482 Respondetur ... ...
ergo ... ...
... ... inferente ... ... et ...
... ...
libertatis: ... ...
denti ... ... neutra ...
fruitio ... ... inevitabili: in
fruitio Causalis, ut ... diximus; in ... fruitio, ut ...
dimus n° 478. ... ... fruitio ...
... ...
... ... peccatum ... ...
... ... transitus ... ...
... penderet a libero Dei decreto, ... a decreto predeterm
... ...
... libertatis ut ... ... ad operandum, ... non

operandum, que qdē decrasupposuimus ante num, Et in multis illorum capitulanti hec dua precata, nimirum ee de trate Dnexuy insupertrabilitē ey operaoe humanaē et sub meritale hoi operanti. Cap. 14 reliquarum obiectiones soluo.

Caput decimum quartum reliquarum obiectionum solutio

983 Obyciunt adversarij 3º. Persag. mig de Sancta operaoe sub auxilio Dei grac. ofert Dº spectu sancta ipsa operatio, sed illa ut sic visa het sufficientem bonitatem ut Deus moveat ad tribuendum premium operatuo, et negandum nō operaturo, qd admittendum a nobis ē ille semipelagiana nosse notans notatur nº 254. Respd, eadē sancta operaoē offerri Dº spectui ȝ ordinatā suis fundata in predeterminante decreto ab adversarijs adstructo. Cum qº nō movet ad premium, cum put visa in eiusmi decreto nō minus pulchra apareat, qua in seipsa est, imo in decreto aparet, put poneretur in seipsa, si qdē predetermin put ponerentur ipsi respondeant, ut libuerit.

984 Nos facile remus negando min. et cōg. Rao ēst, q futurum conditionatum sub hoc conceptu nec premiabile, nec punibile, nō subeo conceptu nō het ee aliquid, sd heret, proindeq nō ē meritum nec demeritum, sdect, q nō meret premium, aut supplicium, sd precusse mereret. Unde Dª raou lum ē, edad cuendē l vituperium imputeret alicui opera, que numquam fa

facit, sed faceret, si faceret: alioquin omnis homo esset summe laudandus, et summe vituperandus.

185 Objicient 4°:

scientia media est impedibilis a voluntate creata, cuius determinationes regrat, sed non est impedibilis a voluntate divina, cum non fundetur in libero Dei decreto predeterminante illius objectum: ergo aliqua Dei scientia est impedibilis a voluntate creata, et non est impedibilis a divina voluntate, id quod contrarium videtur impossibile.

Respondetur

ex dictis n° 22), et inibus prae sequentibus, scientiam mediam, ratione totius quod dicit formaliter intelligendi, esse cum Deo identificatam, atque adeo esse ut sic a bona voluntate inimpedibilem. Scientiam vero mediam, ratione connotati et complementi, quod est ipsum objectum conditionatum, impedibilem esse a bella voluntate, quatenus tale objectum est impedibile. Conversio Petri, quae complet hanc scientiam, si dedero Petro libertatem iustitiae adversus ipsum quod reliquero in manu consilii sui, convertetur: antequam ponatur conditio non est libera Petro, sed erit libera; atque adeo antequam ponatur conditio non est impedibilis a Petro scientia illa media directe adversus eos, sed solum erit impedibilis. Conditione autem purificata, conversio est a Petro impedibilis, et non est impedibilis a Deo. Haec autem impotentia impediendi, non est imperfectio Dei, sed perfectio potius, tum quia Dei perfectio est posse dare Petro plenam libertatem adversus illum relinquendo in manu consilii sui: tum quia in hac ipsa libertate quam Deus liberrime dat Petro, includitur etiam Dei voluntas non impediendi effectum talis libertatis; est autem perfectio Dei, quod non possit velle impedire contra suam voluntatem non impediendi. Cadit quod dicunt adversarii, supposito praedeterminante decreto, aut physica praedeterminatione.

Dey non pare este impedire.

481 Nunc ad oba

tioq instarer dictioe maris, sciamia e impedibilis a volte Creata qty ad sig illiqdi nat; quanty ad actale trasq, l splementy, subducuntr: e impedilis a volte Creata, antequg puricet sdio; nat; puricata sdioe, dedi tur mar. dedit etg mia; coa aute, dicto dente, decedit Ximpedibilitate, nisi sio ad marg, Onat nisi ibi le negato. Impoartaq impediendi eg sig nig pura est perfectio Dei; Corona Eniq ptentuit, in summa incre Dr tiage adsciendy de Scibile, et exaliapte suitit in eo, ed puricata aseip so sdioe, libertis date, n potest impedire dversoe, et hoc n pue perfectio est. Poa aute impediendi eg dg sig est create Volti perfectio, pluses ptinens imperfectoes, tot nimiry, quot hic tris includunt voltas essalit pendens abalio inee et operari libere.

488 Obyeunt p.

si Scia mia Deo dvenit ante oe decry actale et exercity ptingit Deo accentalit, et pret intentioe ac providentiq sug, Sd edalicui ptingit accidentalite et pret intensioe ac providentiq sug est ipsi Caale et fortuity: q aliquid ptingens Contuicale Deo, et fortuity, id eddici n ptest. Dsr. Nulla stabilitas ptingens Creata potest Coxere, nisi presupponat actaliter Coxens in Deo libery aliqd decry: g stabilitas Sup De ptingentis Coxere n potest, nisi presupponat simile decry

489 Hec dbno pro

cedit Cxn recta illigentia rei fortuite, et casuali. Ponet disp 6a de Scia arto 5o §5o no 93, hoc assumit principiy

illud cuenit alicui fortuito, et a casu, quod illi accidit praeter intentionem. Sed eiusmodi propositio est nobis penitus falsa: ut enim ostendimus satis a num. 433, Deus non intendit peccata, atque adeo praeter intensionem suam, et potius contra prohibitionem suam de facto accidit Deo scientia homicidiis, adulteriis, de blasphemiis, et ceterisque actibus peccaminosis detrahens ab horribus, nec tamen Deo haec scientia cuenit fortuito et a casu. Ut ergo aliquid sit agenti rationali casuale, et fortuitum, non sufficit, quod sit praeter eius intensionem, sed eius debet evenire inopinato, ut recte ponit Boetius libro 1º de consolatione prosa N. consonat que Thomas lib. 2º magnorum moralium cap. 8 dicens, ubi minus est fortunae, ubi plus est intellectus. Enimvero, cur scientia media, quamvis Deo cuenerit non praecedente decreto intentivo aut praedeterminativo sui obiecti, non tamen est Deo fortuita, et casualis: quia videlicet enti intellectivo, non accidit inopinato, id quod praecognoscit, saltem indeterminate, et vage competere sibi; sed Deus per suam simplicis intelligentiae, quae ut potentia naturalis, praecedit suam liberam et contingentem praecognoscit sibi competere, scientiam de conversione Petri vel sub tali conditione, scientiam de non conversione, cum sit impossibile contraria utramque: praecognoscit necessario competere sibi scientiam illam determinatam ex duabus contradictoriis, quae fuerit obiecto conformis, itaque videlicet determinante sua ipsius essentia ut num. 435 colligebamus: ergo cum determinatam scientiam de conversione sibi vendicat, haec ei non accidit inopinato, proindeque fortuita, aut casualis dici nequit.

490 Explicatur id amplius contra dicta num. 486. Scientia media non est fortuita aut casualis, cum quod dicat perfectionem intelligendi: haec enim fatalis est ipse Deus; atqui neque quod intrinsecum, aut complementum, quod est Petri conversio, fortuita sit aut casualis: ergo nulla ex parte est fortuita aut casualis. Ostenditur minor: praedicta enim conversio, antequam

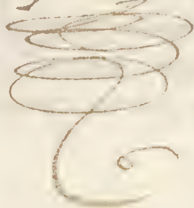
purificetur a Deo, non est casualis, si quidem non est a Deo; neque tunc quando foret casualis esset, aut praeter Dei providentiam, si quidem esset aliquid creatum essentialiter pendens a Dei actuali concursu providentia pro plena libertate ad eius mi operationem.

491 Iam ad obiectiones

in tra reti duodo maxg. si scientia media Deo conveniret ante decretum actuale, et exercitum tunc esset Deo accidentaliter, et praeter intensionem ac providentiam suam ut exercitum ante adiuva magis decedit: ut exercendo quando purificaret a Deo natur mar. Nix e hoc disparitas, id quod alicui tunc esset accidentaliter, et praeter intensionem, ac providentiam seu, est ipsi casuale, et fortuitum si accidit in opinato decedit, secus, naturam, et eoa. Ad 2 fraoe Coane pati, et disparitas in promptu, quia minimum nihil creatum potest existere nisi libere decurrente causa, id quod subveniendicat, et essa Causa, et ens alias dependentia creatura. Et autem existat ab aeterno habitus scientiae Dei tunc ergo hic, necesse non est, quod existat aliqua creatura, sed sufficit, quod sint scibiles ut futura. Repetantur pro a solutionis exhibitae anno 432.

492 Et haec

sufficiant de scientia media obiecti extra Deum, ut adiunctis vel per fectos pertinente, neque de illa ut pertinente ad Dei providentiam agendum, cum in tractatibus de providentia, et praedestinatione; atque de eadem, ut adeficaciam Dei gratiae pertinente dixeret in tractatu de auxiliis, quibus in loco obiectiones aliae, quae illa ab adversariis afferri solent, immediate dissolventur. Disputatio 15 utrum salvetur in Deo scientia media futurorum decretorum. Cap. 1 ... et probatur veraada

Disputatio 15
Utrum salvetur in Deo scientia media suorum decretorum.
Caput primum
eligitur et probatur vera sententia.

493 Perplacet nobis a tanta sapientia theologorum doctrina tota praesenti disputatione tradita. Eiusdemque loco caetuentur communiter Doctores Theologi nostrae Societatis, ut Eximius Doctor in opusculis, libro 2° de scientia futurorum contingentium, capite 8°, Vazquez tomo 1° disp. 67, cap. 4, Montoia disp. 22 de scientia, Pater Thyrsus, tomo 1° disp. 21 sectio 1° et 2°, et alii. Et notat Montoia eadem sua disp. 22, sectione 1, n° 3° Magistrum Bañez, Zumel, et Cabrera impugnatores scientiae mediae circa actus liberos creatos, propugnare scientiam mediam circa decreta seu volitiones, quas Deus nunc non habet, sed haberet, data aliqua conducente hypothesi. Sunt tamen pauci aliqui Eximii, qui e contra propugnantes acerrime et constanter scientiam mediam circa liberos actus creatae voluntatis, impugnant scientiam mediam circa liberos actus voluntatis divinae.

1a nostra conclusio sit.

494 Scientia, qua cognoscit Deus decreta sua libera, quae de facto non sunt, sed forent sub aliqua conditione conducente, est perfecte scientia media. Probatur ratione a priori. Scientia perfecte media est illa, qua cognoscit Deus obiectum contingens conditionatum, quin illud connotat in praedeterminante decreto actualiter existente, sed huiusmodi est scientia, qua cognoscit Deus decreta sua libera, quae

n̄ est de facto, sed forent sub aliqua cditiõe cducente: q° est scia perfecte mīa. Coaliquet, Et mar cstat, Ex num° 1V8. Probat mar: in primis Cm decrũ Dei liberũ, qd n̄ est, sdeet in his tis Explat ee cditionatũ aliqua rõe ctinoens: Vg decrũ creandi tot Angelorũ myriades sub cditiõe, qd alterũ mundũ Deus cderet vellet: rursus, hoc decrũ qd foret cqmitt a Deo, Et n̄ inde creto reflexo predetrante actualitr existente: q° tā

497 Huius antis pars 2ª probr: id Cm qd naũ n̄ est adeo q predicti decri de Angelis naũ n̄ est, vt tale decrũ sit cqmibile; sd decrũ reflexũ predetrans n̄ est naũ ut predictũ decrũ de Angelis exeret qdo Exeret, q° independentr a decro reflexo predetrante actualit' exente cqmtr a Deo decrũ illud de Angelis cd foret. Coapt, Ex summa incrũ Vi detraõe a d cqmibile. Cstat Ctg mar: Ex alũ cqmibilitas includit, atq adeo independens ē cqmibilitas, quatenus est independens Existia. Probr mia: posita Cm cditiõe alterius mundi Deus est liber ad immate concipiendum decrum de Angelis sine reflexo decro predetrante: Sic Cm dicere deberat: ego Efacitr volo, me vellecreare Angelos, n̄ autem possi E immate dicere, volo creare. Imo inde sequeret absurde n̄ posse Deũ Creare Angelos decro immate libero

496 Praeripterit in sup. eadem Dio, ex dictis toto Cap 4 pro precedentis disputaõis almmferettla, qbus ibi praetumus, aq liberũ creatae voltatis cditiatetũ, cqm p scia mg immate in se ipso, probant simlr cqm immate in se ipsis p indiq incrũ

Ad cuiritut et decreta pariformiter dicata, quae non sunt, sed si forent. Id ipsum plane constabit relegenti attente, quae diximus eo loci. Id opportune notandum hic est dictam, unt utrumque quod ay condiatrey; quod scilicet dum Creaturae voluntis est pro pue futurus dicatae: neque ut pote Creaturae ex deceptusius non aeterna, hec illa successive extra non esse praesenti et esse dicatae pro tempore sequenti, notatque n° 418. At decreta Dei ex deceptusius excludit successionem extra non esse, ad esse, et ideo cum ipsi foret, ab aeterno foret, ut constat ex n° 348. Unde dedit, ut decreta, quae non sunt, sed si forent, non ponantur ut futura, sed potius ut praesentia dicatae ab aeterno.

495 2a nra Conit. per scientiam mediam ponuntur eiusque decreta, quae absolute exeunt in Deo ut pendentia a scientia dicta. Supono ex alibi dictis hec ipsa decreta eodem objecto scientiae simplicis intelligentiae et visionis. Id probatur: neque in praedictis decretis relucet veritas contingens cognoscibilis per se independenter a decreto praedeterminante actualiter existente, sed eius in veritas ponitur per scientiam mediam ergo per scientiam mediam ponuntur praedicta decreta. Consequentia, et minor constat ex n° 448. Probatur maior: neque in decreto creandi Angelos nunc existentes relucent hae duae veritates scilicet dictae: 1a, volo creare Angelos in hoc mundo: 2a si vellem condere mundum, vellem creare Angelos; atqui haec 2a veritas est contingens ut patet, et quae per se possibilis independenter a praedeterminante decreto actualiter existente et ita poneret, si Deus absolute, non condidisset hunc mundum, ut ex 1a Hic constat: ergo ita. Maior constat: neque duae illae veritates ita se habent, ut 2a possit inveniri sine 1a: sine 1a enim inveniretur, casu quo Deus mundum condere noluisset. Cap. 29.

solventur obiectiones duo.

Caput secundum
Solvuntur obiectiones duo.

Opponitur doctrina Doctorum Molina, Deyrudelt, non per scientiam mediam, sed per scientiam liberam fundatam in aliquo decreto actualiter existente connexionem determinata libera voluntatis. Ita in Concordia edita Antuerpiae disp. 52, Hilluy hoc loco et observandis, et in 1a parte q. 14 articulo 13 disp. 15, et 18. Cui subscribit Cardinalis Sphorza libro 8o de Deo n.o 321. Fundamenta quibus Molina ducitur duo sunt, unum a priori, et alterum a posteriori quae hic loco diluenda propono

1um fundamentum est. Ut intellectus cognoscat independenter a decreto actualiter existente, quid voluntas aliqua esset electura sub hypothesi contingente super comprehendere debet talem voluntatem: ideo cum Angelus se aut alium Angelum pure comprehendens adhuc ignorat, quid ipse, aut alter Angelus esset electurus; atqui Dei intellectus non necessario comprehendit voluntatem suam ut ex n.o 129 constat: ergo Dei intellectus non cognoscit independenter a decreto suae voluntatis actualiter existente, quid sua voluntas esset electura sub quacumque hypothesi contingente

500 2um fundamentum est, si ante absolutum ex suo decreto scientia praenosceret Deus, quid esset ipse electurus, Dei libertas laederetur, sed hoc implicat: ergo et quod ante absolutum ex suo decreto scientia praenoscat

Deus quid esset ipse electurus? Mar pbr: qa neque ante, neque post scientiam praedictam Ego decreto, q. dn° 494 in expl. adduximus, potest Deus eligere oppositum decreti: non ante, quia scientia illa praecedit decretum: non post, quia tali scientia existente, et posita conditione, sub qua praevisum est fore tale decretum, si decretum oppositum eligeret Deus, falleretur scientia sua: ergo tolleretur Dei libertas, si ante absolutam existentiam decreti sui, praecognosceret Deus quid esset ipse electurus.

501. Haec doctrina Molinae fundamentalis demolliri non est operosum. Ad 1um itaque resp. negando majorem, non enim est essentialiter nativum, quod sit intentus super comprehensivus creaturis, ut Cursus in longiori habeat, sed ad hoc satis est, quod electio conditionata existens cognoscibilis in se ipsa sit, et quod intentus sit esse summe delectatus ad sciendum omne scibile: ergo quidem non solum intentus Deus, non autem Angelicus.

Ad 2um resp. negando etiam majorem, ad cujus probationem resp. ante scientiam conditionatam decreti illius de Angelis creandis praecedere in Deo voluntate potestatem eligendi oppositum decreti. Ratio est: quia haec potestas est perfectio nativa Dei, et illa decreti scientia est contingens; nam autem praecata contingentibus prius sit in se subsistendi Coa: siquidem Caritas Dei esse potest sine his actibus contingentibus etiam oppositis, ut etiam diximus n° 264; hi secundo autem contingentes sine Caritate Dei esse non possunt. Addimus etiam cum ipsa scientia componi et permanere potestatem eligendi oppositum decreti non quidem ad ponendum oppositum decretum cum scientia decreti illius de Angelis creandis, et cum hypothesi mundi conditi: alioqui enim falleretur per se haec Dei scientia: si mundum conderet hoc decretum

creandi Angelos; sed potentia illa Dei solum esse ad impediendum predictum scientiam impedito illius obiecto per oppositum decretum, tumque daretur opposita scientia dictans: si mundum conderem non haberem decretum creandi Angelos.

503 Totius rationis ratio a priori est: quia scientia conditionata precedens modo dicto absolutum Creatoris decretum de Angelis creandis, quod est eiusdem scientiae obiectum, est pura repraesentatio eiusdem liberi decreti; pura autem repraesentatio actus liberi, libertatem minime ledit, sed servat potius, ut a n.° 353 latius vidimus. Quin etiam ut Jaroutius Colocinobis ab Augustino suppeditatum procedit de Dei prescientia liberae actionis suae. Neque enim conditionata scientia predicti decreti ponit illud, sed repraesentat supponit ut ponendum conditionate per Dei libertatem non ponendi. Caput 3um. Obiectiones aliae diluuntur.

Caput Tertium

Obiectiones aliae diluuntur

504 Que contra eamdem doctrinam obiiciunt alii haec sunt. Ut Supposita doctrina Capitis primi a nobis tradita Deus ante omne decretum predestinandi Petrum habere potest hanc scientiam: si viderem Petrum consensurum Auxilio A, si daretur ipsi, haberem decretum predestinandi Petri. Preterea, similiter ante omne decretum Deus habere potest hanc scientiam magis directam: si ego darem Petro auxilium A ille consentiret. Supponamus ergo Deum has duas scientias habere, infertur quod ante omne Dei decretum Creatoris absolute Deus discerneret a reprobo, et est absolute predestinatus. Quod dentis absurdissimi probatur: nam Conditionali scientia, vel cum purificatione conditionis

infert' ɔdiary, sed Nr illa sciaē ɔdialis, et 2a scia est
gñricao ɔdiois: q' Contraq' hita antecedeciy. Infert
3ui abscr reprobo decretio, et abluta illius predestinao-
ɀy. xa

decretg nug seqr, videri ablute futuy antecedens volitans
decrey, qdod in hoc mundo pendet a sola volte Dei,
sed hoc est maxiy absurdiy: q' Ita. Sclar pbri ng antecedente
volitis decrey dat' scia nra directa de oibus que in hoc
mundo pendent a sola volte Dei, et sublbet Deus an
tecedeciy seig nug reflexog quavidet, Q.dsi heret pre
dicta seig directg Crearet oia illius obta, sed in utriusq'
scie Collectioe, videntis a Deo futura ablute omnia illa: q' Ita
Sequit pt. illa lm Colleo ɔtinet sub pys ɔdialis et ɔdiois gñ
ricaog; ɔdialis autē ɔdioe gñricata, transit in ablu
tg.

Ꝫ. Deus hic et

nunc est pre liber ad hendg seig ɔdiatg de oppositis decrey
hendis, sin heret decra precientia, quę heret: q' qd heat po
tuis seig ɔdiarg de decreto A, quę de opposito decreto B, dicitur
Exelecoe unius sei pre alia, proindeg scia n' ē nra,
sed presupit electuy decrey. Sns pt. Deus Enz ē pre
liber ad opposita decreta, quę psit eē obtey Dei suiq', liber
tas autē ad obtey Dei scię, est libertas ad ipsg seig, seu
gdta detraoe Dei vinctus ad sciendy de scibile.

Hec etia

nullo negotio diluunt. Ad Nrret, admissa hypotesi
duplicis illius scię, necodo Cog, quę inde deducere inten
dunt Adversary. Ad illus praog mari et mini ɔtius,
Coens disgr: oo Contraq' diuisiue hita antecoe decretey

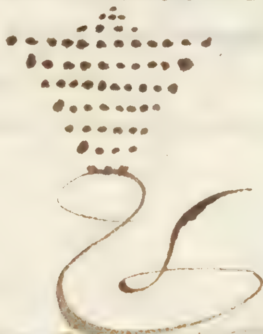
infert Dei abori reprobo decreto, et absolute illius qui destinao, concedit cons. Ex utraque collectiue bita ante de decretum infert etiam; nam supponitur, quod scilicet utraque collectiue scientia habeat ante eo decretum. Quaelibet vero illarum scientiarum, dum considerata, habet ante, id est, independenter ab ordine decreto absolute existente, ut satis probatum manet. At, si duae illae scientiae collectiue sumantur, non habent ante, sed habentur simul cum decreto praedestinationis Dei ut existente absolute. Et ratio est: nam illa sunt simul, simultanee dependentia, quae reciproce connectuntur; sed duplex illa scientia collectiue sumpta, et decretum praedestinationis Dei possunt subordinate inter se, reciproce connectuntur, quoad existentiam absolutam. Ergo etiam.

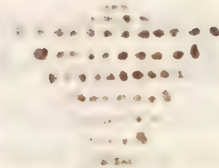
508 Ad argumentum, cum eandem difficultatem inculcet, eadem etiam reponitur solutio. Et itaque, nego maiorem. Ad huius probationem, nam etiam maior: nam duae illae scientiae bite simul, seu collectiue, connectuntur inseparabiliter et reciproce, cum absoluto decreto creandi eam ordinata, proinde non habent ante, id est independenter ab ordine decreti. Huius reciprocae connectionis ratio est: nam una illarum scientiarum, est conditionalis afferens pro conditione alterius, et pro conditionato ipsum decretum creandi; nequit autem existere conditionalis scientia simul cum conditione purificata, nisi conditionatum existat: neque est conditionatum cum conditione existere potest, quin simul in Deo duae illae scientiae existant.

509 Ad 3um rem duplex dicens: Deus hic et nunc, est praelibere ad habendam scientiam conditionatam, de oppositum decreti habendi si non haberet decreta praesentia, quae habet: est utique praelibere libertate immanata in se; nego libertate mata: concedit anis, Concedo cons. Antis probatio comprobat nam reor: rursum: scientia enim de obiecto libero

n̄ est libera immaterialitate sui, sed materialitate sui obiecti. Unde scientia est libera, illi voluntati, cuius est liberum eius obiectum. Scientia media de actu libero creatae voluntatis est libera creatae voluntati mediante obiecto vt num.° 486 expositum a nobis est. pariformiter quae Deo libera est scientia media de actu libero voluntatis suae. Inter alia tamen in hoc differunt, quod scientia media de actu creatae voluntatis libero, existit ab aeterno, n̄ existente voluntatis creatae libertate; scientia vero media de decreto necessario existere, n̄ existente voluntate Dei cum libertate sua; immo talis libertatis praesupponit obiectiones, quae numero 507 dedimus. Sed quia pleura dare per tempus non licet, neque aliud addere, quam solemnes illas precaciones, Quas scholasticas has de Deo Vt. sciente elucubrationes nostras Ipsi Deo Sciarum Domino, olim penitus dedicatas, nunc acceptas, vobisque deinceps nunquam utiles exoptamus.

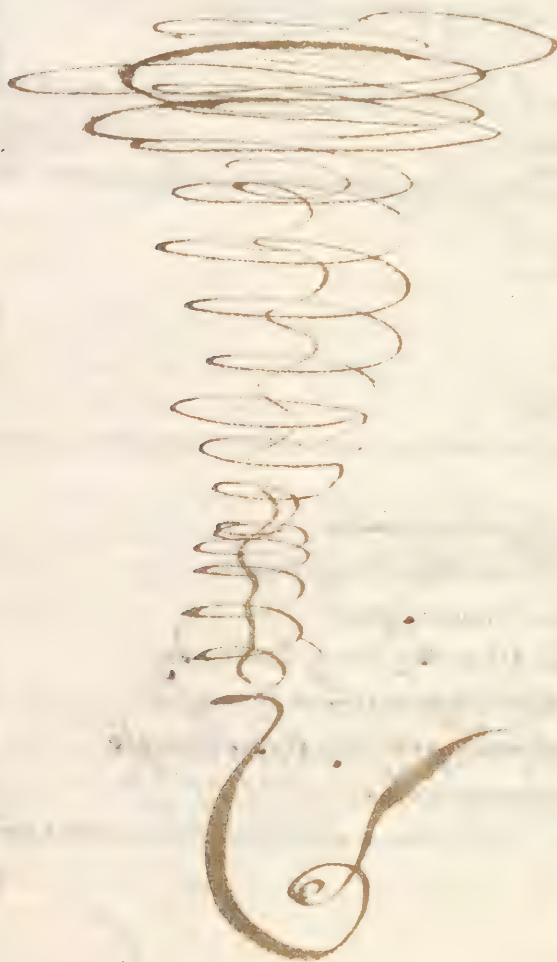
Hispali.
die 28 Junij, anni a Salute Domini 1698

Index questionum quae hic habentur.

Finis
Tractatus de Scientia Dei.

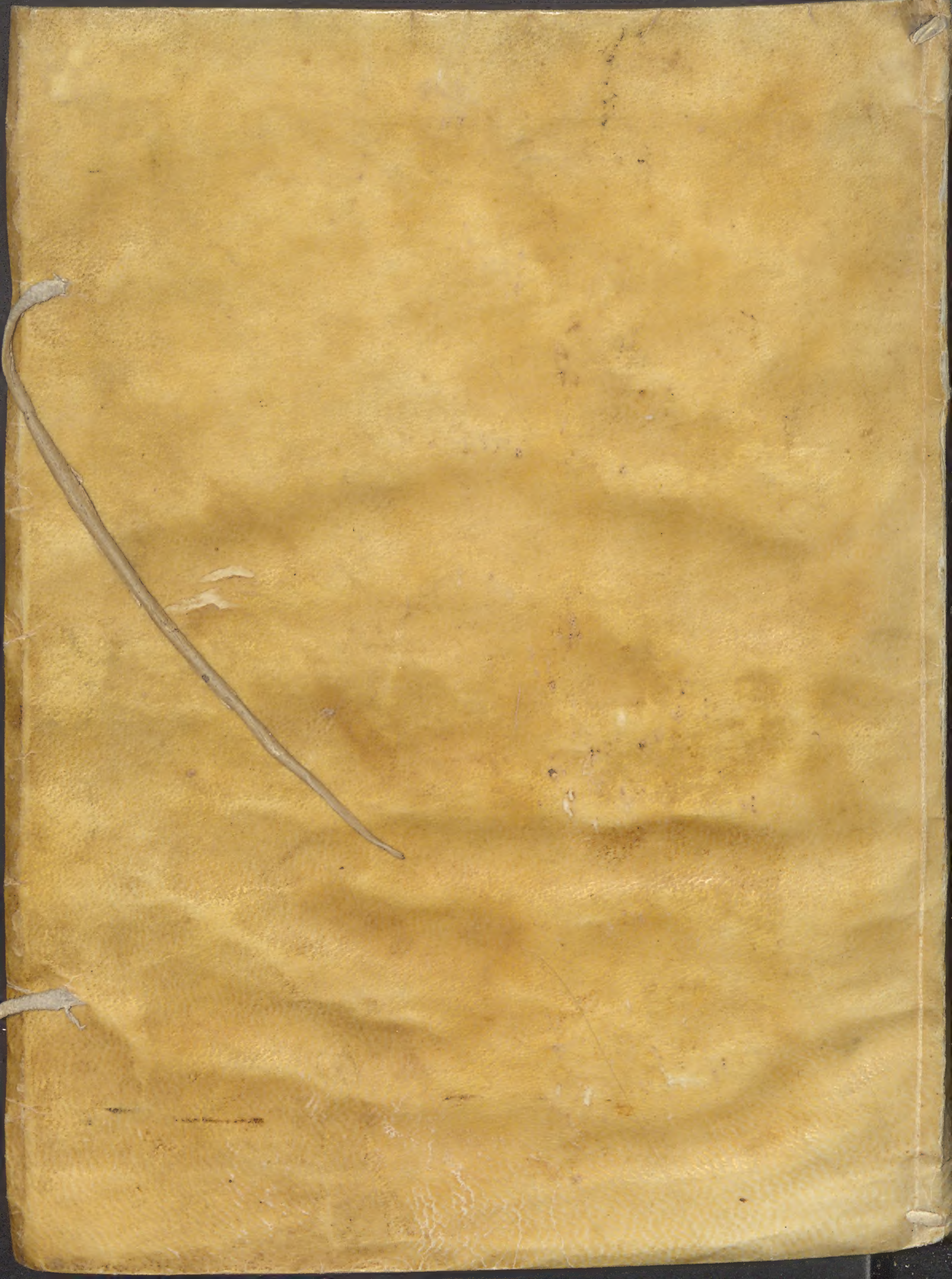

[illegible]
[illegible] Magestad [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Magestad [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

…iquinc de Scient. De…